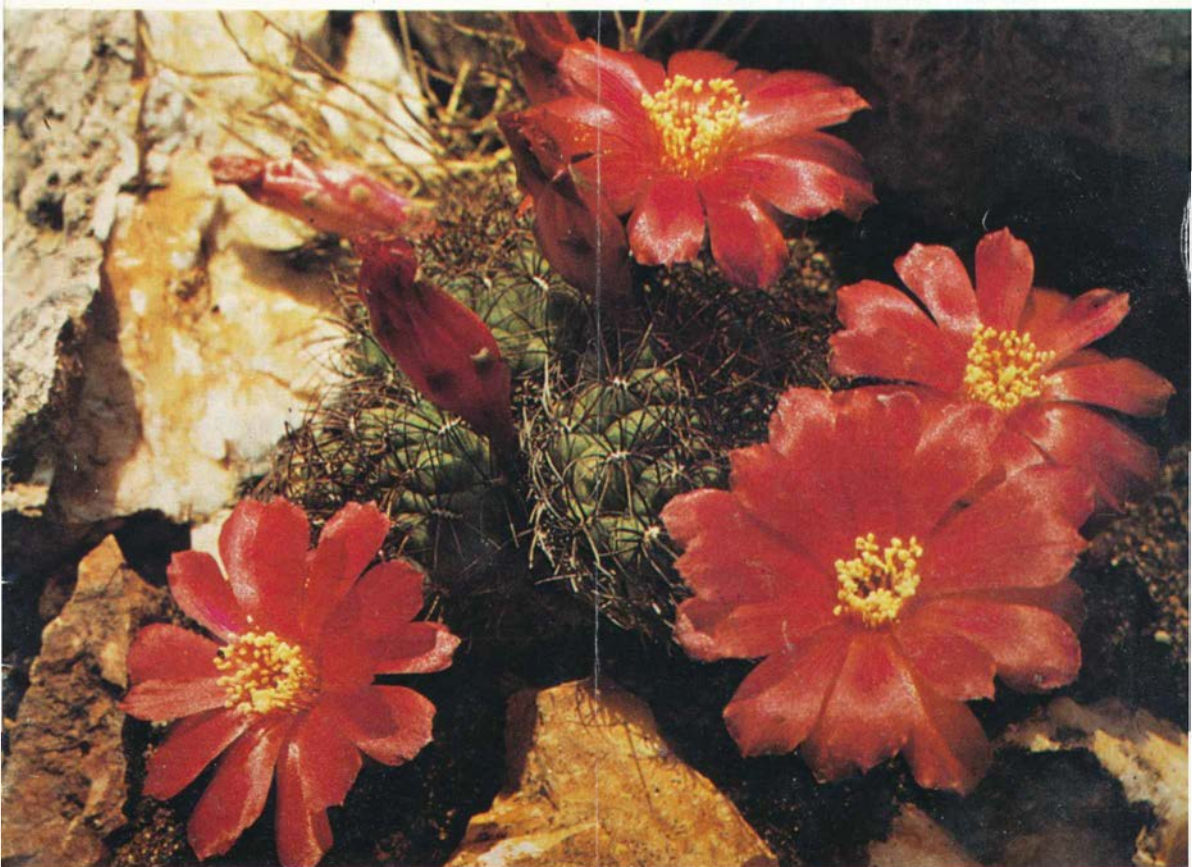

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Sulcorebutia frankiana Rausch

Foto: Rausch

53STE JAARGANG
NO. 1
JANUARI 1974

Van de voorzitter

Het jaar 1974 is aangebroken wanneer deze woorden onder uw ogen komen en als gebruikelijk wil ik ook ditmaal aanvangen aan alle leden van onze vereniging het allerbeste toe te wensen. In de eerste plaats qua gezondheid, in uw gezin en verdere huiselijke omstandigheden, en vooral ook in onze sport ten aanzien van onze succulenten. Wij gaan dit jaar in onder donkere wolken op economisch gebied. De oliecrisis zal speciaal ook onze liefhebberij bepaald niet onberoerd laten bij de verwarming van onze planten, maar wij moeten optimistisch blijven, gesterkt door de groei van onze vereniging waarvan het ledental maandelijks met grote sprongen vooruitgaat. Dat scheidt weer problemen voor de levering van reeds verschenen nummers voor nieuwe leden, problemen die wij proberen zo goed mogelijk te ondervangen door verhoging van de oplage. Het is enorm verheugend en stimulerend dat de belangstelling voor cactussen en vetplanten zo groeiende is, waarbij misschien het streven van een „terug naar de natuur“ ook een belangrijke rol speelt.

Nu het ons als vereniging dus werkelijk goed gaat, meen ik dat de tijd gekomen is als voorzitter mijn mandaat in 1974 ter beschikking te stellen. Veelheid van activiteiten die veel tijd in beslag nemen, heeft mij tot dit besluit gebracht, omdat ik het gevoel heb in de afgelopen jaren mij niet volledig genoeg voor Succulenta te hebben kunnen inzetten. Ik erken te weinig vergaderingen van plaatselijke afdelingen bezocht te hebben, al te vaak op ruilbeurzen afwezig te zijn geweest en meer dergelijke zaken te hebben nagelaten die de leden van mij mochten verwachten. Ik ben uitermate dankbaar voor het feit dat men dit praktisch nooit tot uitdrukking heeft gebracht, maar ik voel het zelf het meest. Een wisseling van leiderschap houdt de activiteit in de vereniging gaande, er komen weer nieuwe ideeën en activiteiten, die de vereniging slechts ten goede kunnen komen. En terwijl ik nog vele jaren als gewoon lid van Succulenta van haar groei en bloei getuige hoop te zijn, wens ik bij voorbaat bij de aanvang van het nieuwe jaar mijn opvolger heel veel succes toe. Hem wacht een mooie en dankbare taak samen met alle medewerkers die in Succulenta zo stimulerend actief zijn.

A. F. H. BLAAUW

Sulcorebutia frankiana Rausch

W. RAUSCH

Reeds enige malen was ik in Sucre in Bolivia en elk nieuw bezoek levert nieuwe verrassingen. Iedere keer doorkruis ik andere bergen en dalen om de arealen met gelijke of verschillende kenmerken te bepalen. Zo kon ik in dit areaal over een hemelsbreedte van ca. 200 km vele vormgroepen met kenmerken in begrensd gebied vaststellen, die alle echter een grote groep rond *Sulcorebutia verticillacantha* Ritt. vormen. Het betreft hier een parallel met *Sulcorebutia steinbachii* (Werd.) Bckbg., die verder noordelijk haar verbreidingsgebied heeft.

Natuurlijk was op een zekere dag de opwinding groot, toen ik enige planten vond, die niet zo goed in de reeds bekende soorten pasten. Hun vorm vertoont een meer grasgroene epidermis en de naar de plant gebogen dorsen zijn steeds bruinrood.

De bloemen zijn relatief groot en hebben geen uniforme kleur; ze zijn licht of donker violetachtig maar eveneens rood. Ik kon een gebied van ca. 15 km.

vaststellen en men vraagt zich dan af waarom deze planten niet eerder bekend werden.

Deze soort beschreef ik in *Kakt. u. a. Sukk.* pp. 104/105, 1970 en noemde haar naar mijn vriend Ing. G. Frank, die na de tweede wereldoorlog als één der eerste Europeanen de cactuslanden bezocht.

Op een zeer beperkte plaats vond ik enkele exemplaren die kleine knobbeltjes hadden en daardoor dichter bedoord leken. De dorens zijn korter en prachtig goudgeel. Daar deze variëteit nog niet beschreven werd wil ik dat nu doen.

SULCOREBUTIA FRANKIANA Rausch **VAR. AUREISPINA** Rausch **VAR. NOV.**

A typo differt tuberculis minoribus sed pluribus et spinis ex auro flavis brevioribus. Habitat ubi et typus, holotypus in Herbario W sub nr Rausch 473.

Verschilt van het type door kleinere maar daardoor meer knobbels, kortere en goudgele dorens.

Vindplaats als bij type. Verzamelnummer Rausch 473, gedeponeed in Herbarium W.

(vert. A. F. H. Buining, lat. d. J. Theunissen)

Van de redactie

Nu de huidige redactie een jaar "in dienst" is, kan gezegd worden, dat het blad in 1973 op hetzelfde hoge peil als voordien is gehandhaafd. Dit dankzij de medewerking van verscheidene leden, hoewel het aantal vaste medewerkers nog steeds gering is.

Nu de grote artikelenreeks over Conophytum van Dr. Boom ten einde is, begint de map met kopij weer aardig leeg te raken. Vooral dankzij onze erevoorzitter en zijn buitenlandse relaties liggen er gelukkig nog wat belangrijke artikelen op publikatie te wachten.

Door de reusachtige toeloop van nieuwe leden (het ledental steeg in 1973 met ruim 30%!) blijft er grote behoefte aan informatie voor beginners bestaan. Voor wat betreft de behandeling, zal hier naar wij hopen binnen afzienbare tijd in worden voorzien. De redactie is nl. bezig met het samenstellen van een boekje, waarin van maand tot maand de cultuuraanwijzingen staan opgesomd, ongeveer op de wijze zoals dat nu in de rubriek Maandallerlei gebeurt.

Daarnaast zal in de nieuwe serie waarvan u elders in dit blad de eerste aflevering ziet, regelmatig aandacht worden besteed aan gemakkelijke en aanbevelenswaardige soorten voor de minder gevorderden. In een rubriek "Ontvangen prijslijsten" zullen catalogi van o.a. kwekers en zaadhandelaren kort besproken worden, om ook op die wijze de leden een eindje op weg te helpen. Graag willen we tenslotte een beroep doen op liefhebbers die ervaring hebben met cultuur op de vensterbank, op het balkon of in een platte bak, om die ervaringen aan ons door te geven. Dat hoeft dan bepaald niet in de vorm van gedegen en uitgebreide artikelen. Ook korte mededelingen kunnen van grote waarde zijn voor uw mede-liefhebbers. Denk hierbij vooral niet te snel "dat weet iedereen al lang", want wat voor u oude kost is, kan voor een ander plotseling een licht werpen op zaken die hem eerst duister waren.

Voor de curiositeit hebben we de jaargang 1973 eens vergeleken met die van '33, '53 en '63. Nu wordt de waarde van het tijdschrift uiteraard niet bepaald door het aantal van de bladzijden en de illustraties. Wel geven deze cijfers een aardig beeld van bloei, neergang en hernieuwde bloei van maandblad en vereniging.

	blz.	ill.
1933	232	102
1953	96	81
1963	190	88
1973	240	137* waarvan 12 in kleur

* Omgerekend i.v.m. het grote aantal foto's bij de serie over *Conophytums*. In werkelijkheid ligt dit aantal dus nog aanzienlijk hoger.

Laten we met z'n allen proberen zowel de vereniging als het maandblad *Succulenta* tot nog grotere bloei te brengen.

De verwantschapsgroep van *Gymnocalycium monvillei* (Lem.) Br. et R. beschouwd vanuit de praktijk.

(Slot)

door HANS TILL, Attersee en STEFAN SCHATZL, Linz, Oostenrijk

Een typische plant werd meteen in de typeverzameling van Linz opgenomen. Deze planten schenen onze veronderstelling van een nauwe verwantschap tussen *G. monvillei* (Lem.) Br. et R., en *G. horridispinum* Frank te bevestigen. Een wat gewaagde veronderstelling, want *G. horridispinum* wijkt zo zeer af van alle bekende *Gymnocalycium*-soorten, dat wij haar in 1961 toen ze voor het eerst onder ogen kwam, voor een *Horridocactus* hielden. Wij tipten dus op een plaatselijke vorm tussen de beide genoemde soorten en wachtten gespannen op de eerste bloemen. Onze veronderstelling werd in het daaropvolgende voorjaar, toen de 'B 21' bloeide, bevestigd. Bloem en zaad vertoonden gelijke morfologische bouw als die van *G. monvillei* en *G. horridispinum*. De kleur van de bloem was, afhankelijk van de weersgesteldheid, een zacht tot krachtig lilarose.

Gymnocalycium species B 21 verschilt van *G. monvillei* en *G. horridispinum* slechts in habitus, terwijl zij de ene keer meer naar de ene, de volgende keer meer naar de andere soort tendeert. De kleur van de plant is als grijs-groen te omschrijven. Dorens variabel, recht of licht gebogen in meestal ovale

G. spec. van Achiras, B 21, die bijzonder willig bloeit.

areolen, eerst barnsteenkleurig, doch snel vergrijzend en aan de basis vaak donkerder. Of B 21 een goede soort of een variëteit van **G. monvillei** (Lem.) Br. et R., of van **G. horridispinum** is, moet door meer gezaghebbende deskundigen beoordeeld worden. Wij plaatsen haar voorlopig onder de provisorische naam **Gymnocalycium achirasense**.

SAMENVATTING

Alle waargenomen planten van deze vormengroep behoren tot één enkele, zeer variabele soort. Deze moet naar de regelen van prioriteit heten **Gymnocalycium monvillei** (Lem.) Br. et R. Echter moet worden opgemerkt, dat in de verzameling weinig planten onder deze naam voorkomen. Het merendeel heeft de veruit meest gebruikelijke naam **G. multiflorum**.

De variëteiten **G. multiflorum** var. **parisiense** en var. **albispinum** moeten vervallen. **Gymnocalycium ourselianum** (Monv.) Ito hoort hier in het geheel niet thuis. Hierover zal later bericht worden. De vorm van Achiras, **Gymnocalycium B 21**, komt naar onze mening de rang van eigen soort toe. Zij staat in de verwantschapsgroep van **G. monvillei-multiflorum** tussen deze en **G. horridispinum**; net zoals **G. bayrianum** Till. tussen **G. spegazzinii** Br. et R. en **G. cardenasianum** Ritt staat.

Bij de afbeeldingen:

Afb. 1-7 = verschillende vormen van **G. monvillei** (Lem.) Br. et R., met overgangen tot aan **G. horridispinum** Frank.

Vertaling: A. F. H. Buining

Haworthia reinwardtii (S.D.) Haw.

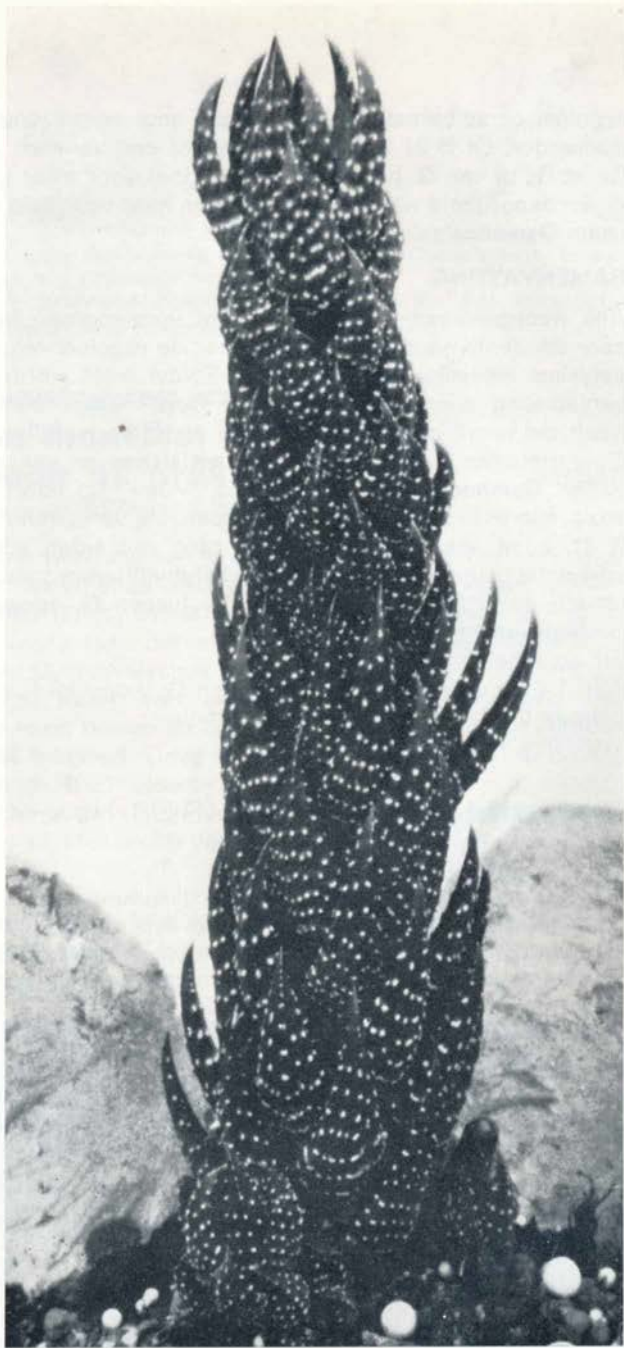
Mevr. L. HEJLOVA - VILDOVA

Deze soort is afkomstig uit het oostelijk deel van de Kaapprovincie. De bladeren zijn gerangschikt in een zuilvormige rozet, die plm. 20 cm hoog kan worden. Op den duur neemt de plant een liggende groeiwijze aan en vormt dan groepen. De bladeren liggen dakpansgewijs over elkaar, zijn 2-5 cm lang en aan de basis 12-15 mm breed. Op de onderkant van de bladeren bevinden zich witte wratjes die hetzij afzonderlijk, hetzij in dwarsbanden gegroepeerd zijn. Ook op het middendeel van de bovenkant van de bladeren bevinden zich kleine witachtige wratjes. (Het is zeer moeilijk een goede beschrijving van deze soort te geven daar hij buitengewoon vormenrijk is. Jacobsen noemt niet minder dan 23 variëteiten! F.N.).

De dunne bloemstengel wordt $\pm$ 20 cm lang. De witachtige bloemen zijn klein en weinig opvallend; ze zijn gerangschikt in een losse tros. Meestal verschijnen de bloemen in het voorjaar maar ook later in het jaar kan dat gebeuren.

Vanwege de interessante vorm en de gemakkelijke behandeling is dit een geliefde soort, niet alleen in de collecties, maar ook bij andere plantenliefhebbers. Te vermeerderen door de kleine nieuwe plantjes die aan de moederplant ontstaan. Deze **Haworthia** heeft voldoende licht nodig maar moet tegen felle zon beschermd worden. De rusttijd is in de zomer, tussen juni en augustus. Gedurende deze tijd dus minder water geven. Gedurende de groeitijd moet de grond steeds iets vochtig — niet nat — zijn. Temperatuur in de wintermaanden niet boven 12° C. (het beste is 8-10° C.).

Het geslacht **Haworthia** werd genoemd naar de Engelse botanicus Adrian Hardy Haworth, die leefde van 1768 tot 1833. Deze hield zich bezig met de succulenten en had een groot aandeel in de classificatie en de beschrijving van nieuwe soorten.

Ongeregeld maar wel **goed.**

Zoals sommige leden wel bekend is, speelt de redactie al geruime tijd met de gedachte in het maandblad een nieuw soort rubriek op te nemen. Nu we voldoende materiaal hebben verzameld om enkele maanden vooruit te kunnen, lijkt de eerste aflevering van de nieuwe jaargang een goed startpunt voor deze nieuwe serie. Bij de introductie ervan willen we graag uitleggen wat de bedoeling en de opzet is.

Om te beginnen willen we graag bekennen dat we de gedachte deze serie te gaan opzetten, hebben overgenomen uit het voortreffelijke Amerikaanse zusterijdschrift. Na zijn val is de appel overigens wel erg ver van de boom gerold, zodat van het Amerikaanse voorbeeld eigenlijk alleen nog maar het idee over is. Wat zegt u? Ja, inderdaad, net zo iets maar dan heel anders. Grote waarde hechten we aan de herkenbaarheid van de serie; vandaar dat hij steeds geplaatst zal worden op twee tegenover elkaar liggende bladzijden. Daarbij zullen telkens een cactus en een andere vetplant besproken en vooral afgebeeld worden. Zeker voor beginners (maar bepaald niet alleen voor hen, zoals we uit ervaring weten) is het uiterst belangrijk te beschikken over goede afbeeldingen.

Aangezien de foto zoveel mogelijk voor zichzelf zal moeten spreken, zal in de tekst vooral aandacht worden besteed aan herkomst, behandeling en interessante achtergrondinformatie.

Om in deze serie ook de minder gevorderden iets te bieden, zullen we ons bepaald niet beperken tot nieuwe, zeldzame of moeilijk te kweken soorten. Een vrij algemene klacht is immers dat juist dat soort planten (te?) veel aandacht krijgt. Hopelijk kan door deze serie de weegschaal dan wat in evenwicht komen.

Voor zover het bovenstaande nog niet helemaal duidelijk maakt wat ons voor ogen staat, hopen we dat de volgende twee bladzijden daar wel in zullen slagen. Misschien zult u na het bekijken van de foto's en het lezen van de tekst zeggen: "Nou, als dat alles is, kan ik ook wel zo'n stukje schrijven." Als dat het geval is, probeer dan niet uw teleurstelling te verbijten, maar laat zien dat u het evengoed (of zelfs beter) kunt. De redactie wacht met spanning uw kritiek, uw artikelen en uw foto's af!

Deze foto, gemaakt door de heer A. Prins in Heemskerk, won de eerste prijs in de vorig jaar gehouden fotowedstrijd. In dit beeld van een liefhebber op zoek naar nieuwe aanwinsten herkennen we allemaal wel iets van onszelf. (Ook al zijn er dan tegenwoordig enkele leden die — uit overdreven Hollandse zuinigheid? — liever zelf in Amerika of Afrika planten gaan uitspitten).

Vandaar dat we deze foto graag plaatsen bij het begin van deze serie vóór (en, as 't effe kan, dóór) liefhebbers.

Corynopuntia moelleri.

Deze plant behoort tot een plantengroep waarvan in onze verzamelingen nogal wat vertegenwoordigers aanwezig zijn. *Corynopuntia moelleri* behoort n.l. tot de grote groep der *Opuntioideae*. Van het geslacht zelf vinden we echter maar weinig in de collecties.

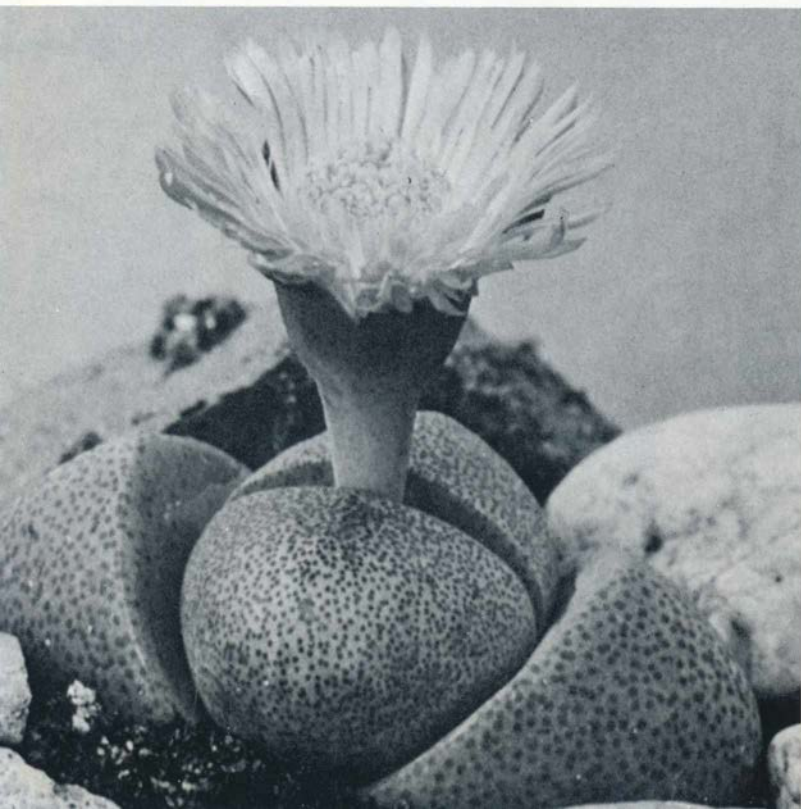
Met *Tephrocactus* behoort *Corynopuntia* tot de zeer decoratieve planten, welke ons weliswaar zelden met bloemen zullen verblijden, maar dit laatste is aan de andere kant toch beslist geen onmogelijkheid in de gewone liefhebberskas of platte bak.

Al deze planten zijn pure zonne-planten en we geven ze dan ook een plaatsje boven in de kas of in de bak, direct onder het glas op de meest zonnige plaats. Zij zullen dan hun mooie gedrongen vorm en ruige bedoorning behouden, ook al door de dan vrij droge standplaats.

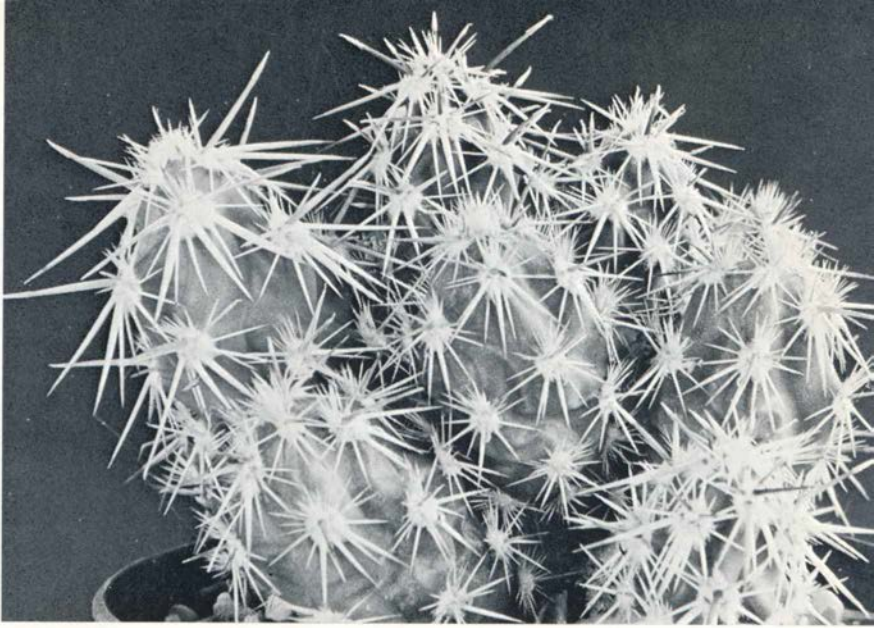
Alleen onder deze omstandigheden zullen ze in bloei kunnen komen. Geen plant overigens voor de huiskamers omdat hij in de vensterbank te weinig zon krijgt.

Tekst en foto: ARIE DE GRAAF

ONGEREGELD

maar wel **GOED**

Pleiospilos nelii

Het geslacht *Pleiospilos* is evenals vrijwel alle andere *Mesems* afkomstig uit Zuid-Afrika en komt daar vooral voor in het oostelijk deel van de Karroo.

Samen met *P. bolusii*, *hilmarii*, *prismaticus* en *simulans* behoort *P. nelii* tot de meest interessante vormen uit het 35 soorten tellende geslacht. De *Pleiospilos*-soorten worden alleen aangetroffen in de droogste streken, waar ze volledig onbeschut en blootgesteld aan de zon groeien. De genoemde soorten zijn door vorm en kleur bijna perfect aangepast aan de omgeving. Hierdoor zijn zij fraaie voorbeelden van mimicry (beschermende nabootsing).

P. nelii werd in 1930 ontdekt in de omgeving van Willowmore. In de rusttijd liggen de twee vlakke kanten van de bladeren geheel tegen elkaar aan. Doordat de bladeren praktisch of in 't geheel geen kiel bezitten (in tegenstelling tot bijv. *P. bolusii*) lijkt de plant dan sterk op een ronde gladde kiezelsteen. Door deze bolvorm hebben de planten in het ongunstige d.w.z. droge jaargetijde het ideale uiterlijk voor een succulent (bol = kleine oppervlakte gecombineerd met grote inhoud).

De soort bloeit gewoonlijk laat in het jaar waardoor nogal eens wat knoppen niet tot ontwikkeling komen. Hierdoor zien we de fraaie, geelachtige tot zalmrose gekleurde en naar verhouding zeer grote bloemen, helaas minder vaak dan die van bijv. *bolusii* en het leuke miniatuurplantje *hilmarii*.

De voornaamste groeitijd valt in mei t.m. juli, daarna moeten we minder water geven tot ná de bloei ($\pm$ oktober). 's Winters de planten (ook de andere soorten) volkomen droog houden.

De behandeling van *P. nelii* is niet moeilijk als men met bovenstaande gegevens rekening houdt en bovendien de plant een zeer schrale grond geeft. Zelfs scherp zand met een klein beetje klei of leem is voldoende.

Tekst en foto: FRANS NOLTEE

Januari-allerlei

Aan de cactussen behoeven we in deze maand niet zoveel te doen; ze zijn in een schijnbaar volledige rust en daarin laten we ze. We geven dan ook geen water op de normale manier.

De soorten welke in de winter water verlangen, verstrekken we dit water uitsluitend via het schotelkje en dan nog in een geringe hoeveelheid. Deze planten, welke al meer in deze rubriek genoemd werden, zijn Neopteraria's, Thrixanthocereus-soorten, sommige Mammillaria's als *M. plumosa*, *M. schiedeana*, *M. albiflora* en niet te vergeten de geënte planten, vooral die op *Eriocereus jusbertii*.

Met deze geringe watergiften beogen we de wortelkluut niet geheel te laten verdrogen, zodat alle haarworteltjes zouden afsterven. Een andere manier om de planten een beetje vocht toe te dienen is het licht nevelen van de planten. Met nevelen bedoelen we het verstuiwen van (liefst regen-)water, dus niet het bespuiten of besproeien.

In januari komen er altijd enkele zonnige dagen voor. Benut die dagen om uw planten licht te nevelen. En wel op een zodanig tijdstip dat na enkele uren de planten weer geheel droog zijn.

Het geeft de planten gelegenheid een weinig vocht via de dorens op te nemen en in mindere mate via de opperhuid. De planten mogen echter niet kletsnat worden. De zeer fijne waterdruppeltjes, welke voornamelijk op de dorens terecht komen, scheppen ook een tijdelijke, vochtige mini-atmosfeer direct rondom het plantelichaam, hetgeen de knopvorming in een wat later stadium ten goede komt.

De andere vetplanten, als algemene regel, niet nevelen, doch de *Euphorbia*'s zullen er niettemin dankbaar voor zijn.

Ultra-succulente planten in de winter beslist niet nevelen, evenmin als de rozetvormige planten, want er blijft allicht wat vocht tussen de bladeren achter, hetgeen gemakkelijk weggroten of verslijmen tot gevolg heeft.

Indrogende en verschrompelende vetplanten, met name de struikmesems, wat water geven. Ook *Gibbaeums* en geslachten als *Cephalophyllum*, *Hereroa* e.d. niet te ver laten inschrompelen; zo nu en dan in de winter iets vocht toedienen. De *Epiphyllums* (*Phyllocactus*) kunnen eind van de maand als de bloemknoppen beginnen te verschijnen, langzaam wat water krijgen. Deze *Phyllo*'s mogen 's winters overigens niet schrompelen, evenmin als *Zygocactus* en *Rhipsalis*.

Hebt u al zaden besteld, o.a. uit de grote lijst, met zeer aantrekkelijke soorten, van ons eigen Clichéfonds? Doen! Zaaïen is wel een van de meest interessante onderdelen van onze liefhebberij!

Notocactus schlosseri D. J. van Vliet species nova

Corpus laetivirens solitarium, inverse piriforme, deinde breviter cylindricum ad 18 cm longus est et ad 11 cm diametitur. Apex demersus spinis rufi circumdatur et parce tomento albo tegitur.

Costae 22-8 mm altae et inter areolas mentiformes sunt. Areolae paulum demersae inter menta ad 7 mm inter se distant, rotundae sunt, 2 mm diametiuntur, tomento albo teguntur et mox glabrescunt.

Spinae centrales 4 cruciformiter positae, rectae, applanate rotundae, rigidae et pungentes sunt quarum sursum versa ad 24 mm longa est, deorsum versa ad 17 mm longa, omnes interdum difficulter a marginalibus distinguntur. Haec rufa est, a baside fusca, postea cinerascens et saepe curvata. Mar-

ginales fere 34 rectae, aciculatae, hyalinae acumine et pede fulvis, ad 11 mm longa sunt, interdum aliquae ad centrales distortae sunt.

Flores circum apicem, 4,5 cm longi, 5 cm lati non per se fertiles sunt. Tubus campanuliformis est, intrinsecus circum pedem styli rimam format, pars quarta tubi staminibus insita est, nitide subcitrinus. Extrinsecus obtegatur squamis roseis et virescentibus, lana brunnea et saetis fuscis. Folia perianthii spathulata et in apice paulum crenata, nitide citrina in apice cum stria media subviridi.

Stamina panduntur in parte superiore, fere 14 mm longa sunt, citrina ut et antherae.

Stylus fere 14 mm longus 10 stigmatibus atro- purpureis instructus est, quae super ipsas antheras eminent.

Ovarium ad 7 mm longum rotundum ad ovale est, ovula a placentis parietalibus pendent.

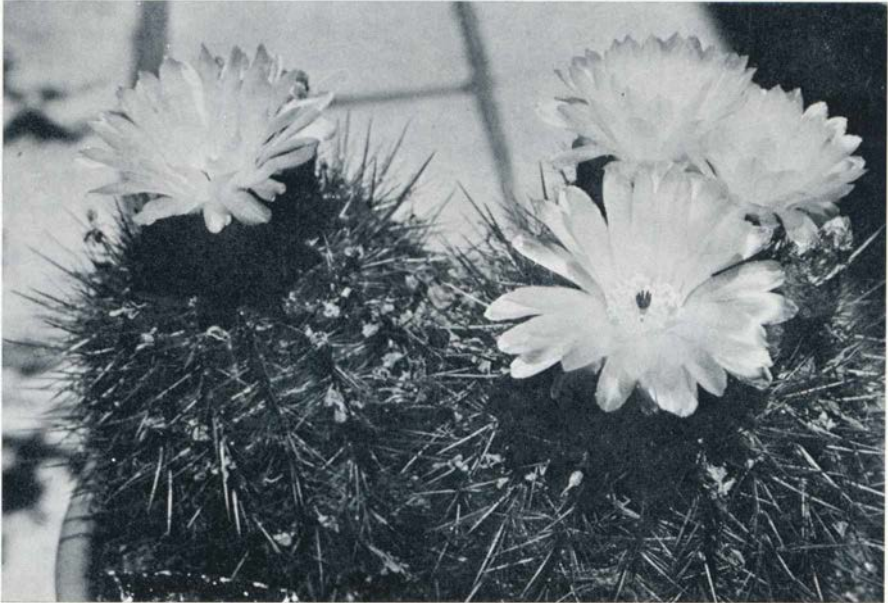
Fructus pariete crassiore excrescit, siccatur et verticaliter aperitur. Continet ad 400 grana.

Seminis hilus margine circumdatur, sordide albus, undatus est. Testa tuberculis nigris nitentibus tegitur.

Habitat ad Garzon in parte orientali departementi Maldonadensis Uruguay. Ibi et herbae aliaeque plantae humiles sed etiam *Wigginsia erinacea* crescit.

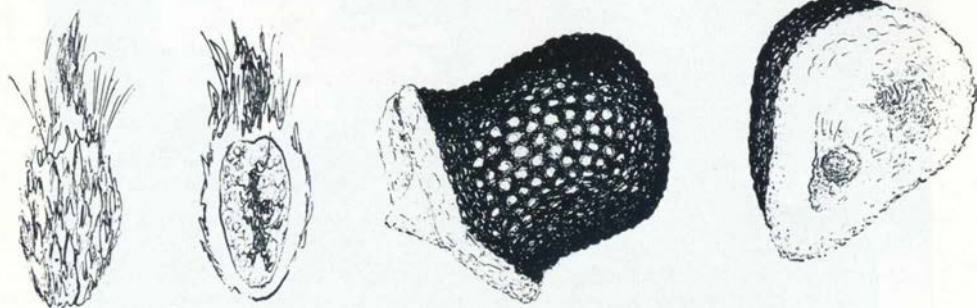
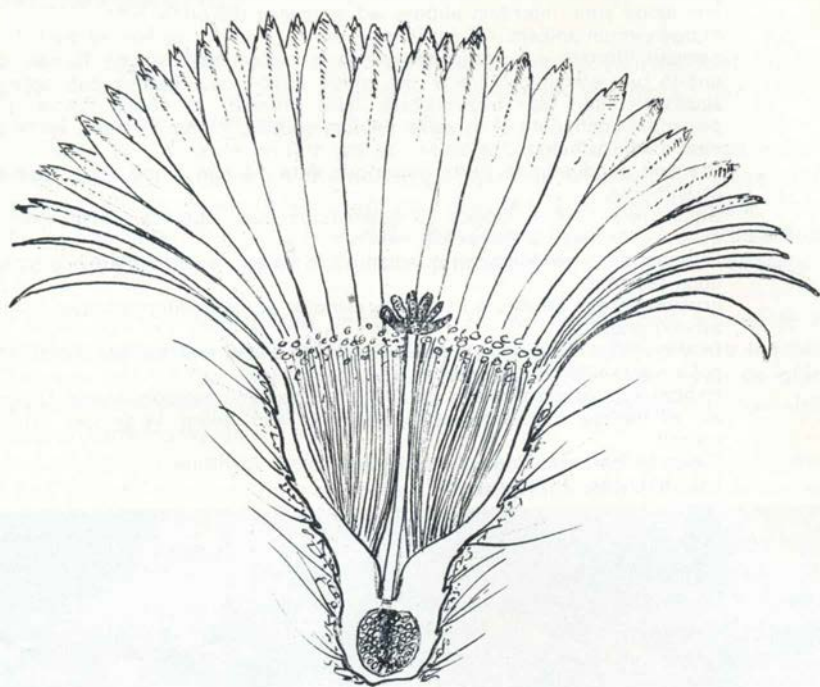
Typus in Herbario Regni Ultrajecti sub nr. 4 van Vliet.

Lat. diagnose: J. Theunissen

Planten enkelvoudig, omgekeerd peervormig, later kort cilindervormig, grootste lengte tot 18 cm, doorsnede 11 cm, frisgroen; top ingezonken, met roodbruine doorns omkranst en spaarzaam met wit wolvlit bedekt; ribben $\pm$ 22, 8 mm hoog, kinnen vormend tussen de areolen; areolen iets verzonken tussen de kinnen, tot 7 mm uit elkaar, rond, 2 mm in doorsnede, met wit wolvlit bedekt, spoedig kaal wordend; middendoorns vier, in kruis gesteld, recht, afgeplat rond, stijf, stekend, de naar boven gerichte tot 24 mm lang, de naar onder gerichte 17 mm lang, soms moeilijk van de randdoorns te onderscheiden, roodbruin, aan de basis zwartbruin, later vergrijzend en dikwijls gebogen; randdoorns $\pm$ 34, recht, naaldvormig, glaskleurig met lichtbruine punt en voet, tot 11 mm lang, soms enige tot middendoorn vergroeid.

Bloemen rondom de top, 4,5 cm lang, 5 cm breed, niet zelffertil; bloembuis klokvormig, binnen rondom de voet van de stijl een spleet vormend, een vierde

deel met meeldraden beplant, glanzend lichtcitroengeel, buiten bekleed met rose- en groenachtige schubben, bruine wol en donkerbruine borstelharen; bloembladen spatelvormig en iets gekarteld aan de top, binnen glanzend citroengeel met lichtgroene middenstreep aan de top; meeldraden bovenin spreidend, ± 14 mm lang, citroengeel met gelijk gekleurde helmknoppen; stijl ± 14 mm lang, 10 donker purperrode stempels dragend die juist boven de helmknoppen uitsteken; vruchtbeginsel tot 7 mm lang, rond tot ovaal, de zaadknoppen hangen aan zijwaarts ingeplante zaadstrengen.

Vrucht tamelijk dikwandig, groeit uit, verdroogt en springt vertikaal open, inhoud ± 400 zaden.

Zaden: hilum met rand omzoomd, vuil wit, golvend; testa bedekt met zwarte glanzende bultjes.

Notocactus schlosseri is een nauwelijks variërende soort, hetgeen ook uit zaaiproeven van de heer Schlosser is gebleken. Wat habitus en bloemvorm betreft vormt N.schlosseri een schakel tussen N.scopa met trechtervormige bloemen en veel randdoorns en N.mammulosus met klokvormige bloemen en weinig randdoorns. Deze interessante soort heeft zich ontwikkeld in het groei-gebied van N.scopa en N.mammulosus. N.schlosseri heeft echter niets gemeen met de zeer variabele N.mammulosus var. floricomus, evenmin met N.tabularis.

Naar de groeiplaats van N.schlosseri te oordelen dacht ik oorspronkelijk dat het hier om de legendarische Echinocactus elachisanthus Weber zou handelen. De zeer beknopte beschrijving van Weber wijkt toch zo zeer af van N.schlosseri dat deze gedachte verworpen moet worden. Bovendien zegt Weber niets over de kleur van de doorns. Bij N.schlosseri met zijn prachtige rode top valt dit direct op.

Groeiplaats nabij Garzon in het oosten van het departement Maldonado. In tot zand en grint geërodeerde granietbodem vermengd met wat organische resten, tussen grassen en andere lage planten en in gezelschap van grote hoeveelheden Wigginsia erinacea. Het grootst gevonden exemplaar had een lengte van 26 cm en een doorsnede van 15 cm.

N.schlosseri werd gevonden door Peter Schlosser, zoon van mijn goede vriend Hugo Schlosser. Ik beschouw het als een eer zijn naam te mogen verbinden aan deze nieuwe soort.

N.schlosseri draagt het veldnummer van Schlosser, SCHL. 157.

Het type-exemplaar bevindt zich in het Rijksherbarium te Utrecht onder nummer 4 van Vliet.

Foto en tekeningen D. J. van Vliet.

Nevelen, ook in de winter.

F. J. de JONG

Met belangstelling las ik in Succulenta Nr. 11 '73 het artikel van onze cactusvader A. F. H. Buining over Notocactus alacriportanus en niet alleen omdat ik een speciaal zwak heb voor de Noto's.

Elke veldbeschrijving over welk geslacht dan ook heeft mijn bijzondere aandacht als tevens, hoe summier eventueel, de oecologische details worden vermeld. Uit dit oogpunt beet ik mij vast in die regels waarin stond dat ook in de rusttijd de plant ter plaatse profijt trekt van een min of meer sterke dauwvorming en dat in navolging van deze veldervaring de meegebrachte planten tijdens de rustperiode ook werden beneveld. Met als conclusie, die naar het mij voorkwam niet van enige verwondering was ontbloot, dat de planten desondanks geen onwelkome groeiverschijnselen vertoonden en er "wildfris" bleven uitzien.

Tenslotte volgde de uitnodiging: "Nevelaars, of naar aanleiding van dit artikel toekomstige nevelaars, maakt ons deelgenoot van uw resultaten." Wie ben ik echter als ik mij in alle onbescheidenheid tot onze Erevoorzitter wend en zeg: "Hier sta ik, ik doe niet anders?"

Hoewel we het risico lopen buiten het bestek van een eenvoudige reactie op het artikel van Buining te komen is het misschien gewenst of minstens geoorloofd dat hier weer eens iets dieper op deze materie wordt ingegaan.

Gelukkig ontwikkelt bij velen van ons de belangstelling voor het natuurlijke milieu zich wel zover dat uiteindelijk het inzicht ontstaat dat de omstandigheden waaronder onze cactussen doorgaans worden gekweekt een afhankelijk van de toegepaste methode, min of meer slechte imitatie vormen. De ervaring leert evenwel dat de doorsnee cactus-liefhebber van de overwintering een

soort ingesleten cliché maakt. Een beetje studie echter van de verspreide publicaties die ons een blik gunnen in het natuurgebeuren en vooral een grondig inleven hierin moeten ons meteen al achterdochtig maken. Immers, de begrippen koel en droog die een ieder in acht zal nemen en waaraan in principe gemakkelijk valt te voldoen, blijken dan te veel een vereenvoudiging te zijn van wat er in werkelijkheid gebeurt. Doorgaans wordt vooral het accent gelegd op de ontberingen die de plant tijdens de rustperiode heeft te doorstaan als *conditio sine qua non* om tot bloei te komen, terwijl zij in het ergste geval niet eens goed op deze ontberingen is voorbereid tijdens de voorafgaande periode. De gevolgen hiervan kan men dan in het voorjaar om zich heen tegenkomen als lidtekens van het misverstand, zoals ik ze noem, in de vorm van de beruchte brandplekken. Bij langgerekt groeiende planten kan men dan zelfs daaraan nog de leeftijd aflezen.

Hoe kunnen we nu zoveel mogelijk tegemoetkomen aan de eisen die onze cactussen stellen, zonder onze winterse watervrees geweld aan te hoeven doen? Hiervoor is natuurlijk nooit een algemeen geldig recept te geven, omdat er dan altijd weer geslachten en/of soorten buiten vallen. Voor planten die traditiegewijs koel en droog kunnen worden overwinterd, zou misschien hetgeen wat volgt in overweging genomen kunnen worden. In ieder geval is het in overeenstemming met mijn ervaringen.

Het is gebleken, dat gedurende de rustperiode een te hoog vochtgehalte in de bovenste laag van de grond funeste gevolgen heeft i.v.m. het rotten van de wortelhals (dat weten we allemaal trouwens), maar dat het nuttig of zelfs gewenst is dat naar onderen toe een bepaalde vochtigheid heerst. Vocht moeten we hier niet verwarren met water, hoewel chemisch identiek. Vooral bij vrijstaande potten is het voornoemde risico groot, daar men om de planten niet te laten schrompelen (in een gortdroge atmosfeer) niet kan nalaten te gieten en zodoende een omgekeerd verloop van het vochtgehalte in de aarde zou bewerkstelligen; vochtinversie zou men dit kunnen noemen. Een bepaalde vochtigheid aanhouden is echter niet hetzelfde als gieten, evenmin als drooghouden gelijk staat aan laten uitdrogen. Velen zetten daarom, dit wel wetende, de plastic potten op de tabletten op vochtig zand of vochtige turfmoalm. Dit is dan een stap in de goede richting. De ingraafmethode zoals die ook door mij wordt toegepast heeft nog grotere voordelen. Hiermee kan nl. de vochtigheidsgraad over langere termijn langzaam aflopend gemaakt worden waarbij hij het gehele potoppervlak beslaat (bedoeld zijn hier aarden potten), terwijl de bovenste grondlaag van $\pm 3-4$ cm, in ieder geval om de plant heen, hoorndroog blijft. Het komt hier op neer, dat men in klein bestek (de pot) gedurende de ook in de natuur plaatsvindende droogteperiode het (ook weer in de natuur) zeer uitgebreide wortelgestel imiteert of liever gezegd het effect hiervan op de plant. Honderden malen is hierover geschreven en duizenden vergeten steeds weer waar het eigenlijk om draait.

Vandaar dat ik een artikel als van de heer Buining een welkome verfrissing vind en hoop dat dergelijke experimenten navolging krijgen, daar de waterhuishouding van onze planten in de winter in veel gevallen over het hoofd wordt gezien. Ik vind deze kwestie zelfs nog interessanter dan de vraag wanneer het in de zomer weer eens tijd is om water te geven en wanneer niet.

Als antwoord op de vraag van de heer Buining om nevelresultaten te melden kan ik zeggen dat, zoals uit het voorgaande wel af te leiden viel, dit ook door mij wordt toegepast, in combinatie met de hierboven zeer globaal beschreven kweekmethode. Wel is gezorgd dat de planten zo goed zijn afgehard dat men er kromme spijkers op zou kunnen rechtslaan. Geneveld wordt in de vroege morgen en alleen dan als de luchtvochtigheid laag is of als die situatie overdag

wordt verwacht en zeer zeker als het kasje een zonnige dag tegemoet gaat. Bij somber en vochtig weer laat ik het wel uit mijn hoofd en gebeurt het wel dat ik mijn cactussen een week lang niet zie. Onder nevelen moeten we natuurlijk niet verstaan dat we de planten kletsnat plenzen, maar zó dat de zeer fijn verdeelde nevel als glinsterende pareltjes juist in de dorens blijft hangen zoals door Buining beschreven. De behandeling blijft niet beperkt tot *Notocactus* maar wordt op meerdere geslachten toegepast. Met name: *Gymnocalycium*, *Mammillaria*, *Rebutia*, *Lobivia*, *Hamatocactus*, *Ferocactus*, *Echinocereus*, *Coryphanta* en *Leptocladodia*. Het klinkt griezelig, ik weet het. Overwinterd wordt verder op een onbarmhartige manier, die veel weg heeft van de methode Theunissen zoals beschreven in *Succulenta juli-augustus '72*. De heer Theunissen maakte hier van de nood een deugd, hoewel dat pas later bleek. Wie dit artikel, getiteld "Ook een methode" goed leest, stuit nog op het gedeelte waarin hij **nota bene** Buining en Van Vliet aanhaalt inzake de waterhuishouding van onze cactussen in de winter; (Conferentie Hoekelum). Dringt zoiets nu wel eens door in onze gelederen? Kortom, wat de overwintering betreft zijn hier in het kasje temperaturen van 1° C. geen zeldzaamheid voor wordt ingegrepen tot max. 5° C. Het zaakje vorstvrij houden is natuurlijk wel een vereiste, hoewel ik in een tegenovergestelde richting wel met merkwaardige gedachten speel. Bij vorstvrij weer wordt dag en nacht zeer intensief gelucht. Kouvlekken ben ik bij bovengenoemde planten niet tegengekomen. Het resultaat was in het voorjaar van 1973 dat de knoppen elkaar stonden te verdringen, een overvloedige bloei het gevolg was en dat de groei zonder problemen op gang kwam. Schermen was daarbij overbodig, zonder ook maar een spoor van verbranding te introduceren. Voor zover in het bijzonder *Notocactus* nadelige gevolgen zou ondervinden van onze lange winters zoals Buining zegt - anderen zien in dit opzicht ook *Gymnocalycium* als een zwakke broeder-, kan ik vermelden dat alle planten inclusief *Noto* en *Gymno* er einde maart nog net zo fris en gevuld uitzien als in begin oktober, afgezien van de dan reeds zichtbare knoppen.

Rest mij nog om aan het voorgaande een soort conclusie vast te knopen waarvan ik niet wens te pretenderen dat zij een wetenschappelijk karakter draagt. Hoogstens zou ik willen dat anderen, hierdoor en door het voorgaande geprikkeld, hierop reageren om gezamenlijk tot betere resultaten te komen.

Welnu, ten eerste een waarschuwing om nu niet in een plotseling enthousiasme uw planten uit een eventueel winterverblijf (en zeker niet als dat de huiskamer is) het kippevel op het lijf te jagen, door om de schade in te halen alsnog koud (en hoe) te gaan overwinteren, want: Alleen zeer goed afgeharde cactussen ervaren dit als een weldaad en "zien" deze overwintering als een logisch vervolg op de voorafgaande periode.

Niet goed afgeharde planten gaan bij hogere temperatuur ($\pm 15^\circ$) aan de groei als wordt geneveld terwijl de andere goed winters blijven. Bij de lage temperaturen zijn kouvlekken het ongewenste gevolg.

Bij het kweken in aarden potten is de ingraafmethode in vochtige turfmoel die in de winterrust niet verder uitdroogt dan tot een klam aanvoelen — zodat in de aarde een grotere waterdampspanning blijft heersen dan daarbuiten — zeer aanbevelenswaardig om het voorjaar niet met een volledig gedegeneerd wortelgestel in te gaan.

Konsekvent afharden, een zeer koude overwintering, het handhaven van een zeker vochtgehalte in de aarde en een straffeloos nevelen staan met elkaar in onverbreekelijk verband. In hoeverre het één een voorwaarde is voor het ander is misschien intuïtief wel duidelijk.

Liever echter zag ik het beleven van deze materie uitgekristalliseerd in een eventuele discussie in *Succulenta*. Tenslotte heeft onze eigen Erevoorzitter

Buining de teerling geworpen.

Met excuses dat mijn reactie op diens artikel zo uit zijn jasje is gegroeid en met dank aan de heer J. Theunissen die mij op dit spoor zette.

Perim 144, Zaandam

Echeveria coccinea en E. pubescens.

Twee "oude" soorten verenigd

J. C. VAN KEPPEL

Toen De Candolle in 1828 het geslacht Echeveria als nieuw geslacht beschreef, telde dit slechts vier soorten: *E. coccinea*, *E. gibbiflora*, *E. teretifolia* en *E. caespitosa*. Hoewel Echeveria thans meer dan 150 soorten telt, zijn er van die oorspronkelijke vier slechts twee als goed bekende soorten overgebleven. *E. caespitosa* is later naar *Dudleya* overgeplaatst en heet *Dudleya caespitosa*. *E. teretifolia* is dermate onvolledig beschreven dat tot nog toe niemand in staat is geweest haar uit de thans bekende Echeveria's te identificeren. *E. gibbiflora* en *E. coccinea* blijven als goed herkenbare en in cultuur zijnde soorten over. Daarvan is *E. coccinea* de langst bekende soort, die reeds voor 1793 vanuit Mexico naar Europa werd gezonden en in de botanische tuin van Madrid werd gekweekt en door Cavannilles in 1793 als *Cotyledon coccinea* werd beschreven. Hoewel *E. coccinea* de typeplant van het geslacht Echeveria is, wijkt ze in vorm en groeiwijze nogal af van wat men gewoonlijk als Echeveria ziet, daar meestal de lagere, dichte rozetvormende planten in cultuur worden aangetroffen.

Echeveria coccinea
Foto: v. Keppel

E.coccinea is een struikvormige plant, die zich zowel aan de basis als hoger langs de dunne stammetjes, vertakt en in de oudere delen min of meer verhout. Als normale hoogte wordt 60 cm. opgegeven, maar goed groeiende planten worden vaak wel 100 cm en meer hoog.

Zowel de stammetjes als de andere delen van de plant zijn zeer fijn en dicht grijsachtig behaard. De verhoutte delen worden bruinachtig. De 6-9 cm lange, tot 2 cm brede, omgekeerd lancetvormige, lichtgroene, soms roodgerande bladeren zijn enigszins uitgehold aan de bovenzijde en convex aan de onderzijde; de basis is versmald tot een bijna rolrond steelachtig deel. De bladeren staan gerangschikt in een los, soms langgerekt rozet aan de top van de stammetjes. De soms tot 1 m. lange bloeiwijze ontspruit zijdelings bij de onderste bladeren van de stam en vormt een enkelvoudige, alzijdige aar met gewoonlijk ca. 25, maar soms wel 50 of meer bloemen. De lagere schutbladeren zijn bladachtig, tot 3 cm lang en spoedig verwelkend, de hogere schutbladeren zijn langer dan de bloemen; de bloemsteeltjes zijn zeer kort, niet langer dan 2 mm en dragen 2-3 steunblaadjes die spoedig afvallen. Kelkbladen opstijgend tot wijd uitgespreid afstaand, lijn-lancetvormig en ongelijk van lengte. De scharlakenrode bloemkroon is scherp vijfhoekig, bijna recht, 10-12 mm lang, 7-8 mm breed en oranjegeel aan de binnenzijde. De bloeitijd begint bij voldoende warmte in de winter en kan bij goed groeiende planten maandenlang aanhouden. De top van de bloemaar wordt afgesloten met een bebladerde scheut, die weer een nieuwe vegetatieve stengel vormt. Daar de plant krachtige zijscheuten maakt aan de basis van de plant kunnen wij deze oude bloeischeuten beter verwijderen en eventueel als stek behandelen.

E. pubescens werd in 1839 door Schlechtendal beschreven naar een plant door C. Ehrenberg verzameld bij Mineral del Monte, Regla, Hidalgo, Mexico. Het enige verschil dat Schlechtendal aangeeft tussen *E.coccinea* en *E.pubescens* is dat de bladeren iets korter en breder zijn. Walther geeft aan de hand van cultuurplanten van onbekende herkomst nog enkele verschillen aan, maar erkent tevens dat hij op de oorspronkelijke groeiplaats in Hidalgo slechts planten vond die tot *E. coccinea* gerekend moesten worden. Naar mijn mening beschreef Schlechtendal als *E. pubescens* slechts een enigszins afwijkende kloon van *E. coccinea*. Onder de vele, door mij in de loop der jaren verzamelde klonen van *E. coccinea* is er één, die bladeren vormt van 12 cm lengte en 3 cm breedte! Onder de naam *E.pubescens* cv. 'Tortuosa' (syn. 'Recurvata') wordt in cultuur een abnormale vorm met vrij korte en brede, gedraaide en teruggekromde bladeren aangetroffen. Zowel de bladeren als de stam van deze cultivar zijn minder sterk behaard dan die van *E. coccinea*. Deze eigenaardige blad-ervorming wordt veroorzaakt door het gedeeltelijk ontbreken van bladgroen aan de onderzijde. Daar *E. pubescens* als synoniem van *E. coccinea* moet worden beschouwd is de juiste naam van deze vorm: ***E.coccinea* cv. 'Tortuosa'**. *E. coccinea* is gemakkelijk te kruisen met andere *Echeveria*'s en er bestaat zelfs een natuurlijke hybride, ontstaan door kruising met *E. bifida* en door Moran in Mexico ontdekt. Een bekende hybride is *E. x pulvicox*, ontstaan door kruising van *E. pulvinata* met *E. coccinea*. Deze kruising werd door mij enige jaren geleden herhaald en leverde een groot aantal intermediaire planten op, die wel stamvormend zijn maar veel korter blijven dan *E. coccinea*. De bloemen hebben de grootte van die van *E. pulvinata* en de prachtige rode bloemkleur van *E. coccinea*. De omgekeerd langwerpige tot spatelvormige bladeren zijn evenals die van de stamouders zachtbehaard. De hoofdstam is aan de basis sterk vertakt en donkerbruin behaard. Door haar lagere groeiwijze (ca. 30 cm hoog) is deze hybride een goede aanwinst voor het vetplantensortiment.

Literatuur:

De Candolle. 1828. *Echeveria* DC.-*Cotyledones americanae* auct. *Prodromus syst. nat.* 3: 401

Schlechtendal. 1839. *Echeveria pubescens* n. sp. *Linnaea* 13: 411.

Schlechtendal. 1853. *Echeveria pubescens* Schldl. *Hortus Halensis fasc.* 3: 17, 18, fig. tab. 9.

Graf. 1959. *Echeveria x pulvicox*. *Exotica* 2: 990, afb. pag. 473.

Graf. 1959. *Echeveria pubescens* 'Tortuosa'. *Exotica* 2: 991, afb. pag. 474.

Walther. 1972. *Echeveria Handbook*: 387-392, fig. 208, 209.

Summary

Discussed is the relationship between *Echeveria coccinea* DC. and *E. pubescens* Schldl., which after a careful study, both on plants and literature, I consider to be the same species. Several clones of *E. coccinea*, grown together in my collection, show different sizes and leaf-forms. The description of *E. pubescens* falls within the normal variation of *E. coccinea*. For that reason I reduce *E. pubescens* to the synonymy of *E. coccinea*. The correct name for the cv 'Tortuosa' is *E. coccinea* 'Tortuosa'. Shortly described is the hybrid *Echeveria* cv 'Pulvicox' (*E. pulvinata* x *E. coccinea*). Some years ago I repeated this crossing and obtained a population of many similar plants with spatulate leaves and big red flowers.

Jonkerlaan 14, Wassenaar

Aan de secretarissen der afdelingen.

Alle secretarissen(essen) van de afdelingen worden vriendelijk verzocht het algemeen secretariaat van Succulenta, Koningsweg 2 te Beekbergen, de navolgende gegevens te verstrekken:

1 Een ledenlijst 1974 van de afdeling **in triplo**, volledig met namen en adressen op apart(e) vel(len) papier aan één zijde beschreven. Donateurs en/of huisgenoot-leden moeten **niet** vermeld worden, aangezien dit aanleiding kan geven tot misverstanden.

2 Een jaarverslag 1973 van de afdeling.

3 Namen en functies van het afdelingsbestuur.

4 Opgave van de afdelingsbijdrage 1974 (naast de contributie van de vereniging).

Willen de afdelingen die het afgelopen jaar bovengenoemde gegevens niet (tijdig) aan het secretariaat van Succulenta hebben verstrekt, dit jaar wel hiertoe overgaan?

Volgens artikel 11 van het Huishoudelijk Reglement treedt ieder jaar een derde der leden van het hoofdbestuur af. In 1974 zijn volgens het opgemaakte rooster aan de beurt van aftreden:

1 Ir. A. F. H. Blaauw, voorzitter;

2 Prof. Drs. L. van Kampen, afd. Rijn- en Delfland.

3 M. Jamin, afd. Gorinchem

4 J. de Gast, 2e secretaris

5 P. Dekker, afd. Zeeland

6 J. A. van Willigen, afd. Kennemerland

7 Dr. J. P. E. Sperna Weiland, afd. Amersfoort

8 R. Slikkerveer, afd. Rotterdam

De aftredende hoofdbestuursleden worden verzocht, na overleg in hun afdeling, vóór 1 maart 1974 aan het algemeen secretariaat van Succulenta te willen mededelen of zij zich wederom voor hun functie herkiesbaar stellen.

Eveneens vóór 1 maart worden kandidaten voor de functies van voorzitter en tweede secretaris bij het secretariaat ingewacht. (De heer Blaauw stelt zich niet herkiesbaar).

Over „Succes" gesproken.

"Cactussen vragen een andere verzorging dan de rest van uw planten. Elke dag water is zeker te veel. Pas als de aarde kurkdroog is, hebben ze weer een slok nodig. En zeker niet het hele jaar door: in de zomermaanden giet u ze bijvoorbeeld helemaal niet. Wel krijgen ze water in september en oktober, daarna worden ze op een lichte plaats in de vensterbank gezet en krijgen ze weer rust tot eind februari. Zet uw cactussen bij voorkeur bij elkaar, ze zorgen er zelf voor dat ze de hun eigen ideale omstandigheden scheppen."

Bovenstaand proza troffen we aan in de Lady Succes agenda 1974. Voor de allerprilste beginners onder onze leden willen we nog opmerken dat het opvolgen van deze aanwijzingen gegarandeerd **geen succes** zal opleveren.

Nieuwe leden

T. Mols, Kloosplantsoen 299, Ridderkerk.
J. Ribôt, Julianalaan 19, Harderwijk.
Q. van Voorst Vader, Karel de Grotelaan 161, Vlaardingen.
G. Nouwens, Nigerdreef 26, Utrecht.
Harold Nijenhuis, Margrietstraat 3, Nijverdal.
D. Jansen, Azuriet 13, Leusden-C.
A. H. F. Achten, Welschapsedijk 95, Eindhoven.
H. Ernst, Patrijzenweg 12, Landsmeer.
J. J. Feenstra, Caen van Necklaan 136 b, Rijswijk Z.H.
J. Feenstra, Harpsingel 10, Rijswijk Z.H.
A. C. van Weels, Adr. Butijnstraat 37, Riland-Bath Zld.
Vincent Verbeke, Heidelbergstr. 41, 8021 Loppem, België.
W. Soeterboon, Adr. Pieterstraat 12, Rotterdam-3025.
I. L. Goudzwaard, Kramerspolder 5, Anna Jacobapolder.
C. B. van Eenennaam, Oude Kerkstraat 6, Hansweert Zld.
Q. Jansen, Oude Kerkstraat 7, Hansweert Zld.
P. de Neef, Korte Noordstraat 39, Middelburg.
Mevr. M. d'Haen, Kaarder 68, Hoorn.
Mevr. Y. Kok-de Jong, Westerkoogstr. 23, Oosthuizen.
Mevr. H. Knegjens-Lindfeld, Fr. Snijderstraat 4, Waalwijk.
Tom v. d. Perk, Kuiperstraat 30, Geldermalsen.
Z. H. v. d. Ven, Willem Dreespark 223, 's-Gravenhage.
Mevr. A. Meewisse-Mourits, Dwarskade 18, Nootdorp.
W. Oudshoorn, Okkernootstraat 36, 's-Gravenhage.
L. v. d. Does, Beethovenlaan 24, Helmond.
D. Ramovsky, Ambachtsheerenlaan 3, Harmelen.
J. J. H. Hol, Rombouthogerbeetstraat 86 II, Amsterdam-W.
Mevr. J. C. Heidendaal-Visscher, Schoonboomstr. 38 I, Amsterdam-Osdorp.
J. Postema, Burg. Hogguerstr. 309 X, Amsterdam-Slotermeer.
C. M. de Jager, Vroonenburg 24, Kapelle

Z.B.
J. H. B. Ockeloen, Seringenstraat 96, Maassluis.
J. v. d. Dungen, Burg. Jasparsstraat 11, Elsloo L.
C. Reekers, Venneperweg 431, Nieuw-Vennep.
Mevr. A. Jansen-Brul, IJsselvere 15, Oudewater.
Mej. S. Korn, Rozenstraat 11, Sappemeer.
Mevr. P. T. Voorthuizen-Hendriks, Meppeelrade 291, 's-Gravenhage.
P. van Hout, Herm. Boexstraat 3, Eindhoven.
J. M. van Thiel, Laan der Vrijheid 27, Zaandam.
H. Couzijn, Papsouwsealaan 394, Delft.
Mevr. R. Fokkens-de Booij, Anjerstraat 2, Kloosterzande.
H. Göbel, Rogstraat 28, Scheveningen.
A. J. Sluiter, Schieweg 58 a, Rotterdam.
Mevr. van Winden-Hulst, Zuidersingel 97, Berkel Z.H.
Jac. Weijts, Tagoreplaats 25, Rotterdam-14.
J. Rodenburg, de Genestetlaan 1, Waddinxveen.

Zaadaanbieding clichéfonds

(AANVULLINGSLIJST)

De schenkers zijn:
Pinya de Rosa, Barcelona; C. Kleyn, Oosterwolde; J. ten Have, Apeldoorn.

- 421 *Cereus forbesii*
- 422 *Gymnocalycium mihanovichii* rose bloem
- 423 *Gymnocalycium mihanovichii* witte bloem
- 424 *Hamatocactus setispinus*
- 425 *Malacocarpus pauciareolatus*
- 426 *Mammillaria bocasana minima*
- 427 *Mammillaria erectohamata*
- 428 *Neobuxbaumia polylopha*
- 429 *Neoporteria hankeana*
- 430 *Neoporteria recondita*
- 431 *Rebutia gracilis*
- 432 *Rebutia spinosissima*
- 433 *Rebutia FR 341a*
- 434 *Rebutia FR 1118*
- 435 *Trichocereus courantii*

Kopij bestemd voor een bepaalde maand, moet in het bezit van de redactie zijn op de eerste van de maand voorafgaand aan de maand van publikatie. In de praktijk betekent dit dus dat u ongeveer 6 weken voor het verschijnen van het blad uw kopij ingestuurd moet hebben. Alleen in zeer dringende gevallen kan hiervan worden afgeweken.

Karlheinz Uhlig - kakteen

Ariocarpus (R) lloydii	+	9,— - 15,—
scapharostus	+	8,— - 14,—
Astrophytum capricorne var. major	+	6,— - 15,—
myriostigma var. columnare	+	10,— - 20,—
senile	+	10,— - 18,—
Aztekium ritteri	+	8,—
Buiningia sp.n. met ceph.	+	20,— - 40,—
Echinofossulocactus multicosatus	+	7,— - 12,—
Epithelantha micromeris var. fungifera	+	4,— - 6,—
pachyrhiza	+	5,— - 7,—
Gymnocactus mandragora	+	7,— - 12,—
Mammillaria chionocephala	+	6,— - 14,—
mystax	+	6,— - 20,—
napina	+	6,— - 12,—
Micranthocereus violaceus met ceph.	+	18,— - 40,—
Monvillea campinensis	+	16,— - 40,—
spgazzinii crist.	Ø	6,— - 8,—
Pilosocereus aurisetus	+	16,— - 40,—
saxitillis var. densilanatus	+	30,— - 40,—
Uebelmannia meninensis var. rubra	+	15,— - 25,—

7053 ROMMELSHAUSEN - KRS. WAIBLINGEN - LILIENSTR. 5
W.-Duitsland

Succulentenkwekerij H. van DONKELAAR

Werkendam - Tel. 01835 - 1430

Vraagt sortiments- en zaadlijst 1974
Regelmatig nieuwe importen.
's Zondags gesloten.

Wat betekent die naam ?

door L. C. Koorevaar.

132 pag. met plm. 4000 verklaringen van de botanische namen van succulenten.

Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 4,00 per postwissel of storting op girorekening 20.40.053 t.n.v. E. J. van Leeuwen, 2e Maasveldstraat 8, Venlo - Blerick.

Erevoorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, 2921 - Leusden C.

Voorzitter: Ir. A. F. H. BLAAUW, Bredaseweg 54, Rijsbergen N.Br.

Vice-voorzitter: S. K. BRAVENBOER, Kwartellaan 34, Vlaardingen.

Secretaresse-ledenadministratie: Mevr. E. A. M. VERDUIN - DE BRUYN, Koningsweg 2, Beekbergen. Tel. 05766 - 1840.

2e secretaris: J. DE GAST, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

Penningmeester: G. LINK, Memlingstraat 9, Amersfoort. Postrek. 680596 t.n.v. Succulenta te Amersfoort.

Redacteur: F. K. A. NOLTEE, Campanula 88, Dordrecht. Tel. 078 - 76399.

2e redacteur: A. DE GRAAF, Zinnia 8, Dordrecht. Tel. 078 - 72617.

Bibliothecaris: J. MAGNIN, Ooievaarstraat 13, Strijen. Catalogus f 1,50.

"Ruilen zonder huilen": contactadres Middelburgsestraat 35, Scheveningen. Tel. 070-551344-550423.

Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland en België f 20,— en voor leden in het buitenland f 25,— per jaar met GRATIS maandblad "Succulenta".

Kopij moet uiterlijk de 1e van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Angewinst
Reijndijk 111
R.H.
010-
32 50 99

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Euphorbia obesa forma cristata

Foto: Noltee

53STE JAARGANG
NO. 2
FEBRUARI 1974

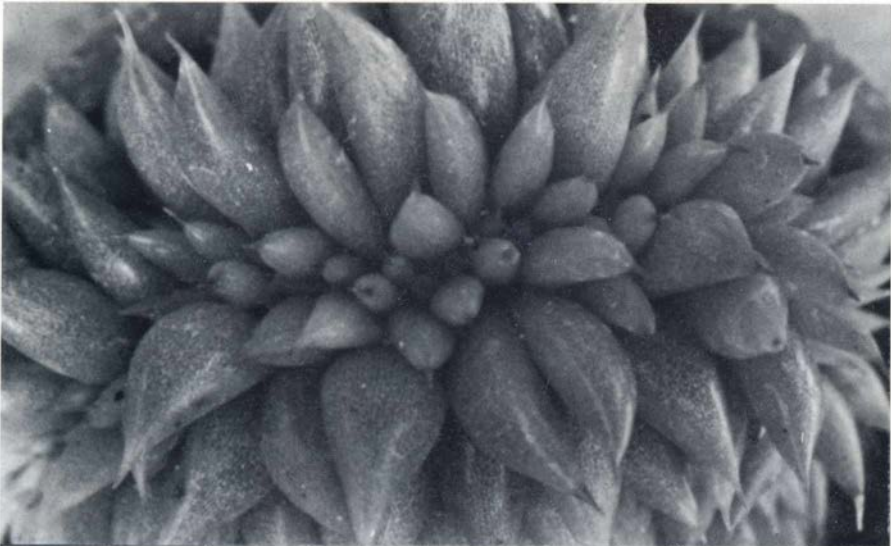
Monstruositeiten

A. de GRAAF

Van een monstreuze vorm spreken we als bij een plant de regelmatige normale groeivorm niet meer aanwezig is. Dit kan bij een deel van de plant of bij de gehele plant het geval zijn.

Tot deze teratologische vormen behoren vele afwijkende groeivormen, waarvan de cristatie wel de bekendste is. (teratologie is de leer der misvormingen).

Bij cristaten is het enkelvoudige vegetatiepunt op wonderlijke wijze veranderd in een steeds uitgroeiende, meestal regelmatige reeks van vegetatiepunten, waardoor naast bandvormige rechte groeistroken, de meest vreemde en onverwachte kronkelige vormen kunnen ontstaan. Dat cristaten zeker niet alleen bij cactussen voorkomen blijkt wel uit de foto van *Echeveria agavoides* en uit de kleurplaat van *Euphorbia obesa* (gefotografeerd in de fraaie collectie van Holly Gate Nurseries in Engeland).

Echeveria agavoides forma cristata

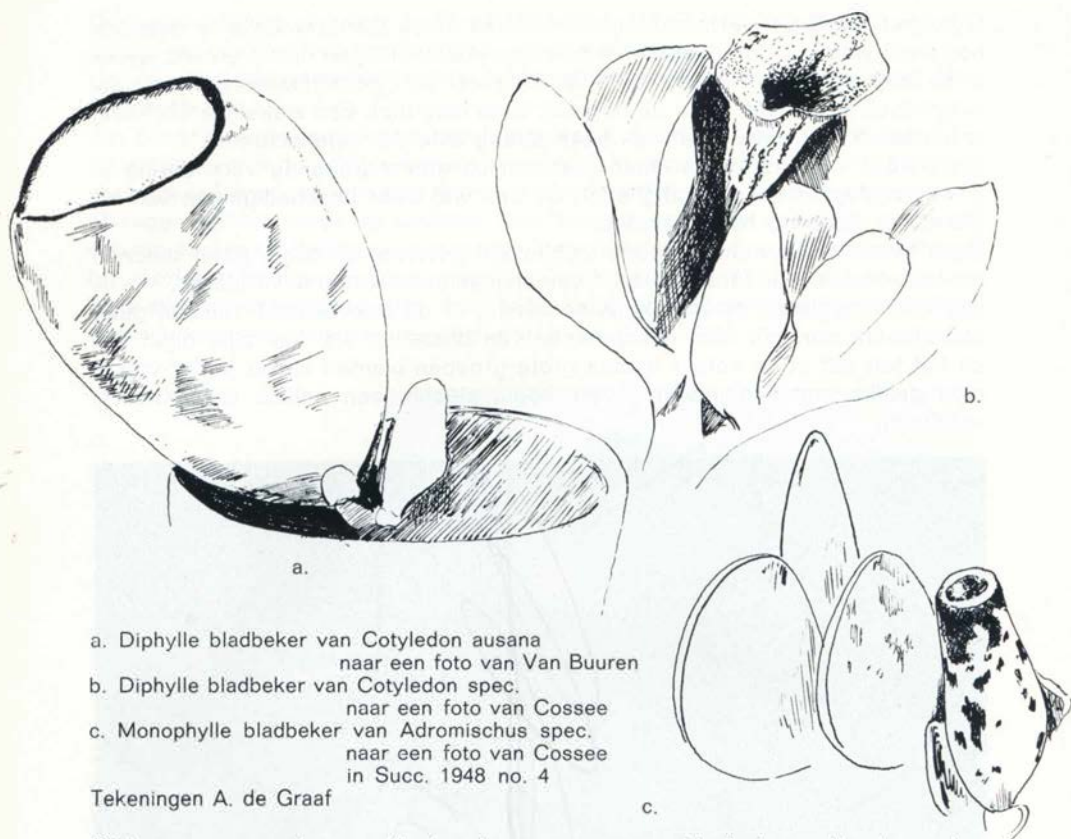
Foto: Noltee

Daarnaast komt de rotsvorm voor, waarbij de vele vegetatiepunten onregelmatig over de kop van de plant verspreid zijn (*Cereus peruvianus* var. monstruosus), waardoor de ribben zich ontwikkelen als knobbels welke willekeurig over de oppervlakte van de zuilvormige plant verspreid komen te liggen.

Voorts wordt dichotomie (deling in tweeën) wel tot de monstruositeiten gerekend. Deze dichotomische schedeldeling is het verschijnsel waarbij zich uit het begin van een spruit, of uit een plant, twee koppen ontwikkelen die alleen aan de voet met elkaar vergroeid zijn.

De schedeldeling herhaalt zich steeds: uit 2 koppen groeien er $2 \times 2 = 4$, uit 4 koppen 8 enz. Bij verschillende Mammillariasoorten komt dit voor en hierdoor ontstaan na verloop van jaren planten met vele koppen en één gemeenschappelijke basis. Ook bij zuilvormige cactussen doet zich dit verschijnsel voor en dan ontstaan de van afbeeldingen bekende boomvormig vertakte zuilen.

Samengroeiingen van organen worden eveneens onder de monstruositeiten gerekend. Men noemt dit — vermindering — omdat bijv. twee stengels tot één stengel samengroeien. Bij splitsing van een orgaan spreekt men van — vermeerdering — (bekend is bijv. het ontstaan van 3 i.p.v. 2 bladeren uit één wortel bij Lithops).

- a. Diphylle bladbeker van *Cotyledon ausana*
naar een foto van Van Buuren
b. Diphylle bladbeker van *Cotyledon spec.*
naar een foto van Cossee
c. Monophylle bladbeker van *Adromischus spec.*
naar een foto van Cossee
in Succ. 1948 no. 4

Tekeningen A. de Graaf

c.

Bij het samengroeien van bladranden ontstaan zgn. bladbekers. Als de randen van één blad zijn samengegroeid noemt men dit een monophylle bladbeker en indien de randen van twee bladeren vergroeid zijn, een diphylle bladbeker. Deze bladbekers komen overigens zeer zelden voor.

Ook bloemen kunnen kamvormig vergroeid zijn, terwijl de zgn. dubbelbloemen ook tot de cristaties gerekend worden. Van dubbelbloemen spreken we als twee bloemen uit één areool ontspringen waarbij dan de bloemen zijdelings zijn samengegroeid.

Vegetatieve proliferatie kan ook een vorm van afwijkend groeigedrag zijn. Bij sommige plantensoorten komt het echter als regel voor. Er vormen zich daarbij steriele bloemen waarin zich dus geen zaad ontwikkelt en uit het vruchtbeginsel of uit de vrucht groeit een stek (of meerdere). Bekende voorbeelden zijn *Opuntia salmiana*, *O. fulgida*, *O. prolifera*.

De loofspruiten welke aan de bloeistengels* van *Haworthia* en *Gasteria* wel ontstaan, rekent men soms ook hiertoe.

Deze spruiten vormen zich op punten waar de bloeistengel zich vertakt of waar zich een knoop bevindt. De stengel kan lange tijd, zolang het jonge plantje erop blijft zitten, groen blijven. Deze jonge plantjes kunnen afgenomen worden en als stekje behandeld worden.

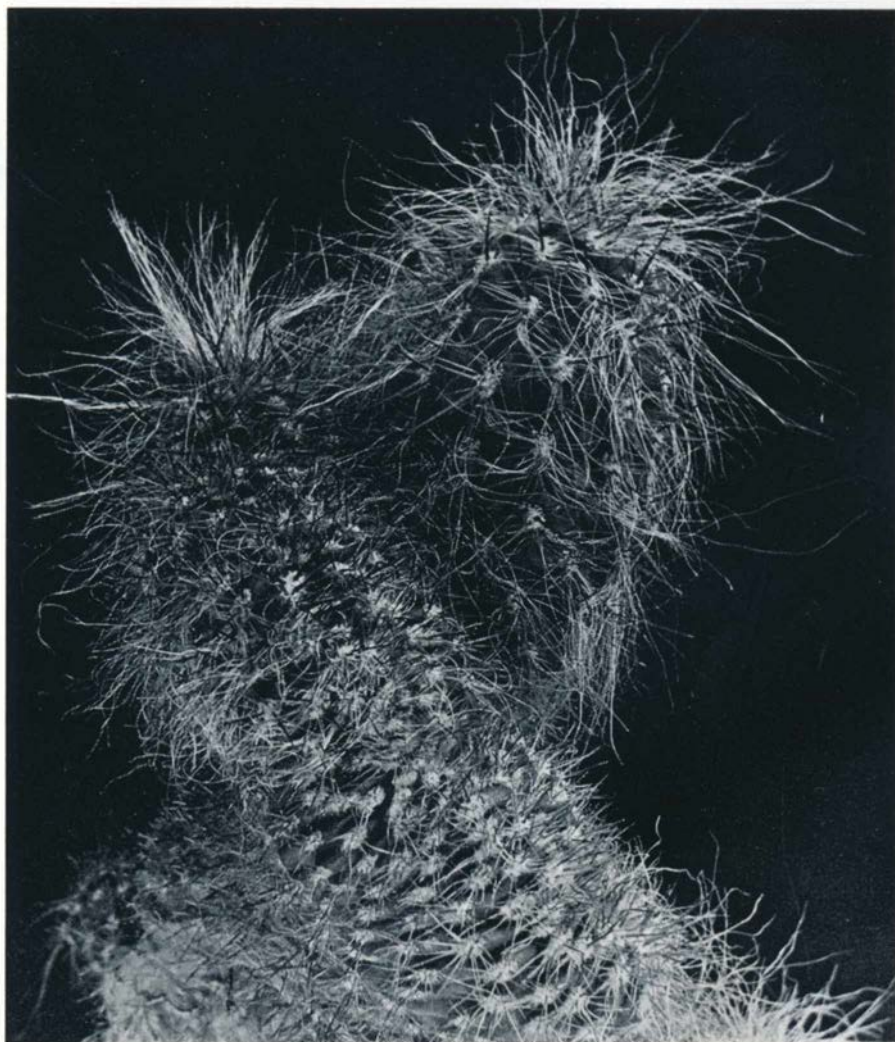
Zelfs bij het ontkiemen van zaden kunnen zich bij de kiembladeren (cotylen) al afwijkingen voordoen doordat meer dan twee cotylen tegelijk ontstaan en bovendien kunnen deze dan nog op verschillende manieren met elkaar vergroeid zijn. Degene die veel zaait en nauwlettend toekijkt, zal deze verschijnselen zeker kennen.

Over het ontstaan van monstrueuze vormen in de plantenwereld is eigenlijk nog maar weinig bekend, ondanks de vele onderzoeken op dit gebied welke in de loop der jaren zijn gedaan. Men kent wel de verschijnselen en heeft die in groepen ingedeeld, doch de oorzaak weet men niet. Een ziekelijke afwijking is het zeker niet, terwijl het ook geen streng erfelijke eigenschap is.

Er zijn wel monstrueuze vormen ontstaan na een ingrijpende verandering in de klimatologische omstandigheden en ook wel door beschadigingen van de plant, met name van het groeipunt.

Deze gevallen zijn echter steeds incidenteel geweest en zeker geen redenen om het ontstaan van teratologische verschijnselen daarmee te verklaren.

Dat klimatologische omstandigheden alléén, of de hoeveelheid voedsel geen aanwijsbare oorzaak voor het ontstaan van cristaties e.d. kan zijn, blijkt wel uit het feit dat in de natuur tussen grote groepen planten welke onder volkomen gelijke omstandigheden leven, soms slechts een enkele cristaat-vorm voorkomt.

Oreocereus hendriksenianus forma *cristata*

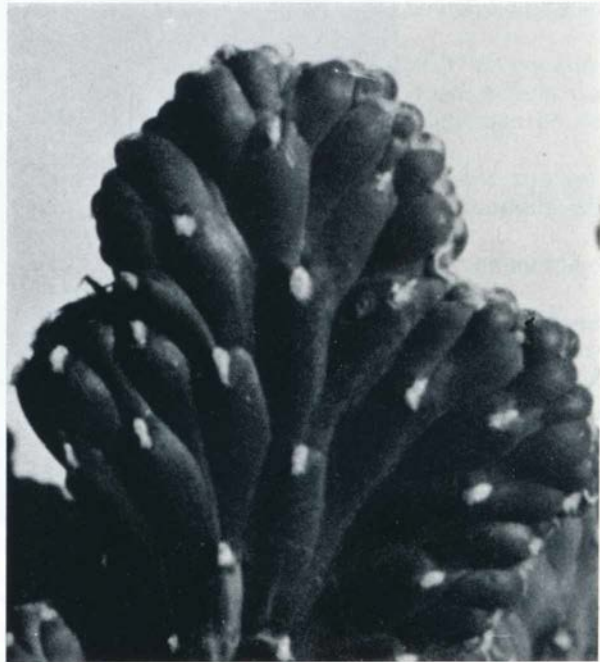
Foto: de Graaf

De beschadiging van het groeipunt door bijv. wolluizen wordt ook wel genoemd als oorzaak van het ontstaan van misvormingen.

Ook dit is slechts een heel enkele keer het geval en zeker niet als regel aanvaardbaar.

Als bovendien de wolluizen verdelgd worden, blijkt de kop van de plant de "normale" vorm meestal weer aan te nemen. In het geval waarbij cristatie geconstateerd werd, zogenaamd door wolluizen veroorzaakt, moeten we ons zelfs afvragen of niet eerst de cristatie door andere oorzaken ontstaan is en dat daarna pas de wolluizen gekomen zijn. Van deze luisjes is toch bekend dat zij bij voorkeur plaatsen opzoeken waar zij zich gemakkelijk kunnen verschuilen en welke plaatsen lenen zich daar beter voor dan de warrige bladerpruijkes van bijvoorbeeld monstrueuze kamvormen bij *Echeveria*?

Opuntia exaltata
forma cristata

Foto: de Graaf

Dan is er nog de theorie van de erfelijkheid van cristatie, welke zegt dat zowel bij vegetatieve als bij generatieve vermeerdering, de stekken/zaailingen, ontstaan uit moederplanten/ouders welke een monstrueuze vorm hebben, eveneens in meerderheid monstrueus zullen zijn.

Bij vegetatieve vermeerdering, dus d.m.v. stekken is dit inderdaad in de meeste gevallen zo. Daarbij is het wel zo, dat bijvoorbeeld bij het snijden van stekken van een cristate hanekam-vorm van *Opuntia exaltata*, deze stekken loodrecht naar beneden uit het plantelichaam gesneden moeten worden om er zeker van te zijn dat de hanekam-vorm in de stek behouden blijft.

Snijdt men met een horizontale snede een deel van de moederplant af, dan zal dit monstrueuze deel wel bewortelen en de vorm behouden, doch de nieuwe spruiten welke uit deze bewortelde stek ontstaan, zijn vreemd genoeg nooit monstrueus, maar rolrond als bij de normale vorm van deze soort.

Bij het uitzaaien van soortecht zaad van cristate planten ontstaat dikwijls (maar niet altijd!) een groot aantal jonge cristaten. Ook in zaaisels van normale planten kunnen enkele cristate vormen voorkomen, hetgeen ook zou kunnen

wijzen op erfelijkheid omdat misschien in een ver voorgeslacht de aanleg tot cristatie al aanwezig was.

Uiterlijke invloeden kunnen een prikkel zijn om de in aanleg aanwezige mogelijkheid tot monstrositeit naar buiten te laten treden.

In de natuur zijn een enkele keer wel plantengroepen gevonden, bestaande uit een flink aantal vrijwel evengrote cristaten van een plantensoort, welke kenmerkend op natuurlijke wijze door uitzaaien zijn ontstaan. Ook dit sterkt de aanhangers van de erfelijkheidstheorie in hun mening.

De sterk kronkelende cactus-cristaten kunnen beter geënt worden op een stevige hoge onderstam (15-20 cm). Hierdoor voorkomt men dat de plant gedeeltelijk op de aarde komt te liggen en dus de kans loopt weg te rotten door vocht of door schimmels. Het entstuk moet schuin weggesneden worden, zodat

*Mammillaria
rhodantha rubra
forma cristata*

Foto: Noltee

de nieuwgroei niet direct al tegen de entstam aangroeit en daardoor het entstuk zou kunnen losdrukken.

Soms toont de cristaatvorm onverwachts zijn ware voorvaderlijke(?) aard door de in onze ogen normale regelmatige bol- of zuilvormige groei te vertonen. Verschijnen er te veel van deze aan de cristaatvorm minder gewenste koppen, dan kan men beter stukken van de monstervorm opnieuw enten en de normale koppen afsnijden en als stek behandelen.

Lit. J. J. Verbeek Wolthuys, Het raadsel van het ontstaan van monstrositeiten en cristaties bij de succulenten, 1938. C. Bommeljé, Cactussen en andere succulenten.

Februari-allerlei

Volgens de almanak komen er in februari tenminste drie zomerse dagen voor. Laat u echter niet verleiden om op deze zonnige dagen uw planten te besproeien of te begieten.

Februari wordt wel de sterftemaand van de cactussen genoemd omdat aan het eind van de rustperiode de planten een groot deel van hun reserves hebben verbruikt en daardoor extra bevattelijk zijn voor allerlei kwalen.

Ze zijn nog niet aan de groei en we mogen beslist niet trachten door watergeven of door meer warmte toe te voeren, de planten te dwingen toch aan de groei te gaan.

Het water kan nog niet opgenomen worden door de wortels en het vocht zal, zeker bij de wat zwakkere broeders onder onze planten, weggroten tot gevolg hebben. We zorgen er slechts voor dat de potgrond niet door en door stofdroog wordt bij die soorten welke al meer in deze rubriek genoemd zijn. Dit doen we op de bekende manier met lauwwarm water op het schoteltje.

Evenals in januari nevelen we de cactussen licht en dan alleen nog op zonnige dagen.

Bij sterke zonneschijn met de daarbij behorende warmte, kunnen we eventuele groeineigingen beter afremmen en dat doen we door flink te luchten, zodat de temperatuur daalt.

In de droge atmosfeer en de veelal tamelijk hoge temperatuur van winterverblijf of huiskamer kunnen rode spint en wolluis zich zeer snel vermeerderen. Bespuiten met vloeibare bestrijdingsmiddelen kan nog niet, zodat we naar andere middelen moeten omzien om de ontwikkeling van dit gedierte binnen de perken te houden.

Een "droog" bestrijdingsmiddel is o.a. de bekende "Vapona-strip" en we kunnen een stuk van zo'n strip afsnijden en in een plastic zak doen, waarin we eerst de aangetaste planten hebben geplaatst. Nu de zak dichtbinden en de strip kan zijn werk doen.

Oppassen, want deze en andere middelen in de vorm van een strip zijn wel degelijk giftig, hetgeen het sterkst tot uitdrukking komt in een beperkte afgesloten ruimte!

Ook een goede methode is het aanstippen van de aangetaste planten met een penseeltje gedoopt in pure spiritus of in zeepspectrum.

De platte bak of de zomerkas kan nu geheel in orde gebracht worden; goed schoonmaken en zondig schilderen, dan wel met een houtconserveringsmiddel behandelen. Geen carbolineum hiervoor gebruiken en na behandeling van bak of kas goed luchten. Vele bind- of oplosmiddelen zijn schadelijk, vooral voor de bebladerde vetplanten. Zij laten in dergelijke luchtjes al gauw hun bladeren vallen.

De potgrond welke we al eerder verzameld of gereedgemaakt hebben, kan nog een keer omgezet worden en later in de maand gemengd en grof gezeefd worden. Eind februari/begin maart kan al verpot worden, al zullen we dat dan wel met vrijwel droge grond moeten doen die tevens op kas- of kamertemperatuur dient te zijn.

De vroege zaaiers kunnen aan de slag met een zaaitoestel met onderwarmte. Bij de andere vetplanten letten we er ook deze maand op, dat vooral de struikmesems niet te ver indrogen, omdat zij anders straks moeilijk weer aan de groei te krijgen zijn. Zo nu en dan wat water geven. Dit geldt ook voor de wintergroeiers onder deze groep succulenten, zoals Conophytum, Gibbaeum, Ophthalmophyllum, Monilaria, ultra-succulente Crassula's, Othonna, Pelargonium, Sarcocaulon, winterbloeiende Kalanchoë's en sommige Cotyledonsoorten. Lithops en verschillende andere Mesems beginnen nu nieuwe bladparen te vormen. Deze planten echter nog geen water geven, want de nieuwe bladeren worden gevormd ten koste van de oude bladeren.

De heer A. KAHLMANN, Spiraeastraat 48, Den Haag zond ons de volgende bijdrage over enten op Opuntia

Wanneer je als liefhebber van de natuur planten kweekt en dan nog zeer uitzonderlijke, zoals cactussen en hoogsucculenten, dan probeer je dat zo goed mogelijk te doen en zo weinig mogelijk risico's te nemen. Immers, als er iets fout gaat is de plant meestal verloren. Daarom wil ik iets beschrijven dat misschien revolutionair is, althans nog niet veel wordt toegepast.

Het gaat om het enten op Opuntia. Lange tijd geleden deden we dat al in

Den Haag. Het betrof dan echter alleen zaailingen, die later weer werden overgeënt op spachianus of jusbertii. Een jaar of vijf, zes geleden kwam ik op het idee om ze gewoon maar door te laten groeien op Opuntia. Het ging zo mooi en stabiel dat naar mijn mening geen enkele andere entstam dit kon opbrengen. Planten als Copiapoa's groeiden er geweldig op. Later ben ik begonnen er Haageocereus, Pilocereus en Echinocereus op te enten. De be-doorning wordt geweldig en ook maken ze veel wol in de oksels. Echinocereus davisii in 1971 op Opuntia geënt, begint nu uit praktisch ieder areool te bloeien.

Hoe moeten we nu enten op deze stekelige planten? Dit kan op twee ma-nieren: men kan beide planten recht afsnijden en dan zware druk geven of men kan in de onderstam een jnkeping maken en de ent spits toesnijden waarna men ze als het ware in elkaar schuift.

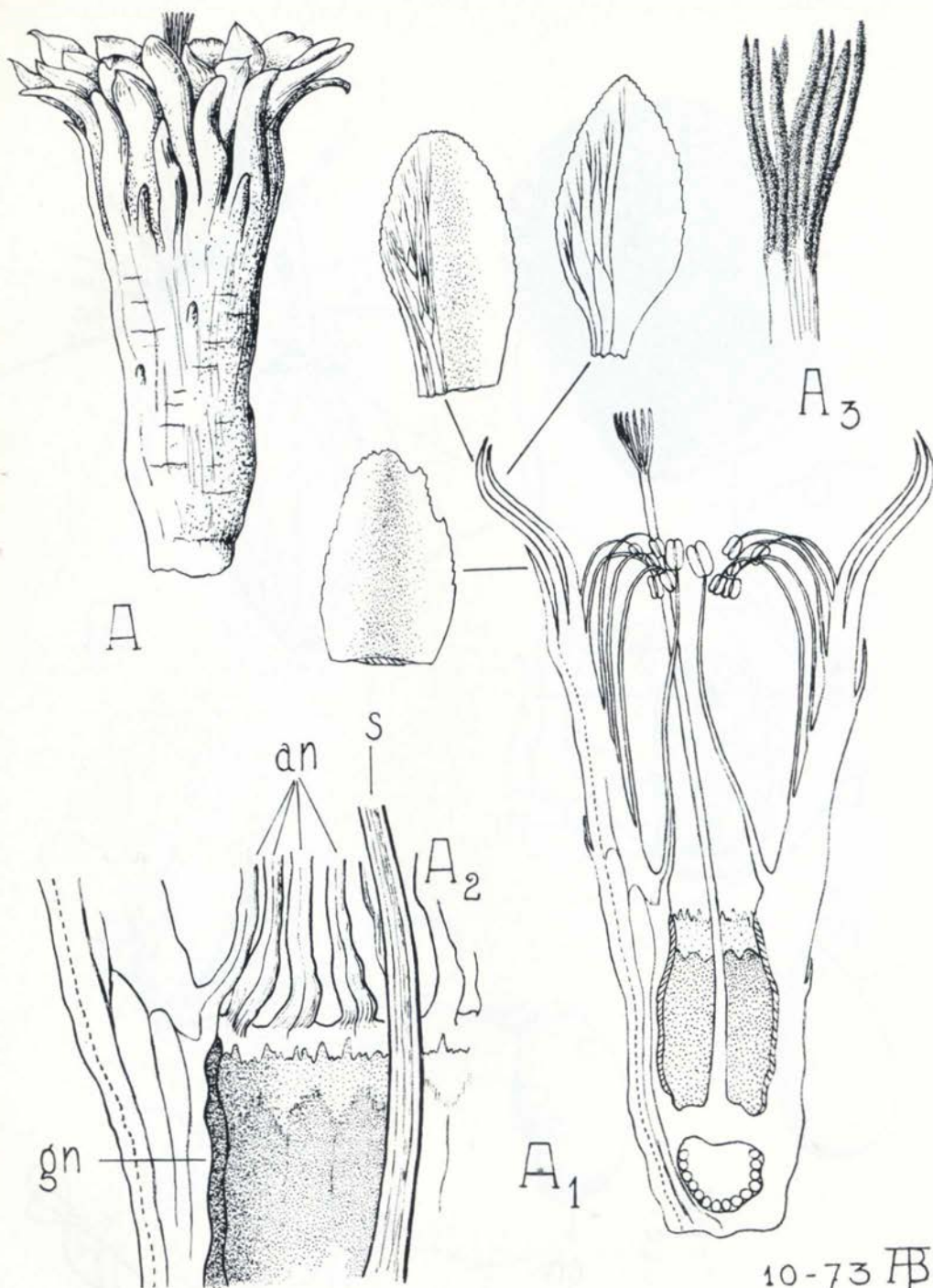
Rest nog de vraag welke Opuntia het meest geschikt is voor dit experiment. Naar mijn ervaring is dit *O. robusta*. De beste tijd is april/mei.

Veel succes toegewenst aan hen die deze entstam eens willen proberen.

Coleocephalocereus buxbaumianus Buining spec. nov.

Corpus columnare viride e basi parce germinat, rami 0,75-1 m longi sunt, interdum longiores, 7 cm diametiuntur, radices ramosae sunt. Cephalium parva lana sufflavescens alba et saetis dominantibus subbrunneis, flavescens, quae partim ut ferta insertae et ad 5 cm longae sunt, instructum est. Costae 22 ad 11 mm latae, teretes, sub areolis paulum crassatae sunt et ad 11 mm inter se distant. Areolae ad 4 mm latae et 3 mm longae sunt, primo tomento flavescens, deinde paulum pergriseo-brunneo instructae, postremo nudae sunt. Spinae tenues, aciculatae, primo flavescens ad sub-brunneae, deinde suggriseo-brunneae; marginales 13-16, 6-12 mm longae, rectae radiant. Centrales 5-8, 9-25 (-50) mm longae, in parte inferiore plantae ad 10 cm longae ibique inter se insertae sunt. Flores gracile infundibuliformes nudi sunt; pericarpellum 5 mm longum latumque est, receptaculum 28 mm longum, ad 13 mm latum est squamulis 1,5-7 mm longis, 0,5-4 mm latis, tenue crenatis instructum. Folia transeuntia 7 mm longa, 4 mm lata, dentata et undulata sunt; folia perianthii exteriora spathulata, tenuissime dentata sunt, interiora spathulata, tenue dentata, alba sunt. Camera nectarea 10 mm longa, 5,5 mm lata, glandulis nectareis instructa est. Caverna seminifera 3 mm longa, 2,5 mm lata, ovulis parietalibus instructa est. Stamina primaria 1 mm supra glandulas nectareae enascuntur, 16 mm longa, a pede vittaeformia sunt; secundaria in 8-10 coronis, infima 14 mm longa, sursum breviora ad 4 mm longa, omnia alba sunt. Antherae 1 mm longae flavae sunt; pistillum 35 mm longum, 1 mm crassum, album, 9 stigmatibus 3 mm longis albis instructum est. Fructus inverse ovo similis 20 mm longus, 15 mm latus, nudus est. Pars infima laeteviridis est, ceterum caeruleo-brunneus. Semen cassiforme 1-1,2 longum, 0,8-1 mm latum est; testa obsolete nitens nigra, tuberculis rotundis globosis instructa est; pecten bene discerni potest; hilus basalis ovalis est; embryo ovo simile est, cotyledones breves sunt, perispermium deest. Habitat in rupibus praeruptis oblique decurrentibus nudis et nigris in earum rimis et partibus paulo planis ubi humus colligitur. Crescunt in altitudine fere 400 m in vicinitate Teofilo Otoni, Minas Gerais, Brasilia. Holotypus in Herbario Ultrajecti, Hollandia, sub nr H 379.

Zuilvervormig, van de basis uit spruitend (weinige spruiten), takken 0.75-1 m lang of soms langer, met vertakte wortels tussen rotsspleten of wortelend op iets verlaagde plaatsen in daar ontstane humus, dikwijls tegen de nogal steile rotswand leunend; cephalium vanuit de top aan de zijkant met wat licht geelachtige witte wol en overheersend met lange lichtbruine, tot geelachtig in de top, gedeeltelijk propachtig in elkaar gedraaide borstels tot 5 cm lang, naar de

Toelichting bij de tekeningen:

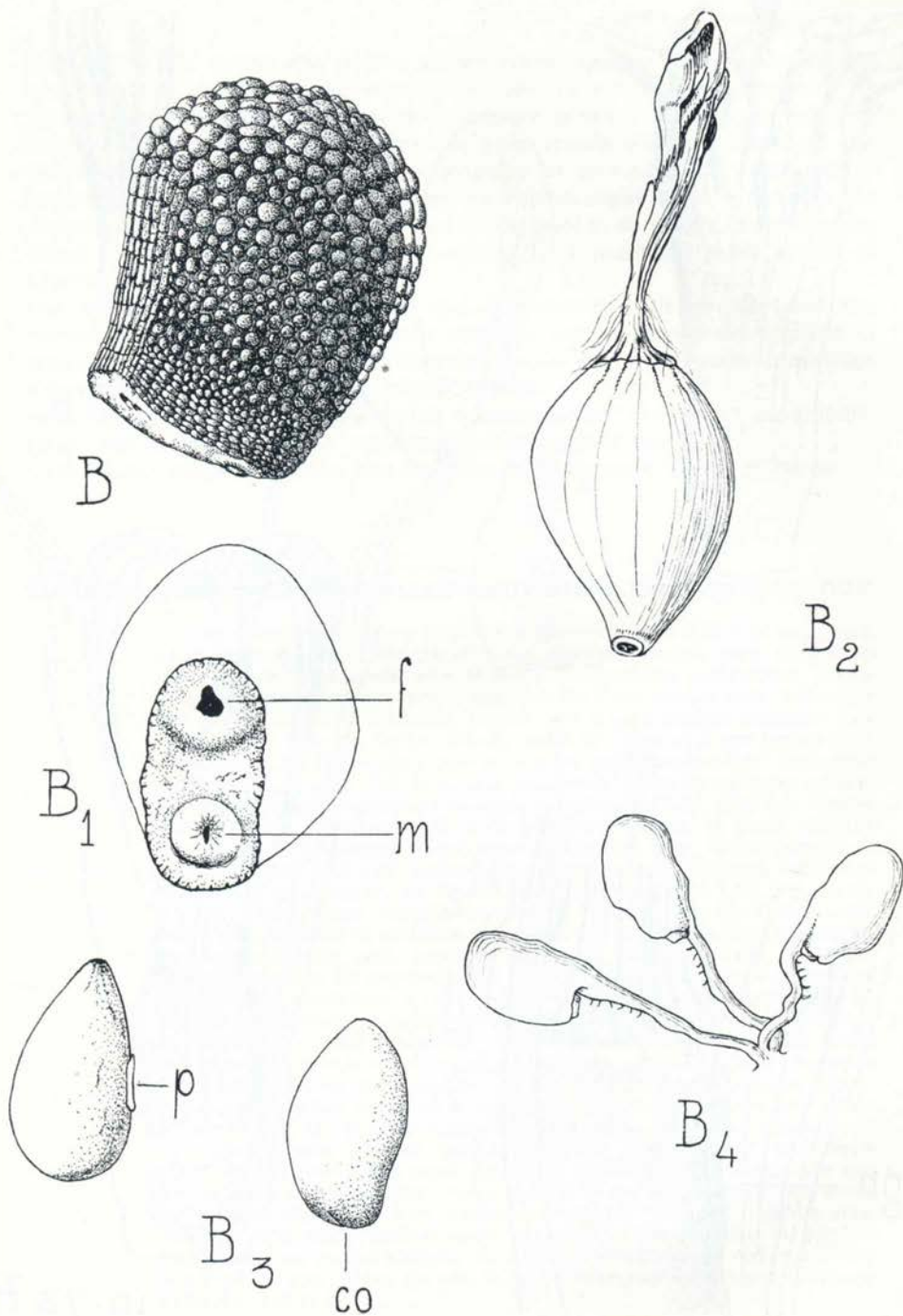
A = bloem.

A1 = bloemdoorsnede met perianthbladeren en gedeeltelijk ingetekende vaatbundels.

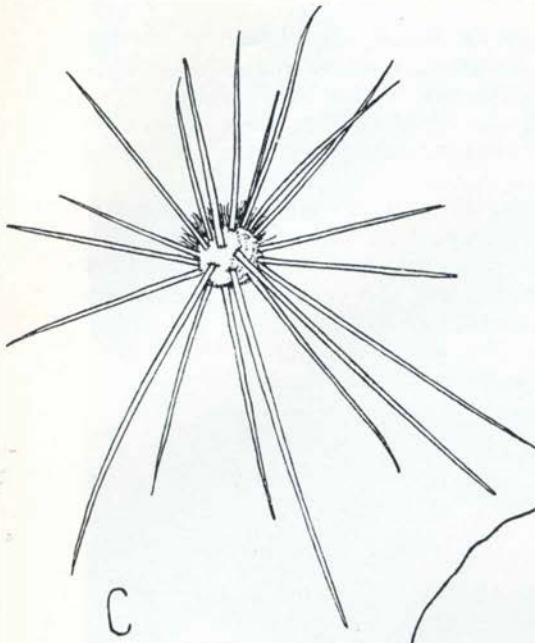
A2 = detail nectarkamer en primaire meeldraden; an = primaire meeldraden;
gn = nectarklieren; s = stamper.

A3 = stempels.

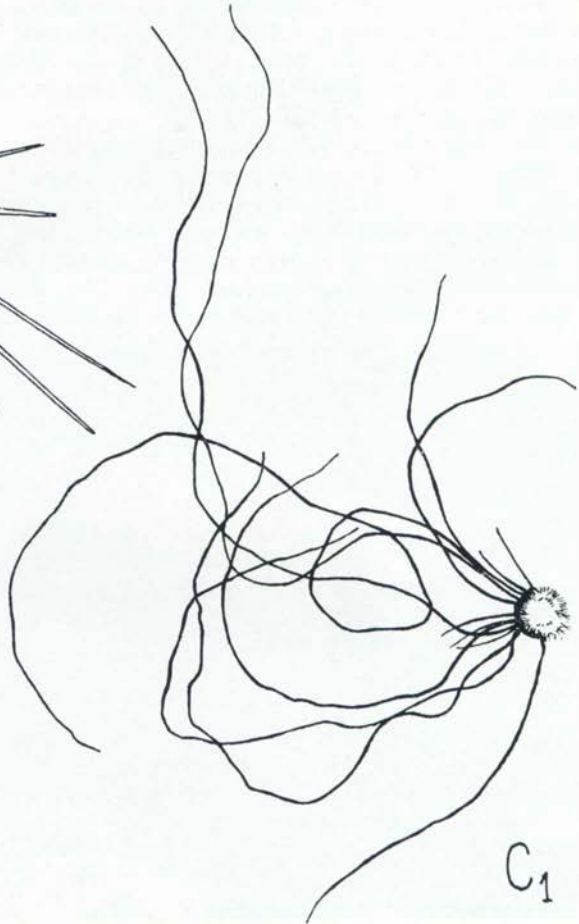
10-73 $\overline{\text{FB}}$

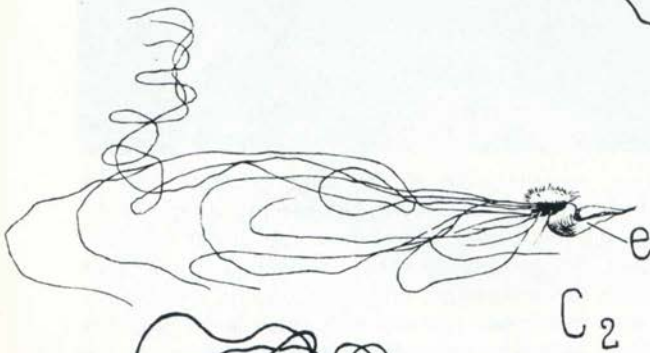
- B = zaad.
 B1 = hilumzijde; f = funiculus; m = micropyle.
 B2 = vrucht.
 B3 = links: embryo met lege perispermzak;
 rechts: embryo geheel vrij; co = cotyledons.
 B4 = gedeeltelijke vertakking van de zaadknoppen.

C

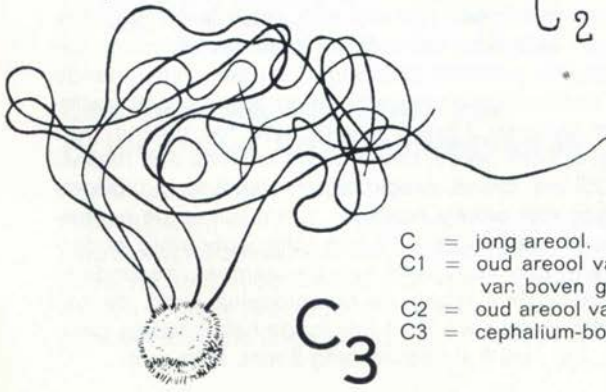

C₁

C₂

e

C₃

- C = jong areool.
- C₁ = oud areool van onderste gedeelte van de plant van boven gezien).
- C₂ = oud areool van terzijde; e = stukje epidermis.
- C₃ = cephalium-brstels.

bergwand gekeerd naar het westen.

Ribben 22, aan de basis 11 mm breed en van elkaar, rond, boven de areolen een V-vormige groef lopend tot aan de scheidingsgroef der ribben, die slingerend verticaal verloopt, onder de areolen iets verhoogd en verdikt.

Areolen zittend op de verdikking van de rib, vrijwel rond, ca 4 mm breed en 3 mm lang, eerst met geelachtig wolvielt, dan met iets donkergrijs-bruin vielt, daarna kaal, 6-7 mm van elkaar op de rib.

Dorens fijn, naaldvormig, eerst geelachtig tot lichtbruin, later lichtgrijs-bruin; randdorens 13-16, lang 6-12 mm, recht stralend gesteld; middendorens 5-8, lang 9-25 (-50) mm, gedeeltelijk recht maar ook dikwijls enkele gedraaid gebogen; op het onderste gedeelte van de plant, van circa 15-20 cm, zijn de middendorens tot 10 cm lang, borstelig en door elkaar vervlochten.

Bloem slank trechtervormig, kaal, 38 mm lang, geopend tot 23 mm breed; pericarpellum 5 mm lang en breed, zonder duidelijke insnoering overgaand in het

receptaculum, roodachtig bruin; receptaculum 28 mm lang, grootste breedte 13 mm, ter hoogte van de nectarklieren iets vernauwd, bekleed met enige kleine, vlezige schubjes, 1,5 mm lang, 0,5 mm breed, naar boven toe groter wordend tot 7 mm lang en 4 mm breed, fijn gekartelde rand, roodachtig bruin; deze schubjes gaan over in de breed lancetvormige, enigszins vlezige overgangspladeren, die tot 7 mm lang en 4 mm breed zijn met een getande en gegolfde rand en roodachtig bruine kleur; buitenste perianthbladeren spatelvormig, tot 7 mm lang en 4 mm breed, met iets verdikte middennerf en zeer fijn getande rand, buitenkant witachtig met roodachtig bruine nerf; binnenste perianthbladeren dun, langwerpig, tot 8 mm lang en 3,5 mm breed, rand fijn getand, wit; nectarkamer groot, 10 mm lang, 5,5 mm breed, binnenwand bekleed met nectarklieren; zaadholt 3 mm lang, 2,5 mm breed, zaadknoppen wandstandig, boomvormig vertakt, funiculusstrengen met enkele haartjes; 1 mm boven de nectarklieren bevinden zich de primaire meeldraden, 16 mm lang, lintvormig onderaan, met een flauwe bocht evenwijdig verlopend aan de stamper; secundaire meeldraden in 8-10 kranen, aanliggend tegen de receptaculumwand, de top naar de stamper gericht, alle helmraden wit, de 1 mm lange helmknopjes geel; stamper 35 mm lang, 1 mm dik, wit, met 9 stempels, lang 3 mm, spits, wit.

Vrucht 20 mm lang, 15 mm breed, omgekeerd eivormig, kaal, bij de top iets gegroefd, vruchtwand vlezig, aan de bloemresten een dekselvormige verbreding van 6 mm diam., vrucht onderaan lichtgroen, overigens blauwachtig bruin, vruchtvlees wit.

Zaad helmvormig, 1-1,2 mm lang, 0,8-1 mm breed; testa matglanzend zwart, met ronde, duidelijk bolle knobbeltjes, op de buikzijde en langs de hilumrand meer langwerpige en vlakker, kam aan de rugzijde duidelijk zichtbaar; hilum basaal en ovaal, okerkleurig, micropyle en funiculus elk in een ondiepe holte; embryo eivormig, cotyledons kort, zonder perisperm.

Habitat: op kale, zwarte, schuinlopende rotswanden tussen rotsspleten of op iets vlakke gedeelten waar zich humus verzamelde, op ca 400 m hoogte, in de omgeving van Teofilo Otoni, Minas Gerais, Brazilië.

Holotype in herbarium Utrecht, Nederland, onder nr. H 379.

Deze interessante plant werd door Leopoldo Horst en Buining op de standplaats gevonden op 9 juli 1972. Aan onze vriend Prof. Dr. Franz Buxbaum hebben wij in ons werk zoveel te danken vanwege zijn voortreffelijke deskundige adviezen, dat wij deze plant van harte gaarne naar hem benoemen.

Evenals de tot dusverre bekende *Coleocephalocereus*-soorten is deze plant niet zo moeilijk in cultuur, mits ze buiten de groeiperiode droog gehouden wordt.

Tekeningen A. J. Brederoo.

Lat. diagn. J. Theunissen.

Foto's A. F. H. Buining.

Een nieuwe variëteit van *Ariocarpus kotschoubeyanus* (Lem.) K. Sch.

FRANK A. M. PIETERSEN

Onlangs werd in "Stachelpost" door Erich Skarupke de nieuwe variëteit *Ariocarpus kotschoubeyanus* var. *elephantidens* Skarupke beschreven.

Deze variëteit onderscheidt zich van het type door een groter lichaam ($\varnothing$ tot 7 cm) en langere (tot 10 mm) en bredere (tot 13 mm) tuberkels. Ook het aantal van de tuberkels is groter dan bij het type, terwijl de groeven in de tuberkels

zie vervolg blz. 36

Tekst en foto: Ludmilla Hejlova-Vildova

ONGEREGELD

Senecio haworthii

Deze markante vertegenwoordiger van het grote geslacht *Senecio* heeft in de loop der jaren diverse namen gehad en in vele verzamelingen komt hij o.a. voor onder de naam ***Kleinia tomentosa***.

Een zeer decoratieve plant met zijn spoelvormige, zuiver witte bladeren welke zo sterk met viltachtige haren bedekt zijn, dat zij gelijken op stijf opgerolde propjes watten.

Een plantje dat in de cultuur niet eens zo gemakkelijk is want het verlangt een zeer zonnige droge standplaats. In de zomer alleen bij zonnig weer water geven, doch net als bij onze cactussen in het najaar stoppen met watergeven en in de winter vrijwel geheel droog houden. Slechts enkele malen in de wintermaanden een beetje water geven om het totaal verdrogen van de bladeren te voorkomen.

S. haworthii is kennelijk erg aantrekkelijk voor wolluis, die zich dan nestelt in de bladoksels en wel speciaal in de kop van de plant. Het gevolg is dat de groei tot stilstand komt en de blaadjes afvallen. Zoals zovele bladsucculenten kan deze *Senecio* slecht tegen bespuiting met een bestrijdingsmiddel, zodat er niets anders opzit dan de plant steeds te controleren en minutieus te inspecteren. De eventuele boosdoeners moeten weggevangen worden en na ongeveer een week dient deze behandeling herhaald te worden om de diertjes welke uit de achtergebleven eitjes gekomen zijn, alsnog te verwijderen.

Tussen de viltige bladeren zijn deze wolluizen moeilijk direct te zien; dus wel goed kijken, waardoor uw moeite rijkelijk beloond wordt door het schitterende uiterlijk van een mooi gegroeide ongeschonden plant.

Mammillaria prolifera

Een sterk spruitend plantje waarvan de donkergroene, langwerpige-ronde plantbolletjes een doorsnede hebben van 4 cm terwijl ze 6 cm hoog kunnen worden.

De slanke tepeltjes (tuberkels) zijn kegelvormig en 5-8 mm lang. De oksels van de tuberkels zijn licht wollig behaard, de talrijke randdorens zijn haarvormig; de 5-9 middendorentjes zijn geelachtig-wit van kleur. *M. prolifera* bloeit heel gemakkelijk zodat twee-jarige zaailingen reeds kunnen bloeien met crème-gele bloempjes, welke een bruinrode streep op de bloemblaadjes hebben. De gehele zomer verschijnen deze bloemen, die zich in de volle zon geheel openen.

Niet alleen de bloemen maar ook de later te voorschijn komende fel oranje-rode vruchten zijn een waar sieraad aan deze planten. Deze zaadbessen zijn ongeveer 1 cm groot en blijven de gehele winter aan de planten.

Op de Westindische eilanden en Mexico, waar deze soort vandaan komt, worden de vruchten 'chilitos' genoemd; ze zijn eetbaar.

De verzorging van *M. prolifera* is erg eenvoudig en deze cactus is dan ook een uitgesproken plant voor beginners.

's Zomers veel zon en water; in de winter vrijwel droog bij een temperatuur van ca. 10° C. Bij een koudere standplaats geheel droog.

De vermeerdering is gemakkelijk, zowel door zaaien als door stekken, die in groten getale aan de moederplant ontstaan.

Als de plant niet afgestekt wordt, ontstaat een brede pol van dicht tegen elkaar aangegroeide plantelichamen.

De potgrond dient humusachtig te zijn met wat turf en bladaarde.

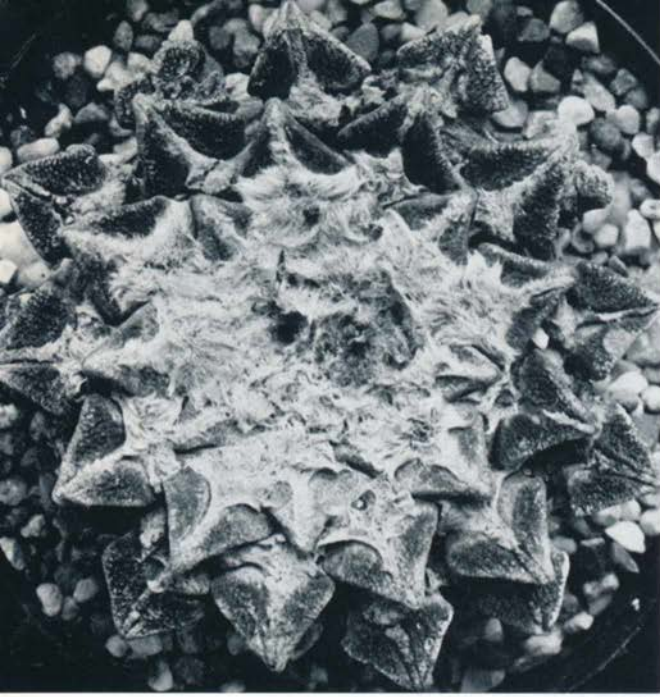
Deze plant komt in de verzamelingen ook voor onder de naam *Mammillaria pusilla*. Er is ook nog een variëteit *M. prolifera* var. *haitiensis*, welke wat dichter en sterker wit-behaard is en tevens wat groter wordt (tot 7 cm ø). Deze variëteit bloeit echter niet zo gemakkelijk en vormt ook niet zo overdadig stekken.

maar wel **GOED**

Tekst en foto:

Arie de Graaf

tot 2 mm breed zijn. De bloem is paars. Een vrucht van een van mijn planten bevatte veertig 1,5 mm lange en 1 mm brede zwarte zaden.

Eind 1972 werd deze variëteit door de heer Köhres in Erzhausen ontvangen van Willi Wagner in Mexico. De heer Köhres zal de vindplaats nog publiceren in "Stachelpost".

Indien men zorgt voor een zo zonnig en warm mogelijke plaats (liefst direkte zon), frisse lucht, een lage nachttemperatuur, een gietpauze tijdens het heetst van de zomer en een mineraal, goed doorlatend grondmengsel met wat klei en kalk is de cultuur van deze variëteit en de andere leden van het geslacht *Ariocarpus* als importplant niet al te moeilijk. Spaarzaam van onder af water

geven, de voor vocht gevoelige wortelhals tussen stenen of grove kiezel inbouwen en absoluut droog bij 2-6° C overwinteren.

Literatuur: Erich Skarupke, in: Stachelpost (BRD) 9 (1973) 44 (maart) blz. 33-34.

Hei- en Boeicopseweg 57, Hei- en Boeicop (Z.H.).

Foto's van de schrijver

In memoriam Hendrik van der Velde

Henk van der Velde is niet meer. Na een kort ziekbed is hij in de leeftijd van 73 jaar op 30 december in vrede ontslapen, na een leven waarvan hij zelf enkele weken voor zijn dood getuigde dat het goed was geweest. Vooral de oude garde van Succulenta zal met ons geschokt zijn door zijn onverwachte dood. Jarenlang was hij een van de sleutelfiguren in Succulenta door zijn nimmer aflatende activiteit voor ons maandblad, waaraan hij van 1948 tot 1968 altijd de laatste hand legde. Reeds in 1927 werd hij lid van Succulenta en door zijn werkzaamheden als typograaf bij de firma Govers waar Succulenta voorheen werd gedrukt, was hij het, die grote medeverantwoordelijkheid droeg voor het hoogstaand niveau van ons maandblad. Niet alleen tijdens zijn eigen redacteurschap van 1957-1962, maar ook tijdens het redacteurschap van wijlen de heer Uitewaal en Dr. Boom was Van der Velde de belangrijke schakel voor een goede functionering van het maandblad. Daarnaast was hij een trouw lid van de afdeling Rotterdam, toen Den Haag en daarna weer Rotterdam.

In het begin van de jaren vijftig leerde ik hem kennen op de maandelijkse bijeenkomsten van de toenmalige afdeling Den Haag (thans Rijn- en Delfland). Tot zijn dood ons scheidde is hij een van mijn beste en trouwste vrienden gebleven. Door de jaren heen was en bleef hij de man zoals ik en vele anderen met mij hem hebben gekend. Vriendelijk, nooit zichzelf op de voorgrond dringend en altijd goedlachs. Een brede grijns trok om zijn mond en zijn ogen begonnen te glinsteren als hij een van de vele grappen vertelde, die hij vaak putte uit de dagelijkse omgang met grote mensen en kinderen (hij was een echte kindervriend). Zijn grote bescheidenheid was de oorzaak dat Succulenta bijna vergat, hoe groot de verdienste van de overledene voor Succulenta is geweest.

Van der Velde leefde niet voor zichzelf, maar om anderen blij en gelukkig te zien. Niemand keerde ooit na een bezoek aan hem met lege handen naar huis. Keek je met iets meer dan gewone belangstelling naar een plant in zijn verzameling, hij pakte hem al in en zei: neem maar mee. Hij voelde zich bijna beledigd als je weigerde iets van hem mee te nemen! Ik geloof dat zijn voornaamste doel bij het kweken van cactussen was, dat hij ze weg kon geven. In Den Haag kweekte hij zijn cactussen 's zomers in een platte bak op het dak achter zijn huis. 's Winters vond alles een plaats in een klein kamertje. Later, na zijn pensionering, in Rotterdam werd zijn jarenlang gekoesterde hartewens vervuld; een eigen kasje! Daarnaast bouwde hij ook de succulentenverzameling in de diergaarde Blijdorp op. Zelfs toen hij daar geen bemoeienis meer mee had, ging hij steevast iedere week een paar uur naar Blijdorp om mee te werken aan de instandhouding van de verzameling, die hij met zoveel liefde bij elkaar had gebracht.

Persoonlijk heb ik veel aan mijn vriend Van der Velde te danken. Hij was het die mij in 1957 stimuleerde tot het schrijven van mijn allereerste artikel over vetplanten: "Bloeiende succulenten in de winter". Hij wist echter ook anderen tot schrijven te inspireren, getuige het feit dat tijdens zijn redacteurschap er altijd een overvloed aan kopij was. Zijn grote verdienste voor onze hobby werd in 1960 beloond met een erelidmaatschap van de Oostenrijkse cactusvereniging en in 1973 met dat van Succulenta. Het mag zijn vrouw en kinderen misschien tot een troost zijn dat zijn nagedachtenis bij het Hoofdbestuur en allen die hem hebben gekend, in dankbare herinnering zal blijven voortleven.

Dat hij moge rusten in de vrede die hij zelf tijdens zijn leven uitstraalde.

J. C. van Keppel

Nieuwe leden

Mevr. C. Beckmann, Schietbaanlaan 73,
Rotterdam

Huub van Eijndhoven, Le Sage ten Broek-
laan 41, Eindhoven

Mej. S. Valk, Charus 221, Zaandam

T. J. van Bloemendaal, Blauwe Beugel-
straat 37, Rijsenhout post Aalsmeer.

C. W. Jansen, Esdoornlaan 5, Dalfsen Ov.
L. Mulder, Verbindingsweg 7, Nieuwerkerk
a. d. IJssel

W. van Stam, 1e Industrieweg 10, Lopik
R. Demets, Engelandlaan 16, 8550 Zweve-
gem, België

A. van Gorp, Hobeinstraat 31, Vlissingen
 Mej. P. J. van Gorp, Hobeinstraat 31, Vlissingen
 G. Spengelink, Bremstraat 11, Denekamp
 Mevr. Cuijpers, Burg. Savelbergstraat 1, Heerlen
 Mevr. O. Claassen, Past. Schoenmakerstraat 44, Geleen
 P. v. d. Zalm, B. Zweerslaan 29, Baarn
 Mevr. J. J. Veltman-Kuyt, Eikenlaan 27, Peize
 Mej. J. H. de Jonge, Marconistraat 3, Assen
 J. J. Hooft, Davenschot 6, Heino
 Mej. E. Netten, Alpenrondweg 113, Amstelveen
 W. Slijkhuis, Kruisbergseweg 11, Doetinchem

Pas verschenen: het 40 pagina's en 24 uitstekende foto's bevattende boek door W. F. Maddams:

INTERESTING NEWER MAMMILLARIAS, waarin 92 Mammillaria's worden behandeld welke na 1945 werden ontdekt.
 Prijs f 4,50.

Verkrijgbaar door overschrijving van f 4,50 + f 1,25 voor porto en verpakking naar postrekening 155 26 97 t.n.v. F. A. M. Pietersen, Hei- en Boeicopseweg 57, Hei- en Boeicop onder vermelding van: Maddams.

Te koop gevraagd

Backeberg, **DIE CACTACEAE** deel V.
 Aanbiedingen aan: J. A. Huijssoon, Lepelkesweg 19, Meerveldhoven (N.-Br.).

CACTUSZADEN — OOGST 1973

Onze nieuwe, uitgebreide en rijkelijk geïllustreerde zaadlijst omvat 878 soorten, waaronder enkele NIEUWIGHEDEN en vele

ZELDZAAMHEDEN, zoals:

Discocactus horstii, **Weingartia** torotorensis, **Austrocactus** patagonicus, **Ortegocactus** maddougalli, **Mammillaria** albicans, deherdtiana, dodsonii, erythrocalyx v. robusta, estebanensis, kladiwae, morricallii, viridiflora, **Neogomesia** agavioides, **Lophophora** echinata v. diffusa, **Roseocactus** kotschoubeyanus v. albiflorus, **Notocactus** vanvietii werdermannianus, **Sulcorebutia** crispata, flavissima, **Neochilenia** deherdtiana, floccosa, crispa, aricensis, occulta en vele andere zeldzame soorten, alle tegen zéér redelijke prijzen.

De geïllustreerde zaadlijst wordt op aanvraag gratis toegestuurd!

Mr. C. de Herdt, Kaphaanlei 80, B-2510, MORTSEL, België.

SPI

SÜD - PFLANZEN - IMPORTE

D 6200 WIESBADEN - ERBENHEIM
 Rennbahnstrasse 8 - ☎ (06121) 700 611
 West-Duitsland

MATUCANA/SUBMATUCANA

aurantiaca de Cajamarca
 aurantiaca de Huamachuco
 aureiflora (Incaica)
 bagalaensis
 bagalaensis de Huamachuco
 blancii
 breviflora
 calliantha
 calvescens
 celendinensis
 cereoides
 clavispina
 comacephala
 crinifera
 elongata
 formosa
 grandiflora
 haynei
 haynei v. erectipetala
 haynei v. erectispina
 herzogiana
 sp. de Cajamarca
 sp. de Chagual

sp. de Corral Quemado
 sp. de Huari
 sp. de Maranon
 Raymondi

sp. de Yauyos
 villarica
 violaciflora
 yanganucensis
 hystrix
 intertexta
 madisoniorum
 multicolor
 myriacantha
 paucicostata
 ritteri

PARODIA
 agnostosa n.n.
 aureicentroides
 axiosa n.n.
 ayopayana
 camargensis
 cardenasii
 catamarcensis
 colummaris

comarapana
 comosa
 comutans
 culpinensis
 delicata
 eriodesa n.n.
 escayachensis
 fechsleri
 friciana
 fuscato viridis
 glerfosa n.n.
 horrida
 kilianana
 KK 981
 KK 1011
 koehresiana
 lecoriensis n.n.
 lixosa sp.nov.
 maasil
 maasi v. albescens
 mairanana
 maxima
 mendezii n.n.
 microsperma v. macrancistra

microsperma v. nov.
 miquillensis
 nivosa
 obtusa
 ocampo
 payogasta
 ritteri
 roseoalba
 schwebsiana
 schwebsiana v. applanata
 schwebsiana Dep. Cochabamba
 setifera
 setosa
 spec.
 spec. de Potosi Dep. Tarija
 spec. de San Antonio
 splendens
 sucrensis spec.
 suprema
 tarabucina
 tuberculosicostata

Lijsten van al onze geïmporteerde cactussen en Tillandsia's op aanvraag. Speciale voorwaarden voor handelaren.

Kopij bestemd voor een bepaalde maand, moet in het bezit van de redactie zijn op de eerste van de maand voorafgaand aan de maand van publikatie. In de praktijk betekent dit dus dat u ongeveer 6 weken voor het verschijnen van het blad uw kopij ingestuurd moet hebben. Alleen in zeer dringende gevallen kan hiervan worden afgeweken.

karlheinz uhlig - kakteen

Ariocarpus (R) lloydii *	+	9,— - 15,—
scapharostrus	+	8,— - 14,—
Astrophytum capricorne var. major	+	6,— - 15,—
myriostigma var. columnare	+	10,— - 20,—
senile	+	10,— - 18,—
Aztekium ritteri	+	8,—
Buiningia sp.n. met ceph.	+	20,— - 40,—
Echinofossulocactus multicostatus	+	7,— - 12,—
Epithelantha micromeris var. fungifera	+	4,— - 6,—
pachyrhiza	+	5,— - 7,—
Gymnocactus mandragora	+	7,— - 12,—
Mammillaria chionocephala	+	6,— - 14,—
mystax	+	6,— - 20,—
napina	+	6,— - 12,—
Micranthocereus violaceus met ceph.	+	18,— - 40,—
Monvillea campinensis	+	16,— - 40,—
spgazzinii crist.	Ø	6,— - 8,—
Pilosocereus aurisetus	+	16,— - 40,—
saxitillis var. densilanatus	+	30,— - 40,—
Uebelmannia meninensis var. rubra	+	15,— - 25,—

7053 ROMMELSHAUSEN
W.-Duitsland

KRS. WAIBLINGEN

LILIENSTR. 5

Succulentenkwekerij H. van DONKELAAR

Werkendam - Tel. 01835 - 1430

Vraagt sortiments- en zaadlijst 1974

Regelmatig nieuwe importen.

's Zondags gesloten.

WAT BETEKENT DIE NAAM?

door L. C. Koorevaar, 132 pag. met ca. 4000 verklaringen van de botanische namen van succulenten ..... f 4,—
BEWAARBANDEN voor 12 nummers van Succulenta ..... f 7,50
INSIGNE van Succulenta, broche of speld ..... f 1,60
 Bestelling door storting van het betreffende bedrag op girorekening 20.400.53 t.n.v. F. J. van Leeuwen, 2de Maasveldstraat 8, Venlo.

Erevoorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, 2921 - Leusden C.

Voorzitter: Ir. A. F. H. BLAAUW, Bredaseweg 54, Rijsbergen N.Br.

Vice-voorzitter: S. K. BRAVENBOER, Kwartellaan 34, Vlaardingen.

Secretaresse-ledenadministratie: Mevr. E. A. M. VERDUIN - DE BRUYN, Koningsweg 2, Beekbergen. Tel. 05766 - 1840.

2e secretaris: J. DE GAST, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

Penningmeester: G. LINK, Memlingstraat 9, Amersfoort. Postrek. 680596 t.n.v. Succulenta te Amersfoort.

Redacteur: F. K. A. NOLTEE, Campanula 88, Dordrecht. Tel. 078 - 76399.

2e redacteur: A. DE GRAAF, Zinnia 8, Dordrecht. Tel. 078 - 72617.

Bibliotheecaris: J. MAGNIN, Ooievaarstraat 13, Strijen. Catalogus f 1,50.

"Ruilen zonder hullen": contactadres Middelburgsestraat 35, Scheveningen. Tel. 070-551344-550423.

Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland en België f 20,— en voor leden in het buitenland f 25,— per jaar met GRATIS maandblad "Succulenta".

Kopij moet uiterlijk de 1e van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

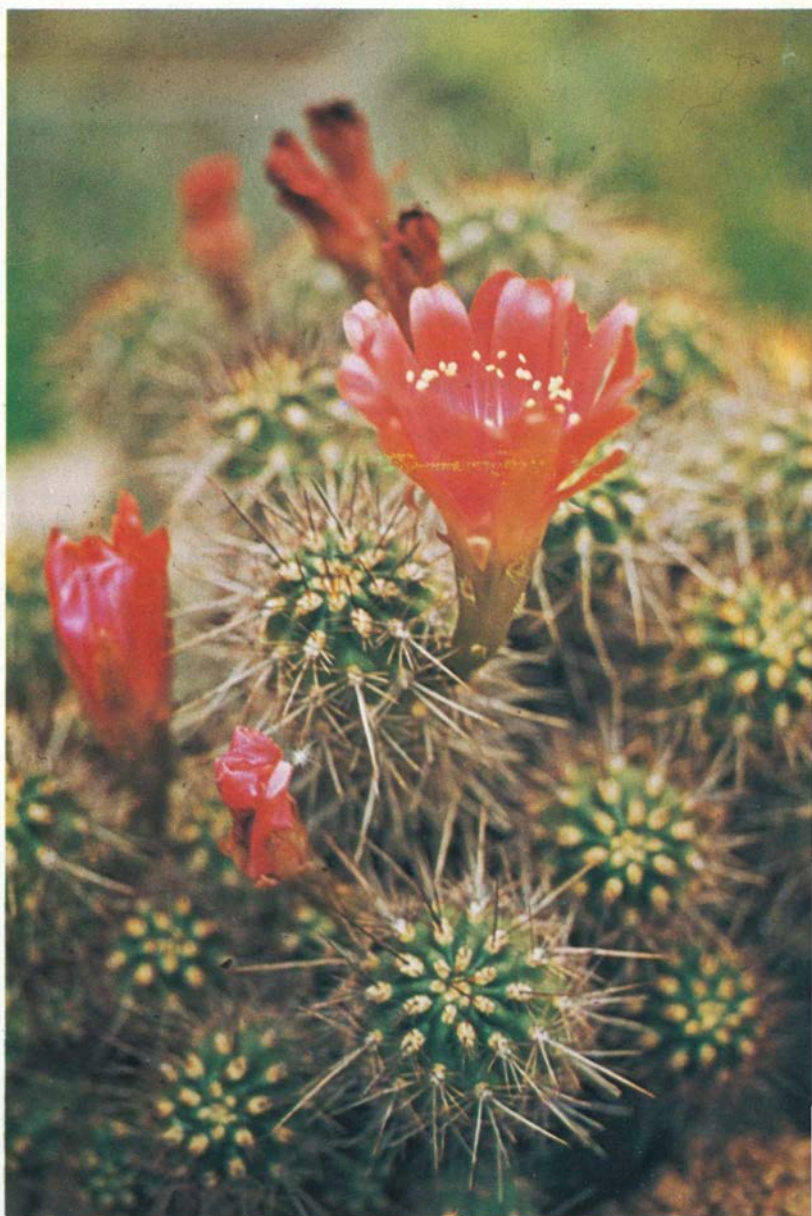

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Lobivia rauschii Zecher
spec. nova

Foto: Rausch

53STE JAARGANG
NO. 3
MAART 1974

Lobivia Rauschii Zecher spec. nova

Corpus caespitosum globos plus quam centum capitum format; capita singularia ad 15 cm longa sunt et ad 5 cm diametiuntur; planta virida est, radices ad libram ramosae sunt.

Costae ad 16, distributae in tuberos, qui fere 10 mm longi et 3 mm alti sunt. Areolae rotundae ad ovales 3 mm diametiuntur et tomento albo instructae sunt.

Spinae marginales radiantes ad 10 mm longae sunt, numero 9-11; centrales plerumque 4, cruciformiter positae sunt, ad 30 mm longae, omnes primo brunneae, deinde canescentes.

Flores 40 mm longi, 30 mm diametiuntur; pericarpellum viride globosum est; receptaculum anguste infundibuliforme, oleae-viride et instructum squamulis roseis, quae pilos paucos, breves et albos habent; folia perianthii exteriora spathulata, brunnescentia margine violaceae; interiora spathulata, rubra; hymen albescens, fauces 22 mm longae, apiriuntur a 10 mm, albescentes.

Stamina in duabus coronis, exteriora alba, interiora viridia.

Stylus viridis est instructus 6 stigmatibus flavescentibus.

Fructus cupae similis est, 13 mm longus, 10 mm diametitur, virides et instructus squamulis rubescentibus et paulo tomento albo.

Semen paulo oblongum est, fere 1,2 mm longum, 0,8 mm diametiens; testa tenuissime granulosa est, hilum magnum et obliquum.

Habitat in meridiem Culpina, prov. CintiMer., dep. Chuquisaca, Bolivia, in altitudine 3200 m.

Holotypus in Herbario W. sub nr. Rausch 635, Diagn. Latina J. Theunissen.

Spruitend, tot meer dan 100-koppige groepen vormend, enkel hoofdje tot 15 cm lang en 5 cm diam., frisgroen, met vlakke, vertakte wortels. Ribben tot 16, loodrecht verlopend, golvend in ca 10 mm lange en 3 mm hoge knobbels verdeeld. Areolen rond tot ovaal, 3 mm diam., met wit vilt. Randdorens 9-11, stralend gesteld, tot 10 mm lang; middendorens meestal 4, kruisvormig gesteld, tot 30 mm lang, alle dorens dun en naaldvormig, eerst bruin, later vergrijzend.

Bloem aan de zijkant verschijnend, 40 mm lang en 30 mm in diam., pericarpellum kogelvormig, olijfgroen met rose schubjes; de beharing bestaat uit weinige, korte, witte haren; buitenste perianthbladeren spatelvormig, bruinachtig met violette rand, de binnenste perianthbladeren eveneens spatelvormig, rood; het hymen is witachtig, de keel 22 mm lang, opent zich op 10 mm, witachtig, meeldraden in 2 series, de buitenste wit, de binnenste groen; stijl groen, stempels 6, geelachtig.

Vrucht tonvormig, 13 mm lang en 10 mm diam., groen, met kleine roodachtige schubjes en slechts weinig wit vilt.

Zaad iets langwerpig, ca 1,2 mm lang en 0,8 mm diam., testa zeer fijnkorrelig, met een scheve, grote navel.

Groeiplaats: Bolivia, departement Chuquisaca, provincie Zuid-Chinti, zuidelijk van Culpina, op 3200 m. Type in herbarium W. onder verzamelnummer Rausch 635.

Deze zo uitzonderlijk sterk spruitende soort met haar kleine bloemen neemt in het geslacht tot nu toe een geïsoleerde plaats in. Op grond daarvan is het mij

een behoefte deze plant naar mijn vriend en reisgenoot, de wereldbekende natuurvorser en de meest ervaren kenner van het geslacht *Lobivia*, Walter Rausch, te noemen. Tijdens zijn vijf uitgebreide reizen waarin hij vele nieuwe soorten vond en vele onduidelijkheden oploste, begeleidde ik hem bij de laatste twee.

Deze planten lijken op FR 807 onder het kenmerk *Echinopsis*. Het schijnt dat Ritter het niet de moeite waard vindt deze interessante planten te publiceren. Foto's: W. Rausch. Lat. diagnose: J. Theunissen

***Sulcorebutia muschii* Vásquez spec. nova**

Caespitosa radicebus fusiformibus; corpus globosum, 6 cm diam., viride est. Costae in tubercula divisae prominent vertigine decurrentes, 6 mm altae, 8 mm latae. Areolae 7 mm inter se distantes ex longo rotundae sunt, 5 mm longae et tomentosae. Spinae rigidae, flavae et paulo curvatae sunt; marginales 12-16, quarum inferiores 4 mm longae, superiores ad 3 cm longae et crassiores inferioribus; plerumque una spina centralis, 3 cm longa, flava est. Flores numerosi e basi, 35 mm longi, infundibuliformes; ovarium globosum 5 mm diam., roseum est et obtectum squamis 1 mm latis, acutis, rufis; tubus curvus et brevis, roseus vel fulvus, squamis acutis 3 mm latis; folia perianthii exteriora lanceolata, 15 mm longa, 4 mm lata, flava; interiora lanceolata 11 mm longa, 3 mm lata, ex auro flava; stamina a basi tubi prope ad basim foliorum interiorum 5-7 mm longa, filamentis ex auro flavis; antherae albescentes, stylus 14 mm longus albus est; stigmata 7, alba et 5 mm longa sunt. Fructus globosus 6 mm diam., ruber est. Semina brunnescentia sunt. Paria: Bolivia, Dep. de Cochabamba, Prov. de Ayopaya, in vicinitate Chicote Grande, in altitudine 3400 m. Typus Vásq. 562 in Herbario W.

Plant spruitend, met penwortels, bolvormig, 6 cm diam., groen. Ribben met krachtige knobbels, 6 mm hoog, 8 mm breed. Areolen 7 mm van elkaar verwijderd, ellipsvormig, 5 mm lang, met vilt. Dorens krachtig, geel, iets gebogen; randoorens 12-16, de kortste 4 mm lang, de langste 3 cm; meestal 1 middendoren. Bloem aan de basis van de plant, talrijk; vruchtbeginsel bolvormig, 5 mm diam., licht rood, schubjes 1 mm breed, roodbruin, stekelpuntig; bloembuis kort, lichtrood of geelbruin, schubjes 3 mm breed, stekelpuntig; buitenste perianthbladeren lancetvormig, 15 mm lang, 4 mm breed, geel;

Foto: Vásquez

Foto: Vásquez

binnenste perianthbladeren lancetvormig, 11 mm lang, 3 mm breed, goudgeel; meeldraden van de basis van de bloembuis tot dicht bij de zoom, 5-7 mm lang, goudgeel, helmknopjes witachtig; stamper 14 mm lang, wit, stempels 7, lang 5 mm, wit. Vrucht bolvormig, 6 mm diam., rood. Zaad bruinachtig.

Vindplaats in Bolivia, departement Cochabamba, provincie Ayopaya, bij Chicote Grande op 3400 m. Verzameld door Gerardo Musch.

Holotype in herbarium Wenen onder Vásq. 562.

Roberto Vásquez, Cochabamba.

Vert. A. F. H. Buining.

Lobivia jajoiana

LUDMILLA HEJLOVA-VILDOVA

Deze aanvankelijk kogelvormige plant bezit een dikke penwortel en het plante-

L.jajoiana var.
greggii
Foto: Hejlova

lichaam wordt ongeveer 8 cm in diameter. Als de plant ouder wordt, krijgt hij een meer langwerpige vorm.

De 14 ribben, die niet scherp gescheiden zijn, zijn licht gebobbeld; de areolen zijn ovaal. Meestal zijn er 10 randdorens, wit-rose gekleurd en ongeveer 1 cm lang; de middendoren is 2-2,5 cm lang en donkerbruin tot zwart van kleur. De dorens zijn haakvormig.

De bloeitijd valt vroeg in het voorjaar, doch de planten moeten dan wel tenminste 4-6 jaar oud zijn. De bloem is rood met een fluweelzwarte keel, de meeldraden lichtgeel. De bloemen zijn werkelijk prachtig en behoren tot de mooiste uit dit geslacht.

Afkomstig uit Noord-Argentinië (Salta), groeit *L. jajoiana* op de bergkammen op een hoogte van 2500-3600 m boven de zeespiegel in een gebied met afwisselend sneeuw en tropische hitte. Dit alles maakt hem tot een stevige, harde plant.

Deze soort verlangt daarom een betrekkelijk zware voedingsbodem, veel zon, frisse lucht en warmte.

's Zomers voldoende water, 's winters droog en een lichte koele standplaats (4-8° C).

Vroeg in het jaar, als het nog koud is, begint de plant al uit de winterrust te ontwaken. Zo vroeg in het voorjaar zijn de dagen echter nog kort en de temperatuur laag en daardoor kunnen de planten gemakkelijk deformeren. Zij gaan onder zeer ongunstige omstandigheden aan de groei en er ontstaan dunne lichtgekleurde groeipunten.

Deze soort kan, als zoveel *Lobivia*'s, vermeerderd worden door zaaien of door stekken. Het zaaien lukt vrijwel altijd, zonder veel moeite, als er maar voor veel licht gezorgd wordt. De geslachtsnaam is ontstaan door verwisseling van enkele letters van de naam Bolivia, uit welk land de meeste *Lobivia*'s stammen; de soortnaam "jajoiana" werd door Curt Backeberg aan deze plant gegeven als eerbetoon aan de Moravische kunstschilder en cactuskweker Bedrich Jajó.

Het geslacht *Lobivia* is vroeger afgesplitst van het geslacht *Echinopsis*. De variëteit **nigrostoma** bloeit met mooie gele bloemen.

Een andere mooie *Lobivia* welke tot de groep "jajoiana" behoort, is *L. vatteri* var. *robusta*. Hij is groter dan *L. jajoiana* en heeft meer dan 20 ribben. De keel is wijnrood en de bloemkleur varieert sterk.

Maart-allerlei

Het grootste deel van de winter hebben we nu achter de rug en daarmee loopt ook de rustperiode van het merendeel van onze planten ten einde.

Een periode van groei en hopelijk bloei breekt nu aan en de overgang van winterrust naar zomergroei is een feit.

Kijkt u maar naar uw castussen. Sommige hebben al knoppen gevormd, andere beginnen in de kop te glanzen en vormen nieuwe dorentjes. De plantelichamen zwellen wat op.

Allemaal tekenen die erop wijzen dat er wat staat te gebeuren!

Toch moeten we juist in maart voorzichtig zijn om niet een aantal planten te verliezen, welke we zo mooi door de moeilijke wintermaanden heen geloodst hebben.

In maart komen een aantal zachte en zonnige dagen voor en dan zijn we geneigd te denken dat dan wel volop water gegeven kan worden. Daarmee moeten we echter nog een aantal weken wachten.

Nu beperken we ons er nog toe om op die zonnige dagen alleen te nevelen, waarmee we in eerste instantie de cactussen willen aanzetten tot het ontwikkelen van knoppen. Voor het in bloei komen van onze planten is het niet nodig dat zij groeien.

Het is zelfs ongewenst, want als zij eerst gaan groeien, komt er van de bloemen weinig of niets terecht, althans bij onze voorjaarsbloeiers.

Bij sommige geslachten, o.a. *Echinocereus*, lukt het wel eens om ze tot knopvorming te dwingen door ze juist nu kurkdroog te houden.

In tweede instantie dient het nevelen om de planten te stimuleren nieuwe haarworteltjes te vormen.

Pas als deze haarworteltjes gevormd zijn is de plant in staat via deze wortels voedsel op te nemen en ook pas dan heeft het zin en nut de potkluit wat vochtiger te maken.

Voorlopig dus voorzichtig met het gieten; beperk u in de eerste helft van de maand tot nevelen. Later in de maand kunt u met een kleine gieter met een fijne broes de planten luchtig besproeien, alsof er een licht, mals regenbuitje overheen gaat. Het doet de planten zichtbaar goed; de dorens kleuren en glanzen schitterend en de knoppen barsten er a.h.w. uit. Doe dit met mate en alleen op een zonnige dag, zodat u er zeker van bent dat na enkele uren de planten weer droog zijn.

Onderstammen kunt u wat meer geforceerd aan de groei brengen.

De grond voor het verpotten dient nu, voor zover u dat de vorige maand nog niet gedaan hebt, klaargemaakt te worden. Als de grond te nat is, deze enkele dagen vóór verwerking laten drogen en tevens op kamer- of kasttemperatuur laten komen.

Maak voldoende grond klaar; u kunt beter wat overhouden dan dat u tekort komt als u volop aan het werk bent.

Vroegbloeiende planten als *Rebutia*, *Aporocactus flagelliformis*, *Epiphyllum* (*Phyllo's*), sommige *Mammillaria's*, kunnen we beter na de bloei verpotten.

Bij het verpotten krijgt u uw planten stuk voor stuk in handen; een mooie gelegenheid om ze van alle kanten goed te inspecteren op ongedierte en ongerechtigheden. Kijk speciaal aan de onderkant van de plant waar de wortels beginnen. Dit is een geliefkoosde plek voor wortelluis. Aangestaste wortels goed afborstelen boven de vuilnisbak.

Wortels met knobbels radicaal afsnijden en weggooien. Planten droog laten bewortelen en later, na het verschijnen van de eerste wortelpunten, oppotten.

Eind van deze maand/begin volgende maand kunnen de planten welke binnenshuis de winter hebben doorgebracht, naar de platte bak of zomerkas verhuizen. Wel oppassen voor verbranding.

De overgang naar het felle licht dient geleidelijk te zijn en dit is te bereiken door de eerste weken te schermen. Kalk de ramen of besmeer ze met een kleipap. Het regent er vanzelf wel weer af. Zorg ervoor dat de afgeregende kalk niet in de regenton terecht komt; het is niet zo erg als er klei bij het gietwater komt.

Als u in de maand maart wilt zaaien dient dat met bodemwarmte te gebeuren. De temperatuur is overdag nog niet hoog genoeg om het zonder extra warmte te kunnen stellen. Dat is pas in april of mei het geval.

De andere vetplanten welke in de zomer groeien kunnen nu ook verpot worden, waarbij we niet zo uiterst voorzichtig hoeven te zijn als bij cactussen. De meeste vetplanten kunnen direct na het verpotten al wel een beetje water verdragen. Echter niet de hoogsucculenten als bijv. Lithops. Deze kunnen we beter een maandje later verpotten.

De wintergroeiërs onder de vetplanten (en dat zijn er heel wat!) beginnen nu aan de rustperiode, zodat we ze minder water geven. Conophytums geven we voorlopig helemaal geen water.

Tijdens de rustperiode laten we de vetplanten echter niet te veel verschrompelen. Als u merkt dat zij te sterk indrogen, geeft u ze een beetje water.

Lezers schrijven . . .

Van twee enthousiaste nieuwe leden ontving de redactie een brief over hun wel en wee als beginner in de liefhebberij en in de vereniging.

Door de gelukkige omstandigheid dat de voorraad kopij momenteel vrij ruim is, is het niet mogelijk de brieven in hun geheel op te nemen, maar een uittreksel ervan willen wij u toch niet onthouden.

De heer A. P. H. Erkens, Jungfrau 100 in Amstelveen betuigt in zijn brief onder het motto "Bedankt Succulenta", mede namens vele andere nieuwe leden, zijn dank aan al die mensen die ertoe bijgedragen hebben het begin van de hobby tot een zeer plezierige te maken.

Ook de heer Van Soldt en diens echtgenote worden in de dank betrokken voor het vele belangeloze werk, dat via "Ruilen zonder Huilen" wordt verricht. De brief besluit dan met een rijmpje van een Duitse TV-presentator, waarin het geluk bezongen wordt van een cactusliefhebber, die aan zijn "stekelmonster" als in een droom, de bloemen zich ziet ontvouwen.

De heer O. Hoogvliet, Margrietlaan 20 in Westmaas is al even geestdriftig over de eerste contacten met "Succulenta" en de actie RzH . . . "en vanaf dat moment leef je in een roes; ben je helemaal in de succulenten-familie opgenomen."

Niet alléén planten kreeg de heer Hoogvliet, maar ook vele goede contacten en vakkundige raad.

Van deze adviezen volgt dan een opsomming, met name over het zaaien, verspenen, het behandelen van stekken en enten.

Deze adviezen hebben wij niet in extenso opgenomen omdat binnenkort een handleiding verschijnt onder auspiciën van "Succulenta", terwijl de heer Van Soldt een stencil op stapel heeft staan dat aan de deelnemers van Ruilen zonder Huilen zal worden verstrekt.

De heer Hoogvliet besluit zijn brief met de opwekking aan de deelnemers van RzH om na ontvangst van gratis planten, onverwijld een bedankbriefje aan de gulle schenker te zenden en de portokosten te vergoeden.

ONGEREGELD

Sedum palmeri

Met zijn groene, grijs-overwaasde blaadjes is dit plantje een goede vertegenwoordiger van het grote geslacht Sedum, waartoe ook vele rotstuinplanten behoren.

Vele Sedum-soorten kunnen dan ook het beste in de tuin op een zonnig, beschut plekje gekweekt worden.

In het geslacht Sedum vinden we overigens diverse winterharde soorten, waaronder ook enkele hier inheemse planten; denkt u maar aan *S. acre*, het bekende Muurpeper (Eeuwig leven) en *S. reflexum* oftewel Tripmadam. Waar deze laatstgenoemde naam vandaan komt is een duistere zaak. Voorts *S. purpureum*, Hemelsleutel en zo zijn er nog enkele meer of minder bekende Sedums in Nederland.

Van *S. palmeri* kunnen de rozetjes gemakkelijk gestekt worden en dit is om de paar jaar nodig om mooie kleine gedrongen groepjes te krijgen.

De bloemkleur is helder oranje-geel en de bloei valt in het voorjaar. Deze soort is niet winterhard en daarom laten we hem op een lichte plaats in de kas of in huis overwinteren, waarbij de temperatuur zonder bezwaar laag kan zijn. Als huiskamerplant kunnen we veel plezier van dit plantje beleven, want geplaatst voor een zonnig venster, zullen ook binnen de prachtige bloemtrossen verschijnen.

Vrij droog houden om te voorkomen dat de rozetten te los uitgroeien en kweken in een voedzaam, zandig, goed doorlatend grondmengsel.

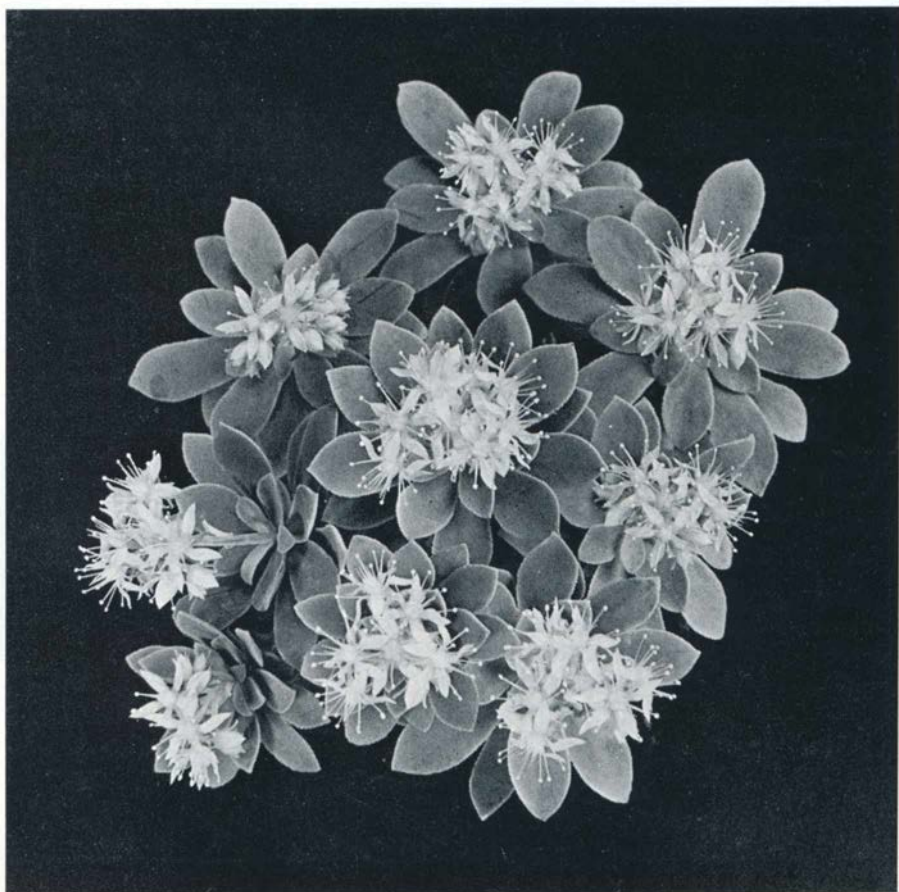
Turbinicarpus schmiedickeanus

Turbinicarpus schmiedickeanus behoort tot de kleinere soorten. Niet alleen omdat ze klein blijven — meestal niet meer dan 3 à 4 cm in doorsnee — maar ook omdat ze gemakkelijk en rijk bloeien, zijn de soorten uit dit geslacht echte liefhebbersplantjes. Er zijn ongeveer 10 verschillende soorten, die alle uit Mexico komen.

Op eigen wortel groeien de planten langzaam en zijn ze gevoelig voor stagnerend water (natte voeten zozegd). De meeste soorten kunnen we dan ook beter enten op een langzaam groeiende onderstam, bijv. Eriocereus jusbertii. Hierop houden ze hun natuurlijke vorm, terwijl ze veel rijker bloeien. De bloemen, die bij T.schmiedickeanus rose-achtig met violette strepen zijn, verschijnen gedurende het grootste deel van het groeiseizoen.

Tekst: Huib van Donkelaar; foto: Frans Noltee

maar wel **GOED**

Tekst en foto: Arie de Graaf

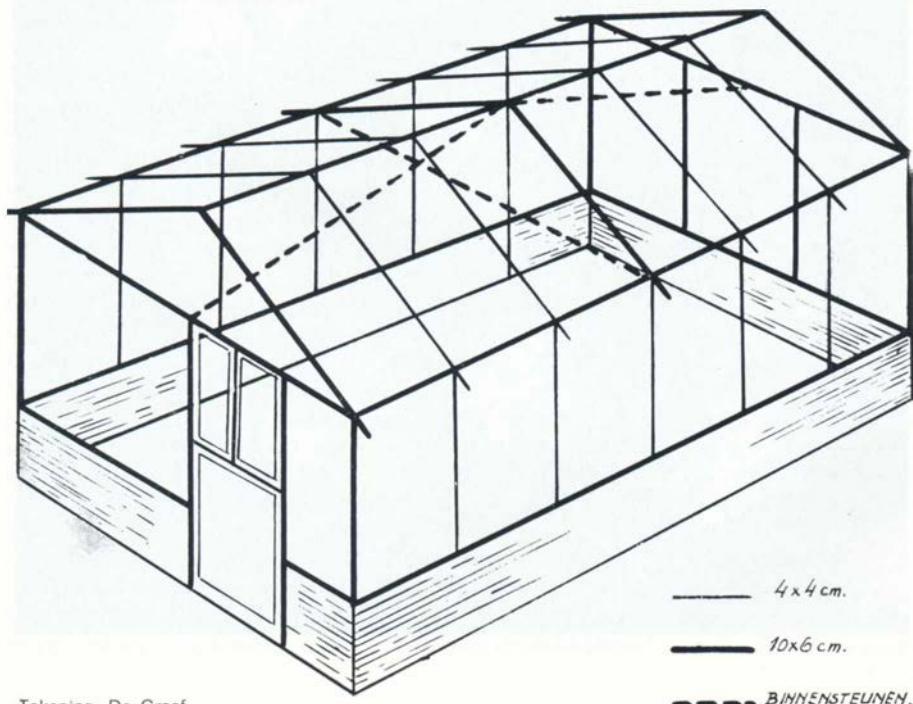
Kweken onder polyester

J. THEUNISSEN

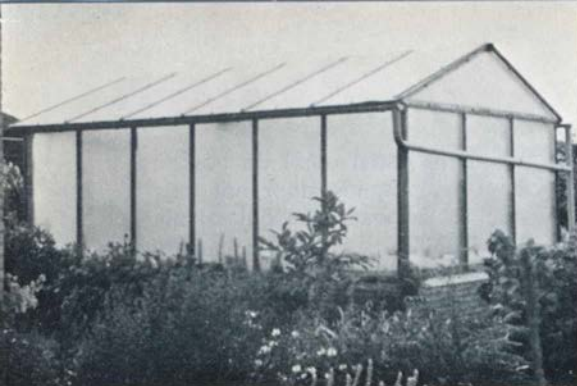
Op het einde van mijn artikel over het bouwen van een koude bak (nr. 7 en 8 jrg. 1972) stelde ik verdere proeven in het vooruitzicht, terwijl zijdelings ook werd opgemerkt dat het in mijn bedoeling lag een kas te bouwen. Gezien het karakter van de winter 1972-'73 die nog zachter was dan die van 1971-'72, zijn de proeven er bij ingeschoten, hoewel een behoorlijk aantal planten, voornamelijk onderstammen, deze winter weer in de koude bak heeft doorgebracht. Zoals te verwachten met goed resultaat. Dit artikel zal dan ook niet gaan over de koude bak, doch over mijn kas.

In het voorjaar van 1972 namen mijn plannen vastere vorm aan, ik zette een stuk tuin van 3,50 x 5,00 m af, stortte een fundering en bouwde daarop een muurtje, halfsteens, met een hoogte van 50 cm. Het was mijn bedoeling om het geheel met eenruiters dicht te maken. Al naar gelang de zomer naderde en mijn kinderen, wier aantal afwijkt van de door de Club van Rome gegeven richtlijnen, meer in de tuin speelden, werd het mij echter steeds duidelijker, dat ik met eenruiters op een aanzienlijke glasschade per jaar moest rekenen. Daarom zag ik uit naar ander materiaal, nadat ik het raamwerk in gereedheid had gebracht.

Voor de Doe-het-zelvers onder u wil ik graag even vertellen hoe dit raamwerk er uitzag. Allereerst werden op afstanden van 70 cm gaten van 25 cm diep in het muurtje geboord, hierin kwamen lange bouten, vastgezet met cementpap, en daar overheen werden balken van 10 x 6 cm met moeren bevestigd. De vurehouten balken waren voorbehandeld met IQ-bijts. Op de 4 hoeken kwamen verticaal balken te staan van 10 x 10 cm, waarop weer een raam van 3,50 x 5 m. De balken hiervan hadden dezelfde zwaarte als die op het muurtje. De hoogte vanaf de muur tot de bovenkant van het raamwerk was 1,60 m; het raam werd (voorlopig) slechts gesteund door de deurstijlen en 2 steunen

Tekening: De Graaf

Zij- en achterkant in de zomer

Zij- en voorkant in de winter

van 8 x 6 cm op 1,15 m van elkaar aan de korte kant tegenover de deur. Aan de lange zijden kwam er om de 80 cm een ondersteuning tussen de 2 balken van 4 x 4 cm. De nok en de 2 dakpunten, van 65 cm hoog, werden weer uitgevoerd in balken van 10 x 6 cm. Vanuit het midden van de nokbalk gingen er 2 balkjes van 4 x 6 cm naar het midden van de korte zijden van het gesloten raamwerk boven de deur en 2 van 10 x 6 cm naar het midden van de lange zijden. Een trekbal van 4 x 6 cm verbond de middens van de lange zijden. Vervolgens werd de nok aan beide zijden met de zijkanten (lange zijden) verbonden door balkjes (dakliggers) van 4 x 6 cm eveneens om de 80 cm. Deze balkjes kwamen gelijk met de bovenkant van de nok, doch rustten op de zijkanten, waar zij nog 20 cm uitstaken. Het geheel werd in de IQ-bijts gezet. Hiermee was de kas op het dichtmaken na klaar. Als deur fungeerde een oude panelendeur, waar de panelen uit verwijderd werden en die op maat werd gemaakt. Aangezien ik voor het hout bij een handel in bouwmaterialen terecht moest, had ik daar eens rondgekeken wat er zoal te koop was en mijn oog was toen gevallen op een materiaal, dat ik in eerste instantie voor een gewoon soort plastic hield, hoewel het niet doorzichtig was. Nadere informatie wees echter uit dat het polyester versterkt met glasvezel was. Dit is te krijgen in vlakke platen en op rollen en in elke gewenste maat. Het product wordt geleverd door de B.V. Kunststoffenindustrie van Boven te Gorinchem, welke firma ook een garantie geeft voor 10 jaar op de lichtdoorlatendheid, mits bij normaal gebruik en niet in de nabijheid van agressieve industrieën. Hoewel het materiaal niet zo goedkoop was als tuindersglas (de prijs was toen f 10,50 per m²), besloot ik toch de proef op de som te nemen. Ik gaf de maten van de kas op en enkele dagen later werden mij enkele rollen geleverd, die ik voor het grootste gedeelte slechts behoefde aan te brengen. Daarvoor werden speciale (telefoon)bouten meegeleverd met plastic dopje tegen het roesten. Om het karwei wat vlugger te laten verlopen, boorde ik de gaten voor en daarna was het een koud kunstje om de platen vast te schroeven. Omdat het nogal grote lappen betrof, moest ik wel windstil weer afwachten; zelfs bij geringe wind waren de platen met 2 man moeilijk tē hanteren. Overstekende deeltjes konden zeer eenvoudig verwijderd worden door met een scherp voorwerp over het polyester te krassen, waarna het teveel gemakkelijk afgebroken kon worden. Bij het werken met dit materiaal verdient het aanbeveling kleding met lange, gesloten mouwen te dragen, omdat de vrijkomende splintertjes glasvezel zich in de huid vastzetten en enkele dagen jeuk veroorzaken. Voor het dak gebruikte ik 2 lappen van 4,50 x 2,60 m. Deze kwamen dwars over de nok te liggen en overlaptten elkaar enigszins, zodat op de nok geen las kwam te liggen. Toen het geheel klaar was, viel het tegen, omdat het polyester tussen de bouten vanwege de soepelheid van het materiaal bolde en daardoor ook niet afsloot. Dit euvel werd verholpen door overal op de

randen latjes van 1 x 3 cm aan te brengen, uiteraard nadat eerst de bouten met plastic dop waren verwijderd. Deze werden vervolgens door het latje geboord en het resultaat zag er toen fraai uit. De kas was toen geheel afgesloten op een strook van 6 cm tussen het dak en de lange zijden na. Immers de balkjes rustten OP de zijden. Deze opening heb ik bewust gehandhaafd, want de goede lezer zal ongetwijfeld opgemerkt hebben, dat er voor lucht-ramen geen voorzieningen werden getroffen. Welnu, deze opening van 2 x 5 m lang en 6 cm breed fungeert als een voortdurend openstaand luchtraam. Tijdens de afgelopen mooie zomer was de hoogste temperatuur die ik in de pal op het zuiden gelegen kas heb gemeten 52° C; zoals in de zomer gebruikelijk stond toen ook de deur open. Ik vermoed, dat er heel wat conventionele kassen zijn, waar hogere temperaturen gemeten zijn!

Daarna kwam het binnenste van de kas aan de beurt. Het was inmiddels herfst geworden, dus de planten moesten gedeeltelijk naar binnen, want de platte bak was te klein geworden. Als verwarmingsbron liet ik 'n gevelkachelkje op gas aanleggen en ook kwam er verlichting. Deze werkjes liet ik door de vakman verrichten. Provisorisch werden enkele tabletten aangelegd, maar de ruimte in het midden was te groot naar mijn mening. Daarom besloot ik gedurende de winter een goede indeling uit te dokteren, die dan in het voorjaar uitgevoerd zou worden. Om vrieskou te weren sneed ik van schuimplastic repen van 80 x 10 cm om de openingen onder het dak in de winter op te vullen. Dit voldeed prima, hoewel het beter is aan beide kanten een opening vrij te laten ter vermindering van al te veel condens. De beruchte novemberstorm heeft mij overigens wel een slapeloze nacht bezorgd. Als je als leek zo'n bouwsel maakt, ben je natuurlijk geneigd om aan de stevigheid te twifelen. Daar komt bij, dat polyester zelfs reeds bij matige wind klappert, zodat ik die nacht niets anders gehoord heb dan het klapperen van mijn kas. Gelukkig bleek ik steviger gebouwd te hebben, dan ik had durven dromen.

De aprilstorm, die hier heviger huishield dan die van november, eiste weliswaar 5 ruiten van mijn platte bak, doch de kas hield het.

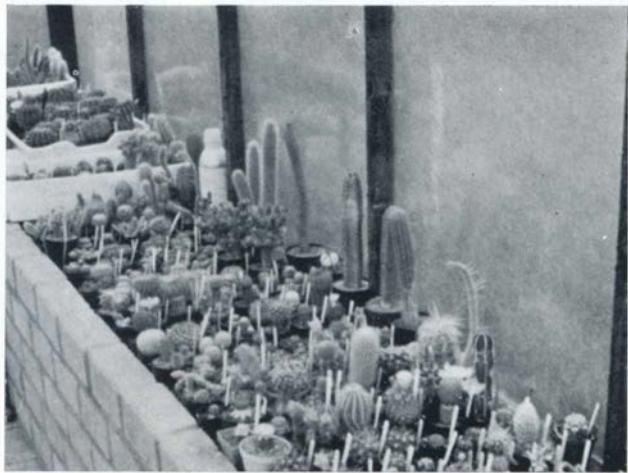
Omstreeks die tijd had ik mijn plan voor het innerlijk van de kas klaar; ik wilde 2 zijtabletten maken van 60 cm en een middentablet van 1 m. Van straatklinkers metselde ik de zijtabletten, 60 cm breed, 50 hoog. Achterin de kas werd het tablet 1 m breed. De loopgang werd eveneens bestraat met deze klinkers. In het midden kwam een tafel, gemaakt van oude gasbuizen, 2 m lang, 1 m breed en 1,40 m hoog. De bedoeling is om de zijtabletten en het achtertablet geheel te vullen met grond en daarin de planten uit te zetten, de cereussen in het achtertablet.

Zoals ik reeds zei is polyester niet doorzichtig. De eerste opmerking die bezoekers dan ook maken is: "Daar krijg je nooit voldoende licht in." Alleen planten die tegen de kant staan zijn van buiten af min of meer duidelijk te herkennen, wat verder staat is geheel wazig. Het eigenaardige nu is, dat de lichtwaarde IN de kas ternauwernood onderdoet voor die BUITEN de kas. Met de belichtingsmeter vind ik geen verschil. Het is zelfs zo, dat het 's avonds lijkt, dat er in de kas meer licht is dan erbuiten. Polyester laat veel meer ultraviolet licht door dan glas en een verder voordeel is, dat het licht diffuus is. Zo werpt het raamwerk praktisch geen schaduw in de kas. Verbrandingsverschijnselen in het voorjaar heb ik dan ook helemaal niet opgemerkt.

De bloei laat niets te wensen over; ook Frailea's hebben in de kas, en bepaald niet vlak bij de kant of onder het dak, behoorlijk gebloeid.

De bruine verkleuring die 's zomers wel optreedt bij planten die dorst lijden en in de zon staan, trad ook op bij die planten die het verst van de zonzijde afstonden. Het uiterlijk van de planten is zo, dat verscheidene bezoekers het

Zijtablet

vermoeden uitspraken dat de planten zeer onlangs van de open platte bak naar de kas waren verhuisd, terwijl dit toch niet het geval was. Als laatste voordeel telt natuurlijk de sterkte van het materiaal; nu kan er gerust eens een bal op het dak of tegen de kanten komen, de kans op breuk is miniem. Tenslotte nog iets over de watervoorziening. Jarenlang kon ik volstaan met een schouderreservoir van 5 liter met een handpompje. Met 5 liter ben je natuurlijk vlug uitgepompt in een kas van ruim 17 m², dus zocht ik ook daar een oplossing voor. Ik schafte een regenton aan van 225 liter. Deze wordt gevuld door het water dat van het dak in de goot en vervolgens in de ton loopt. In het deksel van de ton zit een gat voor de regenpijp en een klein gaatje, waarin ik een stuk electriciteitsleiding heb bevestigd tot vlak boven de bodem van de ton. Daaraan bevestigde ik een stuk tuinslang, dat onder het dak door de kas inleidt en daar met zadeltjes (van zware elektrische kabel) tegen het houtwerk is vastgemaakt tot in het midden van de kas. Aan het loshangende stuk van 4 meter lengte is tenslotte weer de handpomp bevestigd, zodat ik nu al mijn planten recht uit het vat van water kan voorzien.

Voor de overwintering van *Peireskiopsis* en *Hylocereus* heb ik boven de kachel een loshangend tabletje gemaakt met een laagje zand, waarop de potjes staan. Het zand wordt geregeld vochtig gehouden en de temperatuur is daar hoog genoeg om ze heelhuids de winter door te laten komen. De totale kosten van de kas zoals die er nu staat, bedragen nog geen 2000 gulden. Op het eerste gezicht niet gering, maar dan staat er toch een flinke kas, die per m² nog geen 120 gulden gekost heeft en als je het zo bekijkt geloof ik dat het moeilijk zal zijn om goedkoper een dergelijke kas te bouwen.

Ik hoop dat ik met dit artikel althans een aantal medeliefhebbers van dienst ben geweest. Een kas laten bouwen of een 'bouw pakket' bestellen brengt natuurlijk heel wat minder hoofdbrekens mee, maar de voldoening is dan ook minder en of het goedkoper kan betwijfel ik. Met een beetje handigheid of hulp kunt u het zelf ook en dan kunt u uw kas zo groot of zo klein maken als u zelf wilt. Voor degenen die misschien toch nog een vraagteken zetten bij het gebruik van polyester, wil ik er graag op wijzen, dat men in Duitsland reeds hele kassen voor groenteteelt van polyester bouwt en als ik me niet vergis is men ook in Wageningen bezig met proeven. Slechter dan glas is het zeker niet, tenzij u er de voorkeur aan geeft om uw planten ook van buiten de kas te kunnen bewonderen.

Vierschaarstraat 23, Oud-Gastel

Foto's v. d. schrijver

De oudjes doen het nog best

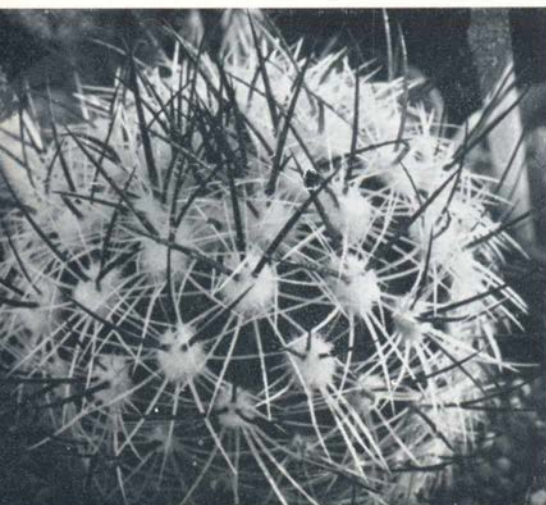
B. VAN GELDER

IV. ECHINOFOSSULOCACTUS

In hoofdzaak houden twee soorten mensen zich met cactussen bezig: "cactologen" — als ik ze zo eens noemen mag — die de wetenschap der *Cactaceae* beoefenen en met rasterfoto's en microscoop onderlinge verwantschappen naspeuren en in systeem brengen, gekscherend meeldradentellers en serieus taxonomen genoemd. Ze zijn onmisbaar en uiterst belangrijk juist ook voor de andere soort, de "cactofielen", die gewoonlijk weinig afweten van het Latijnse vakjargon, wat tobben met al die ingewikkelde namen en termen, maar die cactussen nou eenmaal mooi vinden, om zich heen willen hebben en ze, dankzij een praktische en aandachtige benadering, gewoonlijk voortreffelijk leren kennen. En dat is allemaal erg mooi, mits de cactoloog toch ergens ook nog cactofiel is, anders wordt zijn wetenschap kil en steriel; en mits de cactofiel niet de cactoloog gaat uithangen, want dan maakt hij zich vrij zeker belachelijk. In dit verband heeft het genus *ECHINOFOSSULOCACTUS* mij een nuttige, zij het harde les geleerd . . .

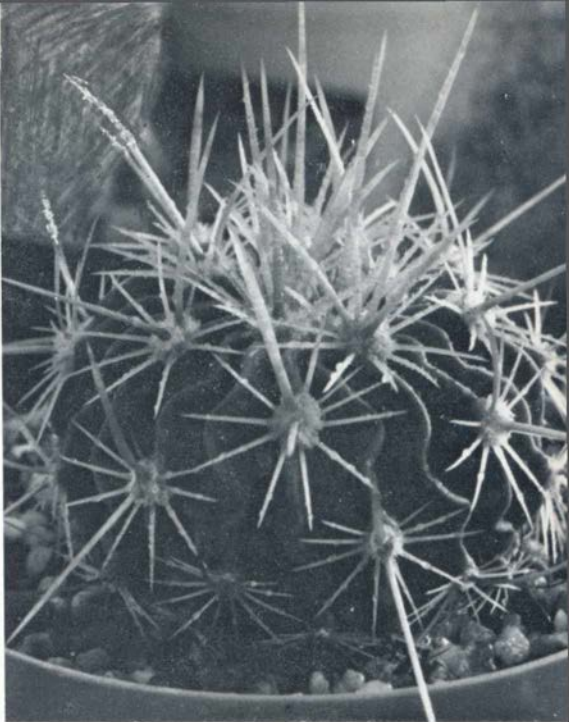
Maar eerst een paar feiten. De naam, door Lawrence in 1841 gegeven maar daarna vergeten, werd in 1922 door Britton en Rose weer opgegraven. De veel kortere naam *STENOCACTUS*, in 1898 door Schumann gebruikt, is van later datum en dus ongeldig; hij wordt af en toe nog wel gebruikt, vooral in Engeland en Amerika — voorzover ze daar niet de voorkeur geven aan de populaire naam "Permanent Wave". De naam van Spegazzini (1923) "*BRITTONROSEA*" is terecht geheel verdwenen. Als "oudjes" beschouw ik de 16 soorten die meer dan een eeuw geleden al werden beschreven (zeer onvolledig en vaag, dus waardeloos en zelfs misleidend!) nl.: 1827 *E.glabrius*; 1828 *E.obvallatus* en *E.crispatus*; 1836 *E.phyllacanthus*; 1837 *E.dichroacanthus*; 1838 *E.coptonogonus* en *E.xiphacanthus*; 1839 *E.lancifer* en *E.grandicornis*; 1840 *E.arrigens*; 1841 *E.tricuspidatus*; 1844 *E.undulatus*; 1845 *E.heteracanthus*; 1846 *E.wippermannii* en *E.albatus*; 1847 *E.lamellosus*; tot 1890 volgt er dan niets meer . . .

En nu dan die bittere les. Mijn *Echinofossulocactussen* dragen alle namen, maar gedachtig aan het advies voor de wintermaanden dook ik ter controle in de vakliteratuur en nu, na zoveel weken, zit ik wel mooi op de puinhopen, want alleen nog mijn *coptonogonus* schijnt echt te zijn; maar verder ho maar! Mijn *E.heteracanthus* klopt niet met de gegevens bij Backeberg, evenmin als mijn *E.crispatus*, waarvan de bloem ook niet overeenkomt met het Verkade-album pag. 58. Mijn prachtige *E.lamellosus* lijkt zelfs helemaal nergens op. Een sneeuw-witte *E.hastatus* (1898) pronkt met schitterende maar ontoelaatbare oranje middendorens en lijkt ook overigens niet op de afbeelding bij Krainz 1.IV.

2

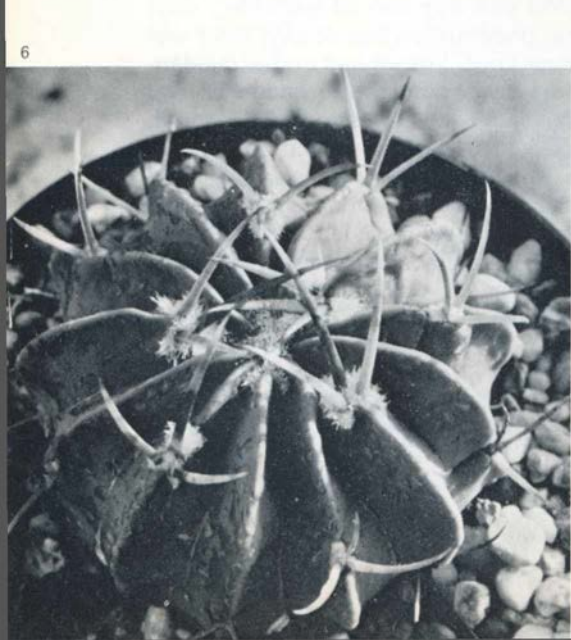
4

5

- Foto 1 *E. albatrus*? (Klein Mexico, De Kwakel)
Foto 2 *E. crispatus*? (Bravenboer, Schipluiden)
Foto 3 *E. hastatus*? (Bouwman, Naaldwijk)
Foto 4 *E. lamellosus*? (v. Donkelaar, Werkendam)
Foto 5 *E. xiphacanthus*? (De Herdt, Rijckevorsel)
Foto 6 *E. coptonogonus* (importplant, idem)
Foto 7 *E. lloydii* (importplant, idem)

Foto's v. d. schrijver

6

7

C.viii.c. De *E.xiphacanthus* doet ten onrechte zelfstandig want hij is maar een variëteit van *E.arrigens*, alleen wel ouder! Mijn *E.albatus* is onherkenbaar en lijkt verdacht precies op een *E.cadaroyi* . . . Maar mijn *E.lloydii* (van 1922 hoor!) is echt, vermoedelijk dank zij import en secure kennis van De Herdt.

En ga zo maar door . . . Maar twee dingen die boekdelen spreken, vallen me nu op. a) Dit geslacht wordt weinig en vaak niet op naam afgebeeld. Backeberg (3800 illustraties voor 2500 soorten) geeft hier bij 32 echte plus 29 "onechte" soorten slechts 8 foto's en 6 tekeningen van 50 jaar geleden! Had hij geen betrouwbaar fotomateriaal of was hier de supercactoloog even hulpeloos als een minicactofiel? b) In arren moede stelden Tiegel en Oehme een "Stachel-schlüssel" op om met behulp van het doornenbeeld de soorten te determineren. Je moet toch wát! Voor mij deed dat ding wel even de deur dicht, want nou bleek die rot *E.coptonogonus* ook niet meer goed te zijn: in plaats van de vereiste 5 dorens heeft die huffer er maar 3! Ik voel me als Goethe's Faust: "hier steh' ich nun, ich armer Tor, und bin so klug als wie zuvor"; dommer zelfs, want alles is kapot gestudeerd en vast staat alleen nog:

1. de soorten van dit geslacht zijn niet of nauwelijks te onderscheiden; het is een mengelmoesje dankzij onvolledige beschrijvingen, natuurhybriden en vooral eindeloze hybridisatie in meer dan 100 jaar cultuur.

2. Het wordt hoog tijd dat er een vakkundig en uitgebreid onderzoek wordt ingesteld op de vindplaatsen, anders komen we er nooit meer uit. Zie Succ. nov. 1973 p. 211E.

3. Het geslacht *ECHINOFOSSULOCACTUS* zelf is feilloos herkenbaar (behalve *E.coptonogonus*, de typeplant nog wel, maar de minst typische van allemaal) aan de vele (zelfs tot over de 100) platte, scherpe, kronkelige ribben met de weinige areolen en de metaalharde, rechte of gebogen maar nooit gehaakte, dorens. Aan de smalle groeven tussen de ribben dankt het geslacht zijn naam: echinus = egel, fossula = slootje of greppeltje; dus zoiets als "slootjesegel-cactus".

Ik heb mijn lesje geleerd; ik ben gelukkig maar een cactofiel en hoef het dus allemaal niet te weten. En dat zootje van 62 planten is in ieder geval een zootje *ECHINOFOSSULOCACTUSSEN*, dat wast al het water van de zee niet weg. En verder weet ik niks meer; ik zet de namen bij de foto's neer onder voorbehoud en met vermelding van de firma die zowel de plant als de naam heeft geleverd! Voor wie me de juiste namen kan zeggen loof ik een sortimentje zaailingen uit; hij moet dan maar geloven dat het echt *Echinofossulocactus* zullen worden, want voorlopig lijken ze (nog een truc van dit geslacht!) daar niet op, maar op jonge *Mammillaria*'s. Maar ondertussen ben ik toch maar wat blij met dat "zootje" Mexicanen. Kijk die daar eens: krijtwit met oranje middendorens (foto 3); en die daar: nog witter maar met koolzwarte middendorens (foto 1); en die daar en die . . . Waarschijnlijk allemaal bastaarden, accoord, maar ze zijn prachtig en hebben nou precies alles wat een cactus zo boeiend maakt, ook zonder naambordje! En als ik ze van de winter droog en zonnig houd — als er iemand praat over enten en halfschaduw . . . niet doen hoor! — dan zullen ze in maart weer uitbarsten en bloeien: wit, rose, rood, lila, meestal tweekleurig, zelden volgens het boekje maar altijd mooi, met laagzittende klokbloemen van 2 tot 3 cm Ø en geen "kleine bloempjes als van *Mammillaria*'s" zoals de grote Schumann u wil laten geloven. En wat later liggen dan op de opengebarsten vruchten de zaden gitzwart glanzend te kijk. Zaai ze maar, ze komen vast op, maar hoe ze er zullen uitzien weet zelfs de geest van Mendel zelf ons niet meer te zeggen; in ieder geval *ECHINOFOSSULOCACTUSSEN*. En al die oudjes doen het nog maar wat best, een last voor cactologen, voor cactofielen een lieve lust.

A 53, Ruurlo

Bestuursmededeling

In het Hoofdbestuur is uitvoerig van gedachten gewisseld over de vraag, op welke wijze de stroom nieuwe leden het beste opgevangen zou kunnen worden. Meer dan ooit is er behoefte aan voorlichting voor beginnende liefhebbers.

Er van uitgaande dat nieuwe leden graag in korte tijd veel willen weten, is besloten een boekje uit te geven, waarin zij alle inlichtingen kunnen vinden die zij in de beginperiode nodig hebben over verzorging, grondsamenstelling, verpotten, zaaien, enten, enz.

De contributie van Succulenta is echter niet berekend op zo'n uitgave. Daarom wordt voor dit boekje van de leden een bijdrage gevraagd in de kosten van drukken en verzenden.

Degenen die het boekje wensen te ontvangen worden verzocht hiervoor f 1,75 over te maken op girorekening 1141175 van J. de Gast, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

Het boekje verschijnt eind mei 1974. Omdat verwacht wordt, dat velen het zullen bestellen gelieve u niet met gireren te wachten tot het laatste ogenblik, zodat direkt na verschijnen de boekjes verzonden kunnen worden.

Leden kunnen vragen

Er komen bij het secretariaat en de redactie nogal eens vragen binnen over planten, cultuur enz. Daar de betrokken mensen toch al zwaar belast zijn met diverse werkzaamheden, zal vanaf heden onze vice-voorzitter S. K. Bravenboer de vragen rechtstreeks gaan beantwoorden.

Vragen of problemen die een meer algemene strekking hebben, zullen kort behandeld worden in het maandblad.

De vragen moeten dus rechtstreeks gericht worden aan de heer S. K. Bravenboer, Kwartellaan 34, Vlaardingen.

Voor antwoord dient men wel een postzegel van f 0,40 bij de brief in te sluiten.

Boeken !

Jacobsen	Das Sukkulantenlexikon	f 38,50
Backeberg	Wunderwelt Kakteen	f 16,50
Haage	Das praktische Kakteenbuch in Farben	f 16,50
Ebel/Birnbaum	Schöne und seltsame Welt der Orchideen	f 42,90
Richter	Die Orchideen	f 16,50
Richter	Die schönsten sind die Orchideen	f 19,25
Kühle	Zimmerpflanzen ohne Erde (Hydro-cultuur)	f 6,60
Grunert	Zimmerblumen	f 22,—
Olberg	Wissenschaftliche Pflanzenphotographie	f 24,20
Böhmig	Topfpflanzen	f 30,25
Grunert	Das grosse Zwiebelbuch	f 27,50
Grunert	Blumenzwiebeln im Garten	f 2,75
Seyffert	Schnittblumen aus dem Garten	f 17,—
Grunert	Staudenpflanzen im Garten	f 19,25
Hielscher	Sommerblumen für den Garten	f 12,10
Göritz	Blumen im Garten	f 7,70
Böhmig	Rat für jeden Gartentag	f 20,90
Grunert	Gartenblumen von A-Z	f 24,20
Börngen	Pflanzen helfen heilen	f 7,70
Dörfler-Rotell	Unsere Heilpflanzen	f 12,10
Kolac	Wir zeigen weitere Apfelsorten	f 8,80
Aman	Bäume und Sträucher des Waldes	f 16,—
Frey	Süßwasseraquarien	f 15,—

Bovenstaande boeken kunt U bestellen door storting op giro nr. 1401427 t.n.v. J. Theunissen te Oud-Gastel. Vergeet U de titel(s) niet te vermelden. Met een levertijd van enkele weken moet rekening gehouden worden. Bestellingen onder f 15,— kunnen helaas niet uitgevoerd worden.

Nieuwe leden

R. D. Doornbos, Jr., Dolderseweg 56, Huis ter Heide
Bibliotheek Apeldoorn, Regentesselaan 8, Apeldoorn
H. van der Koelen, Rubensstraat 8, Venlo
B. P. Koutstaal, Hogenakkerweg 3, Kruijningen Zld.
F. E. Staller, J. C. Wilsaan 11, Apeldoorn
J. Th. van der Vorst, Tongelreestraat 540, Eindhoven
C. Bakker, Geleenstraat 5, Den Helder
Mej. M. v. d. Hout, Rietschans 51, Leiderdorp
Mej. E. Stam, van Spijkdwardsstraat 6b, Rotterdam-3
P. Kampers, van Eesterensingel 218, Alblasserdam
Mevr. M. Hoebé-Kunst, Popelstraat 8, Krommenie
J. H. van Burk Steffen, Waldeck Pymontleaan 22, Rijswijk Z.H.
T. Meeuwessen, Driehuizerweg 299, Nijmegen
Mevr. M. J. Cornelissen, Oude Bogaard 17, Breda
M. W. A. Boutens, Jaap Edendreef 124, Utrecht
E. A. Molenaar, Lopikerweg Oost 182 A, Lopikerkapel
Mevr. C. A. Verstrate, Belvédèrebos 148, Zoetermeer
F. Maessen, 't Kempke 1, Herkenbosch
B. Wijnen, Vaarselstraat 46, Someren
Mevr. T. Meesters-Bergsma, Venrayseweg 44, Wanssum
Mevr. Lageweg, Prof. Krabbestraat 17, Waalwijk
G. B. de Groot, Cato Elderinklaan 33, Almelo
S. J. Pistor, Bommerscroft 5, Castricum
Mevr. E. Bout-Groot, Buitenhofdreef 246, Delft
W. T. Feith, Fraamweg 8, Middelstum
Albert Heinlin, Albl-Str. 2, 8 München 21, B.R.D.
J. A. Hart, 59 Beach Rd, Hartford, Cheshire, CW8-3AB, England
E. W. Putnam, 72 Church Lane Avenue, Hooley, Coulsdon, Surrey, CR3-3RT, England
B. Fearn, "Rock House", 42 Greenhill Main Road, Sheffield S8-7RD, England
R. Kiesling, Universidad de la Plata, Facultad de Ciencias Naturales, Paseo de Boque, La Plata, Argentinië.
J. B. R. Wessels, Hazelaarstraat 85, Groningen.
H. Smilde, Kanaalstraat 22, Heerde.
W. Lamers, Holzhaeg 1, Bergen L.
G. Reijnders, Brachterweg 65, Tegelen.
Mevr. M. Bootman-Terpstra, Geraniumstraat 5, Wollega Fr.
Mej. Annet de Haas, Kerkebuurt 161, Berkhout 1900.

A. Zuurbier, Hoogmadestraat 21c, Rotterdam-8.
Hugo Perdeck, Timorstraat 27, Amersfoort.
Jan Willem Walraven Borst, Cabralstraat 10, Amersfoort.
C. Massar, Elzengaard 25, Bostel.
R. van den Bulcke, Schaperstraat 42, 9220 Merelbeke, België
Mevr. Kinderman, Ahornstraat 25b, Leeuwarden.
E. Smith, Pijperring 166, Delft.
L. Hageraats, Deensestraat 36a, Rotterdam-7.
Cactuskwekerij Scholten, Mijnsheerenweg 20, Aalsmeer.
F. A. Kamp, Hyacinthstraat 6, Voorschoten.
Suzanne Udo, Nagtglaslaan 4, Naarden.
A. J. Baayen, Bagijnhof 7a, Delft.
R. Moes, Oosterstraat 2, Eenrum Gr.
A. Persoon, Zandweg 68, De Meern.
A. van Halen, Achter de Hoven 635, Buchten Born.
A. Smits, Callenfelsstraat 58, Oostburg Z.VI.
G. P. Siebbeles, Larenseweg 164, Hilversum.
Mevr. Landstra, Kroezelaan 8, Ruurlo.
J. Huijs, Titus Brandsmastraat 117, Breukelen.
Mej. I. Fikkert, Zuiderstraat 8, Almelo.
A. Th. J. v. d. Aart, Leliestraat 20, Roelofarendsveen.
J. de Wit, 1e Sophiadwardsstraat 6, Zaan- dam.
Mevr. C. de Ruiter, Hulstlaan 99, Heerhugowaard.
P. J. W. M. Cox, Burg. Ponjeestraat 4, Wanssum L.
Lex van Bellum, Schutterhoeflaan 21, Leusden.
Mevr. Edith Wouters, Nyckle Haismawei 17, Leeuwarden.
Mevr. N. J. Engelse-de Muynck, Noordweg 6, Biggekerke Zld.
S. Louwma, van Lennepstraat 33, Putten.
B. Villerius, Sportlaan 17, Bleiswijk.
A. G. Jacobs, Mozartstraat 34, Bunschoten.

Te koop aangeboden: tijdschriften: Stachelpost nr. 20-48; NCSJ losse nrs. uit 1959-1966; KuaS 1958-1973; Bull. Afr. Succ. Plant Soc. vol 7 (1972/73); boeken: Thomas, Zimmerkultur der Kakteen, 1913; Lamb, Vetplanten, 1959; Brüninghaus, Die schönsten Sukkulente, 1965; Verbeek Wolthuys, De vetplanten, ca 1925; Liste des plantes grasses du Jardin Botanique des Cèdres, St-Jean-Cap-Ferrat, 1949; vd Houten, Vetplanten, 1928; Lamb, Cactussen en andere succulenten in kleur, 1970; Backeberg, Cactusjacht tussen Texas en Patagonië, 1932; vd Houten, Cactussen, 1928; Rother, Anzucht und Pflege der Kakteen und Phyllokakteen, 1917; Lamb, Stapeliads in Cultivation, 1957.
Te koop gevraagd: Succulenta 1967, 1968, 1970, 1973, diverse losse nummers uit 1957-1963 en andere binnen- en buitenlandse literatuur. F. Pietersen, Hei- en Boeicopseweg 57, Hei- en Boeicop, tel. 03454-621.

AFD. IJSSELSTREEK

Op vrijdagavond 14 december vond de traditionele Sinterklaasbijeenkomst plaats die altijd gekenmerkt is door een grote belangstelling.

Op zo'n avond verwisselen de meegebrachte presentjes, onder het genot van een kopje koffie met "iets" er bij, van eigenaar. Een ook altijd weer aardige verrassing, omdat men nooit van tevoren weet, wiens presentje men krijgt. Daarna kwamen de plantjes van de zaaiwedstrijd aan de orde en de heer Van Gelder was zo vriendelijk zijn oordeel er over te geven en de winnaar aan te wijzen.

Na de pauze zagen we dia's, hoofdzakelijk Crassula's. Deze dia's, van een "prettige omlijsting" voorzien, werden vertoond door de heer Van Gelder. Al met al een geslaagde afsluiting van 1973.

De secr. A. B. ter Brugge

WAT BETEKENT DIE NAAM?

door L. C. Koorevaar, 132 pag. met ca. 4000 verklaringen van de botanische namen van succulenten ..... f 4,-
BEWAARBANDEN voor 12 nummers van Succulenta ..... f 7,50
INSIGNE van Succulenta, broche of speld ..... f 1,60
Bestelling door storting van het betreffende bedrag op girorekening 20.400.53 t.n.v. F. J. van Leeuwen, 2de Maasveldstraat 8, Venlo.

TE KOOP GEVRAAGD:

Cactussen, vetplanten en andere zeldzame planten.
Grote planten, partijen zaailingen en verzamelingen.
Aanbiedingen met prijs:

CACTUS BOETIEK — Ganzeweide 17 — Heerlerheide (L.)

TELEFOON 045 - 211617

b.g.g. 045 - 712942

**TROPISCHE EN SUB-TROPISCHE PLANTEN
SPECIAAL: CACTUSSEN EN VETPLANTEN**

SÜD - PFLANZEN - IMPORTE

D 6200 WIESBADEN - ERBENHEIM
Rennbahnstrasse 8 - ☎ (06121) 700 611
West-Duitsland

Lijsten van al onze cactussen en Tillandsia's op aanvraag

LOBIVIA

acanthoplegma
allegraiana
arachnacantha
arachnacantha v.
arachnacantha v.
argentea
aurantiaca
aureolilacina
binghamiana
boliviensis v. varians
caespitosa de Inquisivi
caineana
carminantha
chilensis n.n.
cinnabarina
hertrichiana n.n.
incuiensis (Acantholob.)
lateritia
leucosiphus
mentosa
sp. de Moquegua
muhriae
oligotricha
pavnana
pentlandii

planiceps
pojoensis
pseudocinnabarina
rossii de Urmiri
gele bl. sp. HR 19
sp. de la Paz
tarabucensis
taratensis
tiageliana
westii
zecheri
zecheri v. fungiflora

GYMNOCALYCIUM

achirasense
asterium
bicolor
bodenbenderianum
calochlorum
cardenasianum
castellanosii
chiquitanum
damsii v. torulosum
damsii v. tucavocense
denudatum fa.
camaquense
eytianum

guachinense
horstii
horstii v. buenekeri
hossei
intertextum
lafaldense
lagunillasense
marquezii
marquezii
v. argentinense
michoga (pungens)
mostii v. kurtzianum
multiflorum B 17
nigriareolatum
ourselianum
pflanzii
platense
pugionacanthum
quehlianum
saglione
schickendanzii
v. delaetii
spagazzinii
uruguayense
vallegrandense
vatterii
zegarrae

WEINGARTIA

albispina
cintiensis
fidaiana
hediniana
lecoriensis
longigibba
neocumingii
pilcomayoensis
pulquinensis
riograndensis
riograndensis fa.
sp. gold
sp. als lecoriensis
sucrensii
totorensis
westii
OROYA
acollana
baumannii
borchersii
borchersii v. fucata
citriflora
laxiareolata
neoperuviana
neoperuviana v. depressa
neoperuviana v. tarmensis
sp. de Yauyos als gibbosa
subocculata

Betaling contributie

De leden die de acceptgirokaart nog niet hebben ingestuurd, worden verzocht dit zo spoedig mogelijk alsnog te willen doen.

karlheinz uhlig - kakteen

Cochemiea halei, maritima, pondii, setispina	DM 20,— - 30,—
Copiapoa calderana, chaneralensis, cinerascens, dumetorum, dura, echinata v. borealis, gigantea, lembckeii, lembckeii v.sp.n., malletiana, streptocaulon, vallenarensis	DM 10,— - 20,—
Gymnocactus beguinii, beguinii v. senilis, gielsdorffianus, horripilus, knuthianus, roseanus, viereckii	DM 6,— - 14,—
Oroya acollana, baumannii, borchersii, borchersii v. fusca, gibbosa, laxiareolata, laxiareolata v. pluricentralis, neoperuviana v. depressa, peruviana v. conaikensis, suboculta	DM 10,— - 20,—

7053 ROMMELSHAUSEN
W.-Duitsland

KRS. WAIBLINGEN

LILIENSTR. 5

Succulentenkwekerij H. van DONKELAAR

Werkendam - Tel. 01835 - 1430

Vraagt sortiments- en zaadlijst 1974
Regelmatig nieuwe importen.
's Zondags gesloten.

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

Cothen - Groenewoudseweg 8
Postbus 12 - Tel. 03436 - 267
Sortimentslijst op aanvraag
's Zondags gesloten

Erevoorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, 2921 - Leusden C.

Voorzitter: Ir. A. F. H. BLAAUW, Bredaseweg 54, Rijsbergen N.Br.

Vice-voorzitter: S. K. BRAVENBOER, Kwartellaan 34, Vlaardingse.

Secretaresse-ledenadministratie: Mevr. E. A. M. VERDUIN - DE BRUYN, Koningsweg 2, Beekbergen. Tel. 05766 - 1840.

2e secretaris: J. DE GAST, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

Penningmeester: G. LINK, Memlingstraat 9, Amersfoort. Postrek. 680596 t.n.v. Succulenta te Amersfoort.

Redacteur: F. K. A. NOLTEE, Campanula 88, Dordrecht. Tel. 078 - 76399.

2e redacteur: A. DE GRAAF, Zinnia 8, Dordrecht. Tel. 078 - 72617.

Bibliothecaris: J. MAGNIN, Ooievaarstraat 13, Strijen. Catalogus f 1,50.

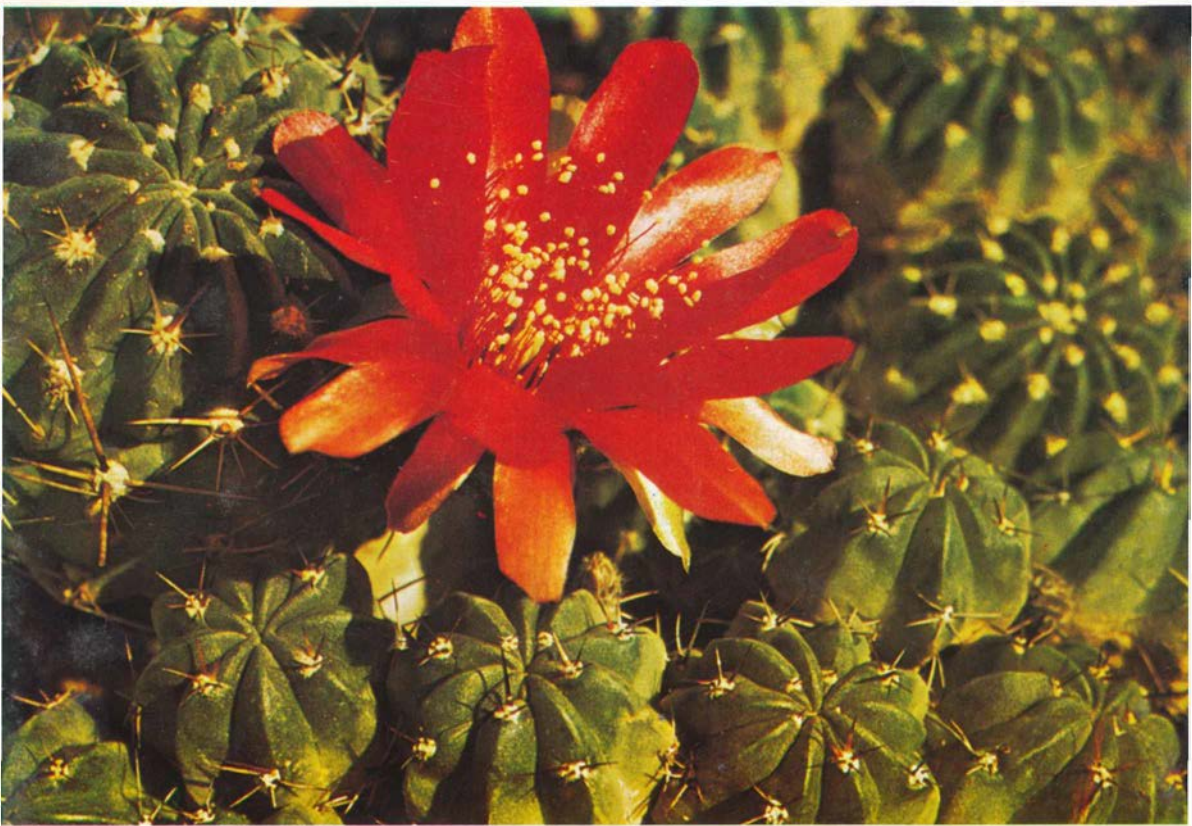
"Ruilen zonder huilen": contactadres Middelburgsestraat 35, Scheveningen. Tel. 070-551344-550423.

Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland en België f 20,— en voor leden in het buitenland f 25,— per jaar met GRATIS maandblad "Succulenta".

Kopij moet uiterlijk de 1e van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Lobivia salitrensis Rausch spec. nov.

Foto: Rausch

53STE JAARGANG
NO. 4
APRIL 1974

Lobivia salitrensis Rausch spec. nov.

Simplex, laesa caespitosa, plane-globosa ad globosa, ad 60 mm diametens, radice palari, dilute coeruleo-glauca; costis 14-18, directe decurrentibus, subgibbosis; areolis 10-14 mm inter se distantibus, rotundis, 3 mm diametentibus, albo-tomentosis; aculeis marginalibus 5-7, divaricatis, ad 20 mm longis, aculeo centrali 1, sursum directo, ad 30 mm longo; aculeis omnibus fuscis, obscurius acuminatis, postea canescentibus, rectis, aciculari-pungentibus. Floribus lateralibus, 45 mm longis et 50 mm diametentibus, ovario (late-globoso) et receptaculo viridi, squamis viridibus et pilis griseis ad nigris tecto; phyllis perigonii exterioribus spatulatis, dilute-rubris, medio-viridi-striatis; phyllis perigonii interioribus spatulatis, rotundis et serratis, rubris, subcaeruleo-micantibus, intus aurantiacis; hymene violaceo-roseo, fauce 20 mm longa, late-infundibuliformi, ad 20 mm se aperiente, violaceo-rubra, filamentis interioribus violaceo-rubris, exterioribus rubris; stylo ca. 12 mm longo, crasso, viridi, stigmatibus 8, viridulo-albis. Fructu globoso ad bulboso, 10 mm diametente, pullo, squamis parvis roseis et pilis nigris tecto. Seminibus oblongis, 1 mm longis, nigris, tunica arillosa reliqua tectis, hilo magno, obliquo.

Patria: Bolivia, Cinti meridiana, prope Salitre, 3.200 m alt.

Typus: Rausch 636 in Herbario W.

Enkel, door beschadiging groepen vormend, plat-kogelvormig tot kogelvormig; tot 60 mm diam., met paalwortel, lichtblauw-grijsgroen. Ribben 14-18, loodrecht verlopend, iets knobbelig. Areolen 10-14 mm van elkaar, rond, 3 mm diam., met wit vilt. Randdorens 5-7, gespreid, tot 20 mm lang; middendorens 1, naar boven gericht, tot 30 mm lang; alle dorens bruin met donkere punt, later vergrijzend, recht, naaldvormig, stekend.

Bloem zijwaarts verschijnend, 45 mm lang en 50 mm diam.; pericarpellum breed-kogelvormig en receptaculum met groene schubjes en met grijze tot zwarte haren; buitenste perianthbladeren spatelvormig, lichtrood met groene middenstreep; binnenste perianthbladeren spatelvormig, rond en gezaagd, rood met blauwachtige waas, van binnen oranje; hymen violetrose; keel 20 mm lang, breed-trechtersvormig en zich verwijdend op 20 mm, violetrood; onderste meeldraden violetrood; bovenste meeldraden rood; stamper ca. 12 mm lang, dik, groen, stempels 8, groenachtig wit. Vrucht kogel- tot uivormig, 10 mm diam., zwartbruin met kleine, rose schubjes met zwarte haren. Zaad langwerpig, 1 mm lang, zwart, met huidresten bedekt en met een groot, scheef hilum. Vindplaats: Bolivia, Zuid-Cinti, dicht bij Salitre, op 3200 m. Holotype in Herbarium W. onder nr. Rausch 636.

L. salitrensis
var. *flexuosa*
Foto: Rausch

Lobivia salitrensis var. **flexuosa** Rausch var. nov.

Differt a typo *aculeis marginalibus* ad 40mm longis, inter se contextis, *aculeo centrali* ad 85mm longo; *aculeis omnibus irregulariter arcuatis et elasticis*.

Patria: Bolivia, Cinti meridiana, prope La Cueva, 3.500 m alt.

Typus: Rausch 647 in Herbario W.

Lobivia salitrensis Rausch var. **flexuosa** Rausch var. nov. Verschilt van het type door de tot 40 mm lange randdorens, die met elkaar vervlochten zijn en de middendorens die tot 85 mm lang wordt. Alle dorens zijn onregelmatig gebogen en elastisch. Vindplaats: Bolivia, Zuid-Cinti, dicht bij La Cueva op 3500 m. Holotype in Herbarium W. onder nr. Rausch 647.

Deze beide vormen zijn nauw verwant aan *Lobivia culpinensis* Ritt. en verschillen door de kleinere habitus, door de lichtgroene epidermis (als van *Lobivia glauca*) en de kleinere, steeds rode bloemen.

Cactusparadijzen in Brazilië (I).

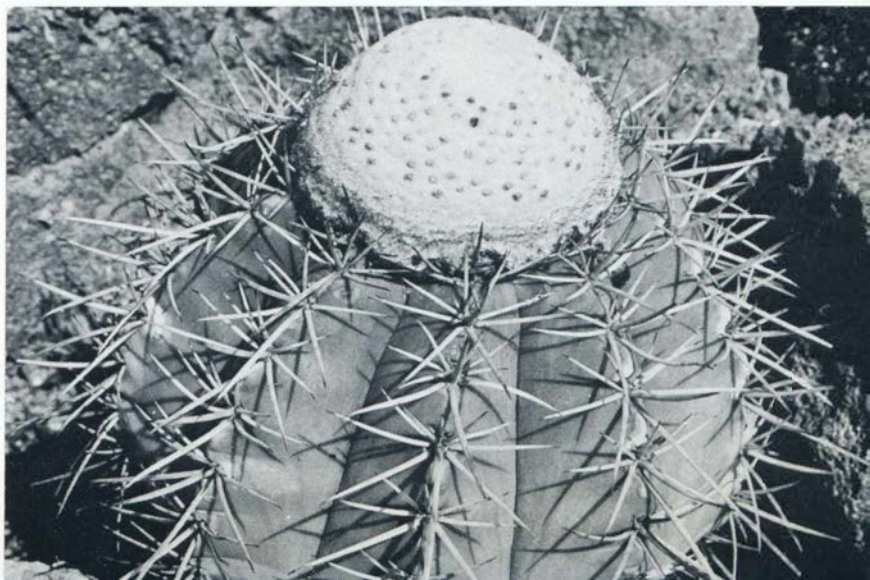
A. F. H. BUINING

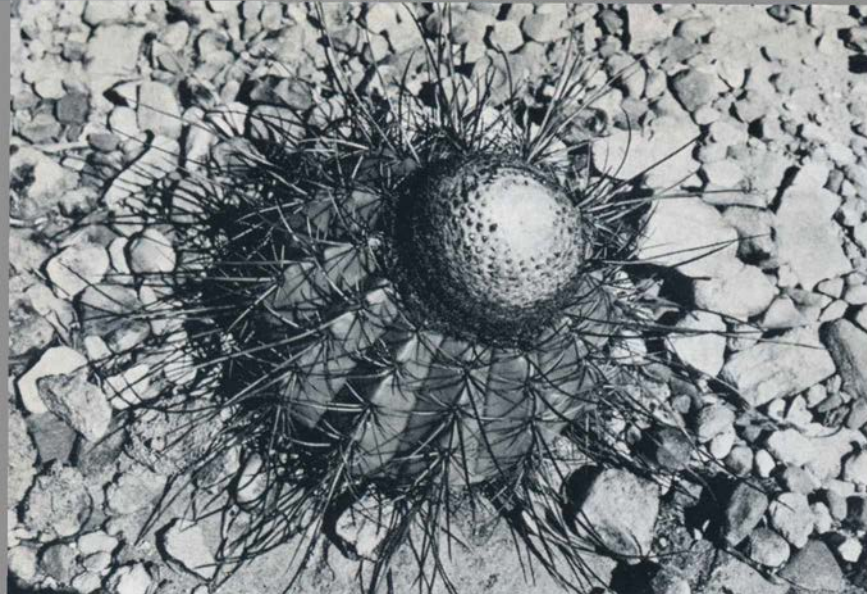
De door zijn witte cephalium en de grijsblauwe epidermis opvallende **Melocactus glaucescens** Buin. et Bred. werd in C. and S.J. (U.S.) Vol. XLIV, pp. 159-161, 1972 beschreven.

Hij groeit in een gebied gelegen aan de zuidkant van de bergketen Serro do Espinhaco in midden Bahia in Brazilië. In een betrekkelijk klein gebied is daar een waar cactusparadijs. Naast deze door zijn kleur opvallende plant komen hier nog voor **Melocactus albicephalus** Buin. et Bred. (beschreven in Krainz, die Kakteen, 15.1.1973), een in habitus en kleur vrij sterk afwijkende soort, maar eveneens met een wit cephalium, voorts **Melocactus erythracanthus** Buin. et Bred., beschreven in C. and S.J. (U.S.) Vol. XLV, pp. 223-226, 1973, met een vooral aan de zijkanten rood cephalium en prachtige lange rode dorens, verder **Discocactus boomianus** Buin. et Bred. (beschreven in Succ. febr. 1971, pp. 26-29) en een binnenkort te publiceren **Micranthocereus densiflorus**.

Verder ziet men daar grote groepen van reusachtige vertakte bomen van een blauw-berijpte witwollig behaarde **Pseudopilocereus**. Weliswaar geen cactus,

Melocactus
albicephalus

Melocactus
erythracanthus

maar wel een succulente **Euphorbia** met lange dunne takken, komt daar veelvuldig voor. Hiervan vonden wij in 1968 een cristaatvorm. Afgezien van nog andere planten en xerophytische heesters en bomen, is dit met recht een waar cactussen- en succulenten-paradijs te noemen, dat zeer zeker om bescherming door de overheid schreeuwt.

Over het ter plaatse zwak glooiende rotsplateau stroomt langs spleten en lagere gedeelten zakwater uit de hogere bergen. Tussen de spleten en op lagere gedeelten vormt zich wat humus van bladafval en resten van Bromeliaceae. De cactussen zien er dan ook gezond en welvarend uit en kunnen zelfs in onze kassen, mits geplant in een voedzaam maar sterk doorlatend grondmengsel, in de groeitijd vrij veel water verdragen.

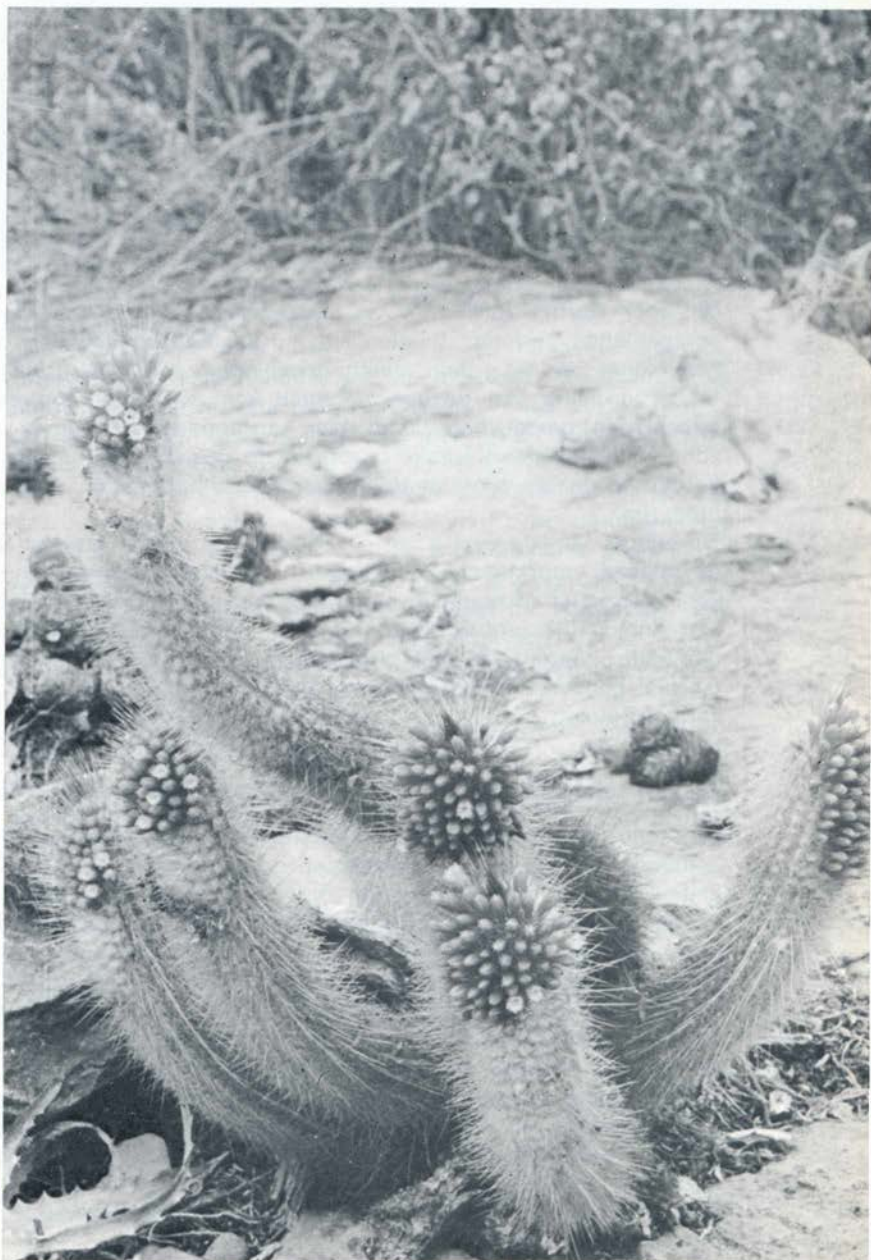
Melocactus glaucescens

Uiteraard is het interessant, dat zo dicht bij elkaar planten van hetzelfde geslacht voorkomen, zonder dat kruisingen optreden. De kleurenfoto van bloempjes in het witte cephalium van **Melocactus glaucescens**, opgenomen op de groeiplaats op 3 juli 1968, toont duidelijk dat bezoek heeft plaatsgevonden door insecten of kolibries, die rijkelijk stuifmeel gemorst hebben op de bloemblaadjes. Zeer opmerkelijk was, dat toen alleen deze ene soort bloeide en de beide andere niet, terwijl tijdens ons bezoek in 1972 — weer in juli — dezelfde bloei weer werd aangetroffen.

Micranthocereus densiflorus in volle bloei, op de groeiplaats

Habitat-foto
van *Melocactus
glaucescens*.

Hierdoor wordt kruisbestuiving voorkomen. Of deze 3 soorten steeds in verschillende perioden bloeien kan ik niet beoordelen. Een dergelijk onderzoek moet op de groeiplaatsen geschieden, met alle problemen van dien. De beoordeling van de soortechtheid kan ook alleen op de groeiplaatsen geschieden, omdat men alleen daar kan bepalen of hier van een enkele uitzonderlijke afwijking sprake is, of dat de drie soorten in voldoende hoeveelheden ter plaatse voorkomen en daar kennelijk constant in vorm en hoedanigheid zijn.

De cultuur van de cactussen uit Brazilië, vooral die planten die dichter naar de evenaar voorkomen, is weliswaar wat moeilijker dan van de soorten die veel zuidelijker of hoger in het Andesgebergte voorkomen, maar zeer beslist niet onmogelijk. Vooral voor wat meer gevorderde liefhebbers zou dit een uitdaging moeten zijn. Het probleem is vooral de temperatuur in de winter, die niet beneden 10° Celsius mag komen.

Foto's: Buining

(wordt vervolgd)

April - allerlei

In de vorige maand zijn onze planten vanuit de winterrust geleidelijk aan gekomen in de periode van bloei en groei.

Dat wil echter nog niet zeggen dat we nu meteen al volop water kunnen geven. We beperken ons voorlopig nog tot het in ruimere mate nevelen en/of besproeien van de planten en dan nog alleen bij zonnig weer.

Het is moeilijk om precies aan te geven wanneer u de planten wat meer water kunt geven. Zijn zij kennelijk al aan de groei, dan kunt u vanzelfsprekend met het gieten beginnen, doch de planten welke nog geen tekenen van nieuwgroei vertonen, nevelen we voorlopig alleen nog.

Ook bloeibare planten welke (nog) geen knoppen gevormd hebben of waarvan de knoppen zich in het beginstadium bevinden, blijven we nog licht besproeien of nevelen. Lees er het maart-allerlei nog eens op na. April is voor wat de behandeling van de planten betreft een voortzetting van maart.

Een zonnige dag kunnen we ook benutten om met lauwwarm regenwater het winterstof van de planten af te spuiten.

Omstreeks half april plaatsen we de planten welke in huis overwinterd hebben, in de platte bak of zomerkas. Let echter op het weer; al hebben we een zachte winter gehad, in april kunnen er nog zware nachtvorsten voorkomen. Ook de vele zonloze dagen kunnen ons parten spelen. Wacht liever tot het weer een wat vriendelijker karakter gekregen heeft. Bij zonnig weer loopt de temperatuur in bak of kas snel op en verdrijft daarmee de kille vochtige atmosfeer. Onze zorg is dan te voorkomen dat de planten verbranden.

Schermen is de eerste tijd geboden evenals nevelen en luchten. In vochtige lucht, gecombineerd met verse lucht, zullen uw planten niet verbranden. Het verbranden van planten ontstaat meestal door warmte-stuwung. In de betrekkelijk kleine ruimte van kas of bak treedt dit verschijnsel op als er bij zonnig weer niet in ruime mate gelucht wordt. De warmte kan er niet uit en er ontstaat een broeierige bedompte atmosfeer, waardoor de opperhuid van de planten niet goed kan functioneren. Het gevolg hiervan is dat de zonnestrallen de huid zo sterk verwarmen dat er brandplekken optreden.

Buiten geplaatste planten, waarvan de opperhuid volop kan ademen en zodoende o.a. overtollige warmte kan afvoeren, zullen nimmer verbranden! Met de warmte verschijnt ook het ongedierte en we dienen met de bestrijding ervan te beginnen. Bij toepassing van natte bestrijdingsmiddelen, ervoor zorgen dat 's avonds de planten weer droog zijn.

April is de maand waarin we weer allerlei activiteiten kunnen ontplooiën. Voor zover we nog niet gezaaid hebben, kan dat ook deze maand. Zonder bodemwarmte kunnen we het meestal nog niet stellen, doch het weer is al een stuk zachter van aard dan in de vorige maanden en de prille zaailingen komen al meteen in een lichte en zonnige periode terecht.

Over het zaaien is al heel veel geschreven; lees er de oude jaargangen van ons blad nog eens op na en kies de methode welke voor u het beste uitkomt. Werk zo steriel mogelijk, doch overdrijf dit niet, want absolute steriliteit is bij het zaaien niet te bereiken. Als we echter de grond stomen en de potjes met alles wat er verder in het zaaitoestel staat, inclusief het zaaitoestel zelf, zo goed mogelijk reinigen, bereiken we in ieder geval dat algen en schimmels in eerste instantie weinig kans tot massale ontwikkeling krijgen. Gebruik gekookt en afgekoeld (regen)water.

Het zaad kan slechts ontkiemen op een zeer vochtige plaats, doch zodra de zaden ontkiemd zijn, dient de vochtigheid van de grond waarin de kiemplantjes zich bevinden, belangrijk teruggebracht te worden.

Ook dit helpt er aan mee de ontwikkeling van algen en schimmels tegen te gaan. Dat er wat mos ontstaat is niet zo heel erg, al kunnen we bij sterke mosvorming de jonge plantjes beter verspenen, ook al zijn de zaailingen aan de kleine kant.

Stekken kunnen we in deze maand ook al snijden, als de moederplanten tenminste goed volgezoegen zijn. Het wondvlak zo klein mogelijk houden en bestrooien met houtskoolpoeder of Brassicol Super; goed laten drogen en de stekken zonder grond of op droge grond laten bewortelen.

Als u nog niet verpot hebt, doe het dan nu. Bloeiende planten of planten met knoppen, pas verpotten ná de bloei.

Zodra de entstammen en de te enten planten goed aan de groei zijn kan tevens met het enten begonnen worden. Kies daarvoor een zonnige dag uit met de meestal daarmee gepaard gaande lage luchtvochtigheid. Het verhoogt de kans op succes.

Probeer de entstammen buiten te kweken; u krijgt er harde stevige planten door die tegen een stootje kunnen.

De andere succulenten, de „vetplantjes“, komen of zijn aan de groei en kunnen wat meer water verdragen. Lithops echter nog geen water geven. De wintergroeiers houden we nu droog en in de verdere rustperiode geven we deze planten slechts weinig water, zodat zij niet geheel verschrompelen. Glottiphyllums kunnen we aan het eind van deze maand of aan het begin van de volgende, al naar gelang de weersomstandigheden, gedurende een zeer korte periode (1 of hooguit 2 weken) watergeven, zodat de planten zich kunnen volzuigen. Daarna geven we ze geen druppel water meer tot ongeveer augustus/september. Dan gaan deze planten bloeien en geven we water tot zij uitgebloeid zijn.

De daarop volgende rustperiode duurt weer tot april van het volgende jaar en in die tijd houden we de planten droog. Verpoten vóór de korte groei-periode begint, dat is dus in deze maand.

Ophthalmophyllum, om een andere hoogsucculente Mesem te noemen die wat schaars in ons blad voorkomt, vraagt weer een andere verzorging. Deze enigszins op Lithops gelijkende plantjes, rusten in de zomer evenals Conophytum, doch bij Ophthalmophyllum duurt deze rustperiode korter.

We geven deze planten in het voorjaar en in het begin van de zomer weinig water, doch een flinke hoeveelheid water doet midden in de zomer bij warm zonnig weer geen schade, hetgeen bij Conophytum wél het geval kan zijn.

Ophthalmophyllum gieten we in nazomer en herfst regelmatig. Later in de herfst echter alleen op zonnige dagen en dan nog met mate.

Melocactus lensselinkianus

Buining et Brederoo spec. nova

Corpus solitarium, viride ad perviride, sine cephalio 10 cm altum est, 17 cm diametitur, radicibus ramosis; cephalium ad 7 cm altum est et ad 10 cm diametitur, lana alba et multis saetis rubris instructum est.

Costae 9-10, acutae, inter areolas securiformiter altatae sunt, in basi ad 6 cm latae, sursum ad cephalium 3 cm latae, 3,5 cm altae sunt.

Areolae fere rotundae, 6 mm longae et 5 mm latae sunt, primo albitormentosae, deinde griseae ad nudae, in costa demersae sunt et ad 1,5 cm inter se distant.

Spinae rectae pungentes, fortes, primo rubrescentes, deinde subbrunneae ad fulvae, posterius grisescentes sunt, a pede non vel vix crassatae; marginales 7, una 37 mm longa deorsum versa, ceterae oblique distantes circum centrales, 20-30 mm longae, in parte superiore areolae adhuc tres spinulae adventiciae sunt; 3 centrales 23-30 mm longae sunt.

Flores tubulosi, 17 mm longi, ad 6 mm lati, violaceo-purpurei sunt; pericarpellum 2,5 mm longum et latum est; receptaculum 9,5 mm longum et ad 2,5 mm latum est; camera nectarea 5 mm longa et 2,5 mm lata est, glandulae nectareae 2,5 mm longae sunt; caverna seminifera rotunda ut ovum est; folia transeuntia lanceolata; folia perianthii exteriora interioraque spatulata, violaceo-purpurea sunt; stamina primaria 2,5 mm supra glandulas nectareas nascuntur, 2,5 mm longa, applanata sunt, secundaria in 4 coronis, teretia, 2 mm longa sunt; antherae flavae sunt; pistillum 9,5 mm longum album est, 5 stigmatibus albis instructum.

Fructus clavaeformis, 17-20 mm longus, 6-6,5 mm latus, violaceo-ruber est. Semen galeriforme, 1-1,2 mm longum et 0,8-1 mm latum est; testa obsolete nigra, tuberculis irregulariter rotundis ad oblongis, planioribus, quae a tergo et ventre magis concamerata sunt et praeter marginem hili minima, plana et magis rectangularia instructa est; hilus ovalis basalis est; embryum ovo simile est, cotyledones bene discerni possunt, perispermium deest.

Habitat ad Itaobim, Minas Gerais, Brasilia, in altitudine fere 370 m in et inter rupes planes fere nudas.

Holotypus in Herbario Ultrajecti, Hollandia, sub nr. H 381.

L.D.:J. Theunissen.

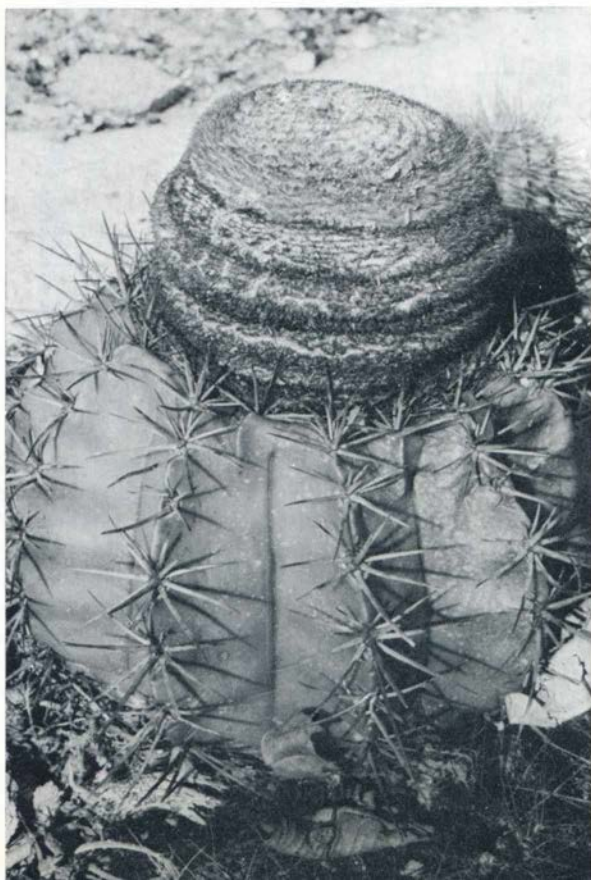
Enkel, 10 cm hoog (zonder cephalium), 17 cm diam., groen tot donkergroen, met vertakte wortels; cephalium tot 7 cm hoog, tot 10 cm diam., met witte wol en vele rode borstels; aanvankelijk overheerst de witte wol in het jonge cephalium, maar later ontstaat een sterke menging van de rode borstels.

Ribben 9-10, onderaan 6 cm breed, boven bij het cephalium 3 cm breed, van elkaar verwijderd 5,5 cm, hoog tot 3,5 cm, scherp, tussen de areolen bijlvormig verhoogd.

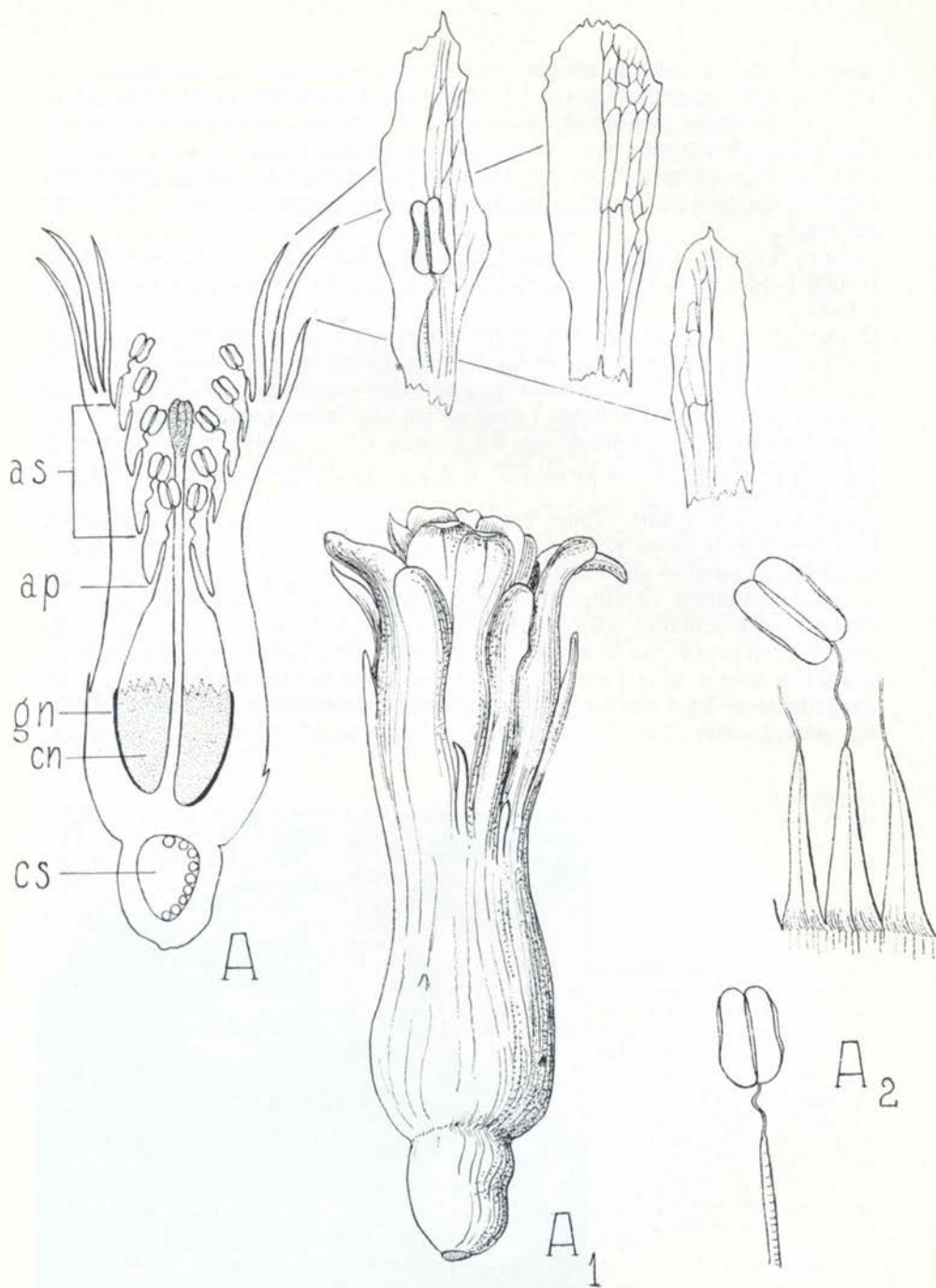
Areolen 6 mm lang en 5 mm breed, vrijwel rond, in de rib verzonken, die ter plaatse breder is, ca 1,5 cm van elkaar op de rib, eerst met wit woluilt, later grijs tot kaal.

Dorens recht, stekend, krachtig, eerst roodachtig, later grijsachtig met donker puntje, niet of nauwelijks verdikt aan de voet; randdorens 7, 1 naar beneden afstaand lang 37 mm, 1 paar schuin naar beneden gericht lang ca 30 mm, 1 paar zijwaarts gericht lang ca 25 mm, 1 paar schuin naar boven gericht lang ca 20 mm, bovendien boven in het areool nog tot 3 kleinere bijdorentjes; middendorens 3, 1 loodrecht afstaand lang ca 30 mm, daarboven 2 schuin naar boven afstaand lang ca 23 mm.

Bloem buisvormig, lang 17 mm, breed 6 mm bij geopende bloem, violet-paars, kaal, met enkele kleine schubjes op het receptaculum, een weinig ingesnoerd tussen pericarpellum en receptaculum; pericarpellum 2,5 mm lang en breed, aan de voet stomprond; receptaculum 9,5 mm lang, grootste breedte 2,5 mm, met enkele kleine schubjes 0,5-2,5 mm lang en 0,5 mm breed; nectarkamer 5 mm lang, 2,5 mm breed, aan de binnenkant bekleed met 2,5 mm lange nectarklieren; zaadholte eirond, lang 2 mm, breed 1,2 mm, zaadknoppen wandstandig; overgangspladeren 2,5-4 mm lang, 0,5-1 mm breed, lancetvormig, top stomp en zeer fijn getand, violet-paars; buitenste perianthbladeren 4,5 mm lang, 1,5 mm breed.

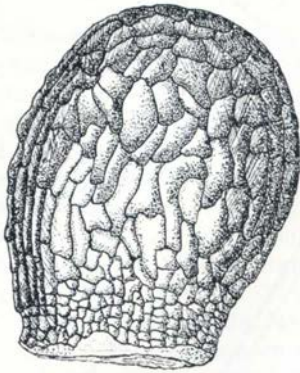
M. lensselinkianus
op de groeiplaats

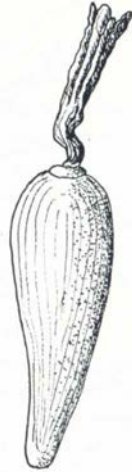
9-73 B

A = doorsnede bloem met perianthbladeren; cs = zaadholt; ; cn = nectarkamer;
 gn = nectarklieren; ap = primaire meeldraden; as = secundaire meeldraden.
 A₁ = bloem.
 A₂ = boven: primaire meeldraad.
 onder: secundaire meeldraad.

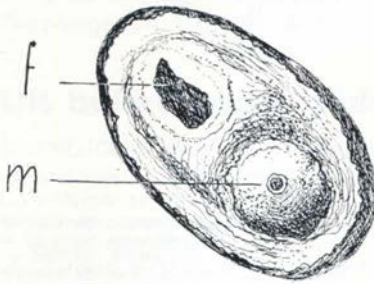
▷ 0,8 - 1 mm ◀

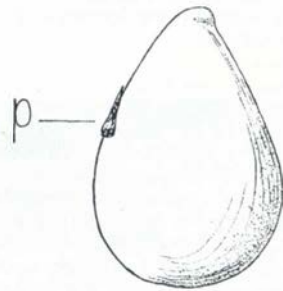
B

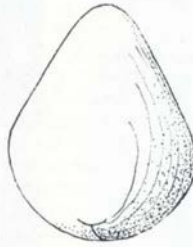
B₃

B₁

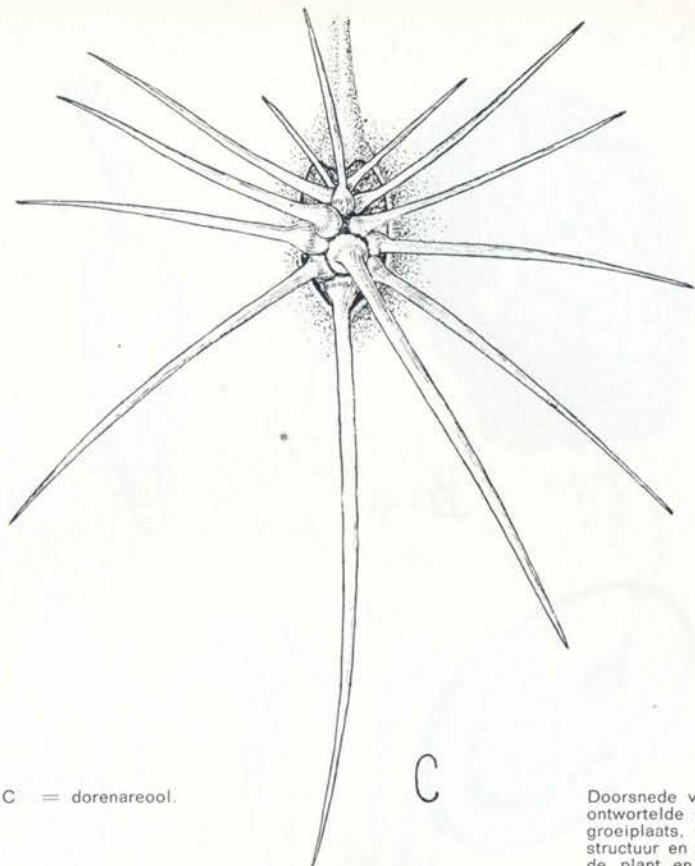
B₂

co

- B = zaad.
B 1 = hilumzijde; f = funiculus;
m = micropyle.
B 2 = rechts: embryo met lege
perispermzak (p);
links: embryo geheel
vrijgemaakt; co = cotyledons.
B 3 = vrucht.

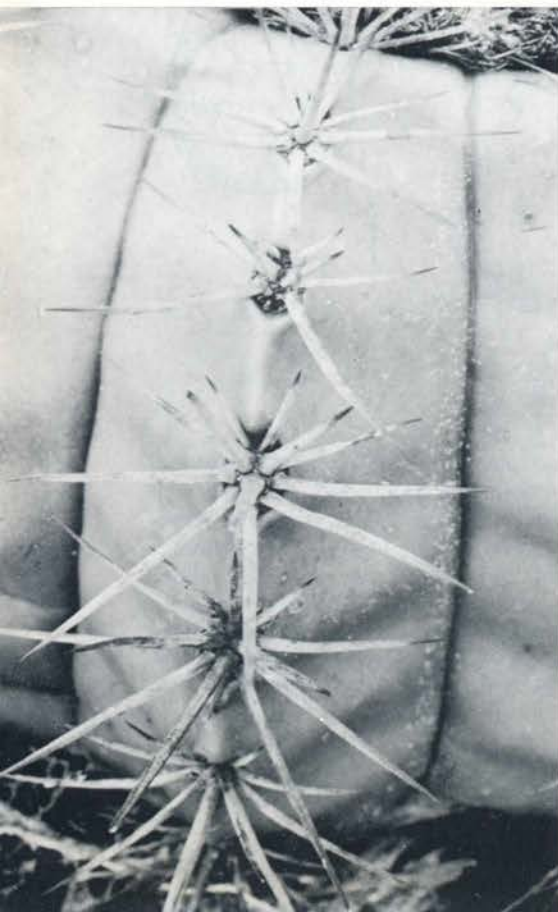
spatelvormig, top zeer fijn getand, bladrand plaatselijk ook zeer fijn getand, violet-paars; binnenste perianthbladeren 4 mm lang, 1 mm breed, spatelvormig, bladrand onregelmatig gegolfd, top ongelijk getand, violet-paars; primaire meeldraden 2,5 mm boven de nectarklieren ingeplant, 2,5 mm lang, de nectarkamer niet geheel afsluitend, helmraden plat, driehoekig en aan de voet met elkaar vergroeid, eindigende in een dunne draad waaraan het 0,75 mm lange, gele helmknopje; secundaire meeldraden in 4 kransen, leunend tegen de receptaculumwand, 2 mm lang, rond, eindigend in een dunne draad waaraan het 0,75 mm lange, gele helmknopje; stamper 9,5 mm lang, 0,5 mm dik, wit, 5 stempels, lang 1 mm, lijnvormig, wit, met papillen.

C = dorenareool.

C

Doorsnede van een oude ontwortelde plant op de groeiplaats, tonende de structuur en de opbouw van de plant en het cephalium

Vrucht knotsvormig, 17-20 mm lang, grootste breedte 6-6,5 mm, violet-rood, op de top een napje van 2,5 mm diam., waaraan de bloemresten.

Zaad mutsvormig, 1-1,2 mm lang, 0,8-1 mm breed; testa matzwart met onregelmatig ronde tot langwerpige, tamelijk vlakke knobbeltjes, die langs de rug en buikzijde meer gewelfd en langs de hilumrand, kleiner, vlakker en rechthoekiger zijn; hilum basaal, ovaal, weefsel iets buiten de testawand uitstekend, okergeel, funiculus en micropyle in twee afzonderlijke holten; embryo eivormig, cotyledons goed zichtbaar, zonder perisperm.

Vindplaats bij Itoabim, Minas Gerais, Brazilië, op ca 370 m hoogte, op en tussen vrijwel kale, vlakke rotsen.

Holotype in Herbarium Utrecht, Nederland, onder nr. H 381.

Deze plant werd eerst tijdens de laatste expeditie van Horst en Buining voldoende gesepareerd van andere aldaar voorkomende planten.

Wij benoemen hem postuum naar de heer P. Lensselink, die voor vele cactusvrienden in Nederland en omliggende landen zoveel heeft betekend. Zijn eenvoudig, onbaatzuchtig karakter was voor velen een stimulans om zich met liefde aan onze liefhebberij te wijden.

Tekeningen: A. J. Brederoo. Foto's: A. F. H. Buining. Lat. diagnose: J. Theunissen

Uit buitenlandse tijdschriften

ASHINGTONIA (GB), vol. 1 (1973) nrs 1, 2 en 3.

De titel van dit nieuwe tijdschrift is ontleend aan de plaats waar de uitgevers, Holly Gate Nurseries Ltd., gevestigd zijn: Ashington. De directeuren van deze, vooral in Groot-Brittannië bekende, kwekerijen schrijven in hun voorwoord bij het eerste nummer dat zij hopen dat deze publicatie door artikelen en belangrijke informatie te verschaffen de "Reference Collection" (een voor studiedoeleinden bijeengebrachte collectie levende vertegenwoordigers van succulente en xerofyte planten) in enkele opzichten zal aanvullen. De redacteur is John Donald en zijn uitgebreide kennis van succulenten biedt een zekere garantie voor de kwaliteit van de inhoud van deze periodiek. Nr. 1 bevat naast een grote afbeelding in kleuren op de omslag van *Weingartia* FR 816 14 foto's in kleur, 2 zwart/wit foto's en 5 tekeningen op 12 bladzijden. Voorts korte artikelen over *Guzmania lingulata* minor, *Cryptocereus anthonyanus*, *Carpobrotus edulis*, *Stapelia erectiflora*, *Neowerdermannia chilensis*, *Aloinopsis schooneesii* (afgeb. is *rubrolineata*), *Ferocactus acanthodes* en *Tillandsia stricta*. Langere artikelen door Donald over de paars bloeiende *Weingartia*'s m.b.t. *Sulcorebutia*, Rowley over *Bulbine frutescens* "Hallmark" en *Nopalxochia macdougallii* en Rabson over *Euphorbia groenewaldii*, Nr. 2 bestaat, evenals de nrs. 1 en 3, voor ongeveer de helft uit afbeeldingen, grotendeels weer in kleur. De omslag beeldt *Rebutia heliosa* in kleur af (16,5x21 cm), dan foto's met korte beschrijvingen van *Bromelia balansae*, *Euphorbia tortirama* (afgebeeld is *persistens*), *Trichocaulon pillansii*, *Echinocereus pentalophus*, *Trichocereus huascha*, *Parodia maxima* en *Aechmea fulgens* var. *discolor*. Vervolgens Donald over variabiliteit in het ondergeslacht *Matucana*, enkele lila/rose bloeiende (volgens hem zijn *M.comacephala* Ritter, *M.crinifera* Ritter en *M.calocephala* Skarupke slechts vormen van *M.haynei* v. *blancii* (Backeb.) Don.) en hij publiceert tevens *Rebutia narvaecense* (Car.) Donald nov. comb. Rowley schrijft o.a. over *Senecio kleiniae* "Candystick" n.cv. Op de omslag van nr. 3 *Epiphyllum chrysocardium* in kleur. De kleinere kleurenafbeeldingen (9,5x10,5 cm) en notities hebben betrekking op *Fascicularia pitcairniifolia*, *Euphorbia enormis*, *Schlumbergera truncata* var. *delicata*, *Monadenium coccineum*, *Aloe nieubuhriana*, *Delosperma aberdeenense*, *Portulaca pilosa* en *Plumiera acutifolia*. Rowley publiceert een steutel voor de vier soorten van het geslacht *Decabelone* en schenkt aandacht aan *Pagella archeri*. Voorts artikelen door Rabson over *Ipomoea holubii* en Innes over bodembegroeiende bromelia's. Van Donald verschijnt zijn eerste artikel over de verspreiding van *Sulcorebutia*. Men merke op dat in dit om de twee maanden verschijnende tijdschrift zowel de cactus- als de andere succulenteliefhebber aan zijn trekken komt. Ook voor de beginnende liefhebber is het aantrekkelijk vanwege het overvloedige illustratiemateriaal en de in korte monografieën verwerkte informatie en cultuurwenken. *Ashingtonia* kost £ 2,50 per jaar en is verkrijgbaar bij: Holly Gate Nurseries Ltd., Ashington, Sussex RH20 3BA, Great Britain.

Zie vervolg op bldz. 76

Tekst en foto:
Frans Noltee

ONGEREGELD

Copiapoa cinerea

Van Copiapoa's is bekend dat zij moeilijk zijn in cultuur. En dat is begrijpelijk als men leest onder welke barre omstandigheden deze cactussen in de kustgebergten van de Andes in Noord-Chili groeien, in dorre gruiswoestijnen met sterke nachtelijke afkoeling en de daarmee gepaard gaande nevelvorming. Lees de reisbeschrijving van dhr. Buining er nogeens op na (Een reis met Friedrich Ritter langs de kustgebieden van Chili en Peru, in Succulenta 1970/1971).

Importplanten kunnen zich moeilijk aanpassen aan de volkomen afwijkende omstandigheden waaronder wij ze gedwongen zijn hier te houden. Zaailingen passen zich wat gemakkelijker aan, al zullen we ze veelal moeten enten op bijv. *Eriocereus jusbertii*.

Cop. *cinerea* is afkomstig uit de omgeving van Taltal en deze a.h.w. krijtwit berijpte lichtgroene plant is een waardige vertegenwoordiger van deze "Chilenen".

De zwarte, dikke, korte dorens ontspringen uit de later verzonken areolen. Het hart van de kop is met lichtbruine wol bedekt en hieruit verschijnen de gele bloemen met de zeer korte bloembuis, welke kenmerkend is voor de bloemen van dit geslacht.

Copiapoa's verlangen een zeer zonnige standplaats en een niet te koude overwintering. Regelmatig nevelen (zie boven).

Minder geschikt voor huiskamercultuur, al zal een geënte plant op een gunstige standplaats, het ook op de vensterbank geruime tijd uithouden.

Piaranthus decorus

De 17 soorten van het geslacht Piaranthus komen voor in Kaapprovincie. Ze groeien daar, net als de meeste andere zgn. aasbloemen, altijd in de beschutting van struiken, pollen gras of stenen.

De planten hebben korte, meestal vierhoekige, soms min of meer ronde, stengels. De hoeken daarvan zijn gewapend met kleine, scherpe tandjes.

P.decorus is al heel lang bekend en werd reeds in 1796 beschreven.

Deze soort vormt liggende stengels, die tot 2 cm dik zijn en 2,5-4 cm lang (in cultuur soms aanzienlijk langer). Ze zijn kaal, grijsachtig-groen tot bruin en enigszins berijpt. De bloemen, die aan het bovenste deel van de stengels verschijnen, hebben een doorsnee van 2,5-3,7 cm; de randen van de slippen zijn iets achterover gebogen.

Aan deze aardige bloemen, die op een gele ondergrond talloze donkerpaarse vlekjes en lijntjes vertonen, dankt de "versierde" Piaranthus zijn naam. Zoals bij de andere soorten uit het geslacht zijn de bloemen van binnen fluwelig behaard.

P.decorus lijkt veel op P.geminatus en P.foetidus. Doordat de soorten erg variabel zijn, is het vaak heel moeilijk uit te maken welke soort men voor zich heeft.

De planten uit dit geslacht zijn niet moeilijk te kweken.

De onderstaande gegevens gelden ook voor de meeste andere soorten uit de Stapelia-groep.

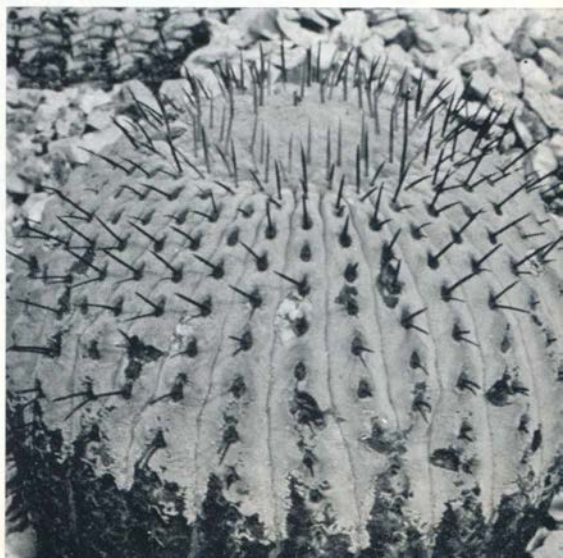
De groeitijd is voornamelijk de zomer, hoewel ze tot diep in de herfst kunnen bloeien: 's Winters moeten ze niet te koud staan (liefst niet onder de 10° C). Hoewel ze dan weinig water verlangen, moeten we wel oppassen dat ze niet te sterk schrompelen. De aarde moet goed doorlatend zijn en liefst tamelijk veel bladgrond bevatten. Bij het stekken moet men de gewenste stukjes niet afsnijden maar afdraaien. Heel vaak zijn deze stekjes al geworteld.

Al met al is Piaranthus decorus een echt liefhebbersplantje, dat het ook op de vensterbank goed zal doen.

maar wel

GOED

Tekst: Arie de Graaf, foto: Frans Noltee

CACTUS AND SUCCULENT JOURNAL (U.S.A.), vol. XLV (1973) nr. 5.

Mitich vervolgt zijn interessante artikelenreeks getiteld: "The World of A. Blanc", een, wegens het onderwerp vrij uitzonderlijke, studie over de beroepskweker, schrijver en illustrator Albert Blanc (1850 - 1928). In 1886 publiceerde hij zijn eerste uitgave: "Hints on Cacti". In het tweede deel worden de verschillende edities van het genoemde boek en de andere uitgaven van Blanc behandeld. Mitich roept de lezers op hem in kennis te stellen van hem niet bekende exemplaren van de uitgaven van Blanc. Mary Bleck begint met het eerste deel van een serie van vier artikelen over de Pereskiaee en Opuntiaee. Na een korte inleiding over het mogelijke ontstaan van de familie der Cactaceae behandelt zij enkele leden van de geslachten Pereskia en Maihuenia. In "Hunting for Adenia fruticosa" brengt Rabson een beschrijving met foto's van zijn tocht op zoek naar deze zeldzame plant. Uit veldonderzoek concludeert Arp dat de Opuntia welke voorkomt in zuidwest Colorado een hybride is van *O. imbricata* en *O. whipplei*. Een vergelijkende tabel moet zijn opvatting ondersteunen. Buining en Bredaroo publiceren twee nieuwe soorten van het geslacht *Melocactus*: *M. erythracanthus* (HU 220) en *M. giganteus* (HU 266). Kitty Sabo beschrijft het tweede deel van haar reis door Mexico. Met vele "niet-cactus" illustraties, *Cotyledon reticulata*, *Euphorbia wilmaniae* en *Decabelone barklyi* worden met afbeeldingen door Herre besproken. Buining vertelt over de groeiplaatsen van *Discocactus horstii*, DH 347, *Micranthocereus auri-azureus*, *Pseudopilocereus fulvilanatus*, *Brasilicereus markgrafii* en *Melocactus H 353*. Zoals gewoonlijk is ook deze aflevering van de Cactus and Succulent Journal zeer rijk van afbeeldingen voorzien.

KAKTEEN UND ANDERE SUKKULENTEN (BRD), jg. 25 1974 nr.1

Vásquez publiceert de nieuwe *Lobivia agulari*. Diers en Buining laten de eerste van twee bijdragen verschijnen met de titel: "Rasterelektronenmikroskopischer Beitrag zur Morphologie von Pollen und Samen einiger brasilianischen Melokakteen" met interessante foto's. Krähenbühl bericht over een van zijn reizen naar Mexico; met vindplaatsopnamen van o.a. *Coryphantha elephantidens* en *Ariocarpus kotschoubeyanus*. Door Rausch wordt de ingewikkelde naamsverwarring rond *Lobivia dobeana* (*Cereus huascha* var. *rubriflorus*) opgelost. *Chiapasia nelsonii* wordt door Biester behandeld. Over het gebruik van kunstlicht bij het houden van cactussen schrijft Polka. Schreier over granietgruis als aarde: voordelen o.a. de rijkdom aan sporenelementen en de waterdoorlatendheid, weinig last van nematoden; goed gedijen o.a. *Gymnocalycium*, Chileense soorten, *Notocactus*, *Parodia*, Mexicaanse soorten, *Conophytum*, *Lithops*. Verschillende hybriden (met kleurenafbeeldingen) behandelt Kleiner.

FRANK A. M. PIETERSEN

Hci- en Boecopseweg 57, Hei- en Boecop

De algemene ledenvergadering

Op zaterdag 11 mei a.s. zal de algemene ledenvergadering van onze vereniging worden gehouden te Zundert N.B. De afdeling West-Brabant, die dit jaar als gastheer optreedt, nodigt ieder lid van Succulenta uit deze dag bij te wonen. Het programma luidt als volgt:

- ± 10.00 uur: Bezoek aan de kwekerij van de Gebr. de Herdt te Rijkevorsel (België) aan de Bolksedijk.
- ± 13.30 uur: Broodmaaltijd in de Maria Mavo, Burgemeester Manderslaan 51 te Zundert, verzorgd door de afd. W.-Brabant. (Kosten f 3,— p.p.)
- ± 14.30 uur: Algemene ledenvergadering, eveneens in de Maria Mavo te Zundert.

Voor diegenen die op eigen gelegenheid naar de kwekerij van de Gebr. de Herdt komen, een enkele aanwijzing. Komende uit de richting Breda via de E 10, verlaat u de snelweg bij Meer of Hoogstraten. Dan via Hoogstraten naar Rijkevorsel. Vlak vóór de kerk, linksaf richting Wortel; 1½ km verder vindt u links de kwekerij van de Gebr. de Herdt.

Zij die met de trein naar Breda komen en gebruik willen maken van vervoer van de afdeling W.-Brabant, worden verzocht dit op te geven bij onderstaand adres. Indien u geheel op eigen gelegenheid wilt komen: vanaf station Breda is er elk uur een busverbinding met Zundert, duur ± 25 min.

Ook is het mogelijk reeds de avond tevoren naar W.-Brabant te komen en bij een van onze leden te logeren. Ook deze wens kunt u opgeven bij onderstaand adres. Vergeet u niet een identiteitskaart mee te nemen voor België! Wij verzoeken u dus, vóór 1 mei op te geven:

1. of u deelneemt aan de maaltijd van f 3,— p.p.
2. of u vervoer wenst vanaf station Breda
3. of u onderdak wenst voor de nacht van vrijdag op zaterdag.

Wilt u het opgeven bij:

J. H. Defesche, Kruislandseweg 20, Wouw (N.B.), tel. 01658-1692.

De afdeling W.-Brabant wenst u reeds nu een prettige dag toe en hoopt veel leden in Zundert te kunnen begroeten. Tot ziens, op 11 mei.

AGENDA

Agenda van de Algemene Vergadering, welke op zaterdag 11 mei 1974 in Zundert wordt gehouden. Aanvang 14.30 uur.

1. Opening door de voorzitter.
2. Notulen van de algemene ledenvergadering van 12 mei 1973.
3. Verslag van de secretaresse over 1973.
4. Rekening en verantwoording van het financieel beleid over 1973 met toelichting van de algemeen penningmeester en verslag van de kascontrolecommissie.
5. Begroting 1974.
6. Contributie 1975.
7. Benoeming kas-controlecommissie.
- 8.a Verslag bibliotheek-commissie.
b Verslag Succulentarium-commissie.
c Verslag diatheek-commissie.
d Verslag propaganda-commissie.
e Verslag Ruilen zonder Huilen.
9. Benoeming hoofdbestuursleden.
10. Ingekomen stukken en voorstellen.
11. Activiteiten in uitvoering; nieuw te ontwikkelen activiteiten.
12. Vaststelling plaats volgende algemene vergadering.
13. Bespreking maandblad.
14. Rondvraag.
15. Sluiting.

Toelichting:

Punt 9. Het hoofdbestuur stelt voor wederom te benoemen in hun functies: de heren Prof. drs. L. van Kampen, M. Jamin, J. de Gast, P. Dekker, J. A. van Willigen, Dr. J. P. E. Sperna Weiland en R. Slikkerveer.

De voorzitter, de heer Blaauw, stelt zich niet herkiesbaar.

Als nieuwe leden voor het hoofdbestuur zijn nog aangemeld: de heren B. van Gelder voor afd. IJsselstreek en J. G. Fokkens voor afd. Zwolle.

Iedere afdeling heeft het recht een afgevaardigde en plaatsvervangend afgevaardigde te benoemen. De reiskosten van één afgevaardigde per afdeling naar de algemene vergadering worden vergoed door de vereniging.

De namen der afgevaardigden worden ingewacht uiterlijk 1 mei a.s. bij het algemeen secretariaat, Koningsweg 2 te Beekbergen.

De afdelingen, de leden der afdelingen en de verspreid wonende leden hebben het recht voorstellen te doen voor de algemene vergadering. De voorstellen moeten, voorzien van een korte toelichting, ingediend worden vóór 1 mei bij het algemeen secretariaat.

BALANS PER 31 DECEMBER 1973

	1973	1972	Schulden	1973	1972
Bezittingen					
Postgiro	f 4.319,75	f 8.403,24	Vooruitvragen contributie	f 1.012,—	f 674,94
Bank	f 2.126,39	f 1.605,91	Reserve koersverschillen	f 1.380,—	f 767,90
Kas	f 123,34	f 84,30	Nog te betalen verg. sprekers	f 150,—	f 175,—
Effecten (nominaal)	f 11.000,—	f 11.000,—	Nog te betalen tijdschrift	f 2.801,90	f 2.140,83
Bibliotheek	p.m.	p.m.	Nog te betalen porti	f 326,—	f —,—
Banden voor tijdschrift	f 5.508,—	f 58,85	Nog te betalen diversen	f 1.122,72	f 230,52
Spelden	f 833,45	f 868,55	Nog te betalen bibliotheekkosten	f 27,65	f —,—
Deposito	f 5.000,—	f 120,—	Reserve bibliotheek onderhoud	f 556,—	f 300,—
Nog te ontvangen contributie	f 193,34	f —,—	Reserve bibliotheek aanschaf	f 535,97	f 362,02
Nog te vorderen advertenties	f 777,39	f —,—	Kapitaal	f 23.464,11	f 18.620,98
Nog te vorderen interest	f 377,44	f 147,60		f 31.376,35	f 23.272,19
Nog te vorderen diversen	f 1.117,25	f 983,74			
	f 31.376,35	f 23.272,19			

BATEN EN LASTEN 1973

Contributie lopend jaar	f 34.791,53	f 24.038,01	Exploitatie tijdschrift	f 31.895,44	f 22.779,32
Contributie oude jaren	f 292,90	f 271,65	Bibliotheekkosten	f 134,81	f 164,65
Verkoop boeken en tijdschriften	f 861,31	f 865,09	Bibliotheek onderhoud	f 300,—	f 300,—
Advertenties	f 1.204,03	f 129,08	Bibliotheek aanschaf	f 400,—	f 400,—
Clichéfond's	f 4.860,—	f 4.500,—	Porti en bankkosten	f 2.026,09	f 1.478,23
Interest	f 1.429,39	f 1.243,88	Drukwerk	f 451,35	f 431,63
	f 43.439,16	f 31.047,71	Vergaderingen	f 612,05	f 132,10
			Vergoeding sprekers	f 150,—	f 225,—
			Schenking 3LK	f —,—	f 100,—
			Ledenlijsten	f 1.100,32	f —,—
			Tentoonstelling en propaganda	f 706,80	f —,—
			Koersverlies effecten	f 612,10	f —,—
			Diatheek	f 101,06	f —,—
			Diversen	f 106,—	f —,—
			Batig saldo	f 4.843,13	f 5.036,78
				f 43.439,16	f 31.047,71

BEGROTING 1974

Contributie	f 40.000,—	Exploitatie tijdschrift	f 39.000,—
Verkoop	f 500,—	Bibliotheekkosten	f 200,—
Advertenties	f 1.000,—	Bibliotheek onderhoud	f 100,—
Clichéfond's	f 4.500,—	Bibliotheek aanschaf	f 400,—
Interest	f 2.000,—	Porti en bankkosten	f 2.500,—
	f 48.000,—	Drukwerk	f 500,—
		Vergaderingen	f 1.000,—
		Tentoonstelling en propaganda	f 700,—
		Diatheek	f 300,—
		Vergoeding sprekers	f 500,—
		Onvoorzien	f 2.000,—
		Saldo	f 800,—
			f 48.000,—

De heer Ruijsch heeft de wens te kennen gegeven het werk voor het **Cliché-fonds** per 1 augustus te beëindigen.

Leden die deze interessante maar omvangrijke taak willen overnemen, dan wel suggesties naar voren willen brengen, worden verzocht contact op te nemen met de secretaresse.

Een boekje voor beginnende liefhebbers

Door de sterke groei van het ledental bestaat grote behoefte aan voorlichting voor nieuwe leden. Het is echter niet mogelijk hierin te voorzien door middel van het maandblad, omdat het tijdschrift door herhaling van steeds dezelfde artikelen in kwaliteit achteruit zou gaan.

Daarom heeft het Hoofdbestuur besloten voor het geven van deze voorlichting een speciaal boekje samen te stellen. Het zal ca. 32 pagina's tekst bevatten. Er wordt naar gestreefd het eind mei a.s. gereed te hebben.

Helaas is het niet mogelijk de uitgave van deze boekjes te bekostigen uit de contributies. Daarom vragen wij hiervoor een bijdrage in de kosten, n.l. f 1,75 inclusief het verzenden.

Degenen die f 1,75 overmaken op girorekening 1141175 van J. de Gast, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo, wordt het boekje direkt na verschijnen toegezonden.

Nederlandse Pelargonium en Geranium Vereniging

In 1973 heeft de Geranium Commissie van de Nederlandse Kring van Fuchsia Vrienden nagegaan, of er voldoende belangstelling bestond voor een Pelargonium en Geranium Vereniging. De uitslag van de peiling is aanleiding geworden om over te gaan tot de oprichting van de Nederlandse Pelargonium en Geranium Vereniging met als bestuursleden de heer J. G. Wit en de dames Mevr. M. I. van der Lee en Mevr. E. F. Hülsmann. Het bestuur van de Nederlandse Pelargonium en Geranium Vereniging nodigt hierbij belangstellenden uit om lid te worden van deze vereniging. Dit is mogelijk door zich te melden bij Mevr. E. F. Hülsmann, Utrechtseweg 144 te Amersfoort (03490-17104) en door het betalen van de voor 1974 vastgestelde contributie van f 7,50 t.n.v. Mevr. Hülsmann inzake de Nederlandse Pelargonium en Geranium Vereniging, Algemene Bank Nederland te Amersfoort (giro 74907; rek 553123467).

De diatheek

In ons blad Succulenta verscheen in het meinummer van 1973 de aankondiging van het oprichten van een diatheek ten behoeve van de leden. Ook werd er een beroep gedaan op de leden om dia's te sturen voor deze diatheek. Nu... bedolven zijn wij niet onder de ons toegestuurde pakjes. Maar eerst onze dank aan de gevers die wel wat stuurden: Mej. H. Ponte uit Delft en de heren A. F. H. Buining, J. R. P. van Hoey Smith en H. M. S. Mevissen.

Wat heeft de diatheekgroep tot nu toe gedaan? Tot nu toe heeft ze ongeveer 500 dia's verwerkt. Wat houdt dat nu in? Eerst worden de binnengekomen dia's in een register ingeschreven met alle bekende gegevens, dan worden ze ingeraamd en krijgen een definitief nummer. Er wordt van iedere dia een kaart gemaakt met alle gegevens; deze kaart kan later met de uit te lenen dia's meegestuurd worden. Daarnaast wordt een kaartsysteem gemaakt van de planten, bepaalde verzamelingen, bepaalde reizen enz. enz. Zo ziet u dat er wel wat te doen is. In het najaar hoopt de diatheekwerkgroep te kunnen beginnen met uitlenen. De vorm waarin dit zal gebeuren, is nog niet vastgesteld. Wanneer er iemand is die bepaalde ideeën heeft omtrent het uitlenen, dan stelt de commissie het zeer op prijs die te vernemen.

Zoals hierboven al werd geschreven, is het geen stormloop van de post geworden om dia's af te leveren! En daarom doen wij wederom een beroep op de leden van Succulenta om dia's te sturen ten behoeve van hun eigen vereniging. Zonder uw hulp kan de diatheek niet uitgroeien tot een instelling waar **alle** leden van onze vereniging wat aan hebben. De dia's bij voorkeur niet ingeraamd, van kleinbeeldformaat, liefst één plant of bloem of speciaal detail per dia. Ook liefst een neutrale achtergrond. Als u zo edelmoedig besluit wat dia's te sturen, schrijft u er dan zo veel mogelijk gegevens

bij. Wij kunnen er onmogelijk naar gaan raden. Er zijn nooit genoeg gegevens! Een plaatje alleen, daar heb je weinig aan. Het adres waar u de dia's heen moet sturen is: H. M. S. Mevissen, Dinantstraat 13, Breda, tel. 01600-75076.

Deze keer rekenen wij erop dat de bus verstopt raakt met de vele pakjes die gestuurd zullen worden!

Ondergetekende hoopt u over enkele maanden het resultaat te kunnen vertellen!

J. H. Defesche
Kruislandseweg 20
Wouw N.B.

AFD. HOEKSE WAARD

We kregen een goede gelegenheid om propaganda te maken voor onze vereniging, toen ons werd aangeboden om mede te werken aan een tentoonstelling in de Landbouwschool te Klaaswaal. Onder de titel „Presentatie 1974” werd getracht om meer leerlingen voor genoemde school aan te trekken en kregen alle verenigingen en instanties op het gebied van plant, dier en milieu de kans om hun weten en kunnen te tonen.

We kregen $\frac{1}{4}$ deel van een schoollokaal ter beschikking met 2 vitrines in de zijwand. Van onze landelijke secretaresse kregen we een aantal prachtige grote kleurenfoto's van bloeiende cactussen in bruikleen en alle leden samen zorgden voor een inzending van schitterende cactussen en vetplanten. In de vitrines stonden zaailingen en kleinere planten en het vloeroppervlak werd met behulp van zwarte grond, zand en diverse soorten opvulmateriaal herschapen in een spectaculaire tuin, waarin *Opuntia*'s, cereussen en bolcactussen in alle mogelijke vormen en kleuren zeer artistiek waren gerangschikt.

Het geheel werd aan het uiteinde begrensd door een wandkleed met Mexicaanse motieven.

De tentoonstelling duurde 5 dagen en werd door ruim 6600 personen bezocht, waarbij onze stand steeds zeer in de belangstelling stond. Veel aandacht kreeg ook een door onze voorzitter opgestelde zaaibak met grondverwarming. Hierin waren 44 verschillende soorten, afkomstig van het Cliché-fonds, enkele dagen voor de aanvang gezaaid waarbij hier en daar de eerste plantjes begonnen op te komen. Veel bezoekers vroegen ons om zaad en stekjes of planten, die wij zeer tot onze spijt niet voor verkoop voorhanden hadden, anders hadden we vast goede zaken kunnen doen.

Onze deelname aan de tentoonstelling is een groot succes geweest en op de eerste clubavond die er op volgde, waren al 5 nieuwe leden aanwezig. Er zijn nog meer toezeggingen voor toetreding gedaan door bezoekers, die te voren niets van het bestaan van onze vereniging afwisten.

De secretaresse
A. M. Heemskerck-Verduijn

AFD. AMSTERDAM

Op 29 nov. van het vorige jaar had onze afdeling de heer J. Boersma uit Bunnik als gast in haar midden, die voor ons iets zou vertellen over zijn specialiteit nl. "Mexicaanse cactussen". Deze groep van planten was voor ons althans vrij onbekend, vandaar dat we met belangstelling uitzaagen naar deze lezing. De heer Boersma had enige bakjes meegenomen met een deel van zijn collectie, die uit mooi gekweekte planten bestond. Hierdoor konden wij al dadelijk kennismaken met deze fraaie en vrij zeldzame planten. Met behulp van duidelijke dia's heeft onze gast ons een leerzame en aangename avond bezorgd. Door de vele vragen die gesteld werden, bleek dat het aan belangstelling van onze kant niet ontbrak.

Al met al een geslaagde avond.

De secr. A. J. Brederoo

AFD. ZEELAND

Door de afdeling Zeeland werd in december j.l. deelgenomen aan een tentoonstelling, die door een vogel- en een aquariumvereniging was georganiseerd. Het was voor de derde maal dat deze jonge afdeling zich aan een dergelijk evenement waagde, maar daar succulenten op het ogenblik echte modeplanten zijn, leefden we in de verwachting dat hierdoor goede propaganda voor onze planten, onze vereniging en onze afdeling kon worden gemaakt.

Het opbouwen van een dergelijke show is een heidens karwei, maar vele handen maakten ook hier licht werk, en toen de tentoonstelling woensdag 12 december door de burgemeester met een toepasselijk woordje werd geopend, kon men naast de gebruikelijke vogelkooien en kooitjes, aquariums etc. ook een bijzonder fraaie stand met voornamelijk cactussen bewonderen. De ruimte leende zich door zijn centrale ligging aan het marktplein bijzonder goed als trekpleister van bezoekers. Helaas was het overwegend gure en natte weer gedeeltelijk een spelbreker.

De vooraf overeengekomen indeling van de tentoonstellingsruimte, een lange smalle hal van het stadhuis, leende zich overigens voortreffelijk voor het vertonen van een mooie collectie planten. De beide zijden van de betreffende ruimte werden ingenomen door respectievelijk vogels en vissen. Het middengedeelte was - naast een grote volièrre met tropische vogels - ons domein en gaf een opbouw van planten te zien ter grootte van ongeveer 15 m². Het geheel was op een verhoging geplaatst van ± 50 cm, wat de cactussen veel beter tot hun recht deed komen dan bij plaatsing

direct op de grond. Een tiental leden had voor dit evenement zijn mooiste en grootste planten tevoorschijn gehaald en opgepoetst en het effect van deze ongeveer 500 planten was fantastisch, temeer omdat bij de opbouw gebruik was gemaakt van brokken natuursteen, grote stukken boomchors e.d.

Er waren o.a. te bewonderen: grote exemplaren van *Echinocactus grusonii*, mooie en goed gevormde cereusachtigen, grote groepen *Mammillaria's* enz. enz., alle forse planten die tussen de vogels en vissen bijzonder attractief op de bezoekers werkten.

Verder had de afdeling nog de beschikking over een open stand, opgefleurd met foto's van planten en waar ook folders aan belangstellenden werden uitgereikt. Hier werden de bezoekers tevens in de gelegenheid gesteld tegen aantrekkelijke prijzen enkele plantjes mee naar huis te nemen, iets waarvan een bijzonder druk en dankbaar gebruik is gemaakt. Ook erg in de smaak - vooral bij de jeugd - was het doorlopend vertonen van dia's van veelal bloeiende succulenten.

De belangstelling voor het geheel, maar in het bijzonder voor onze stekeligheden, was overweldigend. Vooral zaterdag, de laatste en wel de topdag, was het doorlopend zó druk dat 5 à 6 man van onze afdeling handen en adem te kort kwamen om alle kopers te helpen, inlichtingen te verstrekken, kortom iedereen tevreden te stellen.

Vele belangstellenden gaven zich na de bezichtiging van de tentoonstelling als lid op en toen de balans werd opgemaakt bleek de afdeling 26 leden rijker te zijn, een aantal om even stil van te worden! Overigens zullen we deze nieuwelingen even de tijd gunnen om over hun beslissing na te denken, vaak ebt de belangstelling al weg bij het verlaten van de tentoonstellingsruimte.

Ze ontvangen allen tweemaal een convocatie voor een afdelingsbijeenkomst; reageren ze hier niet op dan worden ze geacht nooit lid te zijn geweest. Zij die onze bijeenkomsten wel bezoeken en hun aansluiting bij onze **vereniging** en **afdeling** wensen te handhaven, worden dan als lid ingeschreven en aangemeld.

Misschien dat er van deze 26 enthousiastelingen maar zes goede leden blijken over te blijven, maar dan nog is het nut van een dergelijk evenement wel aangetoond. Onze liefhebberij is momenteel erg in trek, en zeker in deze tijd met zijn voortschrijdend milieubederf, waar elk stukje vrije natuur steeds schaarser wordt, kunnen onze afdelingen heel veel bijdragen om de mensen te laten genieten van een klein stukje onvervalste natuur, wat we gelukkig nog in staat zijn zelf op en uit te bouwen.

De leden van onze afdeling, die vele uren belangeloos aan het welslagen van deze tentoonstelling hebben meegewerkt, zij die hun mooiste planten hebben gegeven aan deze show, zij allen hebben getoond uit het hout te zijn gesneden dat de ware liefhebber kenmerkt.

Zolang er dergelijke mensen in onze vereniging en onze afdelingen zijn te vinden, geloof ik dat onze liefhebberij een goede toekomst tegemoet gaat.

P. Dekker,
secr. Afd. Zeeland

AFD. IJSELSTREEK

De goed bezochte jaarvergadering werd geopend door de heer A. B. ter Brugge.

Nadat de verslagen van de secretaris en de penningmeester waren goedgekeurd, kwam de bestuursverkiezing aan de orde. Als voorzitter werd gekozen de heer B. Braamhaar en als 2e voorzitter de heer C. Wonnink.

De heer B. van Gelder werd afgevaardigd om als lid in het hoofdbestuur onze afdeling te vertegenwoordigen.

De afdelingsbijdrage bleef gehandhaafd op f 7,50.

Als bibliothecaris fungeert thans de heer C. Wonnink.

Hierna kwamen diverse voorstellen van de leden op tafel en werd over het programma voor 1974 gesproken.

Vermeld mag worden, dat IJsselstreek in 1973 goed heeft gedraaid. Dit blijkt ook uit het ledenaantal, dat van 22 naar 40 opliep. Ook werden de vergaderingen redelijk tot goed bezocht. Eén droevige kant had 1973: Het overlijden van onze vriend en voorzitter de heer P. Lensselink. Maar de heer B. Braamhaar heeft ons verzekerd dat hij zal proberen de afdeling zoveel mogelijk op dezelfde voet voort te zetten.

Vrijdagavond 25 februari vond een zeer goed bezochte bijeenkomst plaats in Goor. Het was een verrassing voor ons allen. Onze heer Van Gelder had een bijzonder leuke, leerzame en interessante kwis in elkaar gedraaid.

Deze bestond niet alleen uit vragen over dia's, maar ook over levend materiaal dat hij had meegebracht; tevens wetenschappelijke vragen en fopvragen, waarbij de humor niet ontbrak.

Al met al weer een geslaagde samenkomst, waarvoor onze kwismaster door de voorzitter hartelijk werd bedankt.

De secr. A. B. ter Brugge

Nieuwe leden

B. H. T. Egberink, Hekkerstweg

10, Tubbergen

E. C. van Offeren, Kerkplein 34,

Ens N.O.P.

J. W. Lubbers, Penninksweg 5,

Twello

A. H. J. Turmel, Gentiaanweg

16, Eindhoven

H. Akkerman, R. van Scheven-

straat 112, Enschede

M. Bruines, Nutslaan 11, Mij-

drecht

G. J. Wullems, Lindelaan 13,

Klaaswaal

Hortus Botanicus v. d. Universi-

teit van Amsterdam, Plantage

Middenlaan 2, Amsterdam

P. de Boer, Visser Roosendaal-

straat 51, Venhuizen N.H.

F. Advokaat, Balsemkruid 168,

Rotterdam

H. Th. Peters, Prunusstraat 5,

Alphen a.d. Rijn

Mevr. J. A. van Soelen, Buiten-

pad 2, Heerwaarden Gld.

J. Tuit Sr., Koninginnelaan 54,

Rijswijk Z.H.

H. Pauw, Raadhuisstraat 46B,

Alphen a.d. Rijn

C. P. v. d. Beek, Grebbedijk 34,

Wageningen

H. J. Krans, Prins Clauslaan 97,

Lochem

J. L. J. M. van Wissen, Drie-

hoekslaan 16b, Maarssen

Depot van Nederlandse Publi-

katies K.B., Afd. Tijdschriften,

abonn.nr. 40600, Postbus 74,

's-Gravenhage

R. G. Carbin, Gerenstein 7, Am-

sterdam-Bijlmermeer

H. Eissen, Wondaalstraat 21,

Markelo post Goor

A. J. M. Boermans, Roelof van

Schevenstraat 110, Enschede

Mej. A. de Jong, van Hoorne-

straat 13 a, Gorinchem

Mevr. W. van Brussel, Kommer-

straat 56, Someren

C. Darmstad, Veltumse Kleffen

14, Venray

A. Hendrixx, Staalstraat 13, St.

Odiliënberg

Mej. H. Könings, Breedeweg

177, Roermond

F. Steinbruck, Mozartstraat 24,

Venray

C. v. d. Weyden, Postweg 152,

Venlo

L. J. Dekker, van Galenstraat 13,

Zwolle

J. C. M. Carels, Eelkmanstraat

32, Rotterdam-23

Mevr. M. Lootens-Kraak, Jac.

Schottestraat 253, Middelburg

Frans van Buchem, Postkantoor-

straat 5a, Weurt bij Nijmegen

W. Raaman, Burg, Hogguerstraat

1115, Amsterdam-Slotermeer

H. J. Smit, Akkerweg 10, Den

Oever

K. J. Aarts, A. Rademakerstraat

61, Noordwijk

P. van Leyde, Keltenlaan 15,

Voorburg

P. Schrama, Dr. Kruijstraat 26,

Rijswijk Z.H.

Mevr. M. Wezenberg, Peppel-

schans 83, Leiderdorp

J. G. Scholte, 's-Heerenbergstr.

47, Wassenaar

F. Heida, Lieveren 58, Lieveren

K. Versloot, Neptunusstraat 16,

Groningen

J. G. Gjeltema, Brechterhoeflaan

20, Bergen op Zoom

Mej. W. A. Bijl, Burg, de

Zeeuwstraat 79, Numansdorp

R. Dijkhuizen, Singel 292,

Dordrecht

H. P. Ruinaard, Bergmolen 10,

Harmelen

P. Andringa, Deb. Bakelaan 272,

Heemskerk

W. M. C. Julien, Cralencroft 2,

Castricum

Dré van Neer, Mooyveld 4 A,

Edmond/Binnen

Mevr. T. Overbeek, Schiplaan

612, IJmuiden

P. F. Schoonen, Rameastraat 5,

Heemskerk

Sjors Stoelinga, De Wildtstraat

15, Heemskerk

T. Berkens, Groenendaal 40,

Ubach-over-Worms

Mevr. E. Bogaert, Henry Du-

nantstraat 279, Ubach-over-

Worms

H. Brounen, Baljuwstraat 1,

Heerlen

Mevr. T. Gielen, Akerstraat 145,

Heerlen

A. de Hoop, Tourtruwestraat 48,

Maastricht

J. Martens, Unostraat 27, Huls-

berg

H. van Marwijk, Honingboom-

straat 20, Brunssum

J. van Montfoort, Palemberg-

straat 48 a, Heerlen

C. Uthoff, Groenendaal 42,

Ubach-over-Worms

M. v. d. Vlugt, Jonkerstraat 18,

Heerlen

J. Vandeberg, Gravestraat 2,

Heerlerheide

Cactus and Succulent Journal,

1593 Las Canoas Rd, Santa Bar-

bara, Calif. 93105, U.S.A.

Jan Schreibeier, Daskabát 692,

37901 Trebon, CSSR

Mevr. Lageweg, Prof. Krabbestraat 17, Waalwijk.
 A. G. H. Burgerhof, Esdoornstraat 36, 's-Hertogenbosch.
 Th. v. d. Rijt, Merellaan 19, Beek en Donk.
 R. Harting, Bronkhorst 46, Oosterhout N.Br.
 Bert W. Hoeksema, Burmanniastraat 56, Grijpskerk Gr.
 D. Leerentveld, Kraaienlaan 94, 's-Gravenhage.
 Kees Zwinkels, Noordweg 38a, Wateringen.
 F. de Goyer, Entersestraat 8, Post Goor.
 C. F. Kahlman, Dr Jan v. d. Tempelstraat 27 III, Amsterdam.
 R. van Willigen, Tilanusstraat 50 hs, Amsterdam.
 H. F. Artmanni, Gerard Doustraat 20 II, Amsterdam.
 H. N. Groeneveld, De Leeuw van Vlaanderenstraat 88 I, Amsterdam.
 H. Clasing, Wolle Foppeweg 24, Zevenhuizen N.H.
 Mevr. D. van Raalte-Wichers, Postbus 11, Frederiksoord.
 J. Alma, Fuchsiastraat 129, 's-Gravenhage.
 P. V. Deumer, Tuinbouwstr. 14A, Groningen.

M. L. P. Bartels, Marie Trompstraat 3, Nuland.
 F. van Bommel, Kruisbergseweg 30, Wychen Gld.
 J. S. G. Schoutrop, Slot Hillenradelaan 9, Hoensbroek.
 W. Smink, Voorsterstraat 26, Nuth.
 A. H. Wijnands, Rode Kastanjelaan 4, Eysden.
 W. J. Ritzerfeld, Sch. van Merodestraat 16, Limbricht.
 H. Haemskerk, Termileslaan 154, Maastricht.
 L. van Moest'l, Henckenstraat 9, Eygelshoven.
 J. Zalissen, Churchillstraat 4, Hoensbroek.
 J. Veenendaal, Zijstraat 6, Hoensbroek.
 L. J. W. Reintjens, Werner von Braunstr. 62, Maastricht.
 A. C. de Vries, Minstreellaan 10, Utrecht.
 Mevr. E. Smulders, Donkerstraat 23, Utrecht.
 C. Mook, Bolstraat 15, Utrecht.
 P. J. v. d. Grift, Laan van Vollenhoven 159, Zeist.
 H. M. Boerrigter, Nigerdreef 167, Utrecht.
 H. H. Homburg, Pernambucodreef 1, Utrecht.

Wie kan mij tegen een redelijke vergoeding helpen aan de navolgende nummers van oude jaargangen „Succulenta“?

1947: 1-2-3-6
 1949: 3-4-5-6
 1950: 1-2-3-4-5
 1951: 1-2-3-4-5-6
 1952: 1-2-3-4-5-6
 1953: 1-4-6
 1954: 1-2-6

Deze bladen heb ik o.a. nodig voor het samenstellen van een gecombineerde index van alle naoorlogse „Succulenta“-jaargangen. Ook indien u slechts een enkel nummer beschikbaar zou hebben, houd ik me aanbevolen. Eventueel voor ruil beschikbaar: jaargang 1970 en van 1973 de nummers 3-5-6-7-8-9-10-11-12.

A. de Graaf
 Zinnia 8, Dordrecht, tel. 078-72617

WAT BETEKENT DIE NAAM?

door L. C. Koorevaar, 132 pag. met ca. 4000 verklaringen van de botanische namen van succulenten ..... f 4,—
BEWAARBANDEN voor 12 nummers van Succulenta ..... f 7,50
INSIGNE van Succulenta, broche of speld ..... f 1,60
 Bestelling door storting van het betreffende bedrag op girorekening 20.400.53 t.n.v. F. J. van Leeuwen, 2de Maasveldstraat 8, Venlo.

Liefhebber van Sedums

zowel voor binnen als buiten, **ZOEKT CONTACT** met anderen om ervaringen en evt. planten uit te wisselen.

B. RIEMERSMA,
 A. Heynisstraat 17, Nieuw-Lekkerland

TE KOOP GEVRAAGD:

Cactussen, vetplanten en andere zeldzame planten.
 Grote planten, partijen zaailingen en verzamelingen.
 Aanbiedingen met prijs:

CACTUS BOETIEK — Ganzeweide 117 — Heerlerheide (L.)

TELEFOON 045 - 211617
 b.g.g. 045 - 712942

**TROPISCHE EN SUB-TROPISCHE PLANTEN
 SPECIAAL: CACTUSSEN EN VETPLANTEN**

Betaling contributie

De leden die de acceptgirokaart nog niet hebben ingestuurd, worden verzocht dit zo spoedig mogelijk alsnog te willen doen.

karlheinz uhlig - kakteen

Cochemia halei, maritima, pondii, setispina	DM 20,— - 30,—
Copiapoa calderana, chaneralensis, cinerascens, dumetorum, dura, echinata v. borealis, gigantea, lembckeii, lembckeii v.sp.n., malletiana, streptocaulon, vallenarensis	DM 10,— - 20,—
Gymnocactus beguinii, beguinii v. senilis, gielsdorfianus, horripilus, knuthianus, roseanus, viereckii	DM 6,— - 14,—
Oroya acollana, baumannii, borchersii, borchersii v. fusca, gibbosa, laxiareolata, laxiareolata v. pluricentralis, neoperuviana v. depressa, peruviana v. conaikensis, suboculta	DM 10,— - 20,—

7053 ROMMELSHAUSEN
W.-Duitsland

KRS. WAIBLINGEN

LILIENSTR. 5

Succulentenkwekerij H. van DONKELAAR

Werkendam - Tel. 01835 - 1430
Vraagt sortiments- en zaadlijst 1974
Regelmatig nieuwe importen.
's Zondags gesloten.

CACTUSSEN - SUCCULENTEN A. N. BULTHUIS EN CO.

Cothen - Groenewoudseweg 8
Postbus 12 - Tel. 03436 - 267
Sortimentslijst op aanvraag
's Zondags gesloten

Erevoorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, 2921 - Leusden C.

Voorzitter: Ir. A. F. H. BLAAUW, Bredaseweg 54, Rijsbergen N.Br.

Vice-voorzitter: S. K. BRAVENBOER, Kwartellaan 34, Vlaardingen.

Secretaresse-ledenadministratie: Mevr. E. A. M. VERDUIN - DE BRUYN, Koningsweg 2, Beekbergen. Tel. 05766 - 1840.

2e secretaris: J. DE GAST, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

Penningmeester: G. LINK, Memlingstraat 9, Amerfoort. Postrek. 680596 t.n.v. Succulenta te Amerfoort.

Redacteur: F. K. A. NOLTEE, Campanula 88, Dordrecht. Tel. 078 - 76399.

2e redacteur: A. DE GRAAF, Zinnia 8, Dordrecht. Tel. 078 - 72617.

Bibliothecaris: J. MAGNIN, Ooievaarstraat 13, Strijen. Catalogus f 1,50.

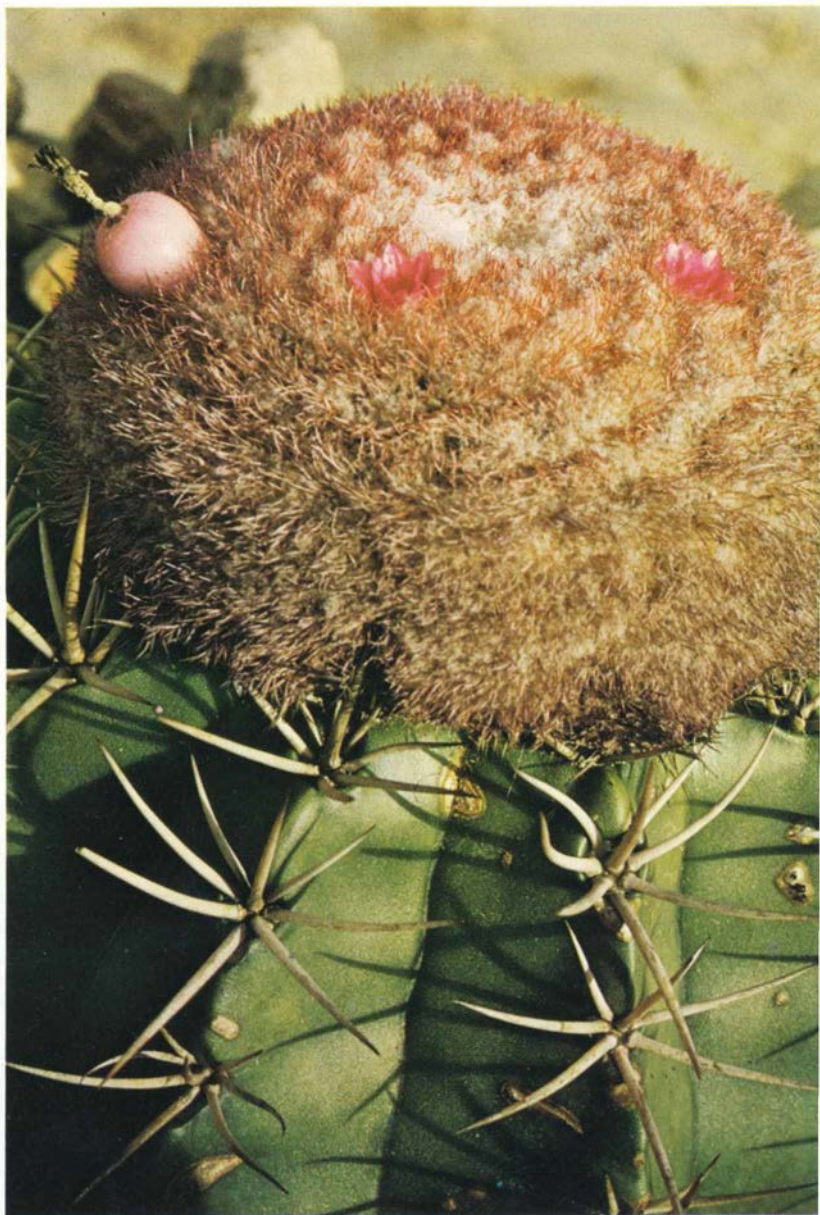
"Ruilen zonder huilen": contactadres Middelburgsestraat 35, Scheveningen. Tel. 070-551344-550423.

Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland en België f 20,— en voor leden in het buitenland f 25,— per jaar met GRATIS maandblad "Succulenta".

Kopij voor het junino. moet uiterlijk 1 mei bij de redactie zijn.

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Melocactus schulzianus Buining et Brederoo spec. nova
Foto: Buining

53STE JAARGANG
NO. 5
MEI 1974

Melocactus schulzianus

Buining et Brederoo spec. nova

Corpus solitarium, viride ad paulum perviride, aliquo applanate globosum, sine cephalio 7-10 cm altum est et 11,5-15 cm diametitur, radicibus ramosis; cephalium ad 3,5 (-6) cm altum est, 8-8,5 cm diametitur, lana suggrisea et saetis subrubris instructum est. Costae 9-10 acutiores, 3-4 cm latae, ad 1,5 cm altae, inter areolas maxime securiformiter altatae sunt. Areolae primo ovaes deinde rotundae 1,5 cm inter se distant, in costa demersae sunt, primo tomento cremeo, deinde atro-griseo ad nigro-brunneo instructae, posterius nudae sunt. Spinae primo colore cornus, deinde suggriseo-violaceae acumine atriore, rigidae, durae et paulo curvatae sunt; 7 marginales, 12-25 mm longae radiantibus circum centram sunt; una centralis paulo fortior ad 25 mm longa est et a pede paulum crassata. Flores tubulosi, 18 mm longi, ad 5 mm lati, violaceo-rubri sunt; pericarpellum conicum est; receptaculum 9 mm longum et ad 3 mm latum est; camera nectarea ovalis est; caverna seminifera ovo similis est; folia perianthii exteriora spathulata violaceo-rubra sunt; interiora lanceolata eiusdem coloris; stamina primaria in una corona 3 mm longa sunt; secundaria in 6 coronis 2,5 mm longa; pistillum 10 mm longum est, 4-5 stigmatibus instructum. Fructus clavaeformis, 11 mm longus, ad 7 mm latus, nitide subroseus est. Semen galeriforme 1-1,1 mm longum et 0,8-1 mm latum est; testa obsolete nigra loculis minimis rectangularibus planis, qui in tubercula irregularia ovalia ad rotunda transeunt, instructa est, quae tubercula sursum et a tergo altitudine crescunt, pecten bene discerni potest; hilus basalis recte applanatus textura ochrea instructus est; micropyle altata est in caverna alba rotunda; circum funiculum textura paulo extra parietem testae eminet; embryo ovo simile est, cotyledones discerni possunt, perispermium deest.

Habitat in rupibus levibus fere nudis montis Voltz et in cacuminibus montium vicinorum in altitudine fere 200 m ad cataractas Raleigh fluminis Coppename et in locis nudis vel rimis rupium, quae partim herbis vestitae sunt, savannae Sipaliwini in regione meridiana Surinamiae.

Holotypus in Herbario Ultrajecti, Hollandia, sub nr. AB 5.

Lat. diagn.: J. Theunissen

Enkel, niet spruitend, gedrukt bolrond, 7-10 cm hoog (zonder cephalium), 11,5-15 cm diam., groen tot iets donkergroen, met vertakte wortels tussen rotspleten en op met humus en steenslag gevulde verlagingsen in de rotsen; cephalium ca. 3,5 cm hoog, zeer oude planten hoger tot 6 cm, 8-8,5 cm in diam., met lichtgrijze tot witte wol en 3,5-6 cm lange lichtrode borstels die een paar mm boven de wol uitsteken en het cephalium een licht grijs-rood aanzien geven. Ribben 9-10, vrij scherp, tussen de areolen sterk bijlvormig verhoogd, 3-4 cm breed, ca 1,5 cm hoog.

Areolen ovaal, 11 mm lang, 9 mm breed, later rond en 6 mm in diam., 1,5 cm

M. schulzianus
op de top van
Voltzberg II

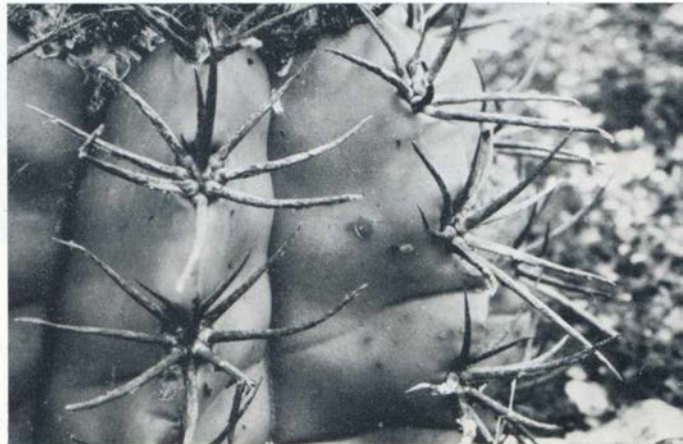
Fotoarchief
Stinasu

van elkaar verwijderd op de rib, eerst met cremekleurig vilt, later donkergrijs tot zwartbruin en dan kaal wordend, verzonken in de rib tussen de bijlvormige verhogingen. Dorens eerst hoornkleurig, later lichtgrijs-violet met donkerder punt, stijf en hard en iets gebogen; randdorens 7, stralend rond de middendorens, 1 naar beneden gericht, lang 25 mm; 3 paren zijwaarts gericht: het onderste paar lang 25 mm, het daarop volgende paar lang 21 mm, het bovenste paar lang 19 mm, boven in het areool nog 1 of 2 bijdorentjes lang ca 13 mm; 1 middendorens, iets krachtiger dan de randdorens, lang circa 25 mm, aan de voet iets verdikt.

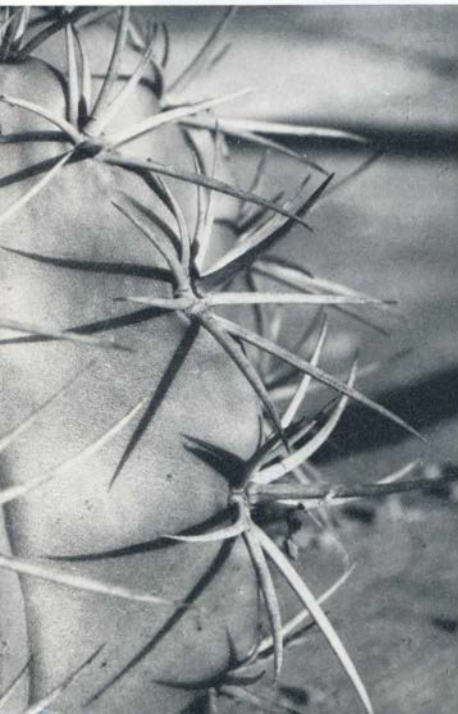
Bloem buisvormig, 18 mm lang, 5-10 mm breed, kaal, nauwelijks boven het cephalium uitkomend, slechts enkele kleine schubjes op pericarpellum en receptaculum, iets ingesnoerd tussen deze beide; pericarpellum 3,5 mm lang, 3 mm breed, conisch gevormd, licht rose; receptaculum 9 mm lang, grootste breedte 3 mm, lichtpaars, onderaan rose; nectarkamer 4 mm lang, 3,5 mm breed, ovaal, binnenwand bekleed met spits uitlopende nectarklieren, ca 2 mm lang; zaadholte 2,5 mm lang, 1,5 mm breed, eivormig, zaadknoppen wandstandig; overgangsbladeren 2-4,5 mm lang, 0,5-1,5 mm breed, spatelvormig, rand fijn getand, paarsrood; buitenste perianthbladeren ca 6 mm lang, 2 mm breed, spatelvormig, rand fijn getand, paarsrood; binnenste perianthbladeren ca 5 mm lang, 1-1,5 mm breed, lancetvormig, rand fijn getand, paarsrood; 1,5 mm boven de nectarklieren een krans van primaire meeldraden, ca 3 mm lang, uitlopend in een dunne draad, waaraan het 1 mm lange, gele helmknopje; 1,5 mm boven de primaire meeldraden zijn 6 kransen secundaire meeldraden, leunend tegen de receptaculumwand, 2,5 mm lang, uitlopend in een dunne draad

Detail van een zeer oude plant van *M. schulzianus* van Voltzberg I →

Detail van *M. schulzianus* van Voltzberg II
foto's Buining ↓

*Detail van *M. schulzianus* van Sipaliwini-savanne ↓
foto Buining.

M. schulzianus in een randverdieping van de Sipaliwini-savanne
fotoarchief Stinasu

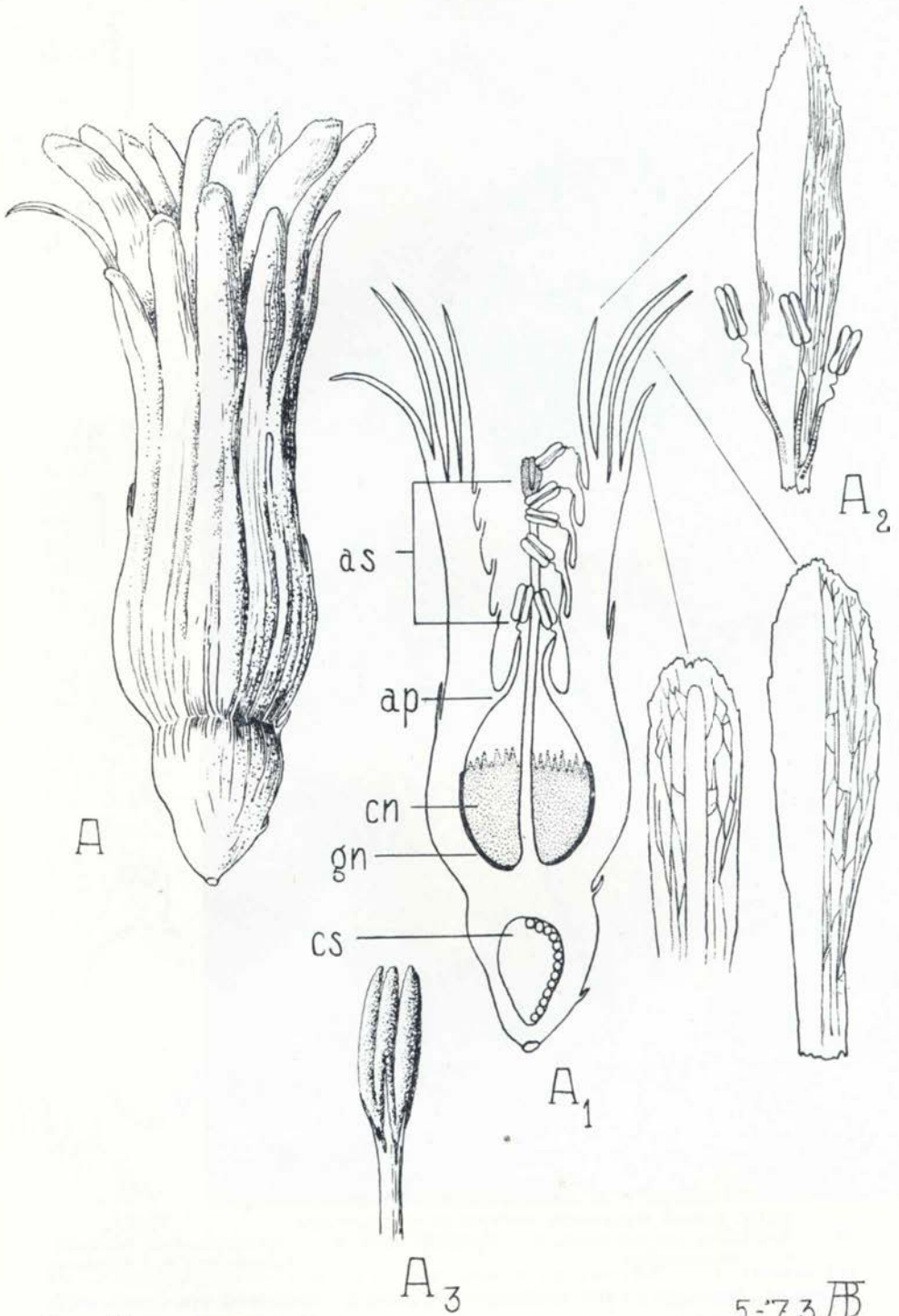
waaraan het 1 mm lange gele helmknopje; stamper 10 mm lang, wit met 4-5 stempels, 1 mm lang, wit, van papillen voorzien.

Vrucht knotsvormig, 11 mm lang, tot 7 mm breed, glanzend licht rose, met een lichter tot wit wordend puntje onderaan.

Zaad mutsvormig, 1-1,1 mm lang, 0,8-1 mm breed; testa matzwart, langs de hilumrand samengesteld uit zeer kleine, rechthoekige, platte vlakjes, overgaand in onregelmatige, ovale tot ronde knobbeltjes, die naar boven en langs de rugzijde in hoogte toenemen, kam duidelijk zichtbaar; hilum basaal, recht afgeplat, hilumweefsel okerkleurig, het micropyle verhoogd in een witte, ronde holte, het hilumweefsel rond de funiculus iets buiten de testawand uitstekend; embryo eivormig, cotyledons zichtbaar, perisperm ontbreekt.

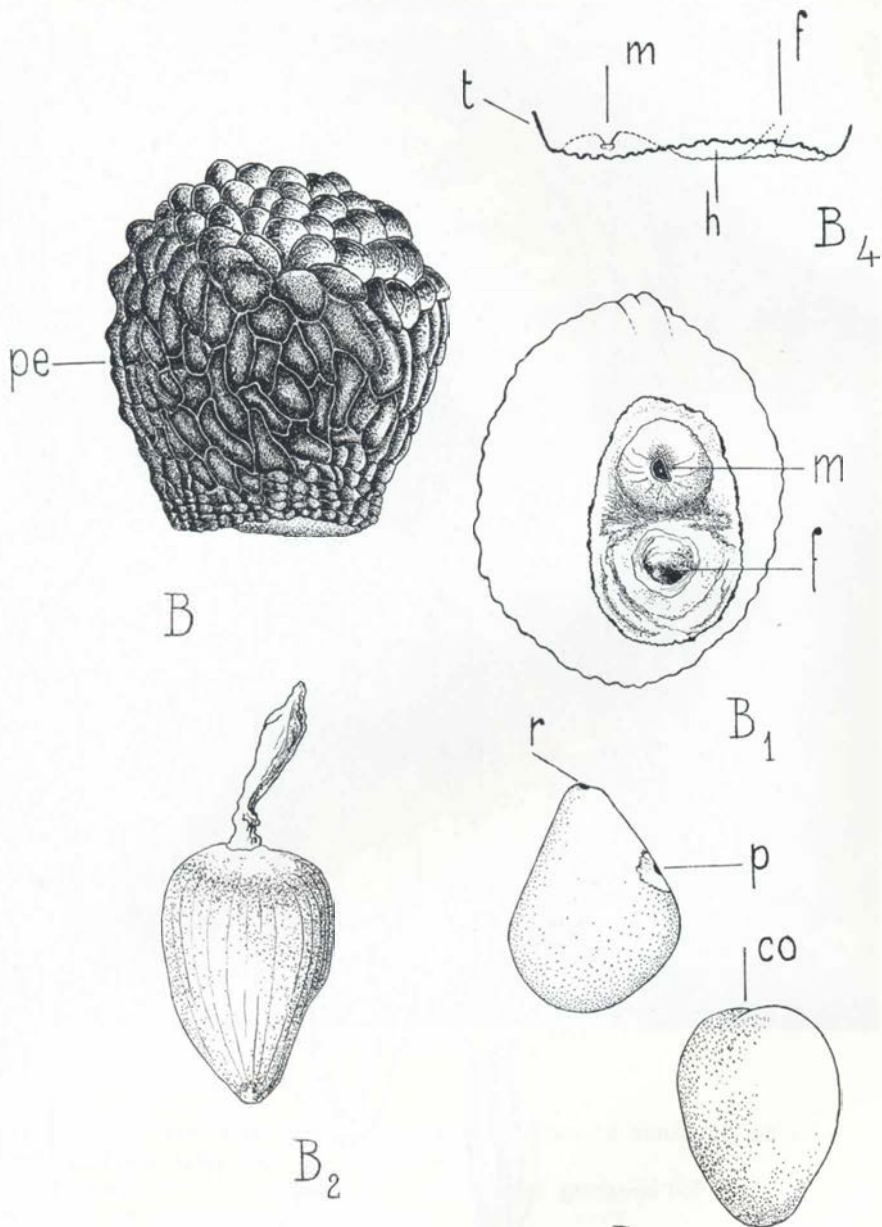
Groeiplaats op vrijwel kale, gladde rotsen van de Voltzberg en omgevende bergtoppen op een paar honderd meter hoogte, bij de Raleigh-vallen van de Coppename-rivier en op kale gedeelten of tussen deels met grassen en dergelijke begroeide rotsspleten van de Sipaliwini-savanne in het zuiden van

A = bloem.
 A₁ = bloemdoorsnede; cs = zaadholte; gn = nectarklieren; cn = nectarkamer;
 ap = primaire meeldraden; as = secundaire meeldraden.
 A₂ = diverse perianthbladeren.
 A₃ = stempels.

5-73 B

B = zaad; pe = kam.

B1 = hilumzijde zaad; m = micropyle; f = funiculus.

B2 = vrucht.

B3 = boven: embryo; c = wortelpool; p = lege perispermzak;
 onder: geheel vrijgemaakt embryo; co = cotyledons.

B4 = doorsnede van het hilum; t = buitenste testa; m = micropyle; f = funiculus;
 h = hilumweefsel.

Tekeningen: A. J. Brederoo

Suriname. Holotype in het herbarium te Utrecht, Nederland onder no. AB5. De verschillen tussen de species verzameld op de Voltzberg I en II en in de Sipaliwini-savanne zijn zo minimaal, dat men niet van variëteiten of vormen kan spreken. Van laatstgenoemde is de bloem iets breder en zijn de nectar-klieren wat langer. Vrucht, zaad en areolen zijn volkomen identiek. De volgende

M. schulzianus op de Grannissieberg

fotoarchief Stinasu

Melocactus-species die meer of minder verwant zijn verschillen van **Melocactus schulzianus** in de hierna genoemde onderdelen: 1. **Melocactus caesius** Wendl., door andere afmetingen van hoogte en breedte, andere kleur van de planten; het aantal ribben; de onderlinge afstand der areolen op de ribben; het aantal en de lengte van de dorens; de grootte en kleur van de bloem en de vrucht.

2. **Melocactus amoenus** (Hoffmannsegg) Pfeiff., door andere kleur van de plant; het aantal ribben; minder aantal dorens, die korter zijn en een andere kleur hebben; de onderlinge afstand van de areolen op de ribben; lengte van de bloem en andere kleur daarvan.

3. **Melocactus neryi** K. Sch. door de geringere afmetingen van de hoogte der plant; de afmetingen en de kleur van het cephalium; de onderlinge afstand van de areolen op de ribben; het aantal en de lengte van de dorens; grootte en kleur van de bloem en de vrucht; de grootte van het zaad.

4. **Melocactus smithii** (Alexander) Buining nov.comb., (syn. *Cactus smithii* Alexander in *Lloydia*, Vol. 2, nr. 3, p. 200-201), door de grootte der plant; het aantal ribben; de onderlinge afstand der areolen op de ribben; het aantal en de lengte van de dorens; de grootte en de kleur van het cephalium; de grootte en de kleur van de bloem en de vrucht; de grootte van het zaad.

Dankzij de medewerking van Dr. J. P. Schulz, directeur van de Stinasu in Suriname aan onze reis naar het Voltzgebied, alsmede zijn informatie over de Sipaliwini-savanne en het beschikbaar stellen van enkele planten van de *Melocactus* van deze savanne, is het ons mogelijk geworden deze *Melocactus*, waarvan de soortnaam nimmer definitief werd vastgelegd, grondig te bestuderen.

Mede om diens belangrijke natuurwetenschappelijke onderzoeken is het ons een eer deze *Melocactus* naar hem te noemen.

De vergelijkingen met basis-beschrijvingen van bovenvermelde species, die meer of minder verwant zijn met ***Melocactus schulzianus***, geven ons inziens voldoende duidelijk aan, dat onze plant als een goede soort kan worden beschouwd.

Aangezien de beschrijvingen van deze planten in het algemeen gesproken zeer summier zijn, is een diepgaande vergelijking momenteel niet mogelijk.

Het tot dusverre bekende verspreidingsgebied van ***Melocactus schulzianus*** is gelegen op de beide toppen van de uit graniet bestaande Voltzberg I en II, respectievelijk hoog 245 m en 209 m en op de naastgelegen Granmissieberg hoog 210 m. Vooral op de beide eerstgenoemde toppen komt een redelijk aantal planten voor. Gelukkig is dit Voltzberg-gebied beschermd. Op de enkele plaatsen van de Sipaliwini-savanne, de Morro Grande op 596 m, waar hoogstens 20 exemplaren voorkomen en de Vier Gebroeders-heuvels op 543 m waar slechts 4 exemplaren voorkomen (beide granietformaties), is deze soort zeldzaam te noemen.

Of op de in de buurt van de Voltzberg voorkomende Van Stockumberg *Melocactus* groeit is ons niet bekend, maar het lijkt niet waarschijnlijk door de dichte bebossing van deze berg.

Interessant is dat de in het Voltzberg-gebied aangetroffen *Cereus hexagonus* (L.) Mill., kennelijk volgens de foto's van de Stinasu, ook in de Sipaliwini-savanne voorkomt. Ten slotte moge ik verwijzen naar mijn reisbeschrijving samen met G. Eerkens, naar het Voltzgebergtegebied, in *Succulenta* 1973, p.p. 53/57, 93/95, 116/119, 133/136, 155/157 en 169/172.

Mei - allerlei

Op veler verzoek zullen de cultuuraanwijzingen in het vervolg ook betrekking hebben op het eerste deel van de maand volgend op die waarin ons blad verschijnt. Dit maand-allerlei geldt voor wat de richtlijnen betreft dus ook voor het eerste deel van juni.

Er is in deze maanden volop werk aan uw verzameling.

Als u in de voorgaande maanden gezaaid hebt, kunt u de jonge plantjes verspenen en als u nog niet gezaaid hebt, kunt u dat nu doen zonder bodemver-

warming; lees er de vorige maand nog eens op na en bestudeer het stencil over zaaien dat door onze vereniging wordt verstrekt.

Bij het verspenen (pikeren) gaat het erom de zaailingen wat meer ruimte en een wat voedzamer grondmengsel te geven. De grond moet niet al te fijn van structuur zijn, zodat de wortels zich gemakkelijk daarin kunnen ontwikkelen.

De beste resultaten verkrijgt u als het u lukt de worteltjes van de plantjes onbeschadigd te houden.

Een heel goede manier om dit te bereiken is de kluit plantjes met wortels en grond uit het zaaipotje te kloppen en voorzichtig op een schaalte te leggen. Door nu even te schudden met het schaalte komen er al verschillende zaailingen los te liggen. Nog eens schudden en er komen er al meer.

Voorzichtig pakken we nu een plantje met een gevorkt houtje op en dit plantje gaan we in de verspeenbak plaatsen.

De veel geadviseerde methode om in de grond met een potlood een gaatje te prikken en daar de worteltjes in te laten zakken is niet zo'n goede manier. Veelal komt het erop neer dat de tere worteltjes in het plantgat gepropt worden, waar ze dan, meestal zwaar beschadigd in een vastgedrukt deel van de grond terecht komen. Met als gevolg een groot percentage mislukkingen.

Een betere methode is om met de andere hand dan die waarmee u het plantje in het vorkje vasthoudt, met een plat houtje van 1 cm breed een plantgaatje te maken door de grond opzij te schuiven. Nu laat u het wortelpruikje in het vrij grote plantgat zakken en met het platte houtje schuift u de grond weer op zijn plaats.

Daarbij houdt u het plantje op de goede hoogte vast totdat de grond luchtig aangebracht is rondom de wortels. U schuift dus de grond tegen de zijkanten van de vrijhangende worteltjes aan, waardoor beschadigingen voorkomen worden.

Probeer de zaailingen netjes op rijtjes te zetten met een onderlinge afstand van $\frac{1}{2}$ - 1 cm en druk de grond licht aan rond de plantjes.

Met een bloemspuitje, gevuld met een lauw-warme Superol-oplossing (1 tabletje op een liter water) bespuit u de verspeende zaailingen luchtig, zodat de grond zich wat rondom de plantjes voegt.

De verspeenbak niet direct in de volle zon plaatsen, doch enkele dagen in de schaduw en in gespannen lucht houden. De eerste dagen geen water geven.

Stekken kunnen we ook deze maanden volop, zie april, evenals verpotten voorzover u dat de vorige maanden nog niet gedaan hebt. Vergeet de uitgebloeide voorjaarsbloeiers niet!

Voor het enten zijn mei en juni de ideale maanden, evenals overigens juli. Augustus is door de meestal hoge luchtvochtigheid minder geschikt.

Voor de andere succulenten gelden in deze maanden vrijwel dezelfde regels als voor de cactussen, met uitzondering echter van de vele wintergroeiers onder deze grote groep van vetplanten-geslachten. Deze planten gaan nu in rust en we geven ze daarom belangrijk minder water. Echter niet laten verschrompelen. Zo nu en dan een beetje water via een schoteltje of schaalte geven.

We kunnen de Lithops nu voorzichtig aan en met mate water gaan geven. De cultuur van deze ultra-succulente Mesems is helemaal niet zo moeilijk, omdat de groeiperiode vrijwel gelijk loopt met die van de cactussen. Ze beginnen alleen wat later.

Lithops kunnen dan ook heel goed samen met cactussen gehouden worden. Omstreeks maart/april verschijnen tussen de oude bladparen nieuwe bladparen (soms een dubbel bladpaar) en nadat deze nieuwe bladeren volledig gevormd zijn ten koste van de oude, begint de groeiperiode en ook pas dan verlangen Lithops water.

Hieruit kunt u ook afleiden dat het verpotten moet gebeuren zodra de nieuwe bladparen geheel gevormd zijn.

De bloeitijd valt in de nazomer en herfst. We moeten dan voorzichtig zijn met watergeven omdat het water gemakkelijk op de bloem blijft liggen en deze wordt er niet fraaier door, terwijl de kans op rotten vergroot wordt. Overigens beperken we in september het watergeven sterk om na september geheel te stoppen.

De planten gaan dan de rustperiode in, waarbij ze zich net als in de natuur, bij een zonnige droge standplaats, vrijwel geheel in de grond kunnen terugtrekken.

Dit terugtrekken wordt veroorzaakt door een zgn. bewegingsreactie van de penwortel, onder invloed van de droogte.

Bij vele (niet alle) Lithops in de cultuur zien we dan dat de bovenzakken van de planten gelijk komen te liggen met de oppervlakte van de grond en soms nog iets lager. In de natuur stuift het daardoor ontstane kuiltje vol en de plant is aan het oog onttrokken. Tevens is hij dan beschermd tegen de verzengende zonnestraling.

De vlakken, welke wij gewoonlijk de bovenzakken van de plant noemen zijn overigens eigenlijk de onderkanten van de bladeren, doch het zou te ver voeren om in dit maandoverzicht hierop in te gaan.

Het zaaien van Lithops geschiedt op dezelfde manier als bij de andere succulenten, doch met het verspenen kunt u beter wachten tot het volgende jaar. De plantjes zijn dan beter hanteerbaar.

De Jochum-Hof, de botanische tuin van Steyl

Het immer actieve bestuur van de "Stichting Botanische Tuin van Steyl" zond ons een foto van de Jochum-Hof met op de achtergrond de historische boerenwoning welke zich op het terrein van de tuin bevindt.

De reden dat wij opnieuw aandacht schenken aan deze botanische tuin is tweeledig.

In de eerste plaats omdat vele leden van de afdeling Noord-Limburg van "Succulenta" zich bijzonder inspannen voor deze schitterende botanische tuin. Zo is de heer Slabbers van deze afdeling momenteel zeer druk in de weer om het middentablet van de succulentenkas opnieuw in te richten, zodat de bezoeker bij het binnenkomen van de kas al meteen een goed overzicht krijgt van de verzameling. Een succulenten-verzameling die overigens voor een groot deel door leden van "Succulenta" uit het gehele land is bijeengebracht.

De tweede reden is dat de reeds lang bestaande plannen om het min of meer vervallen gebouw dat u op de afbeelding ziet, een betere bestemming te geven, vastere vormen hebben aangenomen.

Het restaureren bleek een onmogelijke zaak te zijn en nu zal na afbraak van het oude gebouw, op dezelfde plaats een documentatie-centrum worden opgebouwd in de stijl van de huidige boerenwoning.

Met dit project tracht de stichting de tuinbezoekers niet alleen meer kennis bij te brengen omtrent het totale aspect der biologie, maar hen tevens te wijzen op de relatie van de mens en de natuur en het milieubesef dat daaruit voort dient te vloeien. En dat met de meest moderne audio-visuele middelen.

Het beoogt een ontmoetingscentrum te worden voor alle in de natuur geïnteresseerden en een medium van waaruit ook diverse natuurbeschermings-activiteiten begeleid kunnen worden.

Tenslotte zal hier, als schakel met het verleden, via diorama's e.d. een beeld worden gegeven van het landschap van Tegelen, zoals dat er zo'n slordige 2 miljoen jaar geleden moet hebben uitgezien.

Als bron hiervan dienen de fossiele vondsten uit de plaatselijke kleigroeven en de studies die daarmee samenhangen.

Dat hiervoor geld nodig is, ondanks de ruime subsidie welke werd toegezegd, is begrijpelijk en het stichtingsbestuur nodigt daarom iedere geïnteresseerde uit "Vriend van de Jochum-Hof" te worden. De jaarlijkse minimum-bijdrage is f 10,—, waarvoor men tevens doorlopend het recht heeft op gratis entree tot de tuin en de kassen (girekening 21.083.91 of de rekening bij de Rabobank te Tegelen). Inlichtingen kunt u verkrijgen bij het stichtingsbestuur, Spoorstraat 10 in Tegelen, tel. 077-33020 of 04704-1350 en aan de kassa aan de ingang van de botanische tuin.

Een vrijblijvende story over gietwater,

voor beginners en hard(water)leerse gevorderden.

F. J. DE JONG

Weinig onderwerpen zullen zó zijn afgekloven als het gietwater en de cactusgrond. Dit is niet verwonderlijk, omdat met de kwaliteit van deze basisgrondstoffen het succes van onze kweek kan staan of vallen. Aan voor- en toelichting heeft het daarom niet ontbroken.

Desondanks zal voor menigeen het karakter van bijvoorbeeld leidingwater — en de daaruit voortkomende noodzaak iets beters te gebruiken — nog steeds duister zijn, Chemische verhandelingen die weliswaar goed gefundeerd zijn maar voor de leek te ingewikkeld, kunnen hier schuldig aan zijn. Daar komt nog bij dat geen andere materie zich zo slecht voor vereenvoudiging leent als deze.

De slotconclusie was de eens in Succulentia geplaatste opmerking, dat de chemie dan wel belangrijk mag zijn om de planten goed te kweken, maar dat de interesse voor de samenstelling van de grond en het gietwater nochtans geen verplichting is. Daarbij werd ook de overtuiging uitgesproken dat 90% van de liefhebbers zijn planten met redelijk succes kweekt, zonder enige notie van de pH van de grond te hebben.

Bij het gebruik van regenwater of ander edel spul, gecombineerd met een doordachte grondsamenstelling zal dit standpunt geen problemen scheppen. De aangehaalde 90% bestaat echter uit een gemengd gezelschap waarvan niet iedereen een hoge waterstatus voert.

Hoewel de pH die de potgrond heeft na een jaar inwoning door een cactus,

mij ook niet exact bekend is, weet ik dit wel degelijk vóór het gebruik. Door toepassing van gedemineraliseerd water hoef ik mij verder niet ongerust te maken dat de pH naar de alkalische kant zal verschuiven. Na één of twee jaar gieten met leidingwater is de kans daarop echter veel groter.

Leidingwater

Ondanks alle moeite lukt het niet om over dit brouwsel iets gunstigs uit de schrijfmachine te wringen. Al varieert de kwaliteit over het gehele land zeer sterk, het is en blijft een oplossing van bepaalde zouten; misschien goed voor hart en bloedvaten en eventueel tegen tandbederf, maar volkomen ongeschikt om onze planten mee te lijf te gaan. Degenen die dit toch doen moeten óf niet over regenwater beschikken óf niet beter weten. Ook kan men niet beter **willen** weten of het opzettelijk doen. Voor de eerste twee groepen of een kruising van beide is dit artikel bestemd. De derde groep slaat het maar over en de vierde wensen wij succes met het kweken van zijn alkalische mutanten. In dit artikel wordt uitgegaan van die planten die een zure tot neutrale bodem wensen. Voor wat betreft planten die een zekere alkaliteit van de bodem verlangen mag worden verwezen naar het artikel van Dr. H. W. de Boer over de zuurgraad van de grond bij de cultuur van *Mesembryanthemums* in Succ. Nr. 3, 1953, pag. 38 Ook in dit geval gaat het om een natuurlijke aanpassing van de plant aan de voedingsbodem en mag dit niet onze gedragslijn inzake het gietwater beïnvloeden.

Bovengronds is het altijd zichtbaar of een verzamelaar met leidingwater sproeit of nevelt. Dit komt doordat het steeds een zeker gehalte niet verdampende zouten bevat, schommelend tussen 150 en 1500 milligram per liter. Bij permanente toepassing wordt de schoonheid van de planten behoorlijk teniet gedaan. Aan de onderzijde waar het water het langst blijft hangen en waar de dorens het oudst zijn, ontstaat een kalken corset, terwijl de bedooring, die van nature vocht vasthoudt en opneemt, haar kleur en transparantie volledig verliest.

Werkelijk, er bestaan liefhebbers die hier niet zwaar aan tillen, er aan wennen of het in het uiterste geval zelfs beschouwen als een normaal cactusuiterlijk.

Toch een stukje chemie, met excuses

Door het zoutgehalte en de hoge pH heeft leidingwater op den duur een verwoestende uitwerking op de fysische en chemische structuur van de grond en de daar op afgestemde functie van het wortelgestel. Dit laatste kan alleen binnen een tamelijk nauw gebied van het totale zuurgraadbereik optimaal werkzaam zijn voor een goede water- en voedselopname.

Calcium en Magnesium kunnen onze planten niet ontberen. Deze elementen komen echter in het gemiddelde leidingwater voor in hoeveelheden die in geen verhouding staan tot de bescheiden behoefte. Bovendien kunnen zij **sterke basen** vormen. Een base is een chemische verbinding die, wanneer hij wordt opgelost in water, dit alkalisch maakt, ofwel het tegenovergestelde van zuur. In verbinding met het zeer zwakke koolzuur, zoals dit met Calcium en Magnesium het geval is in leidingwater, zal het resultaat alkalisch zijn omdat het basische karakter overheerst. Vandaar dat de pH van leidingwater meestal beduidend boven het neutrale punt 7 ligt, namelijk 7,5—8.

De boosdoeners die hiervoor verantwoordelijk zijn heten Calcium- en Magnesiumbicarbonaat of ook wel dubbelkoolzure kalk, resp. -Magnesium. Als na het gieten het water verdampt, hetgeen zich in het seizoen meerdere malen herhaalt, krijgen de achterblijvende zouten het langzamerhand voor het zeggen in de potgrond die we in onze ijver zo serieus hebben samengesteld. De gevolgen zijn voor de leefconditie van de plant niet minder dan rampzalig.

De gevolgen en een klein advies

Door de steeds hogere zoutconcentratie komt de watervoorziening van de plant behoorlijk in het gedrang. De bicarbonaten van Calcium en Magnesium worden omgezet in de carbonaten en kunnen niet in oplossing blijven. Zij vlokken uit en maken dat de grond dichtslaat, waardoor ze hun steentje bijdragen tot het onbereikbaar maken van de voeding.

Vanwege de alkalische reactie van deze carbonaten wordt de nauwe marge van het pH-gebied waarin de plant goed kan gedijen verlaten. Ondanks het opvangende of bufferende vermogen van de grond, overschrijdt de pH uiteindelijk het neutrale punt om daarna het alkalische gebied binnen te wandelen. Denkt u niet dat het zo'n vaart niet zal lopen, want een door mij gedane meting gaf na twee gietseizoenen pH 7,1 te zien. Hardheid van het water 18°D. UitgangspH van de minerale grond 5,5. Let wel, dit laat zich niet met een pH-papiertje eventjes meten, maar moet electrometrisch gebeuren. Hoewel voor velen leidingwater en kalk synoniem zijn mogen we het soms zeer hoge gehalte aan Natrium en vooral Chloride niet over het hoofd zien. Dit heeft een uitwerking die nog funester kan zijn dan alle Calcium, Magnesium en bicarbonaathardheden bij elkaar. In des schrijvers leidingwater komt dit voor tot soms 300 milligram per liter. Het is des te verraderlijker omdat het gehalte niet valt af te leiden uit het hardheidsgetal. Het is per landstreek wel zeer variabel.

Ten gerieve van de kwekers heeft het Proefstation voor de Bloemisterij te Aalsmeer de volgende criteria opgesteld voor het **totale** zoutgehalte en het Chloridgehalte:

---

gehalte opgeloste zouten

geschiktheid

lager dan 800 mg/l	voor de meeste gevoelige teelten bruikbaar
800 tot 1340 mg/l	voor de minder gevoelige teelten bruikbaar
hoger dan 1340 mg/l	alleen nog onder bepaalde voorwaarden voor de minder gevoelige teelten bruikbaar

---

mg Chloride per l

geschiktheid

lager dan 180	voor de meeste teelten bruikbaar
180—300	alleen nog onder bepaalde voorwaarden voor de minder gevoelige teelten bruikbaar
hoger dan 300	voor geen enkele teelt bruikbaar

Noot: Deze tabellen hebben geen betrekking op succulenten. Het is mijns inziens echter niet voorbarig om ook onze teelt tot de gevoelige te rekenen. Bovendien is hier de volle grond als basis genomen. Bij planten in potten ligt de zaak nog kritischer.

Onder speciale voorwaarden moeten we verstaan o.a. het periodiek doorspoelen van de grond. Verder moet in aanmerking worden genomen dat om commerciële redenen de planten niet langer bij de kweker verblijven dan strikt noodzakelijk is.

Deze uiteenzetting is zeer vereenvoudigd en chemisch zeker niet volledig, maar een verhandeling over wat precies gebeurt zou een jaargang Succulenta vergen. Als diskwalificatie van leidingwater lijkt het bovenstaande mij echter wel voldoende. Concluderend kunnen we dan ook zeggen dat het zich ten opzichte van onze cactusgrond en zijn onvrijwillige bewoners zeer milieuvreemd gedraagt.

Wat de plant betreft die hier met haar voeten in staat, deze zal zich beslist niet happy voelen en dat is dan ook te zien. Het minste symptoom, dat trouwens het eerst zal optreden, is dat de groei hapert.

Remedie: elk jaar verpotten bij het gebruik van hard leidingwater, al zouden we dat alleen maar doen omdat we abusievelijk denken dat de grond volledig is doorworteld en/of uitgeput.

Mocht op andere dan traditionele gronden het gebruik van leidingwater toch onvermijdelijk zijn, kookt u het dan in vredesnaam. Sla het resultaat op in een daarvoor geschikte container en voeg ten overvloede een paar handen vochtige en stevig samengebalde turfmolm bij. Laat dit een paar dagen aan de buitenlucht blootgesteld staan en gebruik daarna, zonder de totale inhoud woest door elkaar te klotsen, alleen het bovenste drie-kwart gedeelte. De rest gooien we weg.

Met deze voorbehandeling is alvast een alternatief geboden aan diegenen die niet over regenwater beschikken en nooit de koelkast ontdooien (ideaal nevelwater), of onder "acidofobie" = zuurvrees gebukt gaan.

Perim 144, Zaandam

Wordt vervolgd.

Crassula cv. "Morgan's Beauty"

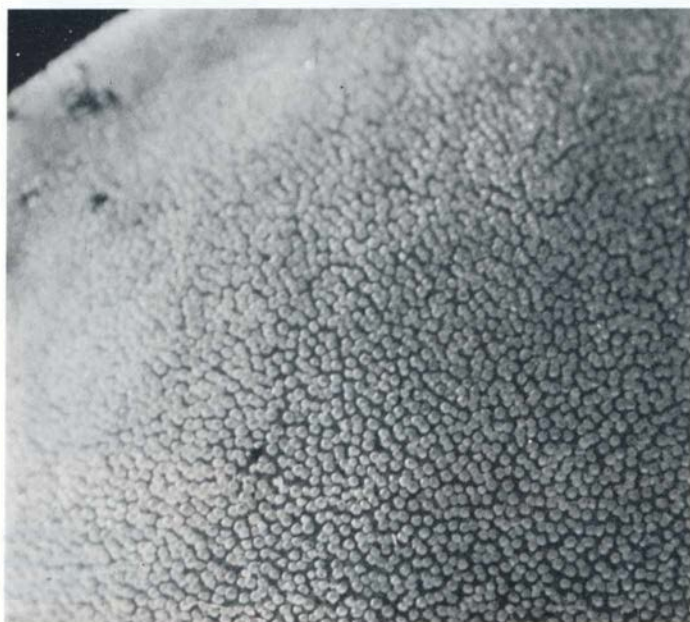
FRANS NOLTEE

Het woord bastaard heeft gewoonlijk niet zo'n gunstige klank. Ook in onze liefhebberij staan bastaarden of hybriden meestal niet zo hoog aangeschreven. Natuurlijk, bij Phyllocactussen weet men nauwelijks beter, bij Echeveria's en hun verwanten wordt een oogje toegeknepen, maar verder?

Nu zou ik er ook bepaald niet voor willen pleiten om maar ongecontroleerd allerlei kruisingen (nog een woord voor hetzelfde begrip) te gaan uitvoeren. De naamgeving van onze planten is vaak al moeilijk genoeg; niemand zit te wachten op een toevloed naamloze en ondefinieerbare hybriden. Bovendien zijn veel kruisingen helemaal geen verbetering ten opzichte van de oorspron-

Vergr. 1.7 x

Detail van bladoppervlak

5 x ware grootte

kelijke soorten. Aan de andere kant, als iemand nu kans ziet van twee mooie soorten een aantal goede eigenschappen te combineren?

Een voorbeeld van zo'n geslaagde combinatie is de afgebeelde plant. Deze kruising werd door Dr. Meredith Morgan uit Californië gewonnen uit de bekende *C. falcata* (ook wel *Rochea falcata* genoemd) en de minder algemene *C. mesembryanthemopsis*.*) Het plantje kan een centimeter of tien hoog en zo'n 20 cm in doorsnee worden. Van *C. falcata* heeft de kruising zijn scheve bladeren geërfd, al zijn die dan hier aanzienlijk korter en ook stomper. De bladeren zijn helemaal bedekt met witte papillen. Van de andere ouder is de mooie gedrongen groei afkomstig.

Jacobsen geeft als bloemkleur donker karmijn op, maar de bloemen die ik tot nu toe heb gezien waren veel meer rose.

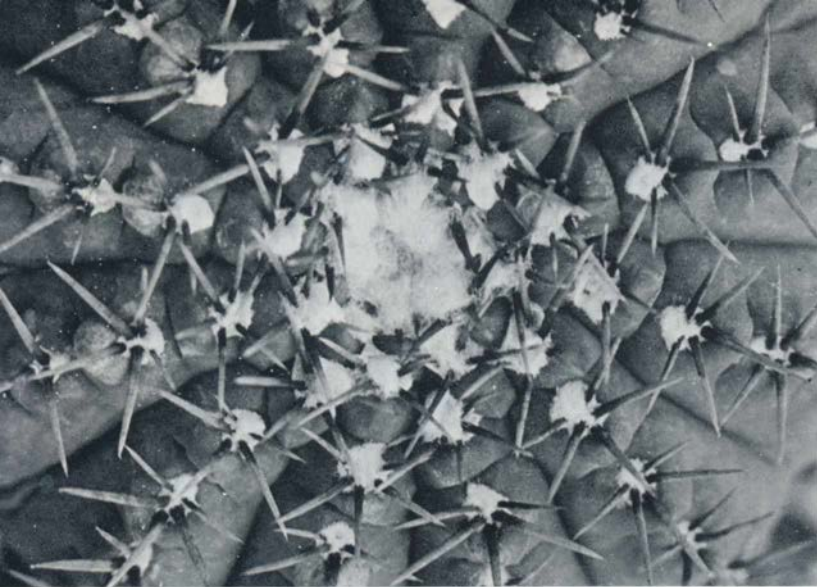
Deze lichtere kleur zal wel veroorzaakt worden door het in de winter bloeien (minder zon). In ieder geval is de combinatie rose bloemen - grijze bladeren buitengewoon fraai. Daar komt nog bij dat de bloei wel een maand of twee kan duren. 's Winters krijgen de planten die ik van deze beauty (want dat is het) bezit, dan ook een ereplaatsje op de vensterbank. Zij willen niet te veel water hebben, terwijl we ook moeten oppassen voor vocht dat tussen de bladeren zou blijven staan. Na de bloei willen ze rusten; in de rusttijd krijgen ze heel weinig water tot $\pm$ september, waarna ze weer aan de groei gaan.

*) Als u het Sukkulentenlexikon van Jacobsen bezit kunt u en passant meteen even een paar correcties aanbrengen. *C. mesembryanthemopsis* staat daar afgebeeld op Tafel 45 (3), maar onder de foutieve naam *C. mesembryanthemoides* (een synoniem van *C. namibensis*), terwijl naar de foto wordt verwezen bij *C. mesembryanthoides*. Kunt u het nog volgen? In het kort komt het dus op het volgende neer:

I Op blz. 144 achter *C. mesembryanthemopsis* toevoegen: (T. 45.3)

II Bij Tafel 45.3: ...oides veranderen in ...opsis.

III Op blz. 145 achter *C. mesembryanthoides* schrappen: (T.45.3)

ONGEREGELD

Glottiphyllum neilii

De grote Mesemkenner Schwantes heeft eens geschreven: als ik verbannen zou worden naar het einde van de wereld en ik mocht slechts enkele dingen als troost meenemen, dan zouden daar zeer zeker Glottiphyllums bij zijn. Onbegrijpelijk, zegt u? Tja, wat je gewoonlijk onder de naam Glottiphyllum tegenkomt is een zootje ongeregeld maar niet goed.

Slappe, vormeloze planten, nauwelijks de moeite van 't bekijken waard, laat staan iets om mee te nemen als troost in ballingschap.

Toch kunnen we niet aannemen dat Schwantes niet wist waar hij 't over had, dus moet er een andere oplossing voor dit raadsel zijn. Eigenlijk is het heel eenvoudig; de onooglijke planten die we meestal van dit geslacht zien, zijn het slachtoffer van verwennerij. Het vergaat deze planten ongeveer net als al die jonge mannen die zo na hun dertigste geleidelijk aan steeds vetter en vormelozer worden: ze hebben 't te goed!

Als je mooie Glottiphyllums wilt kweken, moet je ze verwaarlozen: schrale grond, weinig water (en veel zon). Nu geef ik onmiddellijk toe, dat er onder de Glottiphyllums vormen zijn, die er, vergeleken met hun beter bedeelde soortgenoten, maar heel gewontjes, om niet te zeggen ordinair, uitzien. De betere soorten echter krijgen bij een goede — of slechte, net hoe je 't bekijkt — behandeling prachtige stevige bladeren. Vaak zijn ze dan overgoten met een bruinachtige tot zelfs paarsige gloed.

Tot de aan te bevelen soorten horen o.a. **fragrans** (met geurige bloemen), **muirii**, **neilii**, **nelii** (geen schrijffout!), **oligocarpum**, **praepingue** en **pygmaeum** (waarschijnlijk een dwergvorm van nelii).

De Glottiphyllums groeien voornamelijk in de voorzomer, van april tot eind juni. Ze moeten zelfs dan maar een paar keer water hebben. Tijdens de bloei in nazomer en herfst krijgen ze natuurlijk ook wat vocht.

Op deze manier gekweekt zal *Gl. neilii*, zoals Schwantes zegt, een sieraad voor iedere verzameling van succulente planten zijn.

Gymnocalycium quehlianum

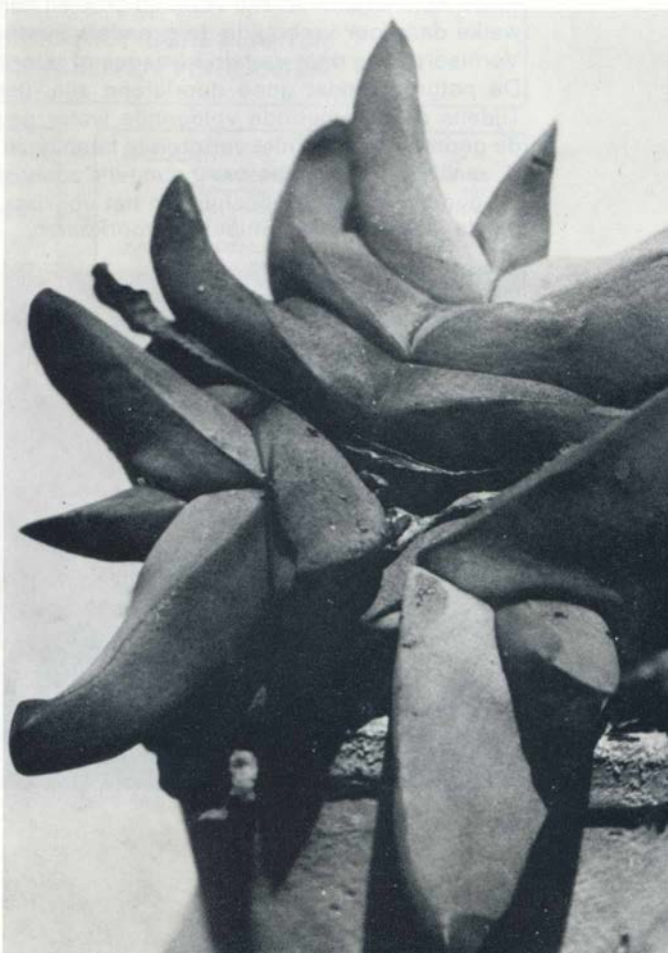
Dit is een reeds lang bekende plant, afkomstig uit Argentinië. De bloemen zijn witachtig, met een rode keel en een lengte van ± 6 cm. De soort kent vele vormen en is nauw verwant met o.a. *G. asterias* en *bodenbenderianum*. Ook zijn vele bastaarden in omloop, doordat in de cultuur deze soorten gemakkelijk kruisen.

De behandeling van *G. quehlianum* is heel eenvoudig: in de groeitijd behoorlijk veel water; zo mogelijk halfschaduw en 's winters bij zonnig weer wat nevelen, zodat de planten niet helemaal uitdrogen.

Tekst Huib van Donkelaar, foto Frans Noltee

maar wel **GOED**

Tekst en foto Frans Noltee

Rebutia senilis

Ludmila Hejlova-Vildova

Een donkergroen plantje, aan de onderzijde grijsachtig, in volwassen toestand 8 cm hoog en 7 cm breed, meestal rijkelijk spruitend aan de basis. De wortels zijn penvormig, de ribben zijn overgegaan in vrij vlakke tuberkels.

De 20-30 dorentjes zijn zuiver wit tot glasachtig en tot ongeveer 3 cm lang; ze zijn dicht opeen geplaatst, recht en steeds afstaand.

De bloemen ontspruiten aan het onderste deel van het plantelichaam en zijn trechtervormig; zij hebben een doorsnede van ca. 3,5 cm, kleur vuurrood. De bloembuis is kaal. De bloemen zijn zelffertil, d.w.z.. dat bevruchting plaatsvindt door zelfbestuiving.

Deze plant bloeit op zeer jonge leeftijd. De peervormige zaadbessen zijn geel-oranje en de zwarte zaden zijn tamelijk klein.

R. senilis is afkomstig uit Noord-Argentinië, uit het Salta-gebied, waar deze soort omstreeks 1930 werd gevonden. De plant groeit daar in hoger gelegen streken en vormt vrij grote pollen.

Het klimaat is daar snel wisselend met vorstperiodes, veel wind en zon, waardoor sterke planten ontstaan die tegen een stootje kunnen. Tijdens de rustperiode trekt de plant zich bijna geheel in de bodem terug. Deze *Rebutia* is, als zovele soorten uit dit geslacht, een geliefde soort omdat hij zo weinig eisen stelt en zo gemakkelijk bloeit. Ook in de vensterbank kan men prachtige goed bloeiende exemplaren kweken. Vroeger, toen deze plant nog tot de zeldzame soorten behoorde, werd hij wel geënt; hij groeit op eigen wortel echter goed, zodat de noodzaak van enten ontbreekt. Geënte *Rebutia*'s verliezen bovendien veelal hun karakteristieke vorm en groeien dan uit tot opgeblazen weke planten, welke daardoor vroegtijdig te gronde kunnen gaan.

Vermeerdering door de talrijke zaden of door stekken.

De potgrond moet goed doorlatend zijn, licht van structuur en vrij schraal. Tijdens de groeiperiode voldoende water geven; weinig of niet bijmesten om de gedrongen vorm niet verloren te laten gaan.

R. senilis kan zonder bezwaar aan felle zonbestraling blootgesteld worden, doch bij overwintering binnenshuis, in het voorjaar korte tijd een lichtbeschaduwde plaats geven om verbranden te voorkomen.

's winters licht, koel en droog plaatsen en weinig of geheel geen water geven. In het begin van de winter, als de planten nog verzadigd zijn van vocht, dient de temperatuur ca. 8° C te zijn; later kan deze lager zijn (3-5 C°). Het geslacht *Rebutia* werd genoemd naar de Franse cactuskweker en -handelaar Rebut; de soortnaam "senilis" (= als een grijsaard) werd gegeven wegens de dichte witte bedoornig.

Zoals zovele cactusgeslachten behoorde *Rebutia* vroeger tot het toen nog niet gesplitste grote geslacht *Echinocactus*.

WAT BETEKENT DIE NAAM?

door L. C. Koorevaar, 132 pag. met ca. 400 verklaringen van de botanische namen van succulenten ..... f 4,—

BEWAARBANDEN voor 12 nummers van

Succulenta ..... f 7,50

INSIGNE van *Succulenta*, broche of

speld ..... f 1,60

Bestelling door storting van het betreffende

bedrag op girorekening 20.400.53 t.n.v. F. J.

van Leeuwen, 2de Maasveldstraat 8, Venlo.

DRUKKERIJ VAN SPIJK

Postbus 210

Venlo

Drukker van *Succulenta*

TE KOOP GEVRAAGD:

Cactussen, vetplanten en andere zeldzame planten.

Grote planten, partijen zaailingen en verzamelingen.

Aanbiedingen met prijs:

CACTUS BOETIEK — Ganzeweide 117 — Heerlerheide (L.)

TELEFOON 045 - 211617

b.g.g. 045 - 712942

TROPISCHE EN SUB-TROPISCHE PLANTEN

SPECIAAL: CACTUSSEN EN VETPLANTEN

Van 16 t.m. 30 mei is de secretaresse met vakantie. In deze periode moet dus rekening worden gehouden met vertraging in de beantwoording van correspondentie.

GEZOCHT:

Cactus and Succulent Journal
(Amerika) jaargang 1967 t.m. 1973, eventueel in ruil tegen Band II, III, IV of VI van Backeberg.

AANGEBODEN:

Jacobsen, Handbuch der sukkulenten Pflanzen 3 dl.

J. THEUNISSEN

Vierschaarstraat 23 - Oud-Gastel

Nieuwe leden

Bibl. Afd. Rotterdam, p/a Reyerdijk 115, Rotterdam-26.
J. Clerx, Bredeweg 416, Roermond.
John Korver, Emmastraat 19, Waubach L.
G. W. de Haan, Krikkelaan 14, Utrecht.
Mevr. H. A. de Wit-Verbeek, Da Costastraat 75, Lekkerkerk.
Mevr. G. D. Barendsz-Hoexum, Kap. Meereboerweg 8, 's-Gravenhage.
Mej. I. de Heer Kloots, Breestraat 68, Amersfoort.
A. Stegeman, Balistraat 47, Den Helder.
Mej. P. C. Klaassen, Ruyschstraat 7-III, Amsterdam.
Edwin v. d. Linden, Leidsevaart 22, Vogelenzang.

J. Fens, Lambertusstraat 137 b, Rotterdam.
B. Vergelyen, Karel Piquélaan 69, 9800 Deinze, België.
Drs M. A. M. Lacor, Rutger v. d. Broeckenlaan 6, Nuënen.
Mevr. de Jong, Bredelaan 5, Bussum.
Mevr. L. Cals-v. Melick, Stationsplein 4, Schaesberg L.
H. H. de Jonge, Nieuweg 57, Hilversum.
A. H. Bos, Tijnjeweg 12, Gersloot Fr.
Mevr. G. A. Goud-Heemskerck, Rembrandtstraat 7, Puttershoek.
Mevr. M. de Joode-van Ooyen, Reinier Vinckelerkade 31-II, Amsterdam-Nw. Zd.
E. van der Meyden, Rijnshornstraat 76, Rijssenhou, post Aalsmeer.
H. v. d. Velde, Slappenbrugge 24, Rijssenhou, post Aalsmeer.

H. J. van de Laar, Azalealaan 34, Boskoop.
R. A. v. d. Pluym, Zuideinde 381, Amsterdam-N.
R. B. B. Goorhuis, Otselaan 28, Werkhoven.
Mevr. J. M. T. Wang-Spiereburg, Hoofdstraat 241, Hoensbroek.
J. B. Fluit, Algemeer 48, Bennekom.
F. W. Meijerink, Begoniastraat 8, Amersfoort.
J. Kaal, Hyacinthstraat 14, Amersfoort.
C. Kaat, Aidastraat 15, Amersfoort.
Mevr. M. Rademaker-de Bruijn, Narcisstraat 15, Utrecht.
J. van Sonebeek, Abdijgaarde 13, Odijk.
J. Renes, Engelandstraat 48, IJsselstein.

Hugo De Turck, Molenstraat 153, 1920 Diegem, België.
 J. Hoogesteger, Pinkenbergseweg 28, Velp Gld.
 Mevr. M. G. van Gulick-Moesker, De Prunus 90, Dedemsvaart.
 Mevr. L. Lust, Boulevard Bankert 44, Vlissingen.
 Mevr. M. Lust, Westpoortflat 178, Vlissingen.
 Mevr. D. de Jonge-de Leeuw, Wilgenstraat 36, Goes.
 W. Janse, Voorborch 18, Middelburg.

J. F. Breurken, Noordweg 206, Middelburg.
 Carine James, Poelendaeleweg 5, Middelburg.
 Robert Jacobs, Stadhuisstraat 1, Middelburg.
 J. Kemerink, Weerdeel 26, Teteringen N.Br.
 P. Stroomberg, Het Laagt 167m, Amsterdam-N.
 J. T. Schouwerwou, 21 Morrison Rd, Escombe, Queensburgh, Natal, Zuid-Afrika.
 Bodo Simon, Flammersfelderstr. 26, 5464 Asbach, B.R.D.

A. Vermeer, 67 Churchstr. Sth. Apt. 109, Pickering, Ontario, Canada.
 G. Oskam, Lopikerweg Oost 162, Lopikerkapel.
 Usda Nat. Agricultural Libr., P.O. Box 503, Lisse.
 H. Krainz, Steinhaldenstr. 70, 8002 Zürich, Zwitserland.
 San Diego Cactus and Succulent Society, Casa del Prado, Room 104, San Diego, Calif. U.S.A.

KARLHEINZ UHLIG - KAKTEEN

Euphorbia acurensis	DM 3,— - 50,—
resinifera	3,— - 10,—
triangularis	3,— - 45,—
Cleistocactus strausii cristata Ø	7,— - 10,—
Echinocactus grusonii	25,— - 35,—
Espostoa ritteri cristata Ø	7,— - 12,—
Gymnocalycium horstii Ø	5,—
Opuntia robusta	25,—
sanguinea	1,— - 6,—

7053 ROMMELSHAUSEN
 W.-Duitsland

KRS. WAIBLINGEN

LILIENSTR. 5

Succulentenkwekerij H. van DONKELAAR

Werkendam - Tel. 01835 - 1430
 Vraagt sortiments- en zaadlijst 1974
 Regelmatig nieuwe importen.
 's Zondags gesloten.

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

Cothen - Groenewoudseweg 8
 Postbus 12 - Tel. 03436 - 267
 Sortimentslijst op aanvraag
 's Zondags gesloten

Erevoorzitter: A. F. H. BUNING, Burg. de Beaufortweg 10, 2921 - Leusden C.

Voorzitter: Ir. A. F. H. BLAAUW, Bredaseweg 54, Rijsbergen N.Br.

Vice-voorzitter: S. K. BRAVENBOER, Kwartellaan 34, Vlaardingen.

Secretaresse-ledenadministratie: Mevr. E. A. M. VERDUIN - DE BRUYN, Koningsweg 2, Beekbergen. Tel. 05766 - 1840.

2e secretaris: J. DE GAST, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

Penningmeester: G. LINK, Memlingstraat 9, Amersfoort. Postrek. 680596 t.n.v. Succulenta te Amersfoort.

Redacteur: F. K. A. NOLTEE, Campanula 88, Dordrecht. Tel. 078 - 76399.

2e redacteur: A. DE GRAAF, Zinnia 8, Dordrecht. Tel. 078 - 72617.

Bibliothecaris: J. MAGNIN, Ooievaarstraat 13, Strijen. Catalogus f 1,50.

"Ruilen zonder huilen": contactadres Middelburgsestraat 35, Scheveningen. Tel. 070-551344-550423.

Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland en België f 20,— en voor leden in het buitenland f 25,— per jaar met GRATIS maandblad "Succulenta".

Kopij voor het juli-nummer moet uiterlijk 1 juni bij de redactie zijn.

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Euphorbia phosphorea

Foto: Buining

53STE JAARGANG
NO. 6
JUNI 1974

Cactusparadijzen in Brazilië (II)

A. F. H. BUINING

Zij die het bekende boek van prof. dr. E. Werdermann "Brasilien und seine Säulenkakteen" kennen, weten dat een van de hoogtepunten van zijn reis was de Morro do Chapéu in midden Bahia. Zelf had ik het voorrecht dit gebied enige keren met Leopoldo Horst te bezoeken en telkens was ik getroffen door de uitzonderlijke schoonheid van deze nog steeds ongerepte omgeving. Toen wij in 1968 weer eens in het stadje waren, dat dezelfde naam draagt als deze "hoedvormige berg", troffen wij een internationaal gezelschap aan van biologen. Zij waren daar speciaal heen gereisd om een zeldzame soort kolibrie te bestuderen, die alleen voorkomt bij een waterval bij Morro do Chapéu. Door nieuwsgierigheid geprikkeld trokken we er op uit om ook deze waterval te vinden en na veel zoeken vonden wij haar in een unieke omgeving. Evenals

Een van de
watervallen bij
Morro do Chapéu
Foto Buining

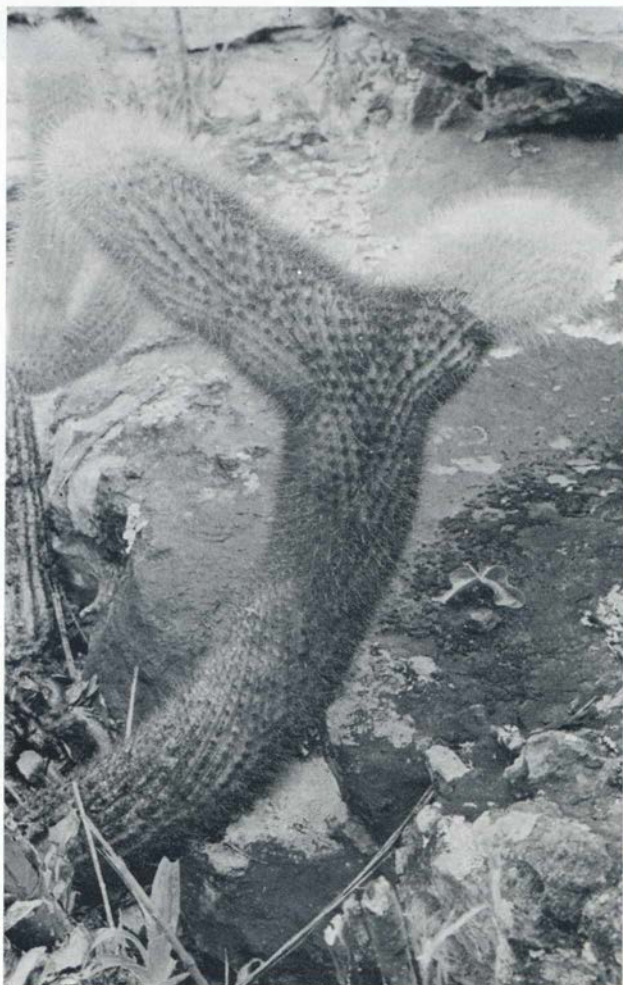

De auteur op de punt van een uitstekende rots, tegenover de 100 m hoge waterval op de groeiplaats van *Tillandsia spec.* Foto Buining/Horst

Melocactus cremnophilus op de groeiplaats, samen met *Euph. phosphorea* en Bromeliaceae. Foto Buining

later in 1972 bleek deze ongeveer 100 m hoge waterval gedurende de winter-tijd, die in deze binnenlanden de droge periode van het jaar is, slechts hier en daar sprankelend en fonkelend in het zonlicht kleine gordijnen van waterdruppels neer te laten vallen. Waarschijnlijk juist hierdoor is langs en op de omgevende rotsen een ongekend gevarieerde en prachtige flora ontstaan. Op een gevaarlijk uitstekende rotspunt bleek een dusdanig schitterend gevarieerde groep Bromeliaceae en zelfs *Austrocephalocereus purpureus* voor te komen,

Austrocephalocereus purpureus forma *cristata*, op de groeiplaats. Foto Buining

Tillandsia spec. boven waterval Morro do Chapéu op de uitstekende punt.

Foto Buining

dat ik het waagde voorzichtig naar de punt te lopen en te kruipen om vooral de fijn witbehaarde **Tillandsia** te fotograferen.

In deze omgeving komt overal **Austrocephalocereus purpureus** (Gürke) Bckbg., voor, waarvan wij in 1972 louter bij toeval een cristaatvorm vonden. (zie ook Succulenta, sept. 1971, p.p. 161 en 166/167). In dezelfde omgeving komt op vlakke rotsen tussen spleten, maar ook op verlaagde gedeelten waar zich humus heeft verzameld vooral van afval van Bromeliaceae, **Melocactus cremnophilus** Buin. et Bred. (beschreven in C. and S.J. (U.S.) Vol. XLIV, pp. 3-5 1972) voor.

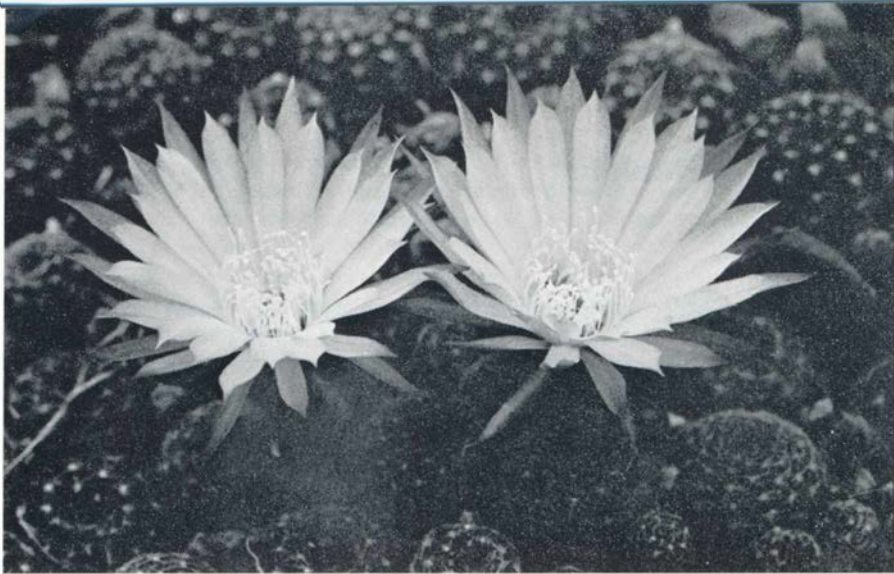
Bijgaande foto toont welk een plantenrijkdom zich op zo'n klein plekje kan ontwikkelen.

Hier hoort zeer zeker ook bij een kleine succulente **Euphorbia**, volgens prof. W. Rauh waarschijnlijk **E. phosphorea**.

wordt vervolgd

Lobivia arachnacantha Buin. et Ritter **var. sulphurea** Vasquez var. nov.

Caespitosa, globosa, 3 cm diam., 2 cm alta, clare viridis. Costae 12 rectae sunt. Areolae rotundae 1 mm diam. 12-14 spinae marginales radiantes, omnes albescentes; interdum 1 spina centralis, quae 3 mm longa est. Flores infundibuliformes 7 cm longi sunt; tubus squamis, 5-20 mm longis instructus est, in axillis pili rosei, albi vel brunnei sunt; folia perianthii exteriora lanceolata, 35 mm longa, 5 mm lata, flava sunt; interiora 30 mm longa et ipsa lanceolata sunt, sulfurea; ovarium ovo simile est, instructum squamulis roseis, in axillis pili albi sunt; filamenta inferiora ab uno cm a fundo tubi oriuntur, quae in parte inferiore viridia, sursum flavescencia sunt; filamenta superiora a basi foliorum oriuntur, flava sunt; antherae flavae sunt; stylus 2 cm longus viridis est; stigmata clare viridia sunt. Fructus ovo similis 16 mm longus est, 10 mm latus, violaceo-viridis, maturus a latere dehiscit. Semen 1 mm longum, nigrum et leve est. Patria: Bolivia, Dep. de Santa Cruz, Prov. Florida, Valle Abajo. Typus Vásq. 542 in Herbario W.

Plant spruitend, bolrond, 3 cm diam., 2 cm hoog, lichtgroen. Ribben 12, loodrecht verlopend. Areolen rond, 1 mm diam. Randdorens 12-14, soms 1 middendoren lang 3 mm, alle dorens witachtig. Bloem trechtvormig, 7 cm lang; receptaculum met schubjes lang 5-20 mm met lichtrode, witte of bruine haren in de oksels; buitenste perianthbladeren lancetvormig, lang 35 mm, breed 5 mm, geel; binnenste perianthbladeren lancetvormig, 30 mm lang, 6 mm breed, licht geel; vruchtbeginsel eivormig, met kleine lichtrode schubjes en witte haren in de oksels; onderste meeldraden 1 cm boven de basis van het receptaculum, onderaan groen, boven geelachtig; bovenste groep meeldraden op de zoom, geel; helmknopjes geel; stijl 2 cm lang, groen; stempels lichtgroen. Vrucht eivormig, 16 mm lang, 10 mm breed, roodachtig groen. Zaad 1 mm lang, zwart, glad.

Vindplaats: Bolivia, departement Santa Cruz, provincie Florida, Valle Abajo. Gevonden 23 april 1972.

Holotype in herbarium Wenen onder nr. Vâsq. 542.

Roberto Vásquez, Cochabamba.

Vert.: A. F. H. Buining.

Cultuur-perikelen

P. DEKKER

In het februari-nummer van ons maandblad kwam ik in de rubriek februari-allerlei enkele cultuuraanwijzingen tegen die mij eerlijk gezegd weinig bevredigden. Zeker, ik moet toegeven dat ook in de vakbladen meestal dezelfde opvatting gehuldigd wordt, maar als er andere methodes zijn die in de praktijk beter blijken te voldoen, waarom deze dan niet eens naar voren gebracht? Het zoeken is naar een methode waarbij de planten zonder al te grote verliezen de winter doorkomen en waarbij ze ook nog net niet zoveel achteruit gaan dat ze in het voorjaar moeite hebben om aan de groei te komen. Als deze methode dan ook nog kan samengaan met verminderde kansen voor de gevreesde wortelluis, wolluis en spint, dan geloof ik toch dat we al veel gewonnen hebben.

Hoewel ik nog maar twaalf jaar meeloop in de succulentenwereld en velen onder u zich al veel langer met deze liefhebberij bezig houden, moet het me toch van het hart dat vele verouderde cultuuraanwijzingen vaak klakkeloos worden opgevolgd, zonder zich af te vragen of er geen andere en betere methodes zijn. Mogelijk is dit terug te voeren op angst voor te hoge verliezen bij experimenten in deze zin!

Een verzameling van een mijner kennissen zette mij aan het denken en ik kon me niet aan de indruk onttrekken dat dit toch niet de juiste weg kon zijn. Ook hij huldigde het conventionele standpunt dat vroeg in het voorjaar nevelen en/of vocht toedienen moord betekende voor zijn planten en hij begon hier dan ook pas eind maart of nog later mee. Dan waren ze echter al zo ver ingeschrompeld dat er slechts na lange tijd met heel veel moeite en pijn nog wat leven in te brengen was, wat bij vele van zijn planten helemaal niet meer lukte. Pas in juni zag je dan eindelijk wat groei en bloei komen, maar in september werd de watergift alweer drastisch verminderd, want de planten moesten goed afgehard de lange en bange winterperiode ingaan.

Volgens hem kon een cactus echter zeer goed tegen droogte en niet tegen vocht. Het resultaat van een dergelijke behandeling bleek dan ook duidelijk uit de habitus van zijn planten! De groeitijd was bij hem dus zo ontzettend kort dat de meeste planten geen tweede winter overleefden.

Het wil er bij mij niet in dat men op deze manier nog plezier kan beleven aan zijn hobby en dus ben ik naar andere wegen gaan zoeken. Na enkele jaren van experimenteren meen ik nu toch een meer aanvaardbare methode te hebben gevonden, die mij tot nog toe bevredigt.

We dienen hierbij van het standpunt uit te gaan dat de planten in de winter niet door mogen groeien. Welnu, dat is te bereiken door de temperatuur niet boven de 15° C te laten stijgen en zo min mogelijk vocht toe te dienen. Beide voorwaarden zijn dus in de hand te houden; loopt de temperatuur bij zonnig weer teveel op, dan maar een luchtraam open, hetgeen overigens toch bij open weer nooit kwaad kan!

Om het al te sterk indrogen van mijn planten tijdens de wintermaanden tegen te gaan heb ik de volgende maatregelen genomen:

Op het tablet komt eerst een laagje plastic en daarop een cm of vijf grond, gewone tuinaarde. Hierop komen dan de planten te staan, opgepot in gewone plastic potten. De voordelen hiervan zie ik als volgt:

Ten eerste minder vatbaar voor wortelluis, omdat deze grond veel langer vochtig blijft, ook al vanwege die plastic onderlaag. Dit is echt geen inbeelding; zet de potten maar eens op een bodem van eterniet o.i.d. en kijk na enkele maanden van droogte eens onder de pot. Het is helemaal niet denkbeeldig dat u dan een witte aanslag waarneemt en dat zegt ons wel genoeg! Dat laagje grond waarop de potten staan wordt steeds vrij vochtig gehouden, enkel in de maanden december en januari houden we de zaak droog. In februari - zodra de eerste zonnige dagen aankomen - wordt echter al weer wat vocht

tussen de potten gegoten en wordt deze grond verder matig vochtig gehouden. Het onderste laagje in de potten zal dus nooit kurkdroog worden, wat als voordeel heeft dat de haarwortels nooit helemaal afsterven en de planten in het voorjaar veel gemakkelijker aan de groei komen.

De zaailingen krijgen ongeveer dezelfde behandeling. Ze staan in platte eternietbakken, waarin alweer eerst een velletje plastic wordt gelegd, zodat de grond nu lang zo vlug niet uitdroogt. Daar dit zaaisel toch al wat langer dan de grotere planten aan de groei kan worden gehouden, gaan we de winter voor hen drastisch inkorten. We brengen ze dus ook zo vroeg mogelijk weer aan de groei. Ook hierbij heb ik tot nog toe nog geen wortelluis kunnen ontdekken, verder weinig of geen verliezen, daar de plantjes gewoon de tijd niet krijgen om finaal uit te drogen!

Nu nog het verpotten. Waarom eigenlijk wachten tot eind februari of begin maart, wachten tot alle haarwortels zijn afgestorven, zodat de planten alleen met veel moeite weer aan de groei kunnen komen in het voorjaar? Ja, als we zo teweerk gaan kan februari met recht de sterftemaand van de cactussen worden genoemd. Dan kan toegediend vocht inderdaad niet door de wortels worden opgenomen en zullen er zeker veel planten weggroten. Waarom? Omdat deze planten geen reserve meer hebben en ik kan me toch niet voorstellen dat dit de bedoeling is van moeder natuur. Krijgen we daarbij door de droge atmosfeer nog eens wat wortelluis en spint, dan is het wel bekeken en zien we onze verzameling niet achteruit gaan, maar achteruit vliegen!

Zelf verpot ik sedert enkele jaren steeds in de kerstvakantie. Velen in onze afdeling hebben dit al overgenomen; tot nu toe met een goed resultaat. Weinig of geen verliezen, zeker niet minder bloei, en veel minder zorgen gedurende de winter. En u moet nu heus niet denken dat de grond waarin wij dan verpotten stofdroog is, soms zelfs is die tamelijk vochtig, en het schaadt de planten absoluut niet!

De haarwortels zijn nl. eind december nog vrijwel intact en bij een voorzichtig verpotten blijven ze dat ook, ze sterven in elk geval niet verder af.

Een ander voordeel is dat het werk in onze verzameling nu beter verdeeld is, als het voorjaar komt kunnen we ons helemaal aan het zaaien wijden. Ook zullen we bij deze methode veel minder last van wortelluis hebben. De grond is nl. met kerst nog lang niet helemaal droog en wordt dat ook niet, want eer de nieuwe grond in de potten kurkdroog is komt het voorjaar al weer aan en wordt er geneveld. Het kost dan weinig of geen moeite om ze weer aan de groei te krijgen, de planten zijn vaak half maart alweer aan het groeien en bloeien!

Ik hoop op dit schrijven wat reacties te mogen ontvangen; er zijn in onze vereniging toch zeker wel meer leden die niet bang zijn van experimenten? Stuur de resultaten hiervan dan eens op naar de redactie en laat anderen er ook kennis van nemen, ontketen op deze manier eens een goede discussie.

Het zal onze liefhebberij enkel maar ten goede komen!

St. Pieterstraat 27, Middelburg

Juni/juli-allerlei

De maanden juni en juli zijn de topmaanden in de groeiperiode van de meeste cactussen en van vele vetplanten. We moeten dan ook volop water verstrekken, zodat met dit water de opgeloste voedingsstoffen door de planten opgenomen kunnen worden. Echter voorzichtig met het watergeven van de gevoelige geslachten als Ariocarpus, Pelecyphora, Aztekium, Obregonia e.d., vooral als zij op eigen wortel groeien, dus niet geënt.

Alle luchtramen moeten nu dag en nacht openstaan en bij warm zonnig weer ook de deur van de kas. Bij droog weer tevens de ramen van de platte bak verwijderen.

Om katten uit de kas te weren is het handig om in de deuropening van de kas een licht raamwerk, waarop grof kippegaas is aangebracht, te plaatsen. Soortgelijke voorzieningen treffen aan de platte bak. Katten zijn lieve diertjes, maar het staat zo slordig als ze uw zaailingen omploegen en voetsporen tussen uw Lithops is ook niet zo'n leuk gezicht!

Het enten en stekken kan ook in deze maanden uitgevoerd worden. Kies hiervoor zonnige dagen uit, doch houdt de geënte planten en de stekken de eerste dagen uit de zon.

De planten welke niet verpot zijn, kunnen iedere 14 dagen bemest worden met stikstofarme of -loze kunstmest. Phyllo's en lidcactussen bemesten we met slappe gier van oude koemest, desnoods gemaakt van gedroogde koemest uit een zakje, opgelost in water (een flinke handvol in een emmer water, flink roeren en een dag laten bezinken). Opletten dat buitengeplaatste planten ook voldoende water krijgen. Als u gewend bent uw tuin bij langdurige droogte 1x per week een grote hoeveelheid water te geven, moet u echter wel oppassen dat u de succulenten niet wegspoelt.

Ook in deze maanden gelden voor de andere vetplanten welke in de zomer groeien, dezelfde regels als voor de cactussen. De najaarsgroeiers onder deze plantengroep kunnen nu verpot worden. Dit zijn o.a. vele *Crassula's*, *Adromischus*, *Cotyledon*. Ook de wintergroeiende cactussen als *Neoporteria's* en de late zomerbloeiers nu verpoten, voorzover u dat in het voorjaar al niet gedaan hebt.

De potgrond voor het verpotten van *Conophytums* en andere wintergroeiende *Mesems* zoals *Mitrophyllum*, *Vanheerda*, *Frithia*, vele *Gibbaeums*soorten e.d. kan nu klaargeemaakt worden. Zij moeten in juli/augustus verpot worden.

Lithops groeit nu en kan regelmatig begoten worden. Echter er voor oppassen dat het gietwater te lang tussen de bladparen blijft staan. Als voorzorg tegen het wegrotten dit water eraf blazen of opnemen met vloeipapier o.i.d. Het 's avonds, na een warme dag, nevelen van Lithops is het nabootsen van de natuurlijke omstandigheden. In juli kunnen de struikmesems gestekt worden, zodat de stekken vóór de herfst goed beworteld zijn.

Indien u met vakantie gaat, afspraken maken met een bevriende medeliefhebber of kennis voor het verzorgen van uw collectie. Beperk deze zorgen tot het spaarzaam watergeven en als uw vacatiehulp een leek is op ons gebied, plaats dan duidelijke aanwijzingen op steeketiketten bij die soorten die daarvoor in aanmerking komen. Deze aanduidingen kunnen bijvoorbeeld zijn: „geen water“, „1x per week water“ enz. Hebt u geen verzorger voor de vakantie-periode, geef dan volop water vlak voor uw vertrek, giet een flinke hoeveelheid water in het gangpad van de kas of op de bodem van de platte bak, laat alle luchtramen open (maar wel goed vastgezet!) en uw planten zullen het best een paar weken zonder u kunnen stellen.

De heer A.P.H. ERKENS, Jungfrau 100, Amstelveen schrijft over zijn resultaat met „nevelen“ en het kweken van cactussen in een (mini)kas op het balkon, het volgende: Als serieus, maar beginnend cactus-liefhebber heb ik de artikelen van de heren A.F.H. Buining en F.J. de Jong met grote interesse gelezen. Hun sporen heb ik gevolgd, dat wil zeggen ook ik heb de natuurlijke omstandigheden uit het land van herkomst van onze planten zoveel mogelijk geïmiteerd.

Met de nevelspuit heb ik, rekeninghoudend met het hoge vochtgehalte dat deze winter kenmerkte, toen wat drogere perioden aanbraken de nacht- en ochtendnevels nagebootst. Met het houden van een aquarium had ik nl. in de loop der jaren wel geleerd, door zoveel mogelijk de natuurlijke omstandigheden te volgen, dat daarmee de beste resultaten voor plant en dier werden behaald.

Nu ik in april het resultaat van een moeilijk half jaar cactusverzorging (storm en regen waren niet van de lucht) bekijk, dan mag ik dacht ik zo, niet mopperen. De meeste planten die ik kreeg (dank u wel leden en hr. van Soldt) en nieuw heb aangeschaft zijn nu

definitief opgepot en hier en daar zie ik de bloemknoppen doorbreken, terwijl alle planten er fris en gezond bijstaan.

Als beide heren in mogelijke volgende artikelen nog weer eens van die goede tips hebben, dan houden wij leden ons wel beleefd aanbevolen. Ook de redactie van Succulenta bedankt voor deze goede waardevolle en praktische artikelen.

Voor de leden die in een flat (met balkon) wonen kan het wellicht zijn nut hebben te weten, dat ik mijn cactussen kweek in een kleine kas, die circa 100 cactussen of meer kan herbergen, gebouwd werd door ervaren Engelse kassenbouwers van Canadees cederhout en gekocht werd bij een kassenbouwer in Nederland die deze kassen importeert. De kas werd door mij voorzien van een elektrisch verwarmingsapparaat met thermostaat (Duits fabrikaat), dat de temperatuur nauwkeurig op het ingestelde aantal graden regelt. Als u het hierboven vermelde artikel gelezen hebt, dan kunt u wel begrijpen, dat ik met zo'n kleine kas erg gelukkig ben. De vele zware stormen en regenbuien die wij de afgelopen winter hebben gehad, heeft deze kleine kas, die in de buitenlucht staat op het balkon, zonder enige schade overleefd.

Als ik goed ben geïnformeerd is de bouwer in Engeland met de bouw gestopt en heeft de zaak in Nederland het aldaar aanwezige aantal kassen opgekocht. Naam en adres van de handelaar zijn bij de redactie bekend. Ik kan u zo'n kleine kas, van een uitstekende kwaliteit, van harte aanbevelen.

Haworthia truncata

FRANS NOLTEE

Hoewel de meeste succulentenliefhebbers deze soort van naam wel kennen zien we hem toch maar weinig in de verzamelingen. De soort werd in 1909 voor het eerst gevonden in het Oudtshoorn-district in de Kaapprovincie. In de streek waar de soort voorkomt heerst een droog klimaat, met een neerslag van weinig meer dan 150 mm p. j., die merendeels valt in de winter.

De soort is vooral interessant omdat hij behoort tot de groep van de vensterplanten. De bladtopen zijn a.h.w. afgehakt (*truncatus* = afgeknot). In de natuur groeit de plant tot aan de vensters in de grond. Doordat de bladtopen lichtdoorlatend zijn kan het licht via het waterweefsel toch het bladgroen bereiken. Op deze manier verliest het licht natuurlijk een groot deel van zijn intensiteit. We kunnen deze groeiwijze dan ook beschouwen als een aanpassing aan de grote droogte en vooral aan de felle zonnestraling. Volgens sommigen zou *H. truncata* behoren tot de weinige *Haworthia*'s die onbeschermt in

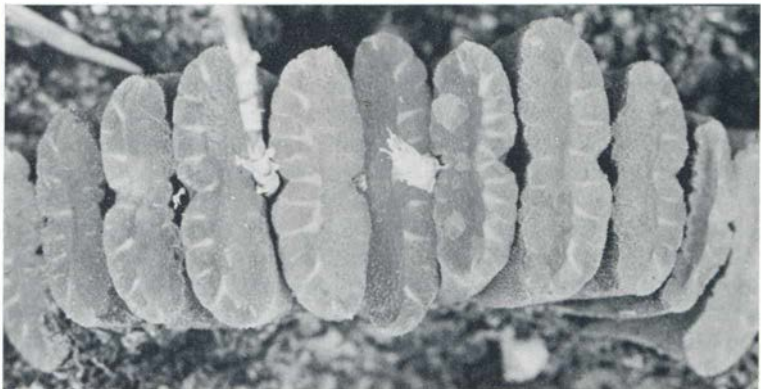

Foto: Noltee

de volle zon groeien. Rauh vermeldt echter dat hij *H. truncata* alleen onder dicht struikgewas vond. Een feit is in ieder geval dat de soort net als andere *H.*'s bij ons liever halfschaduw heeft dan volle zon.

Zoals de andere soorten uit het geslacht groeit en bloeit *H. truncata* hier in herfst en winter. In die tijd moeten ze matig - maar voorzichtig - gegoten worden. De rusttijd ligt zo tussen mei en september (weinig of geen water). De plant vraagt een lichte en warme standplaats. In ons klimaat moeten we de plant met de bladeren boven de grond kweken.

Vermeerdering kan door zaaïen en bladstekken.

Van *H. truncata* worden 3 variëteiten onderscheiden: een "gewone" vorm (var. *truncata*), een vorm met dikke bladeren (var. *crassa*) en een dwergje (var. *tenuis*).

Aan de hand van de volgende kenmerken zijn de variëteiten uit elkaar te houden:

	var. <i>truncata</i>	var. <i>crassa</i>	var. <i>tenuis</i>
aantal bladeren	tot 13	zelden meer dan 7	tot 13
breedte der bladeren in mm	25	15-20	20
dikte der bladeren in mm	(5) 6-8	9-11 (12)	3-4 (5)

Aeonium Webb et Berth.

LUDMILLA HEJLOVA - VILDOVA

Het geslacht *Aeonium* behoort tot de *Crassula*-achtigen en komt voor op de Canarische eilanden, op de Kaap Verdische eilanden en op Madeira. Verder komen ook soorten voor in Somaliland en Ethiopië en rondom de Middellandse Zee. Vele soorten groeien op droge rotsen, waar ze zich hebben aangepast aan langdurige droogtes. Andere soorten komen voor in kustgebieden waar ze daarentegen voldoende vocht krijgen. De planten komen voor op verschillende hoogtes (tot 2500 m). Mede daardoor geven ook de temperaturen op de groeiplaatsen grote verschillen te zien.

De botanici hebben vroeger de *Aeoniums* bij het geslacht *Sempervivum* ingedeeld. *Sempervivum* was al in de 6e eeuw bekend; de soort *Aeonium arboreum* (L.) Webb et Berth. vinden we in het Griekse manuscript van Dioscorides dat als "Codex Vindobonensis" bekend is. Daarin werden ze waarschijnlijk voor het eerst afgebeeld.

Er zijn $\pm$ 40 soorten *Aeonium* bekend. Daarbij komt nog een aantal variëteiten, terwijl de spontane, dus in het wild ontstane, kruisingen opvallend talrijk zijn. De planten groeien als struikjes of halfstruikjes met houtige, soms vertakte, stammetjes, waarop vaak nog de littekens van de afgefallen bladeren te zien zijn. Vele soorten hebben slechts een kort stammetje of zijn zelfs bijna geheel stamloos. Aan de toppen van de stam of de zijtakjes bevinden zich de rozetten met dicht opeenstaande bladeren. Deze rozetten zijn plat of komvormig. De bladeren zijn vlezig, zeskantig, meestal min of meer lepelvormig en aan de rand vaak gewimperd. De kleur is meestal groen of grijsgroen, terwijl de bladtoppen en randen soms roodachtig zijn. Aan de bovenkant zijn de bladeren voorzien van klierharen.

De bloemen zijn soms gerangschikt in een pyramidevormige bloeiwijze (voor de fijnproevers: een schicht met het uiterlijk van een tros). Deze verschijnt tussen december en augustus. De bloemkleuren zijn geel, geelachtig wit, rose

A. arboreum
Foto van Keppel

en rood. Enkele soorten ontwikkelen een zo reusachtige bloeiwijze dat de plant geheel wordt uitgeput, zodat deze na het rijpen van het zaad afsterft. De plant is dan monocarp (*A. tabulaeforme*, *A. nobile*).

In de verzamelingen treffen we o.a. de volgende soorten aan:

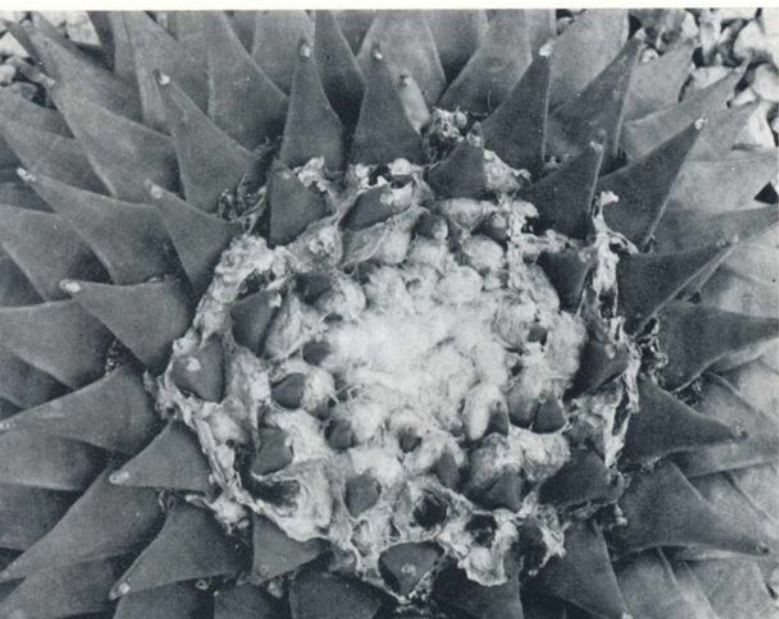
A. manriqueorum Bolle

Een forse plant met een dikke stam. De rozetten zijn dicht bebladerd met een doorsnee van 20-25 cm. De jongste bladeren zijn omgekeerd eirond-wigvormig en lichtgroen. De oudere bladeren staan af, zijn 8-9 cm lang en tot 3 cm breed; kort toegespitst. Langs de middennerf zijn ze rood gestreept. De bloemstengel is fijn behaard en draagt een machtige bloeiwijze met stralend gele bloemen, die van januari tot maart verschijnen. Deze soort komt voor op het eiland Gran Canaria en dankt zijn naam aan de van de Canarische eilanden afkomstige familie Manrique de Lara.

A. nobile Praeg.

Deze Aeonium is een van de mooiste soorten uit het geslacht (*nobilis* betekent niet voor niets edel). De plant is stamvormend met een rozet dat in de cultuur $\pm$ 25 cm doorsnee bereikt. De bladeren bereiken een lengte van 15 cm en een breedte van 6-10 cm (bij Jacobsen zijn al deze maten 2 x zo groot. Red.).

Zie vervolg blz. 118

Tekst
Huib van Donkelaar,
foto Frans Noltee

ONGEREGELD

Adenia digitata

Het geslacht *Adenia* telt zo'n 15 soorten, die vrijwel allemaal zijn gekenmerkt door een verdikte stengelvoet (caudex). Wanneer je een vertegenwoordiger van dit geslacht ziet kun je je dan ook meestal moeilijk voorstellen dat hij behoort tot dezelfde familie als de bekende Passiebloem (*Passiflora coerulea*). Enkele soorten hebben zeer doornige, vrijwel bladloze takken, maar de meeste zijn net als de afgebeelde plant ongewapend. Het geslacht komt voor in Zuid- en Oost-Afrika en op Madagascar.

De meeste soorten van dit geslacht komt men nooit tegen in de verzamelingen. Een enkele maal worden behalve *A. digitata* ook *A. glauca* en *A. globosa* aangeboden. Als u er een kunt aanschaffen hebt u er in ieder geval een decoratieve en interessante plant aan.

Moeilijk te kweken zijn ze niet, mits u ze voldoende warmte kunt geven. 's Winters moet u ze boven de 15° C houden; ze moeten dan wel zo nu en dan wat water hebben.

Tekst en foto: Frans Noltee

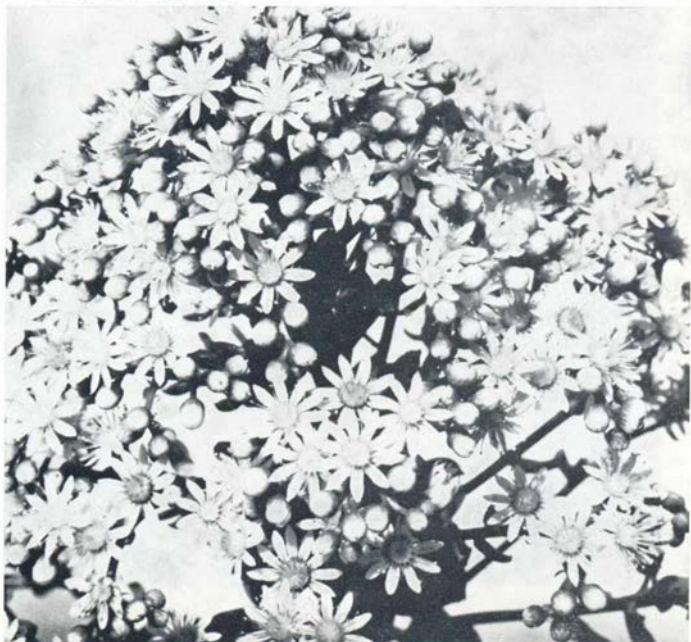
Ariocarpus furfuraceus

Een plant als op deze foto is al een mensenleeftijd oud. Het zijn dan ook zeer langzaam groeiende planten. Op het eerste oog geen cactus, meer een bizarre vetplant. De eerste jaren na het zaaien heeft de plant wel degelijk dorens, maar bij het ouder worden verdwijnen deze.

In hun vaderland Mexico zitten de planten voor het grootste deel in de grond, zodat ze moeilijk te vinden zijn. De bloemen zijn wit-rose en komen bij een goede behandeling in de zomer te voorschijn uit de kop. In de kas houden we dit soort planten dicht onder het glas en vrij droog. Enten gaat meestal wel goed, maar ze verliezen dan gemakkelijk hun typische vorm. Het zijn geen planten voor de beginner, zelfs de meer gevorderde heeft er nog moeite mee. We willen ze zien groeien, daardoor krijgen ze te veel water en gaan dan verloren. Voor kamercultuur zijn de planten niet geschikt.

maar wel **GOED**

Bloeiwijze van
A. manriqueorum

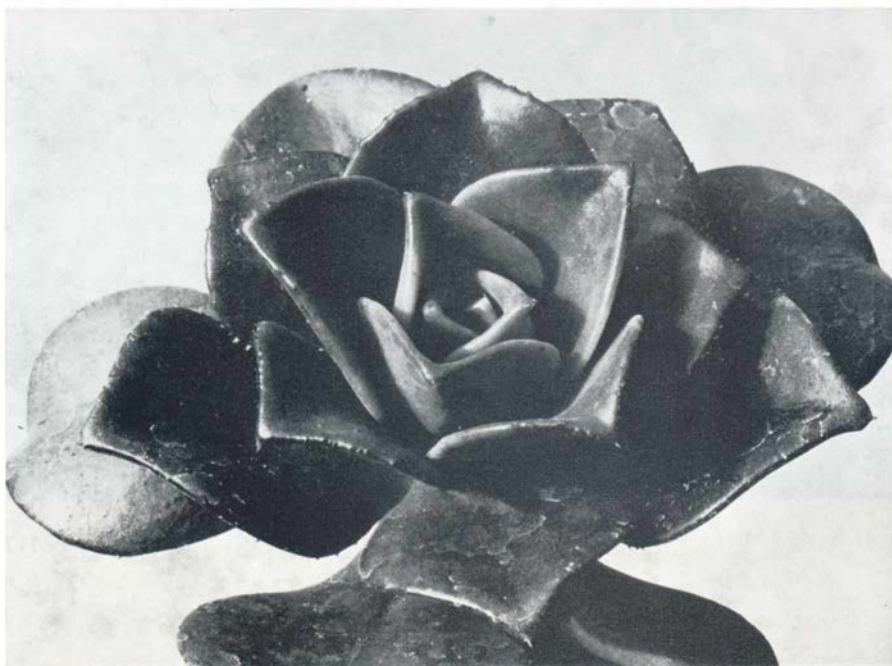
Foto Hejlova

Ze zijn zeer vlezig, met een brede middennerf, licht olijfgroen en kleverig. De bladranden zijn afgerond en omhooggebogen. Door de dikke bladeren (tot 12 mm) is *A. nobile* een van de meest succulente soorten uit het geslacht. Interessant is verder dat de rozetten zich ook bij droogte niet sluiten. De bloemstengel, die 30 cm hoog is en in juni verschijnt, loopt uit in een breed scherm met paarze schutblaadjes. De bloemen zijn koperkleurig-scharlaken. Deze soort is afkomstig van het eiland La Palma, waar de rozetten een doorsnee van wel 50 cm bereiken. Vermeerdering door zaad, aangezien de planten geen zijscheuten maken. Jonge planten vragen veel zon, vocht en warmte.

Wordt vervolgd

A. nobile

Foto Hejlova

Uit buitenlandse tijdschriften

ASHINGTONIA (G.B.), vol. I (1973) nr. 4.

Deze aflevering bevat weer van een aantal planten korte beschrijvingen en cultuurwenken met een afbeelding in kleur, o.a. *Euphorbia trichadenia*, *Turbina holubii*, *Hylocereus calcaratus*, *Borzicactus huagalensis* en *Caralluma frerei*. Voorts de introductie door Donald van de nieuwe *Lobivia lauii* met tekeningen en kleurenfoto's (deze *Lobivia* werd door Rausch verzameld: R419). Rowley publiceert het nieuwe cactusgeslacht *Morangaya* en de n. comb. *Morangaya pensilis* (syn. *Cereus pensilis*, *Echinocereus pensilis*) met twee kleurenfoto's. Een tabel waarin de belangrijkste kenmerken van *Morangaya*, *Echinocereus*, *Aporocactus* en *Heliocereus* met elkaar vergeleken worden, is toegevoegd. Tenslotte vervolgt Donald zijn tabel van de verspreiding van het geslacht *Sulcorebutia*. Als bijlage bevat dit nummer de eerste aflevering van een cactuscatalogus; een alfabetische lijst van alle soorten, variëteiten en vormen. Hierin wordt speciale aandacht besteed aan soorten die zijn gepubliceerd na 1966 (Backeberg's *Kakteenlexikon*) en aan nomenclatuurwijzigingen.

CACTUS AND SUCCULENT JOURNAL (U.S.A.), vol XLV (1973) nr. 6.

Op de omslag een reproductie naar een aquarel van Charles Glass van een cristaat van *Opuntia mamillata*. Mary Bleck vervolgt haar serie over de Peireskieae en *Opuntieae* en Mitich sluit zijn artikelenreeks over Albert Blanc af, een aantal afbeeldingen uit zijn werken zijn wederom gereproduceerd. De sp. nov. *Melocactus levitestatus* (H 397) wordt door Buining en Brederoo gepubliceerd. Riha schrijft over de op Cuba voorkomende soorten van het geslacht *Melocactus* en de omstandigheden waarin zij groeien. In een kort overzicht behandelen Glass en Forster de nomenclatuurverwarring rond *Pediocactus paradinei*. Buining bericht over zijn herontdekking van *Pseudopilocereus bradei* (Bckbg. et Voll) F. Buxb. (H 143). Over verschillende geslachten uit de *Crassulaceae* handelt het artikel door Tolken. Dit tweemaandelijks, altijd rijk geïllustreerde, belangrijke tijdschrift bestaat per aflevering uit 50 pagina's en is verkrijgbaar bij: Abbey Garden, Box 167, Reseda, California 91335, U.S.A. (\$ 7.50 per jaar).

THE JOURNAL OF THE MAMMILLARIA SOCIETY (G.B.), vol. XIII (1973) nr. 6.

Dit in stencilvorm om de twee maanden verschijnende tijdschrift is vooral voor liefhebbers van het in de titel vermelde geslacht van belang. Elk nummer bevat een schat aan informatie over *Mammillaria* en verwante geslachten. Het is verkrijgbaar door overschrijving van £ 1.50 naar Mrs B. A. Baldry, 7 Ebbisham Road, Worcester Park, Surrey KT4 8ND, G.B. *Mammillariaspecialisten* als Maddams en Hunt (van de laatste bijv. zijn overzichten van thans in gebruik zijnde namen van *Mammillaria*, aflevering 34 nu) leveren regelmatig interessante bijdragen. De omslag van nr. 6 brengt een foto van *Coryphantha pulleiniana*.

KAKTEEN/SUKKULENTEN (D.D.R.), Jhrg. 8 (1973) nr. 3.

Van *Astrophytum*specialist Schütz verschijnt (met geringe veranderingen) een artikel dat reeds eerder in de *Stachelpost* gepubliceerd werd over *Astrophytum capricorne*, niveum en *crassispinum*. Van *Echinopsis*hybride "Morgenzauber" is een kleurenfoto geplaatst met een artikel door Kaiser. De Belg Paul Bourdoux schrijft over zijn entmethoden en entstammen. Op de omslag een kleurenfoto van *Parodia mutabilis*. Het is vrijwel onmogelijk dit vier maal per jaar verschijnende tijdschrift in abonnement te ontvangen. Degenen die interesse hebben voor deze periodiek kunnen contact met mij opnemen om een regeling voor ruilverkeer met liefhebbers in de D.D.R. tot stand te brengen.

KAKTEEN UND ANDERE SUKKULENTEN (B.R.D.), Jhrg. 25 (1974) nr. 2.

De omslag bevat een kleurenfoto van *Weingartia neocumingii*. Buining en Brederoo beschrijven op de van hen bekende uitvoerige wijze *Micranthocereus flaviflorus* sp. nov. (H 389). In het tweede en laatste deel van hun artikelen over de *rasterelectronenmicroscopische* onderzoeken over de morfologie van stuifmeel en zaad van enkele Braziliaanse *Melocactus* beschrijven en beelden Diers en Buining zaden en stuifmeel af van *M. levitestatus*, *glaucescens* en *deinacanthus*. Vervolgens twee korte bijdragen over schedeldeling bij *Mammillaria zeilmanniana*. Sadovsky geeft een verklaring voor de vergissing die Schumann maakte toen hij een volledig ronde *Astrophytum myriostigma* aanzag voor *A. asterias*. Fischer geeft cultuuraanwijzingen voor en een beschrijving met foto en tekening van *Huernia schneideriana*. W. en H. Feiler tonen in zeven foto's witbedoornde *Mammillaria*'s welke 's winters bloeien. Over de cultuur van

Epiphyllums handelt het artikel van Biester. Schreier beschrijft de groeiplaats van *Turbinicarpus pseudomacrolele*.

SAGUAROLAND BULLETIN (USA), vol. XXVII 1973 nr. 10

Dit minder bekende maandelijks verschijnende tijdschrift wordt uitgegeven door de Arizona Cactus and Native Flora Society en wordt gesteund door de Desert Botanical Garden of Arizona, P.O. Box 5415, Phoenix 85010, USA. Dit nummer bevat o.a. artikelen met afbeeldingen over *Lemaireocereus marginatus* ("Organ Pipe"; er zijn er meer die zo hetent!), *Echinocactus polycephalus* ("Woolly-Headed Barrel") en *Tillandsia recurvata* ("Ball Moss").

FRANK PIETERSEN

Hei- en Boeicopseweg 57, Hei- en Boeicop

Een zeldzame Euphorbia: *Euphorbia anachoreta* Sventenius

Drs. W. BACKHUYS

Tussen Madeira en de Canarische Eilanden op ongeveer 30° N.B. en 16° W.L. ligt een groep eilandjes, die zo klein en onbekend zijn, dat men wel een hele goede atlas moet bezitten, om ze erin te kunnen vinden. Deze groep bestaat uit een drietal onbewoonde eilandjes, die tezamen de Salvages Eilanden worden genoemd. Deze "woeste" eilanden waren in april 1968 het doel van een expeditie, waar ik als zoöloog aan deelgenomen heb, samen met een aantal Spaanse collega's en de Zweedse botanicus Enrico Sventenius.

Vanuit het kleine havenplaatsje Orzola op Lanzarote, één van de Canarische Eilanden, werd de tocht ondernomen op een griezelig klein vissersbootje, waar net plaats was voor de zeven deelnemers en zes bemanningsleden, plus een grote hoeveelheid eten en drinken, speciaal water, omdat op deze eilandjes practisch geen zoet water voorkomt. Onze bemanning bestond uit vissers van het eiland Graciosa - gelegen ten Noorden van Lanzarote -, die goed op de hoogte waren van de plaatselijke omstandigheden en die de Salvages Eilanden ook van nabij kenden, omdat zij er wel eens aan land gingen bij slecht weer. Overigens worden de Salvages Eilanden vrijwel nooit bezocht, behalve door onze vissers, eens per jaar door slachters van stormvogels uit Madeira en eens een enkele wetenschappelijke expeditie.

Ons eerste doel was het eiland Gran Piton of Salvagem Pequena, het middelste van de drie in grootte, waar wij na 36 uur varen, gekweld door onbeschrijfelijke zeeziekte, arriveerden. Hoewel ik als zoöloog mijn aandacht voornamelijk op de dierenwereld moest richten, zit de liefde voor succulenten toch nog

zo diep, dat ik het niet na kon laten, om ook hier naar succulenten te zoeken. Nu is er op deze kleine eilandjes op dit gebied niet veel te vinden. Het enige is eigenlijk **Mesembryanthemum crystallinum** L., die in groten getale op Gran Piton voorkomt en de bodem over grote oppervlakten een rode gloed geeft. Sventenius had mij al verteld, dat hij tijdens een eerdere expeditie, een jaar of 15 geleden, op het kleinste eiland een **Euphorbia** had gevonden, die waarschijnlijk een nieuwe soort zou blijken te zijn. Mijn verwachtingen waren dan ook hoog gespannen. Ons geduld werd echter nogal op de proef gesteld, want door een plotseling opgestoken orkaan was het niet mogelijk tijdig van Gran Piton af te komen. Oorspronkelijk was de bedoeling één etmaal op Gran Piton te blijven, maar nu waren wij gedwongen de duur van het noodweer af te wachten. Niet alleen had de storm onze tenten in zee geblazen, maar ook zorgden enorme plensbuien ervoor, dat alles wat wij nog over hadden, door en door nat werd tot en met de slaapzakken toe. Onder dergelijke omstandigheden staat je slechts één doel voor ogen: in leven blijven en levend thuis zien te komen. Aan **Euphorbia's** werd niet meer gedacht! Vier sombere dagen en vier stikdonkere, onheilspellende nachten brachten wij zo op ons eiland door, overdag slechts zeeslakken verzamelend, die wij, door gebrek aan voedsel en kookgelegenheid, rauw naar binnen werkten. Eindelijk ging na vier etmalen de storm liggen en konden wij weer aan boord gaan van ons scheepje. Eigenlijk wilden wij allemaal zo vlug mogelijk terug naar Lanzarote, maar gelukkig bracht een stralend zonnetje een ommekeer in de stemming. "Nu we dit allemaal overleefd hebben, kunnen wij ook nog wel proberen om op La Salvagita te landen". En dus werd er koers gezet naar La Salvagita. La Salvagita, ook wel Ilhéu de Fora genoemd, is het kleinste van de drie eilanden, slechts een paar honderd meter lang en niet meer dan 17 m hoog. In de literatuur wordt dit eilandje beschreven als "volkomen en hopeloos ontoegankelijk". Doch reeds eerder was Sventenius er met veel moeite in geslaagd om te landen en ook nu moest en zou er een poging gewaagd worden. Gunstig getij afwachgend, slaagden wij er inderdaad na enige uren in met een roeiboortje een vooruitspringende klif te bereiken en half springend, half wandend, gelukte het ons het centrale deel van het eiland te bereiken. En inderdaad groeiden daar vele exemplaren van een bijzonder mooie **Euphorbia**-soort. Voorzichtig werden enkele planten uitgegraven, zaden verzameld en enige takken in de droogpers gedaan.

Na een kort bezoek aan het grootste eiland, Ilha Selvagem Grande, koersten wij op huis aan; moe, maar toch zeer voldaan over de bereikte resultaten. Sventenius heeft deze soort beschreven als *Euphorbia anachoreta*, Sect. *Tithymalus* Boiss., Ser. *Pachycladae* Boiss. Zijn beschrijving luidt als volgt (vertaald uit het Latijn):

Gewoonlijk zeer lage of ook vertakte struik, over het algemeen 30-40 cm hoog, met sterk verdikte stengel, oudere stengels met witachtige schors, glad, niet verkurkt; jonge stengels heldergroen, aan de top dichte bladrozetjes vormend, bladeren lijnvormig-elliptisch, top van de bladschijf afgeknot-stomp, bladeren zittend, tamelijk leerachtig en een dicht, aan beide zijden witachtig-berijpt, vlak rozetje vormend. Bloeiwijze een zittende, schermvormige tros, met min of meer schutbladvormige hoekstandige blaadjes, die naar binnen naar de top toe overgaan in 5 ovaal-elliptische, helgele bloemshutblaadjes; met bijna altijd gaffelvormig vertakte hoofdassen, met dubbele bloemsteeltjes en met trechtervormig vergroeide stomp-ovale helgele samenhangende schutblaadjes; bloemen dubbel, 10 mm, met lange bloemsteeltjes en met 4 mm lange en brede gele ovaal-spitse binnenste schutblaadjes; cyathium bolvormig, met ronde tot niervormige klieren; stijl 2 mm lang, met zittende, tot het midden vergroeide, 2 mm lange stempels; samengedrukt-bolvormige doosvrucht 5 mm breed en 4-5 mm hoog; zaad eivormig, glad, gemarmerd donkerbruin; kiemwratje half-elliptisch, rimpelig-donkerbruin. Bloeitijd april-juni. Deze beschrijving is te vinden in: *Index Seminum Horti Acclimat. Plantarum Arautapensi*, pars IV, p. 58, Santa Cruz de Tenerife, 1968. Deze nieuwe soort is verwant met soorten als *Euphorbia balsamifera* Ait. en *Euphorbia regis-jubae* Webb & Berth.

In Nederlandse verzamelingen is deze soort vermoedelijk niet aanwezig. Zelf bezit ik helaas ook geen exemplaren van deze zeldzame soort. Alleen in botanische tuinen op de Canarische Eilanden is de soort in levenden lijve te bewonderen en misschien zijn inmiddels zaden of stekken verzonden aan enkele andere botanische tuinen in Europa. Voorlopig zullen wij het dus echter moeten doen met de foto's, die op de vindplaats genomen zijn.

Oudorpweg 12, Rotterdam-3016

Foto's van de schrijver

AFD. IJSSELSTREEK

Op zaterdagavond 23 maart waren onze cactusvrienden weer bijeen. Het was de heer Govaerts uit België, die de reis ondernam naar Zutphen om ons zijn dia's te tonen en ons te vertellen over zijn reizen naar Mexico.

We hebben dan ook enorm genoten van de prachtige cactussen en ook van de natuur. Het ging natuurlijk om het mooie geslacht Mammillaria, dat onder de loupe werd genomen.

De leden met introducés, die in groten getale aanwezig waren, zijn dan ook voldaan huiswaarts gegaan.

Secr. A.B. ter Brugge

Hebt u uw exemplaar van de nieuwe handleiding al besteld? Voor een bedrag van slechts f 1,75 ontvangt u een schat aan informatie. Verschijnt binnenkort. Te bestellen door het overmaken van het bedrag op girorekening no. 114 11 75 van J. de Gast, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

WAT BETEKENT DIE NAAM?

door L. C. Koorevaar, 132 pag. met ca. 4000 verklaringen van de botanische namen van succulenten ..... f 4,-
BEWAARBANDEN voor 12 nummers van Succulenta ..... f 7,50
INSIGNE van Succulenta, broche of speld ..... f 1,60
Bestelling door storting van het betreffende bedrag op girorekening 20.400.53 t.n.v. F. J. van Leeuwen, 2de Maasveldstraat 8, Venlo.

DRUKKERIJ VAN SPIJK

Postbus 210
Venlo

Drukker van Succulenta

TE KOOP GEVRAAGD:

Cactussen, vetplanten en andere zeldzame planten.
Grote planten, partijen zaailingen en verzamelingen.
Aanbiedingen met prijs:

CACTUS BOETIEK — Ganzeweide 117 — Heerlerheide (L.)

TELEFOON 045 - 211617
b.g.g. 045 - 712942

**TROPISCHE EN SUB-TROPISCHE PLANTEN
SPECIAAL: CACTUSSEN EN VETPLANTEN**

Nieuwe leden

Mej. M. Haverkort, Oude Arnhemseweg 269, Zeist
W.M. Gorter, Zuiderkruis 38, Veenendaal
Mevr. M. de Rooy-Lodewijk, Wilibrordstraat 32, Teteringen.
C. Kok, Vrijzicht 59, Amsterdam
Mevr. C. van den Hogen-Swart, Rode Kruislaan 929, Diemen
R.S. van Eijma, Hudsonlaan 286, Eindhoven
Mevr. E.D. van Veen-Heydenrijk, Ocarinalaan 78, Rijswijk Z.H.
J.H. Blom, Zuidplein 2, Benthuisen.
M. Bakker, Nijenrode 11, Leiderdorp
P.W.M. van Dijk, van Polanenpark 316, Wassenaar

Mevr. H.J. Meere, Pijnboomstr. 18, 's-Gravenhage
J.H.H.P. v.d. Bosch, Hoefslagstraat 15, Druten
A.J.P.M. Obbens, Rijksstraatweg 86, Beek bij Nijmegen *
G. Machiels, Henri-Jonaslaan 82, Maastricht
A. Smit, Rozenstraat 195, Heerlen
Fam. J. Kaanen-Kempen, Fili-graanstraat 34, Maastricht
Mevr. M. Duyssens-Smal, Irenestraat 8, Kadier en Keer
Ted Kramer, Mooyveld 4, Egmond-Binnen
Wilma van Saase, Margrietlaan 1, Vogelenzang
de heer Mensinga, Hereweg 105, Bierum Gr.
G. van Kooten, Groeneweg 56 bis, Utrecht
Mevr. J. Dijkstra, Laan van Volenhove 909, Zeist

Ant. van Nimwegen, Schepersweg 95, Breukelen
Mevr. I. Stander, Pater Damiaanstraat 11, Roosendaal
H.J.F. Peerboom, Schijfstr. 130, Teteringen N.Br.
M.G. v.d. Steeg jr., p/a Haacke, Houerts des Maures 83590, Gonfaron, France
Frank Vermeulen, Laagstraat 266, Eindhoven.
Drs E.L. Steens, Burg. Smeelalaan 57, Waalwijk.
P. Patka, Meander 1035, Amstelveen
S. van Duin, 1e Helmersstraat 202 I, Amsterdam-W.
T. Uitman, Dennenhoekweg 2B, Lemele, gem. Ommen
Mevr. Alders, Quellijnstraat 112 III A, Amsterdam
A. Pierret, L. Spilliaertstraat 33, B-8400 Oostende, België

C.J.K. Sleutel, Westerzicht 198, Vlissingen
 A.J. Zoerink, Hogepad 6, Heerde
 J. van Kollenburg, De Schout 10, Oirschot
 Mej. T. Zweegman, Willinklaan 12, Bennebroek
 Mevr. de Jong, Simon van Haarlemstraat 94, Heemskerk
 M. van Erven, Govert Flinkstraat 18, Papendrecht
 M. Wisse, Wilhelmijnstraat 48, Zaamslag Z.VI.
 Mevr. Leys, Kasteelstraat 6, Philippine Zld.

Mej. Verstappen, Tegelveldstr. 26-28, Maasbracht
 M.J. van Veldhuizen, Slotstraat 16, Culemborg
 J.M. Bloemen, De Sav. Lohmanlaan 6, Pijnacker
 C.N. Klijn, Scheepmakerij 20, Delft
 G.B. Deferme, Witte Weg 40, 3560 Koersel, België
 Mevr. G. de Vos-v.d. Pol, Schipholweg 829, Vijfhuizen
 Jacq. van Hoven, O.L. Vrouwestraat 35, Ospel, gem. Nederweert

L. Boonstra, Mulderkring 31, Leiden
 A. Siderius, Het Leunenbergh 662, Enschede
 T.J. Langerak, Malvastraat 8b, Rotterdam-12
 Mevr. van Hemert, Ruysdaelpl. 8, Bilthoven
 H.A. van Nidek, Gijbsbr. v. Aemstelstraat 29, Vlaardingen
 Viktor van de Velde, Kapellenstraat 332, 2180 Kalmthout, B.
 S. Klees, Stumphinstraat 4, Beverwijk

karlheinz uhlig - kakteen

Euphorbia acurensis	DM 3,— - 50,—
resinifera	3,— - 10,—
triangularis	3,— - 45,—
Cleistocactus strausii cristata Ø	7,— - 10,—
Echinocactus grusonii	25,— - 35,—
Espositoa ritteri cristata Ø	7,— - 12,—
Gymnocalycium horstii Ø	5,—
Opuntia robusta	25,—
sanguinea	1,— - 6,—

7053 ROMMELSHAUSEN
 W.-Duitsland

KRS. WAIBLINGEN

LILIENSTR. 5

Succulentenkwekerij H. van DONKELAAR

Werkendam - Tel. 01835 - 1430
 Vraagt sortiments- en zaadlijst 1974
 Regelmatig nieuwe importen.
 's Zondags gesloten.

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

Cothen - Groenewoudseweg 8
 Postbus 12 - Tel. 03436 - 267
 Sortimentslijst op aanvraag
 's Zondags gesloten

Erevoorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, 2921 - Leusden C.

Voorzitter: S. K. BRAVENBOER, Kwartellaan 34, Vlaardingen.

Vice-voorzitter: Ir. G. E. M. UIL, Berg en Dalseweg 52, Nijmegen (waarnemend).

Secretaresse-ledenaadministratie: Mevr. E. A. M. VERDUIN - DE BRUYN, Koningsweg 2, Beekbergen. Tel. 05766 - 1840.

2e secretaris: J. DE GAST, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

Penningmeester: G. LINK, Memlingstraat 9, Amersfoort. Postrek. 680596 t.n.v. Succulenta te Amersfoort.

Redacteur: F. K. A. NOLTEE, Campanula 88, Dordrecht. Tel. 078 - 76399.

2e redacteur: A. DE GRAAF, Zinnia 8, Dordrecht. Tel. 078 - 72617.

Bibliothecaris: J. MAGNIN, Oolevaarstraat 13, St. Ijden. Catalogus f 1,50.

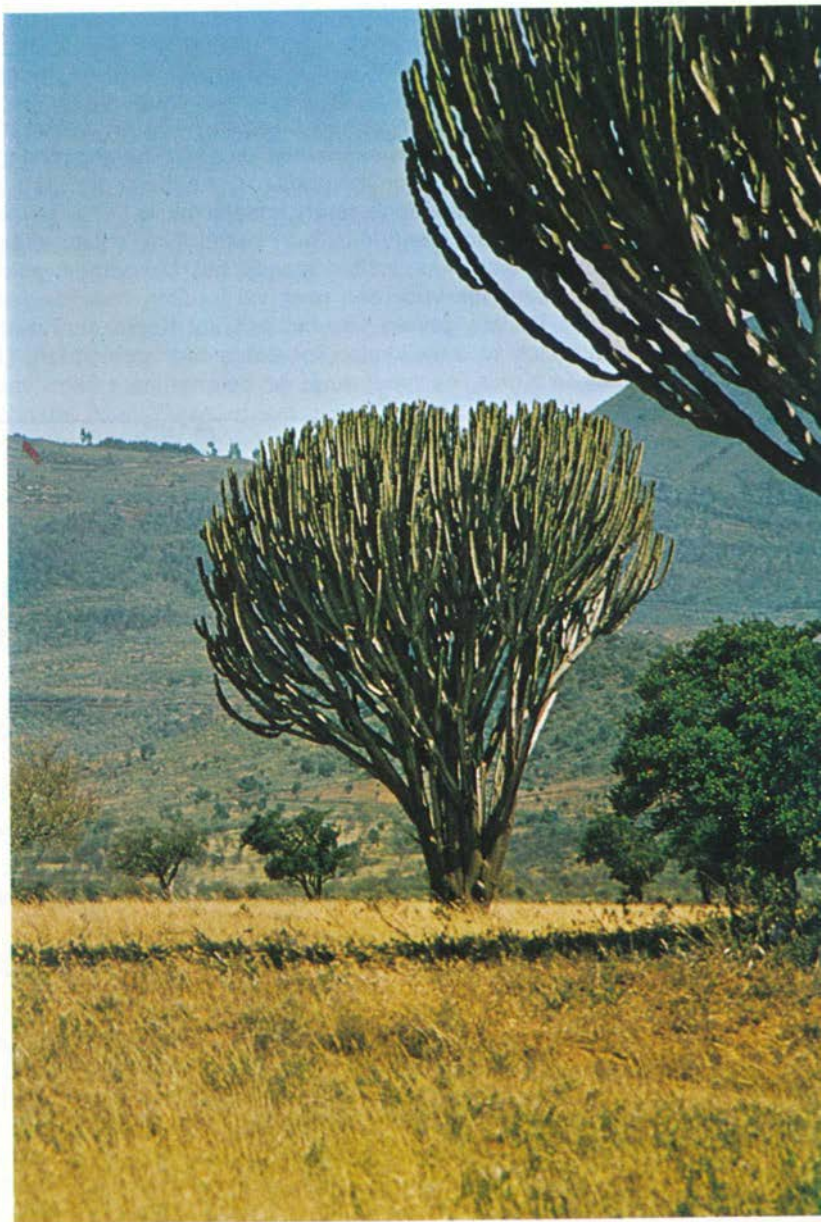
"Ruilen zonder huilen": contactadres Middelburgsestraat 35, Scheveningen. Tel. 070-551344-550423.

Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland en België f 20,— en voor leden in het buitenland f 25,— per jaar met GRATIS maandblad "Succulenta".

Kopy voor het augustus-nummer moet uiterlijk 1 juli bij de redactie zijn.

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Boomvormige Euphorbia's, Kenia

Foto: Noltee

53STE JAARGANG
NO. 7
JULI 1974

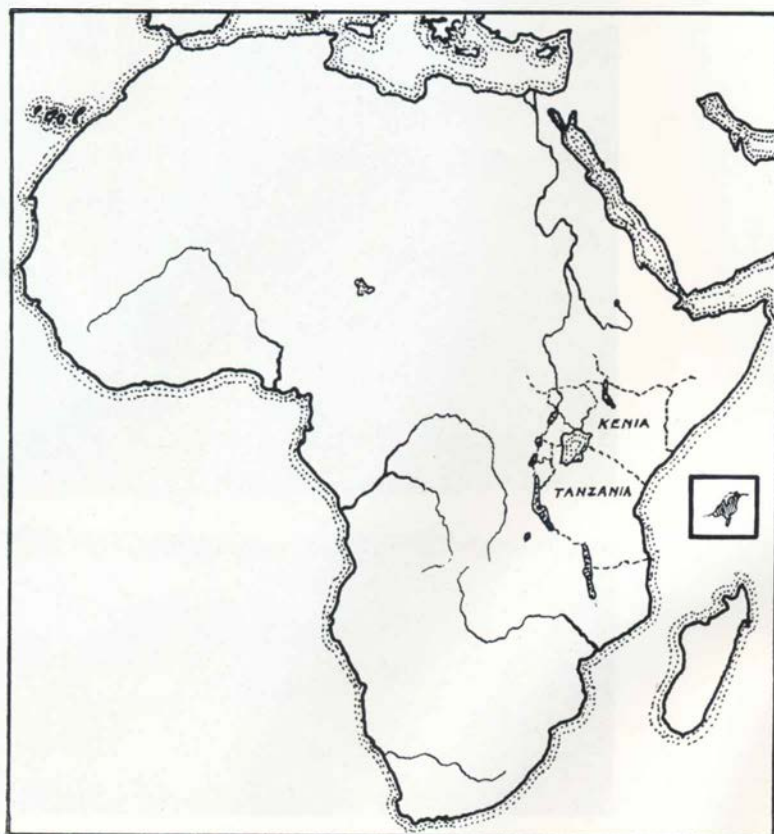
Succulentensafari in Kenia en Tanzania

FRANS NOLTEE

Inleiding

Het heeft lang geduurd voordat ik besloot een reisverhaal te schrijven over mijn tocht naar Oost-Afrika. Natuurlijk is het voor jezelf leuk om zulke ervaringen op papier te zetten, maar tenslotte schrijf je niet voor jezelf maar voor een aantal, hopelijk geïnteresseerde, lezers.

Nu steeds meer planten uit deze streken een plaats krijgen in onze verzamelingen, is het goed wat meer te weten over de omstandigheden waaronder zij in de natuur voorkomen. Vanzelfsprekend zal ik mij in deze artikelen voornamelijk beperken tot een beschrijving van het landschap en de vegetatie. Daarnaast zijn echter de bevolking en de dierenwereld in deze landen zo fascinerend, dat ik niet kan beloven nooit eens een zijspoortje te zullen bewandelen. Als natuurbeschermer is mijn belangstelling nu eenmaal niet beperkt tot alleen maar plantjes, al hebben die dan wel mijn speciale interesse. Al verscheidene jaren koesterde ik het plan een reis naar Afrika te maken om succulenten in hun natuurlijke omstandigheden te zien. Het grote struikelblok was echter steeds het benodigde geld. Tegenwoordig is het echter mogelijk voor een naar verhouding zeer laag bedrag naar Nairobi te vliegen. Dit als gevolg van het feit dat Kenia en Tanzania in hoog tempo bezig zijn zich te ontwikkelen tot echte toeristenlanden. (Toerisme is op het ogenblik in Kenia, na landbouw, de belangrijkste bron van inkomsten en zal

zeer waarschijnlijk binnen enkele jaren de eerste plaats innemen).

Een nadelig gevolg van deze ontwikkeling is wel, dat de druk op sommige gebieden te groot wordt; anderzijds is het toerisme een extra stimulans om grote oppervlakten tot reservaat te bestemmen en als zodanig te beheren. Als men een dergelijke tocht gaat ondernemen, is het natuurlijk zaak deze goed voor te bereiden. Wanneer het er om gaat planten te vinden, komt dat vooral neer op boeken lezen, kaarten verzamelen en vindplaatsen noteren, zodat men weet waar zich belangrijke concentraties van succulenten bevinden. Het is daarbij echter wel onplezierig dat vindplaatsgegevens geen juist beeld van de situatie geven. Zo vindt men bijvoorbeeld bij vele soorten als vindplaats vermeld Nairobi of omgeving. Dat wil dan niet zeggen dat hier veel meer succulenten zouden voorkomen dan elders in het land; het betekent alleen, dat in die omgeving meer intensief gezocht is. Tijdens de reis bleek dan ook al heel spoedig, dat men - althans in de droge streken - vrijwel overal succulenten kan vinden.

Voordat we nu aan het eigenlijke reisverhaal beginnen, lijkt het me goed u eerst in het kort iets te vertellen over de geologie, het landschap en het klimaat van Kenia en Noord-Tanzania.

Geologische ontstaanswijze

Hoewel het landschap van Oost-Afrika buitengewoon afwisselend is, zijn de grote lijnen eenvoudig te begrijpen. Men neemt aan, dat omstreeks 25 miljoen jaar geleden (u ziet, we kijken niet op een enkel jaartje) heel Oost-Afrika een grote vlakte was. Deze vlakte bestond uit vele verschillende types oude rotsformaties, die zo ver waren afgesleten (geërodeerd) dat ze een tamelijk vlak geheel vormden met daarin talloze kleine verdiepingen, waarin zich ondiepe meren bevonden. Omstreeks deze tijd begon een bijzondere reeks bewegingen in de aardkorst die verantwoordelijk zijn voor het merendeel van de kenmerken van het huidige landschap. De belangrijkste van deze bewegingen was die, waarbij de aardkorst over een lengte van meer dan 6000 km werd opgeduwd en gespleten.

In de loop van dit proces ontstond de grote Oostafrikaanse Slenk, ofwel de Rift (letterlijk spleet) zoals hij gewoonlijk wordt genoemd. Deze loopt van Rhodesië dwars door Tanzania, Kenia en Ethiopië om tenslotte, via de Rode Zee, te eindigen in de Jordaanvallei.

Als resultaat van deze scheuring ontstonden in Oost-Afrika twee reeksen hooglanden, gescheiden door een dal met een breedte van ruwweg tussen de 30 en de 90 km en met een diepte variërend van enkele honderden meters tot een paar kilometer. Vele kleine dalen werden gevormd als zijtakken van de Grote Rift.

De belangrijkste hiervan is de Westelijke Rift, die de grens vormt tussen Oost-Afrika en het Congo-bekken.

In Kenia was de opwaartse beweging het grootst (en is dus de vallei het diepst) omstreeks 150 km ten noorden van Nairobi.

Volgens recente onderzoekingen wordt de Rift Valley nog steeds langzaam aan breder. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat na verloop van vele miljoenen jaren heel Oost-Afrika zich afsplitst van de rest van het werelddeel. Het spreekt vanzelf dat door de reusachtige breuk in de aardkorst, deze ter plaatse aanzienlijk is verzwakt. Dit heeft geleid tot het ontstaan van grote aantallen vulkanen en vulkaantjes. De meest bekende van deze formaties, die thans een groot deel van het landschapsschoon in Oost-Afrika bepalen, zijn de Mount Kenya en de Kilimandjaro.

(wordt vervolgd)

Echeveria pulvinata c.v. 'Ruby'

J. C. van KEPPEL

Echeveria pulvinata, zogenoemd naar de dichte, witte kussenvormige beharing, werd in 1899 door Dr. Rose ontdekt in Oaxaca, Mexico. Door hem van deze soort gevonden planten vonden ook hun weg naar de belangrijkste botanische tuinen van Europa, o.a. de Kew Gardens in Engeland. In 1903, hetzelfde jaar dat Rose de plant beschreef, werd ze ook afgebeeld door Hooker in *Botanical Magazine* (pl. 7918).

Door deze duidelijke afbeelding weten we niet alleen hoe de oorspronkelijke plant eruit zag, maar ook, dat de nakomelingen van deze plant zich tot op de dag van vandaag in onze verzamelingen hebben weten te handhaven. Dit is des te opmerkelijker, omdat de oorspronkelijke plant zelfs bij experts in Amerika nauwelijks bekend is. In Amerika is algemeen de plant in cultuur die pas in de jaren vijftig in ons land opdook, vermoedelijk als importplant, ontvangen door wijlen de heer Uitewaal. Dr. B. K. Boom beschreef deze plant als *E. pulvinata* cv. 'Ruby' (*Succulenta* 1957: (7) 73-76). De cv. 'Ruby', die misschien wel als variëteit van *E. pulvinata* moet worden beschouwd, verschilt duidelijk van de typeplant. Deze heeft n.l. bijna egaal groen gekleurde, dicht wit

behaarde bladeren, die slechts aan de top een bruin spitsje dragen. Slechts zelden breidt deze bruine kleur zich iets verder over de top van het blad uit. Daarbij zijn de spatelvormige bladeren vrij breed en kort.

Bij 'Ruby' is de gehele top en bij zonnige, droge cultuur vrijwel de gehele blad fraai rood gekleurd. Ook is de witte beharing minder dicht dan bij de soort, waardoor ze zonder roodverkleuring groener zijn. Verdere verschillen zijn: de bijna tweemaal zo grote, oranje-rode bloemen, de langere bladeren en kelkbladeren.

Zowel bloeiend als niet bloeiend is *Echeveria pulvinata* cv. 'Ruby' een waar sieraad voor iedere liefhebbersverzameling. De plant groeit en bloeit goed in ieder goed doorlatend grondmengsel en verlangt een beslist zonnige standplaats in de kamer of kas. In de zomer kan ze ook in de tuin verblijven, mits we zorg dragen dat de plant niet te lang nat en te koud staat. Behaarde *Echeveria*'s zijn in dit opzicht nogal gevoelig. 's Winters moet ze vorstvrij, maar wel zo koel mogelijk overwinteren. De watergift moet dan tot een minimum beperkt blijven. De bladeren krijgen dan de intens rode kleur die ze vaak maanden behoudt.

Jonkerlaan 14, Wassenaar

Aeonium Webb et Berth

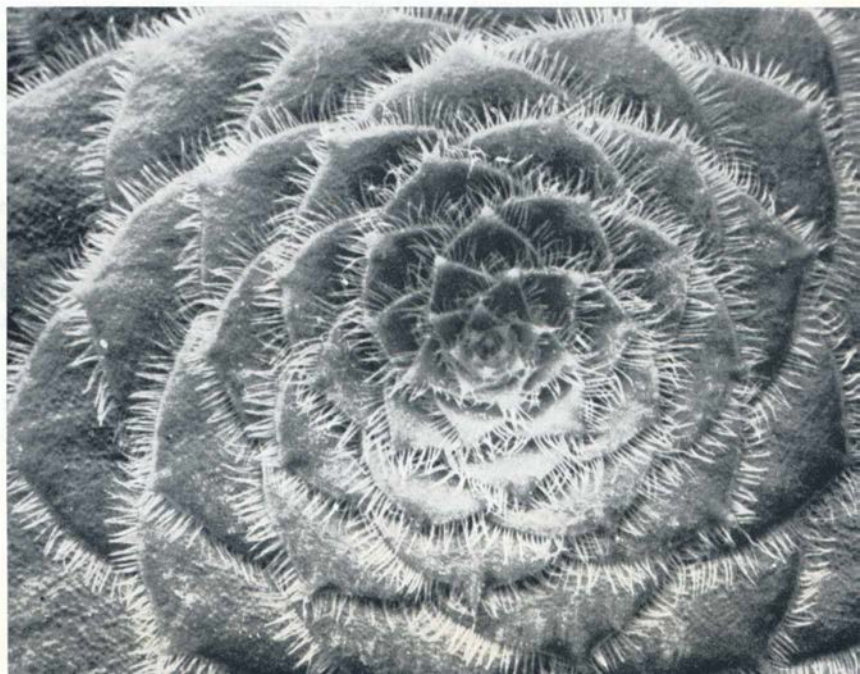
(Slot)

LUDMILA HEJLOVA-VILDOVA

A. tabulaeforme (Haw.) Webb et Berth.

Ook deze *Aeonium* is een interessante plant, die vaak stamloos is of een zeer kort stammetje heeft, dat onvertakt en halfhoutig is. Het rozet bestaat uit bladeren die dakpansgewijs over elkaar heen liggen en bereikt in de cultuur een doorsnee van 10-20 cm. Het is gewoonlijk plat, soms ietwat bol. (tabulaeforme = tafelvormig). De bladeren zijn grasgroen, spatelvormig, aan de basis versmald, plat en aan de randen voorzien van lange wimpers.

De bloemstengel is onregelmatig vertakt en enigszins kleverig. De lichtgele bloemen verschijnen in juli en augustus. De soort komt voor aan de noordkust van het eiland Tenerife. De rozetten bereiken daar een doorsnee van wel 50 cm en groeien niet horizontaal maar bijna verticaal.

Behandeling

Vele soorten zijn geschikt als kamerplant, terwijl de planten 's zomers goed buiten kunnen staan. Ze houden gewoonlijk niet van felle zon en moeten voorzichtig begoten worden. 's Zomers vrij veel water geven. De planten zijn niet winterhard, maar moeten niet te warm overwinterd worden, liefst niet boven 10° C. Vermeerdering door zaaien, stekken of bladstekken. Sommige soorten hebben juist in de zomer hun rustperiode, die zich aankondigt door het afvallen van de oudere bladeren, terwijl de overblijvende bladeren zich beker- of knopvormig samentrekken. Vooral bij *A. holochrysum* is dit duidelijk waar te nemen. De planten moeten dan beslist vrij droog worden gehouden omdat de wortels vrijwel geen water opnemen. Pas als hergroei optreedt meer water geven. De 's winters bloeiende soorten mogen beslist niet geheel droog worden gehouden!

Gietwater deel 2

F. J. DE JONG

In het vorige artikel is het leidingwater in tamelijk schrille kleuren geschilderd. Toch hoeft niet iedereen hier wakker van te liggen omdat, zoals bekend zal zijn, de kwaliteit niet overal even beroerd is. Bij een niet te hoog chloridegehalte van maximaal 50 miligram per liter is met enige kunstgrepen nog wel iets behoorlijks te brouwen.

Voor we ons verder verdiepen in de mogelijkheden met leidingwater bied ik mijn oprechte excuses aan als deze verhandeling in chemisch opzicht toch nog te ver gaat. Voor een beter begrip van wat we precies met onze planten uithalen en wat we ze kunnen besparen is dit onvermijdelijk.

Wie het allemaal niet meer ziet zitten kan zich altijd onbeschroomd tot ondergetekende wenden.

Maar nu zetten we nog eventjes de tanden op elkaar. Misschien loont het de moeite. We bespraken in het vorige artikel de in het leidingwater voorkomende zouten Calcium- en Magnesiumbicarbonaat die samen de zogenaamde **tijdelijke hardheid** vormen. Deze wordt tijdelijk genoemd omdat hij bij het koken van het water verdwijnt, daar de genoemde bicarbonaten dan in onoplosbare verbindingen worden omgezet. Ketelsteen is hiervan een overbekend gevolg. Door ons leidingwater te koken **ontharden** we het. Weliswaar gedeeltelijk, maar die griezelige, basisch reagerende bicarbonaten zij we kwijt. Vooral als het water een tijdje stevig doorkookt en de neerslag de tijd voor bezinken wordt gegund.

Daarnaast komen Calcium en Magnesium in het leidingwater voor als sulfaat en chloride. Deze zouten worden niet door koken onschadelijk gemaakt en vormen zodoende de **blijvende hardheid**. Alle Calcium en Magnesiumzouten bij elkaar opgeteld bepalen de **totale hardheid**.

Het begrip hardheid komt ons bekend voor. Deze wordt uitgedrukt in Duitse graden of °D en varieert in ons land van 2 tot 30.

Voor elke plaats zijn deze hardheden indertijd gepubliceerd in de vorm van tabellen in het blad „Comfort”. Hierin werd de totale hardheid vermeld en niet daarnaast de tijdelijke. Wat nog belangrijker is, over het chloridegehalte komt men hieruit niets aan de weet. Hoe harder echter het water, des te meer kans lopen we op een hoog chloridegehalte.

Het betreffende waterleidingbedrijf verstrekt u echter gaarne inlichtingen hieromtrent. Tussen haakjes, het chloride wordt door het Proefstation voor de Bloemisterij te Aalsmeer officieel als toxisch oftewel giftig voor sommige gewassen beschouwd.

Zoals reeds vermeld is het gehalte per landstreek zeer variabel. Voor pompstations op de zogenaamde „pleistocene zandgronden“ van 10 tot 20 milligram per liter. Bij winning uit de grote rivieren, het IJsselmeer en ook sommige kuststreken beweegt het zich tussen 100 en 350 (!).

Onze laatste bepaling voor Breda was 16 (zeer gunstig) en voor Zaandam 314 milligram. Het chloride gaat in het leidingwater altijd vergezeld van Natrium. Een chemisch huwelijk tussen deze twee kennen we als Natriumchloride of keukenzout. Omgerekend komt het hier op neer dat men in het geval Zaandam meer dan een half ons keukenzout in 100 liter zuiver regenwater zou oplossen en daarmee zijn planten begieten.

Dit zullen we natuurlijk nooit bewust doen, als we weten dat Natrium een remmende werking uitoefent op de opname van Kalium, Calcium en Magnesium. Het chloride heeft een soortgelijke invloed voor wat betreft de nitraat-stikstof.

Uit de voorgaande rijstebrijberg kunnen we de volgende conclusie trekken. De boffers onder ons zijn diegenen waarbij de tijdelijke hardheid van het leidingwater weinig verschilt van de totale hardheid waardoor koken op een vrijwel volledige ontharding neerkomt. Als dit dan nog gepaard gaat aan een laag gehalte aan keukenzout is er helemaal geen vuiltje aan de lucht.

Doorgaans zullen we deze gunstige condities alleen maar aantreffen bij leidingwater met een lage hardheid van 2 tot ongeveer 10°D.

Met leidingwater tot een hardheid van 5 à 6°D kan zonder meer worden gegoten, hoewel koken en een controle op het chloridegehalte aanbevelenswaardig blijven. Het kalkgehalte is echter niet gevaarlijk.

Evenwel wordt vooral bij zacht water de pH door het waterleidingbedrijf kunstmatig hoog gehouden door een zeer kleine dosering van Natronloog. Dit ter voorkoming van corrosie in leidingen enz. Men kan hierbij wel eens tot pH 8 gaan en dan verdient het misschien toch aanbeveling om over te gaan tot het zogenaamde

Aanzuren

Een andere manier om het al of niet hoge gehalte bicarbonaat in het leidingwater te lijf te gaan en het schadelijk karakter daarvan uit te bannen is het toevoegen van een minimale hoeveelheid zuur.

Het resultaat van deze behandeling is, dat het aan Magnesium en Calcium gebonden zeer zwakke koolzuur populair gezegd de benen moet nemen om plaats te maken voor het toegevoegde sterke zuur. Met als gevolg dat de pH van het water daalt en leefbaarder waarden bereikt. Het gevaar dat de grond na lange tijd gieten met leidingwater alkalisch wordt is hiermee opgeheven.

Bij de zuurkeuze moet óók ik zwavelzuur adviseren, al of niet geconcentreerd. Over geconcentreerd zwavelzuur is de laatste tijd nogal het een en ander te doen geweest.

Niet ten onrechte, want het is inderdaad zeer gevaarlijk agressief spul dat ik geen leek in handen zou willen geven. Toch zou het mij niet verbazen als de meest fervente tegenstanders op een zaterdagmiddag wel hun door luis aangetaste wortelgestellen in Parathion staan te soppen. Het is maar wat je kunt hebben.

Vandaar nog een advies om door uw leverancier van het zwavelzuur een verdunning van 10 volumedelen 96%ig zuur op 90 delen water te laten maken. Mocht u dit zelf willen doen, dan **nooit** water in het zuur gieten maar altijd andersom, daar de eerste handeling bijna explosief opspatten tot gevolg heeft. Dit kan u dus uw ogen kosten.

Van dit mengsel voegen we 10 maal zoveel toe als anders van geconcentreerd zwavelzuur wordt gebruikt. Dit komt neer op 1 milliliter per °D **tijdelijke** hardheid op 10 liter leidingwater. Let wel, niet op de totale hardheid zoals foutief gepubliceerd in het boekje van H. Herold, „Het verzorgen en kweken van cactussen”.

Na deze aanzuring heeft het water een pH van 4,5-5 gekregen. Mocht de tijdelijke hardheid van het leidingwater u niet bekend zijn, dan kan het waterleidingbedrijf de nodige gegevens verstrekken.

Daarnaast kunnen we ook met het zuur instellen op de juiste pH en wel door middel van zogenaamd pH indicatorpapier, geschikt voor het bereik van 1 tot 10. Dit papier neemt bij elk pH getal een bijbehorende kleur aan, af te lezen op een kleurschaal. *

Slechts op één manier werkt deze meetmethode met pH papier tamelijk precies. Daartoe gieten we in een wit theekopje het te meten water ongeveer tot twee centimeter hoogte en laten hierin een reepje pH papier rustig naar de bodem zakken. Het resultaat is na enige minuten af te lezen. Het eenvoudig indopen van het papier om het daarna buiten de vloeistof af te lezen geeft een belangrijke fout in de aanwijzing.

Perim 144, Zaandam.

Hoya carnosa

FRANS NOLTEE

Deze plant kunnen we, om in muziektermen te spreken, zowel tot het klassieke als tot het populaire genre rekenen. Klassiek omdat hij al eeuwenlang gekweekt wordt. Populair omdat een heel groot percentage van de Nederlandse huiskamers wel een „Wasbloem” herbergt.

Een populariteit die welverdiend is, want Hoya carnosa is een dankbare en fraaie kamerplant.

Een bloeiende plant levert een prachtig schouwspel op met de naar verhouding grote schermen van witte tot rose bloemen, die een roodachtig hart hebben. Een goed gekweekte plant kan in voorjaar en zomer enkele malen tot bloei komen.

Op de grote foto van de bloemen zijn duidelijk de honingdruppels op te merken. De vrij zware geur komt op de foto helaas niet zo tot zijn recht. *H. carnososa* zou natuurlijk nooit zo populair zijn geworden als hij moeilijk te kweken was. Er zijn wel enkele punten waar u op moet letten. Zo wil de plant bijv. wel een warme en lichte standplaats maar die moet toch ook weer niet te zonnig zijn. 's Zomers verlangt hij nogal wat water, terwijl we hem dan ook kunnen besproeien. 's Winters geven we weinig water, bij een temperatuur van zo'n 12 - 20° C.

Zodra de knoppen verschijnen moet u de plant niet meer draaien aangezien ze anders afvallen. Ook moet u altijd het bloemsteeltje, waarop de bloemen gezamenlijk zijn ingeplant, aan de plant laten zitten. Op dit steeltje worden nl. telkens opnieuw de knoppen gevormd.

U doet er goed aan de plant regelmatig te controleren op wolluis, waarvan hij net als andere Asclepiadaceae nogal gauw last heeft.

De lange, rankende takken kunt u het best leiden langs een stevig, rond gebogen ijzerdraad of langs een rekje. Nou hoop ik wel dat niemand gaat vragen of deze plant eigenlijk wel een succulent is. Veel geleerdere mensen dan ik hebben zich met die vraag beziggehouden en zijn er niet uitgekomen. Feit is in ieder geval dat de plant zich in kamer of kas tussen andere succulenten best thuis voelt.

Als u iets hebt tegen groene planten is er speciaal voor u ook een variëteit met geelbonte, soms zelfs rose overlopen bladeren. Helaas groeit en bloeit deze vorm wat minder uitbundig.

Foto's van de schrijver

Toumeya polaskii

Dit miniatuurtje, dat nooit aan beginnende liefhebbers wordt aanbevolen, is voor degene die het veel zon kunnen bieden toch wel een plantje dat zeker ook wortelecht veel bloem-plezier zal verschaffen. Om een voorbeeld te geven: in 1972 opende een exemplaar tussen 19 april en 20 juli zes maal één van zijn witte, lichtroze gestreepte bloemen gedurende 2 tot 4 dagen (dit laatste afhankelijk van het weer). En dit is echt normaal; veelal bloeien ze nog in de herfst! De omstandigheden waren in dat jaar niet eens zo gunstig: de plantjes stonden voor een zuidaam op zolder met als bijverlichting gedurende 12 uur per dag twee Vita-Lite 40 W buizen. Het grondmengsel bestond uit gelijke delen zand, fijn grint en klei en 10% Lentse potgrond. De wortelhals werd door fijn grint tegen blijvend vocht beschermd. De potjes stonden op een laag zand van 2 cm dikte welke matig vochtig gehouden werd.

Dit Mexicaantje heeft een grijsgroene, soms blauwige huid met merkwaardige, naar boven gekromde ronde stekels. In de literatuur leest men steeds weer dat er per tuberkel slechts één stekel zou komen welke dan weer spoedig zou afvallen (althans bij wilde planten). Echter, bij de meeste van mijn importen staan op elke tuberkel twee stekels en ze vallen ook niet af (soms zijn ze onderaan niet meer aanwezig).

Of *T. polaskii* (meestal wordt de oude geslachtsnaam *Turbinicarpus* gebruikt), evenals sommige andere leden van dit geslacht, als eigen soort dan wel als variëteit (hier van *schwarzii* of *klinkerianus*) beschouwd moet worden, is niet duidelijk. Kladiwa noemt haar een variëteit van *schwarzii*, 1963.

De afbeelding betreft een import, doorsnede 2 cm, met slechts één stekel per tuberkel.

ONGEREGELD

Teksten en foto's: Krank Pietersen
Hei- en Boeicopseweg 57, Hei- en Boeicop

maar wel **GOED**

Mammillaria schumannii

Deze grootbloemige Mammillaria komt niet algemeen in onze verzamelingen voor. Men meent terecht dat deze fraaie plant wat moeilijk in cultuur is. Zij die het toch eens willen proberen kunnen misschien van de volgende aanwijzingen gebruik maken. Het grondmengsel bestaat uit b.v. 40 % rivierklei en 60 % zand en fijn grint in verschillende korrelgrootten. De wortelhals wordt tussen steentjes ingebouwd. Gedurende de groeitijd geeft men van onderaf matig water (aangezuurd leidingwater, zie o.a. Succ. 1971, blz. 147-149, 207-209, of niet-vervuild regenwater). Tijdens koudere perioden in de zomer liever in het geheel geen water toedienen. De plant verlangt veel zon, frisse lucht en hoge nachtelijke luchtvochtigheid (nevelen; ook 's winters bij mooi weer!). Bij minimaal 5° C droog overwinteren.

Hildmann beschreef *M. schumannii* (volgens Karl Schumann waarschijnlijk niet naar hem maar naar de botanische verzamelaar W. Schumann genoemd) in 1891 zonder gegevens over bloem, vrucht, zaad en verspreiding. In 1900 publiceerde Brandegee dezelfde plant; nu echter ontving zij de naam *M. venusta*. Vervolgens stelden Britton en Rose in 1923 ten behoeve van *schumannii* het geslacht **Bartschella** op, voornamelijk op grond van de afwijkende vrucht. In 1941 brachten Marshall en Bock *schumannii* terug naar *Mammillaria* en Moran plaatste *Bartschella* in 1953 als ondergeslacht bij *Mammillaria*. Ten overvloede deed ook Soulaire dit laatste twee jaar daarna.

Het lichaam is prachtig grijsgroen tot grijsviolet, enkel of vanuit de basis spruitend, tot 6 cm breed en iets minder hoog. De tepels dragen 9-15 rand-

dorens, wit met donkere punt, tot 12 mm lang en 1-4 aan de basis witte, haakvormig gebogen of rechte middendoorns, tot 17 mm lang. De violette bloemen met een doorsnede tot ruim vier cm verschijnen hier tussen half augustus en eind september en blijven twee tot drie dagen open. Het land van herkomst is Mexico: Baja California.

De afbeelding betreft een import, doorsnede 4 cm.

Frailea asterioides Werd.
en **Frailea phaeodisca** (Speg.) Speg.

door A. F. H. BUINING

Frailea asterioides werd in 1936 door H. Blossfeld en O. Marsoner gevonden bij Alegrete in Rio Grande do Sul, Brazilië en ter bestemming gezonden aan Prof. Werdermann, die deze plant beschreef in Fedde, Repertorium, Bd 42:6-7, 1937.

In zijn *Blühende Kakteen und andere Sukkulenten*, Tafel 139, 15 maart 1938, geeft Werdermann een uitvoerige en nauwkeurige beschrijving met een kleurenfoto van een bloeiende plant uit de botanische tuin te Dahlem.

Backeberg en Knuth beschreven in *Kaktus-ABC*: 248, 415, 1935 een *Frailea castanea*.

In *Kakteenkunde*: 164, 1937 geeft Werdermann de redenen aan waarom hij *Frailea asterioides* beschreven heeft, namelijk omdat *Frailea castanea* 1,5 cm in diameter is (*F.asterioides* 2,5-3,5 cm) en 15 ribben heeft (*F.asterioides* 9-10 (-11)). Bij *F.castanea* ontbreekt de beschrijving van de bloem en het zaad, terwijl de vruchten anders gekleurd zijn (bij *F.castanea* oorspronkelijk "rufus" = rossig bruinrood, de borstels "obscurus" = donker, de haren "brunneo-griseus" = bruingrijs; bij *F.asterioides* de vrucht geelachtig-groen, de borstels bruin en grijsbruine wol).

F.phaeodisca tussen Alegrete en Livramento

Werdermann komt dan met zekerheid tot de conclusie, dat zijn *F.asterioides* niet identiek is met *F.castanea*. Backeberg noemt nog 1 middendoren terwijl Werdermann geen duidelijke middendoren heeft kunnen waarnemen.

Backeberg ontving zijn plant reeds in 1935 uit Uruguay. Opmerkelijk is dat Backeberg in de beschrijving van zijn plant in *Die Cactaceae*, III, 1665, 1959, deze in zoverre heeft aangepast, dat het aantal ribben nu 10-15 bedraagt, de vrucht nu geelachtig groen is, terwijl over de borstels en haren, evenals over de doorsnede van de plant niet meer gesproken wordt. De beschrijving van bloem en zaad is daar gewoon overgenomen. Wij nemen derhalve aan dat *Frailea asterioides* door Werdermann terecht is beschreven als een zelfstandige soort.

Hier blijkt weer hoe gevaarlijk het is nieuwe planten te beschrijven naar enkele ontvangende exemplaren, zonder de variabiliteit op de groeiplaats te kennen.

Hoe gevaarlijk het is om planten te beoordelen alleen naar de vaak veel te summier beschrijvingen, blijkt wel uit een publicatie van wijlen Prof. Castellanos: *Revision de las Cactaceas Argentinas*, III, in 1966/67.

Hier wordt gesteld dat *Frailea castanea* Bckbg. et Knuth en *Frailea asterioides* Werd. (geschreven met een *i* te weinig) synoniem zijn met *Frailea phaeodisca* (Speg.) Speg. De verschillen tussen *Frailea phaeodisca* en *asterioides* zijn echter zo evident, dat het onbegrijpelijk is, dat een auteur tot deze stelling komt. Castellanos noemt als vindplaatsen van *Frailea phaeodisca* Paraguay (zonder nadere aanduiding); Argentinië: Entre Rios (Concordia) en Corrientes (Santo Tomé); Uruguay: Salto. Dat hier vindplaatsen van beide onderhavige soorten dooreen zijn gehaald is zeker.

Wij vonden in 1966 *Frailea phaeodisca* in de omgeving van Cacapava (R.G. do Sul) en in 1972 tussen Alegrete en Livramento (R.G. do Sul). *Frailea asterioides* troffen wij aan ten zuiden van Alegrete maar ook in het grensgebied langs de Rio Guarai beide in R.G. do Sul in 1966. In 1972 vonden wij vormen van *F.asterioides* bij de stad Uruguiana en ver noordelijk daarvan bij São Borja, beide aan de oostkant van de Rio Uruguay.

Nu ligt de Rio Guarai niet zo ver noordelijk van Salto in Uruguay aan de Rio Uruguay, terwijl direct aan de westkant van deze rivier tegenover Salto, Concordia ligt. Vrij zeker is hier de vindplaats van *F.phaeodisca* volgens Spegazzini. Santo Tomé ligt aan de westkant van de Rio Uruguay tegenover São Borja. Hier komt dus *Frailea asterioides* voor.

Tot onze verbazing vonden wij (Leopoldo Horst en ik) in 1972, vergezeld door de assistent Schinini van Prof. Ing. A. Krapovickas van Corrientes, vrij dicht oostelijk van de Rio Parana in Misiones in Argentinië een vorm van *F.asterioides*, opvallend groen van kleur.

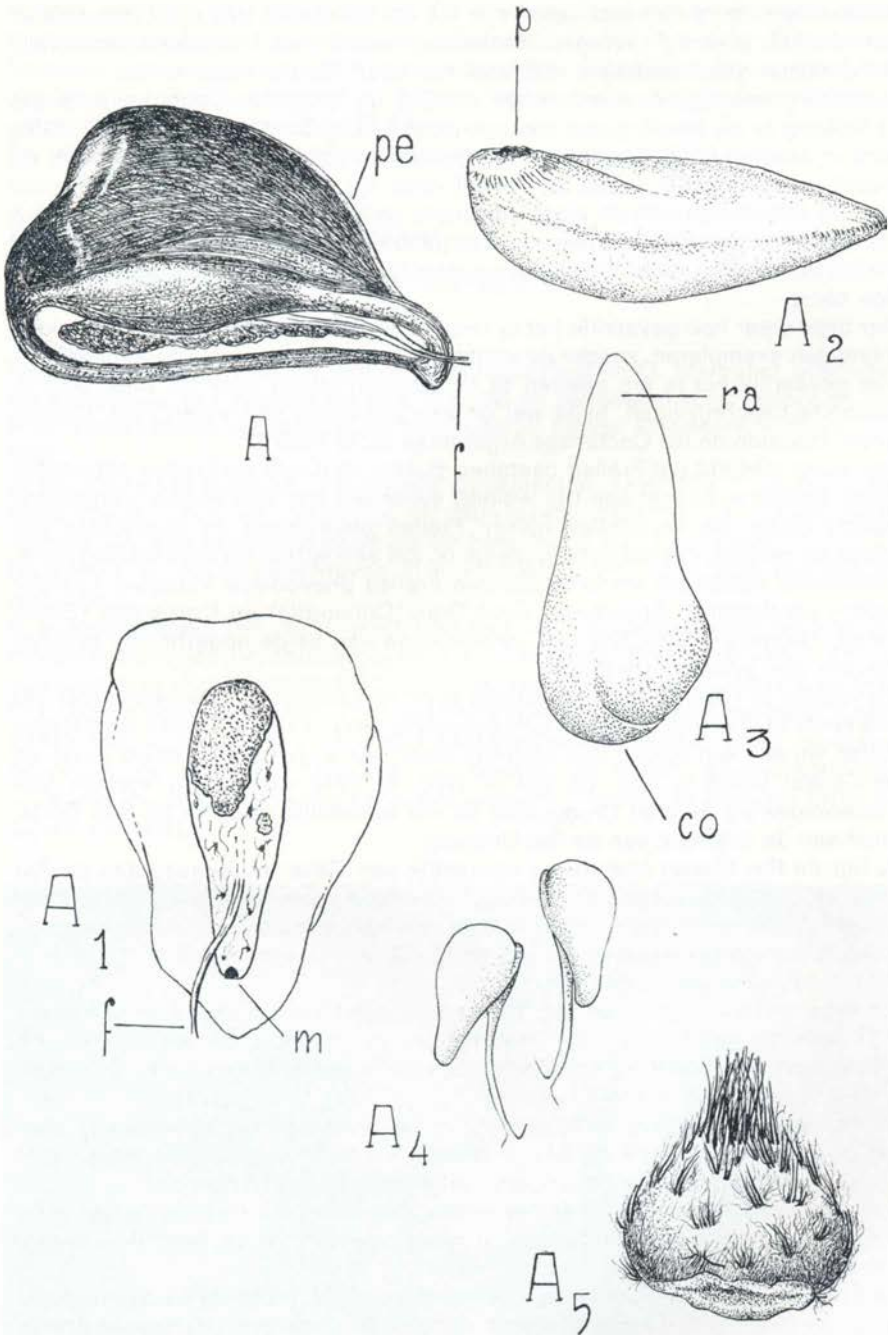
Frailea asterioides komt derhalve voor in het zuidwestelijk en westelijk deel van de staat Rio Grande do Sul in Brazilië en de aangrenzende gebieden in Uruguay en Argentinië en bovendien oostelijk langs de Rio Parana.

Frailea phaeodisca komt voor in het zuidelijk deel van Rio Grande do Sul (Brazilië) en het aangrenzend gebied in Uruguay, wellicht nog in Argentinië tegenover Salto.

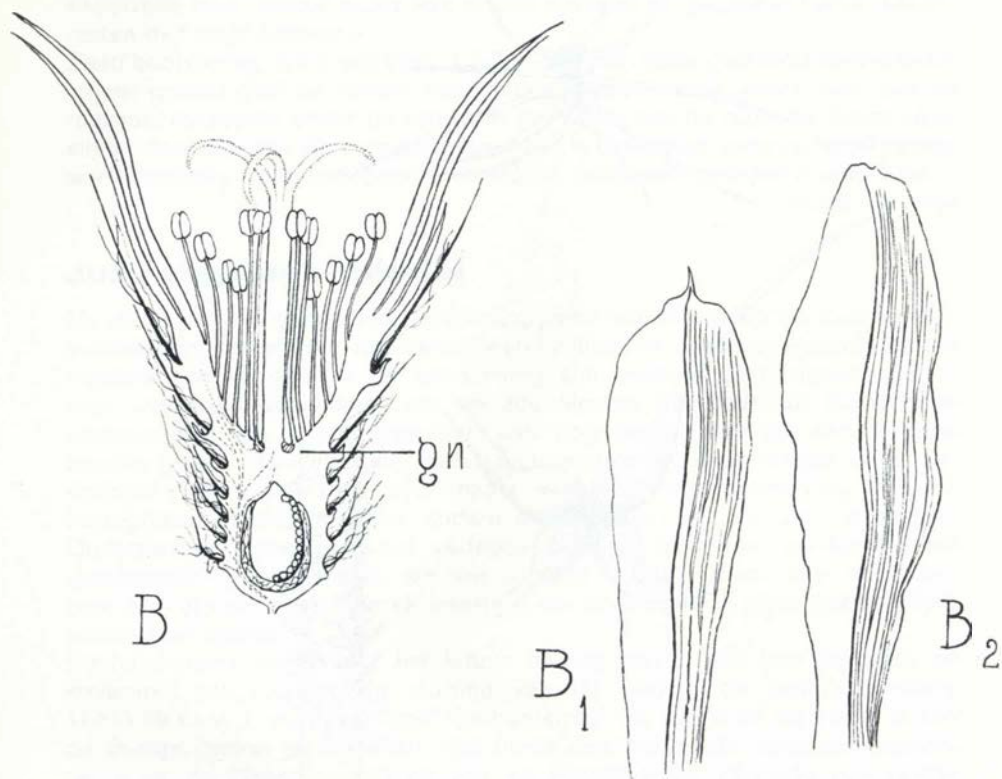
Het komt ons gewenst voor beide planten thans goed te definiëren aan de hand van op de verschillende groeiplaatsen verzamelde gegevens en aldaar gemaakte foto's, alsmede van de zeer deskundige tekeningen van mijn medewerker Brederoo.

FRAILEA PHAEODISCA (Speg.) Speg.

Enkel, platrond, tot 3,5 cm diam., ca. 1-2 cm hoog boven de grond, donkergroen tot donkerbruin, met lange penwortel. Ribben 22-26, vlak, slechts gescheiden

- A = zaad; pe = kam; f = funiculus.
 A1 = hilumzijde; f = funiculus; m = micropyle.
 A2 = embryo met binnenste testa; p = lege perispermzak.
 A3 = embryo; co = cotyledons; ra = worteldeel (radicula).
 A4 = zaadknoppen.
 A5 = vrucht.

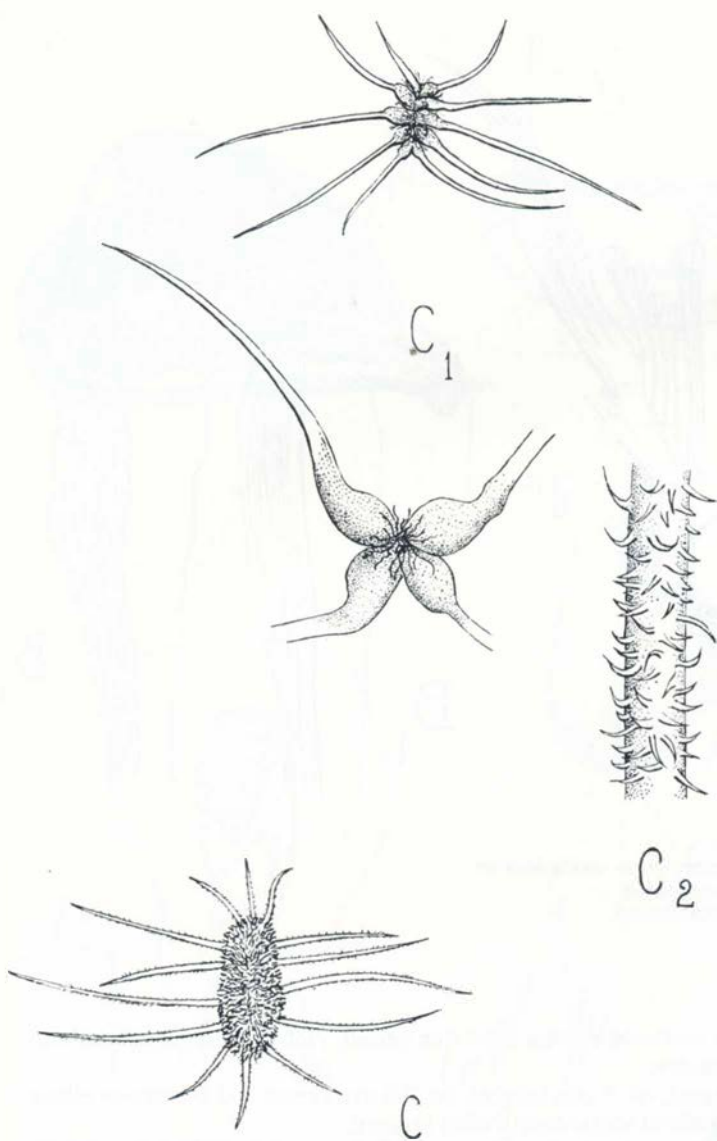
B = bloemdoorsnede; gn = nektarklieren.
 B₁ = buitenste perianthblad.
 B₂ = binnenste perianthblad.

door een donkere verticale streep, tot 4 mm breed, niet of nauwelijks plat verhoogd rond de areolen.

Areolen rond tot ovaal, ca. 1 mm lang en ca. 0,5 mm breed, 1-1,5 mm van elkaar op de rib, met opvallend violet-zwart viltig kussen.

Dorens recht, plat tegen de plant, ca kam- tot ster-vormig gesteld, 1-2 mm lang, zeer dun, 10-14, wit, aan de voet verdikt en daar bruinzwart, voorzien van fijne stekeltjes, middendorens ontbreken.

Bloem trechtervormig, ca. 22 mm lang en breed, soms groter, geel; pericarpellum 5,5 mm lang, 3,5 mm breed, met zeer fijne schubjes in de oksels waarvan lichtbruine areolen waaruit bruine gebogen borstels en grijswitte haren, de borstels in bundels van 2-3 en 3-4 mm lang; receptaculum 5,5 mm lang, met schubjes in de oksels waarvan lichtbruine areolen, waaruit bruine borstels, 1-2 bijeen, 5-9 mm lang en grijswitte haren; zaadholt 3,5 mm lang, 1,5 mm breed, gedeeltelijk omgeven door een holle ruimte, zaadknoppen wandstandig aan verticale strengen; nectarkamer 0,5 mm diam., nectarklieren aan de voet van de stamper; buitenste perianthbladeren spatelvormig, 10 mm lang, 2 mm breed, gaafrandig, soms aan de top een fijne nagel, glanzend geel; binnenste perianthbladeren spatelvormig, 15 mm lang, 3 mm breed, gaafrandig, glanzend geel;

10-72 FB

- C = dorenareool 20 maal vergroot.
 C1 = boven: jong areool; onder: zeer jong areool.
 C2 = deel van doren sterker vergroot.

stamper 11 mm lang, 0,5 mm breed, groenachtig-wit, 6 stempels, 3,5 mm lang, iets gebogen, wit, van papillen voorzien; primaire meeldraden evenwijdig aan de stamper, 8-10 mm lang, secundaire meeldraden in 4 kransen, lang 5-7 mm, gedeeltelijk tegen de receptaculumwand liggend, alle meeldraden wit, de helmknopjes 1 mm lang en geel. Vrucht vrijwel rond, 11 mm lang, 10 mm breed,

onderzijde kaal, verder bezet met bruine borstels en grijswitte haren, bloemresten niet altijd aanwezig.

Zaad bootvormig, 2,5-3 mm lang, 1,5-2 mm breed; testa glanzend donkerbruin, vrijwel geheel glad en zonder knobbeltjes; hilum basaal, ovaal, kam aan de rugzijde, micropyle onder de rand van het hilum aan de rugzijde, hilum afgesloten door een dun vlies waaraan funiculus is bevestigd; embryo kegelvormig, wortelgedeelte spits toelopend, cotyledons zichtbaar, perisperm ontbreekt.

wordt vervolgd

Juli / augustus - allerlei

Nu de al dikwijls genoemde handleiding voor het verzorgen en kweken van succulenten binnenkort zal verschijnen, zullen de maandoverzichten sterk ingekrompen worden. In de handleiding zijn deze maandadviezen immers zeer uitgebreid opgenomen en het zou slechts tot eindeloze herhalingen leiden indien we in ons maanblad ook nog eens uitvoerige aanwijzingen zouden geven. Dat wil echter geenszins zeggen dat deze rubriek gaat verdwijnen! We stellen ons voor naast een beknopte opsomming van de belangrijkste werkzaamheden, andere onderwerpen aan de orde te stellen. Onderwerpen waaraan in het verleden geen of te weinig aandacht werd geschonken. Voorts hopen we dat u deze rubriek, meer dan voorheen, gaat zien als uw eigen rubriek waarin u uw ervaringen in onze gezamenlijke hobby kunt spuien.

De handleiding wordt voor het luttel bedrag van f 1,75 (ver beneden de kostprijs!) toegezonden na storting van dit bedrag op postgirorekening 114 11 75 t.n.v. J. de Gast, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo en wij raden u aan dit boekje beslist te bestellen. Het bevat een schat aan adviezen, samengevat uit de maandoverzichten van de laatste jaren, alsmede een aantal belangrijke en uitgebreide artikelen over allerlei onderwerpen en werkzaamheden onze liefhebberij betreffende, gedeeltelijk eveneens samengevat uit vorige jaargangen. Een werkje van onschatbare waarde, dat gezien het vele werk dat er aan verbonden is, zeker de eerstkomende jaren niet opnieuw opgezet zal worden. Haast u dus, de oplage is beperkt.

* * *

In juli zetten we de behandeling van onze planten voort volgens de juni-aanwijzingen. Volop luchten en ruim water verstrekken aan de zomergroeiers. Echter als steeds voorzichtig bij de planten van de gevoelige geslachten.

Vele cactussen en andere succulenten houden een korte zomerrust in juli-augustus. Dan de watergift verminderen, doch de cactussen wel blijven nevelen, 's avonds of 's morgens vroeg en zo mogelijk ook overdag. In augustus alleen water geven aan planten die het werkelijk nodig hebben. Oppassen tijdens broeierig, drukkend-warm weer.

Er kan in juli en eventueel in augustus nog geënt worden, doch dan alleen op zonnige droge dagen. Hetzelfde geldt voor het stekken.

Zaailingen verspenen of voor de tweede maal verspenen, zodat zij vastgeworteld zijn vóór de winterrust intreedt.

Ongedierte in de gaten houden en zo nodig krachtig bestrijden.

's Zomers treedt dikwijls een explosieve vermeerdering van dit gedierte op. Er kan ook in augustus nog met natte bestrijdingsmiddelen gespoten worden. In de winter liefst niet. Door wortelluis of aaltjes aangetaste planten kunnen nu nog behandeld worden. Vóór de rustperiode kunnen zij dan weer aan de groei zijn.

De planten welke niet verpot zijn, om de 14 dagen bemesten, doch half augustus de bemesting staken.

In juli stekken snijden van struikmesems. Ook de halfstruikvormige mesesoorten zoals Cheiridopsis, Bergeranthus, Carruanthus, Hereroa, Rhombophyllum e.d. (zomergroeiers) kunnen nu nog gestekt worden. De stekken zijn dan beworteld voordat de planten in rust gaan; de rustperiode loopt n.l. van november tot april.

Het is dikwijls moeilijk exact te bepalen wanneer de verschillende geslachten uit de grote groep Mesembryanthemaceae groeien. Een goed houvast hebt u er aan door de planten zelf steeds nauwlettend te bekijken. Het verschijnen van nieuwe bladeren of bladparen duidt er o.a. op dat de plant gaat groeien en dus water verlangt. Zoals bij alle succulenten dient in het begin van de groeiperiode zeer spaarzaam water gegeven te worden.

De aanvang van de groeitijd kan voor afzonderlijke soorten binnen een geslacht verschillend zijn, zodat er geen algemene regels te geven zijn.

Cactusparadijzen in Brazilië (III)

A. F. H. BUINING

Behalve de in het decembernummer van Succulenta, jaargang 1973 op pag. 229-230, besproken **Discocactus horstii** Buin. et Bred., komen in de wijdere omtrek van Grão Mogol in Minas Gerais nog enige zeer interessante cactussen voor. Evenals in de gebieden rondom Diamantina vinden wij in deze omgeving vormen van "Canella da Ema", de volksnaam voor een merkwaardig gewas, waarvan de wortels als het ware stengelachtig met schubben bedekt bovengronds groeien en eindigen in langwerpige, verschillend gekleurde bladeren.

Om U een beeld te geven van de top van een van de vele bergen waar o.a. **Discocactus horstii** voorkomt, geef ik nog een foto van deze plant met verbrande resten van deze "Canella da Ema", waarop ik later nog terug kom.

Op deze berg en in verdere wijde omgeving groeit **Micranthocereus auri-azureus** Buin. et Bred., (beschreven in C. and S.J. (U.S.) Vol. XLV, pp. 120-123, 1973). Het is tot dusverre de grootste **Micranthocereus** sensu Buin. et Bred. die wij gevonden hebben. De foto spreekt voor zichzelf. In de omge-

Discocactus horstii met verbrande resten van „Canella da Ema”, temidden van kwartsgesteente.

ving van deze planten vlogen paartjes heel kleine zwarte kolibries, die zeer zeker tot de bestuivers van de buisvormige bloempjes gerekend moeten worden. Wij troffen het dat een vrij groot aantal planten vol met rijpe vruchten zat, waarin kleine miertjes zich tegoed deden aan het zoete vruchtvlees en vervolgens de zaadjes versleepten.

De berg afdalend zien wij op de flanken en aan de voet **Brasilicereus markgrafii** Bckbg. et Voll. De beschrijving is geschied naar in 1938 verzameld materiaal door Markgraf, Brade en Mello Barreto. De dikte van deze plant is niet zoals geschreven is die van een potlood, maar op de groeiplaats 2-2,5 cm in diameter, terwijl wij planten vonden van vrijwel 2 m lengte. Was de vrucht bij de publicatie onbekend, wij kunnen hier een foto van de groeiplaats brengen van een bloeiende top, tevens een met vruchten.

Verder onderaan de berg vinden wij een **Discocactus** species volkomen afwijkend van **D. horstii**, maar meer verwant met **Discocactus placentiformis**. De foto van deze plant vertoont tevens een niet verbrand exemplaar, maar een frisgroene "Canella da Ema". Van deze **Discocactus**, die tot 21 cm in door-

Brasilicereus markgrafii met vruchten.

B.markgrafii, bijna 2 m hoog.

Boven: *Discocactus* spec. verwant aan *D. placentiformis*.

Foto's volgende blz:

Links boven *Brasilicereus markgrafii*.

Rechts boven *Euphorbia* spec.

Links onder *Micranthocereus auri-azureus*

Rechts onder *Pseudopilocereus fulvilanatus*.

snede wordt, wordt nog bestudeerd of een afscheiding van **D. placentiformis** als variëteit of soort gerechtvaardigd is.

In dit gebied en ook verder noordwaarts komt nog voor **Pseudopilocereus fulvilanatus** Buin. et Bred. (beschreven in K.u.a.S. pp. 145-147, juli 1973), een forse zuilvormige plant met in de top een blauwachtige epidermis en op de ribben geelbruine wolharen. De vrijwel witte bloem wordt gevolgd door een platronde donkerbruin-violette, sterk gerimpelde vrucht. Een opvallend mooie en afwijkende soort.

Ook hier treffen we weer een interessante, mij onbekende succulente **Euphorbia** aan, die vrij grote opgaande struiken vormt. Ongetwijfeld zou ook dit belangrijke gebied door de overheid beschermd moeten worden.

(wordt vervolgd)

AFD. GOOI en EEMLAND

Verslag van de bijeenkomst op 7 mei j.l.

Dit maal weer een goede opkomst, juist geteld 30 afdelingsleden.

Twee personen waren verhinderd, zo vermeldde de voorzitter bij zijn openingswoord en een hartelijk welkom in de kring ging naar de heren v.d. Schoor, Polman, Bessel en de Jonge.

Als punt op de agenda stond de jaarvergadering van de afdeling vermeld. Het oude bestuur werd hierbij bedankt voor zijn activiteiten in het voorgaande jaar en de voorzitter vroeg, indien de aanwezigen geen bezwaren hadden, om het komende seizoen met dezelfde formatie verder te gaan.

Van de bibliothecaris hoorden wij dat op het moment veel boeken ter uitlening in omloop zijn.

In verband met het grotere aantal leden dat de vergaderingen tegenwoordig bijwoont zal geprobeerd worden het ruimere

bovenzaaltje te bespreken.

Na dit alles kwamen de problemen rond de planten aan de orde. Dit na een opmerking van een van de leden dat aan zijn pas gekochte exemplaren nogal wat wortelluis te vinden was.

In het laatste gedeelte van de avond werd een aantal dia's vertoond van een zestien-daags bezoek van ondergetekende in de maand maart van dit jaar aan Mexico.

Na wat beelden uit de hoofdstad ging de tocht naar het pyramidecomplex in Teotihuacan waar ook de cactussen in de omgeving bekeken werden.

Terug in Mexico-city ging het vervolgens richting Publa - Tehuacan waar in de buurt van deze laatste stad verschillende opnamen van de gevonden cactussen gemaakt zijn. Door het late uur werd besloten een volgende maal met deze reis verder te gaan.

Secr. N. G. HAFKAMP,
v. Amstellaan 10, Loenen a/d Vecht

RUILBEURS ZUID-WEST NEDERLAND.

Zoals reeds enkele jaren gebruikelijk is, zal ook dit jaar weer een grote ruilbeurs georganiseerd worden door de afdelingen Zeeland, West-Brabant, Hoekse Waard, Dordrecht, Gorinchem en Tilburg. Evenals voorgaande jaren zal deze beurs plaatsvinden in het centraal gelegen Roosendaal in een van de zalen van Hotel Merks, gelegen op de hoek van de Brugstraat en de Burg. Schoonheytstraat. De datum is 17 augustus, aanvangstijd van de ruilbeurs om 14.30 u. Vanaf 16.00 u. kunnen ook planten anders dan door ruil van eigenaar verwisselen.

Het is gebleken, dat deze ruilbeurs in een tekort voorziet want er komen steeds meer liefhebbers ook uit de niet organiserende afdelingen naar Roosendaal. Nu dit jaar Succulenta niet zal deelnemen aan de 3LK is het voor velen misschien aantrekkelijk om nu eens een bak met planten naar en uit Roosendaal te sjouwen.

Het spreekt vanzelf, dat alle geïnteresseerden welkom zijn. Beschikt u niet over eigen vervoer, dan is het misschien nuttig te weten, dat hotel Merks vlak bij het station is gelegen. Tot ziens op 17 augustus!

J. Theunissen

SUCCULENTENBEURS VAN HET OOSTEN

Afd. IJsselstreek organiseert evenals voorgaande jaren weer de bekende „Succulentenbeurs van het Oosten” en wel op zaterdagmiddag 31 augustus a.s. van 2.00 tot 5.00 uur in het D.W.K. gebouw, Leeuweriklaan 19 te Zutphen. Degenen die (een) plantje(s) willen kopen of verkopen, kunnen ook dit jaar weer terecht. Het bestuur is van mening, dat het verkopen van plantjes geen hindernis kan zijn voor diegenen die wil ruilen.

Wij hopen weer op grote deelname, vooral van verspreid wonende leden en beginners, zodat deze middag zal slagen.

Het bestuur van afd. IJsselstreek

Secr. A. B. ter Brugge, Rozenstraat 82, Almelo.

TE KOOP GEVRAAGD:

Cactussen, vetplanten en andere zeldzame planten.
Grote planten, partijen zaailingen en verzamelingen.
Aanbiedingen met prijs:

CACTUS BOETIEK — Ganzeweide 117 — Heerlerheide (L.)

TELEFOON 045 - 211617

b.g.g. 045 - 712942

TROPISCHE EN SUB-TROPISCHE PLANTEN SPECIAAL: CACTUSSEN EN VETPLANTEN

Wie kan mij helpen aan stukjes cristaat van cactussen om te enten? Echeveria setosa cristaat, Echidnopsis cereiformis. Gelieve uw gironummer op te geven om evt. portokosten te kunnen vergoeden.
A. G. M. Grobben-Hartoch, Wilgenlaan 10, Voorschoten, Telef. 01717-2128.

Ter overname aangeboden een PLANTEN-KAS, oppervlak plm. 2.00 x 2.50 m., geheel uitneembaar (fabr. Braat, Delft), compleet met electr. verwarming, tafels en event. cactussen.
Prijs n.o.t.k. Adres: M. Singelenberg, Robert Schumannstr. 19, Utrecht. tel. 030-931860.

Nieuwe leden

Mevr. C. van Dorssen, Starinklaan 208, Papendrecht.

J. L. Nederlof, Zoeterwoudse-singel 95, Leiden.

J. van Gasteren, Zeestraat 60, Zandvoort aan Zee.

J. Brak, Strick van Linschotenstraat 29, Linschoten post Woerden.

L. Sterk, Woudenbergsesweg 68, Austerlitz.

Mevr. A. M. Sibsten-Jongbloed, Burg. G. H. Dercksenstraat 19, Heerjansdam.

Mevr. T. v. d. Meer-v. Houtum, Volgerland 24, Zwijndrecht.

W. Boutens, Scheldestraat 67, Goes.

H. M. Theuns, Smaragdplein 186, Utrecht.

J. W. F. Bunge, St. Annastraat 14, Nijmegen.

Mevr. C. Bysterbosch-Buitenkamp, Langeslag 32, Heerde.

R. v. d. Linden, Cesar Franckstraat 34, Leiden.

P. H. Venderbosch, Kleefseplein 65, Arnhem.

O. L. Braam, Bonairestraat 20 III, Amsterdam-West.

Monique Voeten, Ruusbroeckstraat 98, Breda.

P. H. M. M. Out, Rooseveldstraat 48, Haarlem.

A. Pilot, Anna Bijnsstraat 28, Hengelo Ov.

J. F. Hettich, Veenoord 346, Rotterdam.

H. P. Dijkhuizen, Koggestraat 30, Dronten O.F.I.

C. Lucassen, Seringenstraat 251, Maassluis.

K. Nollis, Hudsonstraat 18 A, Rotterdam.

H. J. A. de Vries, Buizerdstr. 158, Maassluis.

H. A. Vogel, Merwedestraat 62, Hardinxveld.

A. Bakx, J. Strauszstraat 17, Halsteren.

Mevr. T. v. d. Zijde-v. Soldt, Amsterdamsestraat 36, Scheveningen.

G. A. Nieboer, Groepstr. 33 A, Rotterdam.

J. v. d. Braak, Eindhoveneseweg 17 A, Aalst, gem. Waalre.

C. Priesman, Ommoordsestraat 61, Rotterdam-3016.

Mevr. E. Kambier, Schermerhoek 167, Capelle a.d. IJssel.

Mevr. W. E. Deuster, Schermerhoek 8, Capelle a.d. IJssel.

T. Witberg, Grasstraat 25 b, Rotterdam-3006.

P. A. v. d. Klugt, Vinkenstraat 5, Noordwijkerhout.

Mevr. A. Groffen-Boer, Brinckerinckstraat 66, 's-Gravenhage.

Ch. Hartevelde, Amsteldijk 14 hs, Amsterdam.

Mevr. J. Lenior, Kleiburg 747, Amsterdam.

R. A. v. d. Pluym, Zuideinde 381, Oostzanerwerf.

Paul de Haan, p/a Fa. „Twins” Gelderlandplein 36, Amsterdam

F. M. T. H. Marsé, Schelteweg 10, Eindhoven.

W. van Dongen, Dintelhof 43, Veghel.

F. Arts, Wisse 12, Geldrop.

Mevr. J. van Wezel, Roelantlaan 72, Geldrop.

Mevr. L. de Bruijn, Roelantlaan 6, Geldrop.

Hr. Deen, Otto Veniusweg 14, Eindhoven.

Mevr. M. Priester, Grevelingenstraat 65, Middelburg.

Jan W. Kooistra, Rijksweg 57, Nieuw en St. Joosland.

Robbert Karman, Landluststr. 15, Middelburg.

P. Bezemer, Op den Berg 28, Ede.

H. Langendoen, Tweelingenstraat 61, Sterrenburg, Dordrecht.

Ing. Oswald Klein, Brünnerstr. 99/5/1, A 1210-Wien, Oesterreich.

Günter Tyrassek, Schwelmerweg 8, 5 Köln 91, B.R.D.

Hans-Jürgen Wittau, Am Gelinde 27, D 3504 Kaufungen 1, B.R.D.

Prof. H. Fiedler, Fundação Evangelica, Novo Hamburgo, Rio Grande do Sul, Brasil.

Frau Anna Hinz, 84-230 Rumia, ul. Partyzantów 2, Poland.

INHOUD

Succulentensafari — Frans Noltee	126
Echeveria pulvinata cv. 'Ruby' — J. C. van Keppel	128
Aeonium — Ludmila Hejlova-Veldova	129
Gietwater II — F. J. de Jong	130
Hoya carnosa — Frans Noltee	132
Toumeyia polaskii — Frank Pietersen	134
Mammillaria schumannii — Frank Pietersen	135
Frailea asterioides en F.phaeodisca — A. F. H. Buining	136
Maandallerlei	141
Cactusparadijzen in Brazilië III — A. F. H. Bruining	142

karlheinz uhlig - kakteen

Astrophytum senile var. aureum	DM 10,—	15,—
Echinocereus reichenbachii	6,—	12,—
Mammillaira aureilana	6,—	9,—
magallanii	6,—	9,—
pennispinosa	6,—	9,—
picta	6,—	14,—
sinistrohamata	6,—	10,—
zahniana	9,—	15,—
zephyranthoides	7,—	12,—
Thelocactus fossulatus	8,—	15,—
rinconensis	12,—	20,—
Turbincarpus klinkerianus	6,—	8,—
polaskii	6,—	8,—

7053 ROMMELSHAUSEN - KRS. WAIBLINGEN - LILIENSTR. 5
W.-Duitsland

Succulentenkwekerij H. van DONKELAAR

Werkendam - Tel. 01835 - 1430
Vraagt sortiments- en zaadlijst 1974
Regelmatig nieuwe importen.
's Zondags gesloten.

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

Cothen - Groenewoudseweg 8
Postbus 12 - Tel. 03436 - 267
Sortimentslijst op aanvraag
's Zondags gesloten

Ervoorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, 2921 - Leusden C.

Voorzitter: S. K. BRAVENBOER, Kwartellaan 34, Vlaardingen.

Vice-voorzitter: Ir. G. E. M. Uil, Berg en Dalseweg 52, Nijmegen (waarnemend).

Secretaresse-ledenadministratie: Mevr. E. A. M. VERDUIN - DE BRUYN, Koningsweg 2, Beekbergen. Tel. 05766 - 1840.

2e secretaris: J. DE GAST, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

Penningmeester: G. LINK, Memlingstraat 9, Amersfoort. Postrek. 680596 t.n.v. Succulenta te Amersfoort.

Redacteur: F. K. A. NOLTEE, Campanula 88, Dordrecht. Tel. 078 - 76399.

2e redacteur: A. DE GRAAF, Zinnia 8, Dordrecht. Tel. 078 - 72617.

Bibliothecaris: J. MAGNIN, Oolevaarstraat 13, Strijen. Catalogus f 1,50.

"Ruilen zonder hullen": contactadres Middelburgsestraat 35, Scheveningen. Tel. 070-551344-550423.

Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland en België f 20,— en voor leden in het buitenland f 25,— per jaar met GRATIS maandblad "Succulenta".

Kopij voor het september-nummer moet uiterlijk 1 augustus bij de redactie zijn.

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Lobivia acanthoplegma var. *patula*

Foto: Rausch

53STE JAARGANG
NO. 8
AUGUSTUS 1974

Lobivia acanthoplegma (Bckbg.) Bckbg. **var. patula**

Rausch var. nov.

Simplex, globosa, ad 15 cm diametens, laete-viridis, radicibus plane radiantibus; costis ad 26, spiraliter tortis, in gibberes 20-25 cm longos et 7 mm altos, acutangulos dissolutis; areolis ovalibus 7 mm longis, albo-tomentosis; aculeis marginalibus 3-5 paribus, 10-25 mm longis, patule-divaricatis, durepungentibus et 1-3 minoribus ex inferiore parte areolae orientibus; aculeo centrali 0, raro 1; aculeis omnibus luteis ad fuscis, basi et apice obscurioribus. Floribus 50 (-70) mm longis et 40 (-60) mm diametentibus, ovario et receptaculo viridi, squamis longis, plerumque obliquis, roseo-acuminatis et pilis albis ac fuscis tecto; phyllis perigonii exterioribus lanceolatis, roseis medio-iridistriatis; phyllis perigonii interioribus spatulatis, serratis, rubris, intus aurantiacis ad luteis; hymene albo, fauce alba ad viridula; filamentis interioribus viridibus, exterioribus luteis ad aurantiacis; stylo et stigmatibus (6-7) viridibus. Fructu globoso, 12 mm diametente, olivaceo, squamis flavidis, angustis, oblique-acuminatis et pilis albis tecto. Seminibus typi modo, globosis vel subelongatis, 1 mm diametentibus, testa verruculosa nigra, tunica arillosa reliqua tecta, hilo magno, basali.

Patria: Bolivia, Cochabamba apud Cliza, 2.600 m alt.

Typus: Rausch 54 in Herbario W.

Enkel, kogelvormig, tot 15 cm diam., friscgroen, met vlak verlopende wortels. Ribben tot 26, spiraalvormig verlopend in 20-25 mm lange en 7 mm hoge knobfels met scherpe kanten. Areolen ovaal, lang 7 mm, met wit vilt. Randdorens 3-5 paren, 10-25 mm lang, gespreid afstaand, hard, stekend, met onder in het areool 1-3 kleinere dorentjes; middendoren 0, zelden 1; alle dorens geel tot bruin, donkerder aan de voet en de punt.

Bloem 50 (-70) mm lang en 40 (-60) mm diam.; pericarpellum en receptaculum groen met lange, meestal zijwaarts gebogen schubjes met rose punten en met witte en bruine haren; buitenste perianthbladeren lancetvormig, rose met groene middenstrepen; binnenste perianthbladeren spatelvormig, gezaagd, rood, van binnen oranje tot geel; hymen wit; keel wit tot groenachtig; onderste meeldraden groen, bovenste geel tot oranje; stamper en stempels (6-7), groen. Vrucht kogelvormig, 12 mm diam., olijfgroen met geelachtige, smalle schubjes met gebogen punt en met witte haren. Zaad als bij het type, kogelvormig of iets gestrekt, 1 mm diam., met fijn-korrelige zwarte testa die met huidresten bedekt is; het hilum is groot en basaal.

Vindplaats: Bolivia, Cochabamba, bij Cliza op 2600 m, ook ten noorden van Vacas. Holotype in Herbarium W. onder nr. Rausch 54.

Deze variëteit behoort tot de cinnabarina-groep met lichte keel, die rond Cochabamba groeit en waarvan de eerst-beschreven soort *Lobivia acanthoplegma* (Bckbg.) Bckbg. is. Later beschreef Cardenas deze plant nogmaals als *Lobivia taratensis* Card. en publiceerde een variëteit met kleinere, violetachtige bloemen met witte keel, die in een afzonderlijk gebied groeien, als var. *leucosyphus* Card.

De nieuwe variëteit *patula* Rausch verschilt van de genoemde variëteit door de grotere planten en grotere bloemen, die oranje tot violetrood zijn en door de stijve, afstaande, stekende dorens.

W. RAUSCH, Enzianweg 35, 1224 Wien-Aspern Oostenrijk.

Roseocactus fissuratus (Eng.) Berg.

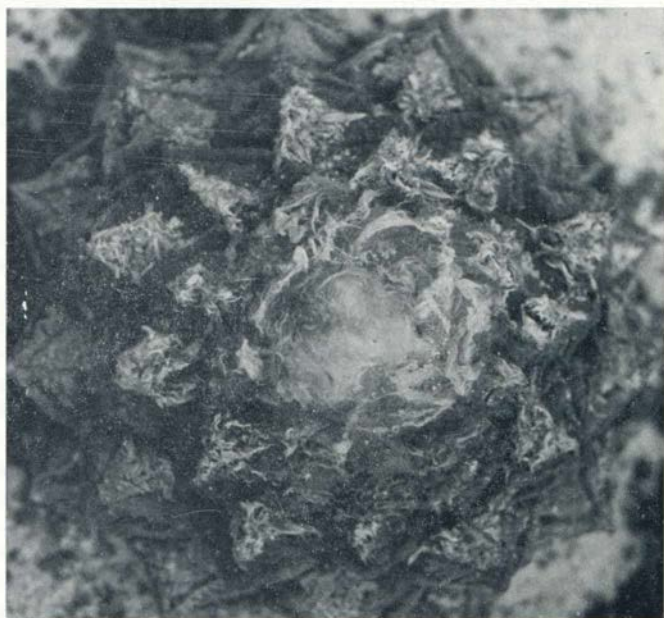
F. van AERSCHOT

syn : *Ariocarpus fissuratus* (Eng.) K. Sch.
Mam. fissuratus Eng.

Vindplaats: U.S.A. (Z.W. van Texas) - Mexico (omgeving: Coahuila).

Deze plant werd mij in 1969 toegezonden door een vriend die hem vond tijdens een reis op Guadeloupe, een eiland van de Kleine Antillen. In "Die Cactaceae" blz. 3066 en in "Das Kakteenlexikon" blz. 400 beschrijft Backeberg de plant als volgt:

Plant: Enkel of zodevormend, nedergedrukt, kogelvormig, met vlakke wollige schedel, 10 tot 15 cm Ø. Tepels: 2 tot 3 cm lang, driehoekig, grijs, gekloofd (kloof gevuld met wolvlit), langs de kanten met een doorlopende groef. Bloemen: centraal uit de schedel, 3 tot 4 cm breed, bloemblaadjes rozerood met donkere middenstreep, meeldraden en stamper wit. Vrucht: eivormig, wit, verdrogend.

Het exemplaar uit mijn verzameling beantwoordt volledig aan deze beschrijving. Wel blijkt bij nauwkeurige waarneming dat de bloem van mijn *fissuratus* lichtroze getint is en niet rozerood. De plant staat bij mij geënt op *Echinopsis* hybr. Hij bloeit ieder jaar in september. (1969: 8 bloemen, 1970: 10 bloemen, 1971: 6 bloemen, 1972: 12 bloemen).

De bloemen verschijnen met tussenpozen van enkele dagen en blijven meerdere dagen geopend.

Aanvankelijk werd mij meegedeeld dat deze plant zelfsteriel zou zijn. In 1971 ontdekte ik tussen de tepels een massa zaden. Deze werden dezelfde zomer uitgezaaid: opkomst 10 plantjes. Deze werden eveneens geënt op *Echinopsis*

hybr., maar door onvoorzichtigheid bleven slechts 2 plantjes bewaard. Moet ik nu aannemen:

1. dat de plant zelffertil is i.p.v. zelfsteriel?; of 2. dat de zaden kiemkrachtig blijven gedurende verschillende jaren? Is er iemand die mij hierop antwoord kan geven?

Montenakenstraat 49, B. 3250 Rillaar, België.

Foto's v. d. schrijver

Augustus/september-allerlei

Het dikwijls bedompte broeierige weer in augustus (warm en vochtig met weinig wind) en de kille vochtige weersomstandigheden die ook in deze regenrijke maand kunnen voorkomen, zijn voor ons duidelijke seintjes om voorzichtig te zijn met het watergeven. Door de hoge luchtvochtigheid en de meestal afwezige zonneschijn, vindt weinig verdamping plaats door onze planten, die van nature er al op gebouwd zijn om de verdamping van het in de plant aanwezige vocht zoveel mogelijk te beperken. Het gevaar is dan niet denkbeeldig dat bijvoorbeeld een capillaire verstopping van de huidmondjes optreedt door een teveel aan water. Dit heeft onherroepelijk wegrotten tot gevolg. Het gehele inwendige van de plant verwatert a.h.w. en de plant is reddeloos verloren. Een ander gevaar van te lang natblijvende grond is het optreden van draadschimmels. Deze schimmels ontstaan in de bovenste laag van de potgrond en breiden zich met een onvoorstelbare snelheid uit. Het gemene ervan is dat zij hun verwoestende werk (het doen wegrotten van de plant) meestal al gedaan hebben, voordat we bemerken dat er zich schimmels op de grond bevinden. De schimmels vormen een netwerk van draden waardoor gronddeeltjes a.h.w. samenklonteren en indien u een kluitje grond optilt, trekt u een deel van de er omheen liggende grond mee.

Bij tijdige ontdekking kunt u, indien de plant nog niet is aangetast, deze na droging verpotten in verse grond. Voorkomen is speciaal hier, beter dan genezen. Zorg voor toevoer van verse lucht en maak de potgrond niet te nat. Zon en frisse lucht zijn de vijanden van schimmels; zij kunnen niet tot ontwikkeling komen in frisse, verse lucht en evenmin bij zonnig weer. Luchten van kas, platte bak, balkonkasje en standplaats in de huiskamer is in deze maanden eens te meer een eerste vereiste.

Ongedierte kan in augustus en eventueel in begin september nog met in water opgeloste bestrijdingsmiddelen te lijf worden gegaan. U weet dat wij geen voorstanders zijn van sterk giftige bestrijdingsmiddelen. Niet alleen betekenen zij een gevaar voor uzelf en het milieu, doch ook allerlei onschadelijke of nuttige insecten worden mét de schadelijke gedood. U mist er bovendien de dikwijls interessante kijkjes in het insectenleven door. Bijvoorbeeld van het behangersbijtje, dat nogal eens zijn nestje wil bouwen in de potjes van hangplanten in de kas. Het betrekkelijk kleine bijtje graaft een gang in de grond en in die gang brengt hij cellen aan van ovale bladstukjes die hij van tuinplanten heeft afgesneden. De stukjes blad worden keurig langs de wanden van de gang dakpansgewijs gevouwen en de bladpuntjes aan het eind naar elkaar toegebogen, zodat een smal vingerhoedvormig kokertje, het celletje, ontstaat. Hierin deponeert de bij een papje van stuifmeel en nectar en daarop wordt een eitje gelegd. Het celletje wordt vervolgens afgedekt met enkele ronde bladstukjes en een volgende cel wordt aansluitend in de gang 'behangen', totdat er een stuk of acht van deze kokertjes gefabriceerd zijn. Heel interessant om dit knappe werk van zo'n klein diertje van dichtbij te zien. En we zijn in wezen als succulentenhouders toch allemaal min of meer ook natuurliefhebbers.

Van dit zijsprongetje weer terug naar de planten.

In september moeten de zomergroeiende planten voorbereid worden op de winterrust. Dit doen we door het gieten drastisch te beperken; alleen bij zonnig weer kan nog spaarzaam water gegeven worden als de potgrond tenminste droog of nagenoeg droog is. We blijven wel nevelen op zonnige dagen. Zoals al vele malen betoogd is, doen we dit het gehele jaar door, dus ook tijdens de winterrust. Maar dan alleen 's morgens op zonnige dagen, zodat de planten na een uurtje weer droog zijn. Luchten, bij droog weer, dag en nacht is juist in deze maanden een gebiedende eis.

De bemesting van de planten in augustus stoppen. De planten moeten afgehard worden en niet door bemesting aangezet worden tot groei zo kort voor de rustperiode.

Struikmesems stekken we liefst niet later dan de tweede helft van augustus. Met een scherp mesje een goed uitgegroeid jong takje afsnijden, even onder een knoop. De stekken niet te groot nemen, enkele dagen laten drogen en dan oppotten in een zanderig grondmengsel met wat turfmoil. Enige dagen in de schaduw houden. Ze wortelen dan snel en kunnen zo overwinterd worden. Struikmesems 's winters niet compleet droog houden.

De voornaamste groeitijd van vele andere succulenten oftewel de 'vetplantjes', breekt nu aan en zij moeten water krijgen zodra zij tekenen van vernieuwde groei vertonen.

Houdt u ook de vochtgevoelige soorten van de planten die buitengeplaatst zijn, in de gaten. Bij langdurige regen kunt u de potten beter bovenop de grond zetten zodat de grond niet te lang nat blijft.

Sempervivums en andere winterharde vetplanten zullen in het algemeen niet zoveel last hebben van de nattigheid omdat we deze planten bij voorkeur al op een hoger gedeelte van de rotstuintussen of half op stenen hebben geplaatst.

Als u Sempervivums in de tuin uitplant, spant u dan de eerste tijd zwarte draden (garen) boven en langs deze planten want de merels en de lijsters hebben de onaangename gewoonte de Sempervivums om te spitten op zoek naar slakjes, wormpjes en andere lekkernijen. Ze slopen hele pollens, vooral de randen ervan.

De heer **J. H. J. Mantelaers**, Beatrixstraat 1 te Nuth (Z.-L.), schrijft ons over planten in plastic potten op turf:

In het artikel van de heer de Jong las ik in Succulenta 1-1974 over het ingraven van aarden potten in turf, en daarom hier mijn ervaring met plastic potten op turf. Daar in half juni in één van mijn tabletten het plastic stuk was, en zodoende mijn kostbare regenwater wegliep, moest ik dit tablet van nieuw plastic voorzien. Hiervoor moesten alle planten en ook het rivierzand uit het tablet. Een heel karwei dus in de broeiendhete kas, maar na een halve dag werken zat het plastic er weer in. Daar ik nu in verband met de hete zomer een tekort had aan regenwater, gingen mijn gedachten er naar uit om hierop iets te vinden. Inplaats van het zand weer in het tablet te doen, wilde ik daar eerst nog eens een nacht over slapen. Geslapen heb ik die nacht niet, maar toen ik 's morgens opstond had ik wel een idee klaar. Ik ben toen als volgt te werk gegaan: ik had nog een stuk tyleenslang, dat net lang genoeg was om in het tablet te leggen. Ik heb toen aan een elektrische soldeerbout een 3 mm dikke spijker bevestigd, en hiermee om de 10 cm een gaatje in de slang gebrand. Daarna heb ik de slang aan één kant dicht gemaakt door er een moerbout in te draaien. Ik heb de slang zo in het tablet gelegd, dat hij overal 20 cm van de kant af lag. Het eind dat over was legde ik door het midden en dan een halve meter omhoog, zodat ik er de waterleiding op aan kon sluiten. Daarna heb ik het hele tablet opgevuld met turf, zodat deze over het hele tablet ongeveer 6 cm dik lag. Vervolgens heb ik de kraan een klein stukje opengedraaid, tot de hele zaak goed doordrenkt was. Bij te veel water gaat de turf drijven.

Nu konden de potten met planten er weer op. Verdeeld over het hele tablet heb ik vier potten met grond zonder planten gezet, waarvan ik tevoren de pH had opgemeten, om te kunnen controleren of de pH hoger zou worden. Door een wekelijkse controle is gebleken dat de pH in oktober nog steeds dezelfde was. Omdat ik bang was dat de planten te lang vochtig zouden blijven, of dat er in de winter wortelluis zou voorkomen, had ik eerst besloten om de turf voor de winter weer uit het tablet te halen. Maar daar de planten er zo mooi bijstonden, heb ik dit opgelost door vanaf oktober op te houden met watergeven, en in het laatste gietwater flink wat insecticiden te doen. Achteraf ben ik blij dat ik de turf er niet heb uitgehaald, want het is nu februari en de planten staan er heel goed bij. Ze beginnen al goed knoppen te vormen en er zijn geen onderstammen uitgedroogd.

De turf is nodig omdat hier in Zuid-Limburg het leidingwater zeer veel kalk bevat. De D.H. = Duitse Hardheid is hier 21°. De hardheid wordt gemeten in „Duitse graden“, d.w.z. 1 graad hardheid komt overeen met 1 gram kalk per 100 liter water. Hier in Z.-L. is dat dus 21 g per 100 ltr. water. Nu is bekend, dat 1 kg luchtvochtig turfstrooisel (ca. 6 tot 7 liter turf) ongeveer 20 g kalk kan binden. Het is dus mogelijk om met 6 tot 7 liter turf 100 liter leidingwater kalkvrij te maken.

Als ik regenwater genoeg heb gebruik ik echter in dit tablet regenwater. Het wordt dan door een trechter in de slang gegoten.

Op deze manier kan men zelf ook leidingwater ontkalken. Men hangt dan een emmer met gaatjes in de bodem, b.v. aan de waterkraan, men legt dan over de gaatjes een doek of nog beter een opengeknipte nylonkous, met daarop de turf. Men kan dan hierdoor het leidingwater langzaam laten lopen, dat men weer opvangt door er een andere emmer onder te plaatsen. Niet alleen

succulenten maar ook andere planten hebben liever ontkalkt of regenwater dan hard leidingwater.

Tot zover de heer Mantelaers, waarbij wij toch wel willen opmerken dat men zich niet al te grote voorstellingen moet maken van de onthardingsmogelijkheden van turfstrooisel.

Aquariumhouders hebben nog meer te maken met zuurgraad en hardheid van water dan succulentenliefhebbers. Het kan leven of dood van vis of plant betekenen; in sommige gevallen zelfs bij een geringe afwijking van de voor het dier of de plant vereiste pH of D.H.

Een serieuze aquariumliefhebber duikt dan ook in het algemeen veel dieper in deze materie dan een succulentenliefhebber gewoon is te doen.

In het boekje „Water: in het aquarium en in de natuur” door J. F. Smies en H. H. Murriss, uit de serie „Het handboek voor de aquariumliefhebber” lezen we over het ontharden en aanzuren van water met behulp van turf, dat turfstrooisel in ongekoekte vorm het water wel enigszins onthardt, doch dat het effect uiterst gering is. Na drie dagen filteren over turfstrooisel was de hardheid slechts weinig lager dan de uitgangshardheid.

Veel betere resultaten werden bereikt met de steenharde en diepdonkerbruine tot zwarte laagveenturf oftewel „baggeraar”.

Met ijzerzaag en bijl werden de turven klein gemaakt en daarna gekookt om de lucht er uit te krijgen.

Water van 7° D.H. was na 3 weken (!) onthard tot 0,5° D.H. en duidelijk zuurder geworden (pH 5). Van de zuurgraad werd echter geen uitgangspH vermeld.

Hierbij werd per liter water, 250 g (droge) turf gebruikt. Er werd niet gefilterd, maar de turf werd wel 2 x daags door het water geschud. Het resultaat was dus wel fraai, maar doe dat nou eens met gietwater voor onze planten!

Ook de zachtere lange turf (hoogveen) heeft redelijk goede onthardende eigenschappen. Turfmolm geeft van de drie genoemde turfsoorten de minste resultaten.

Het ontharden van water met behulp van turf zal dus altijd wel een vraagpunt blijven.

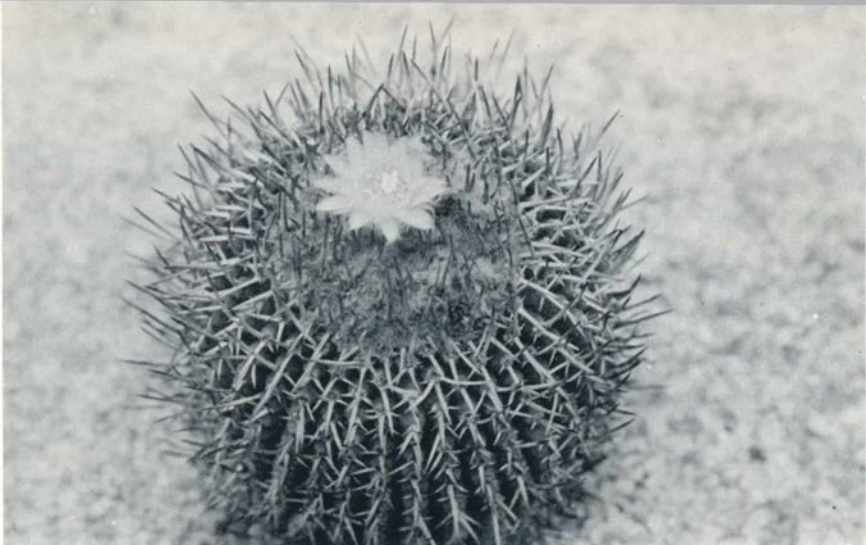
Voor een andere benadering van het probleem van waterontharding verwijzen wij u naar het interessante artikel van de heer F. J. de Jong (zie mei en juli van dit jaar).

Cactusparadijzen in Brazilië (IV)

A. F. H. BUINING

Meer of minder ver rond de stad Diamantina in de staat Minas Gerais komt een groot aantal interessante cactussen voor, waarvan enige reeds beschreven zijn.

Het is te hopen dat ook dit gebied met zoveel verschillende geslachten der Cactaceae, maar ook veel andere interessante planten, binnen niet al te lange tijd beschermd wordt tegen het vernielen, verbranden en rooien van deze unieke flora. In dit gebied treffen wij het geslacht **Uebelmannia** Buin. aan - beschreven in Succulenta pp. 159-163, nov. 1967 - waarvan het type **Uebelmannia gummifera** (Bckbg. et Voll) Buin. is. In K.u.a.S. 22, pp. 164-167, sept. 1971, meent Schnabel, dat de in 1837 door Pfeiffer gepubliceerde **Echinocactus centeterius** identiek zou zijn met **U. gummifera**, zodat het type van het genus **Uebelmannia** deze plant van Pfeiffer zou moeten zijn. Deze mening kan ik

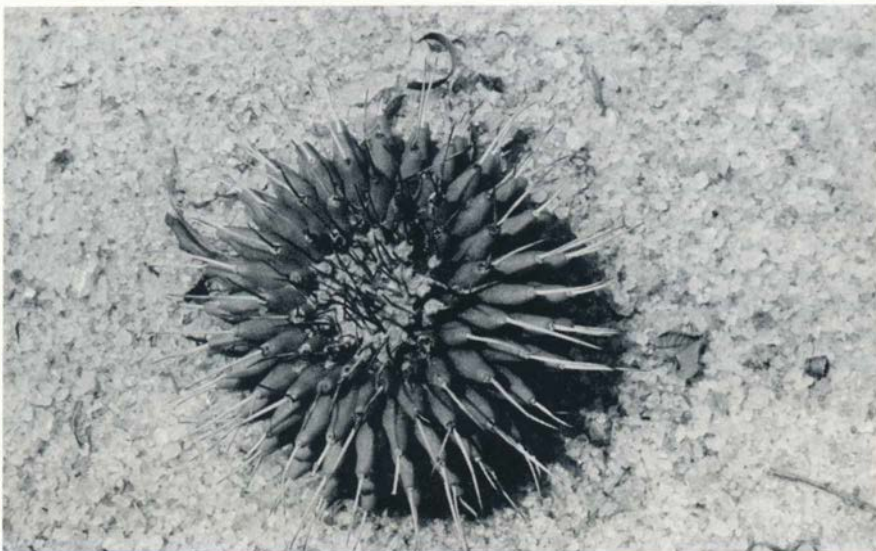

Boven: *Uebelmannia gummifera* op de groeiplaats

Boven: *Uebelmannia gummifera* forma *cristata* op de vindplaats.

Onder: *Uebelmannia meninensis* var. *rubra* op de vindplaats.

geenszins delen, maar bij een andere gelegenheid wil ik op deze stelling nader ingaan.

Zoals nu wel bekend is groeit deze plant in vrijwel zuiver kwartsgruis. In 1968 had ik de gelegenheid om ter plaatse de diepte van dit kwartsgruis te onderzoeken en het bleek, dat dit tot meer dan 50 cm diep voorkwam. Dit gruis werkt als sneeuw op de zonnestralen en weerkaatst enorm fel licht en grote hitte.

Hier zien wij ook weer de merkwaardige heesterachtige, soms bijna vertakt boomachtige „Canella da Ema”, waarvan de stengels en bladeren voor wat humus zorgen. Tijdens een van onze tochten in het gebied van *U. gummifera*, die vrij sterk verspreid voorkomt, vonden wij op een hoogte van circa 1500

Vervolg op blz. 160

Boven: *Laelia pumiia* op wortelstam van „Canella da Ema” op $\pm$ 1000 m hoogte in het Uebelmannia-gebied.

Onder: *Uebelmannia gummifera* aan de voet van de wortelstam.

ONGEREGELD

Echinocereus procumbens

Hoewel de groene Echinocereussen niet zo geliefd zijn wilde ik toch eens een vertegenwoordiger daarvan onder uw aandacht brengen.

Deze soort, die ook wel als variëteit van *E. pentalophus* wordt beschouwd, is afkomstig van de monding van de Rio Grande in Mexico.

De groene Echinocereussen vragen een voedzaam, maar doorlatend grondmengsel. In de zomer mogen ze flink gegoten worden, terwijl veel nevelen aantasting door rode spint voorkomt. *E. procumbens* kan, mits droog gehouden, koud tot zeer koud overwinterd worden.

Al jong komt deze soort gemakkelijk tot bloei en als grotere plant zijn er altijd wel leden die knop zetten. De afgebeelde plant bloeit ieder jaar met ongeveer 25 bloemen. Dat betekent zo'n 2½ tot 3 weken een boeket waarvan de afzonderlijke bloemen een grootte van 7½ tot 9½ cm hebben.

Tekst en foto: B. v. d. Lubben, Beekbergenstraat 37, Den Haag.

Adromischus trigynus

Alle Adromischussoorten stammen uit Z. Afrika, in totaal $\pm$ 50. Familie: CRAS-SULACEAE; naaste verwanten: de Cotyledons (waartoe ze oorspronkelijk zelf ook gerekend werden); ze zijn echter kleiner en gedrongener, maar hebben wel dezelfde neiging tot het vormen van luchtwortels. De cultuur geeft geen problemen: een zeer zandig substraat, weinig water, zonnige stand; in de winter houden op $\pm$ 15° C. De witte of roodachtige, slechts 1 cm lange, bloempjes staan rechtop langs een stevige niet te lange bloeistengel, maar hebben weinig spectaculairs over zich. De attractie van deze dwergstruikjes zit in de prachtige bladeren, vooral als ze 's zomers buiten staan. Van *A. trigynus*, die over een groot gebied voorkomt, zijn ze plat, eivormig tot vrijwel rond, met spits bladtopje, grijsgroen van kleur met aan weerszijden donkerrode vlekken. Deze meestal schuin opgerichte bladeren laten gemakkelijk los en vormen op de grond zeer snel bladstek.

Door deze gevlekte bladeren, die sterk herinneren aan de tekening op vele vogeleieren, heeft het geslacht *Adromischus* de bijnaam van "kievitseitjes" gekregen. Over de naamgeving binnen het geslacht heerst veel verwarring, zoals niet alleen bij bezoeken aan liefhebbers en kwekers, maar ook uit de literatuur blijkt.* De soorten zijn zeer variabel en het is vaak moeilijk te zien waar de ene eindigt en de andere begint. Het is dan ook niet zonder schroom dat de afgebeelde plant vernoemd is als *trigynus*.

Ondanks de problemen rond de naamgeving is het merkwaardig en jammer dat deze gemakkelijke en toch zeer decoratieve vetplanten, zo weinig in de verzamelingen worden aangetroffen. De moeite waard en aanbevolen!

Tekst en foto: B. van Gelder, A 53, Ruurlo

* In een uitgebreid artikel hopen we hier nog eens op terug te komen. Red.

maar wel **GOED**

Uebelmannia meninensis met bloeiende jonge „Canella da Ema” in zuiver kwartsiet.

m op de schubachtige worteltakken van „Canella da Ema” de prachtige orchidee **Laelia pumila** in bloei. Er hingen op deze winterdag op deze hoogte dichte nevelwolken, afkomstig uit de toch wel ver afgelegen Atlantische Oceaan.

Onder nagenoeg dezelfde omstandigheden maar op een ver verwijderde plaats groeit **Uebelmannia meninensis** Buin. beschreven in K.u.a.S. 19, pp. 151-152, aug. 1968. Hier troffen wij in 1968 een klein exemplaar aan van „Canella da Ema” met verrassend grote en mooie bloemen. **U. meninensis** is na verwant aan **U. gummifera**. Zij verschilt daarvan o.a. door de lange tepelvormige knobbels, de veel langere dorens en de veel grotere bloem, waarvan de structuur evenals die van het zaad verschillend is.

Beide soorten hebben cellen onder de epidermis van vrij grote omvang, gevuld met een soort heldere kleefstof. Bij de kleinste beschadiging van de epidermis treedt deze vloeistof naar buiten en wordt in korte tijd zeer hard, zodat de wond wordt afgesloten. Men moet zelfs het bloempje of het vruchtje zeer voorzichtig verwijderen, anders komt ook in de top deze kleefstof naar buiten.

In 1972 ondernamen wij een zeer lange tocht, grotendeels te paard, door een prachtig maar woest berggebied, totdat wij op een langgerekte berghelling de diep rood gekleurde **Uebelmannia meninensis var. rubra** Buin. et Bred. vonden. Of zij deze fraaie rode kleur ook in ons klimaat zal behouden kan ik nog niet beoordelen, zeker is, dat zij op een geheel geïsoleerde plaats voorkomt met deze typische kleurafwijking.

Wordt vervolgd.

Frailea asterioides Werd.
en **F. phaeodisca** (Speg.) Speg.

door A. F. H. BUINING

(SLOT)

F. asterioides Werd.

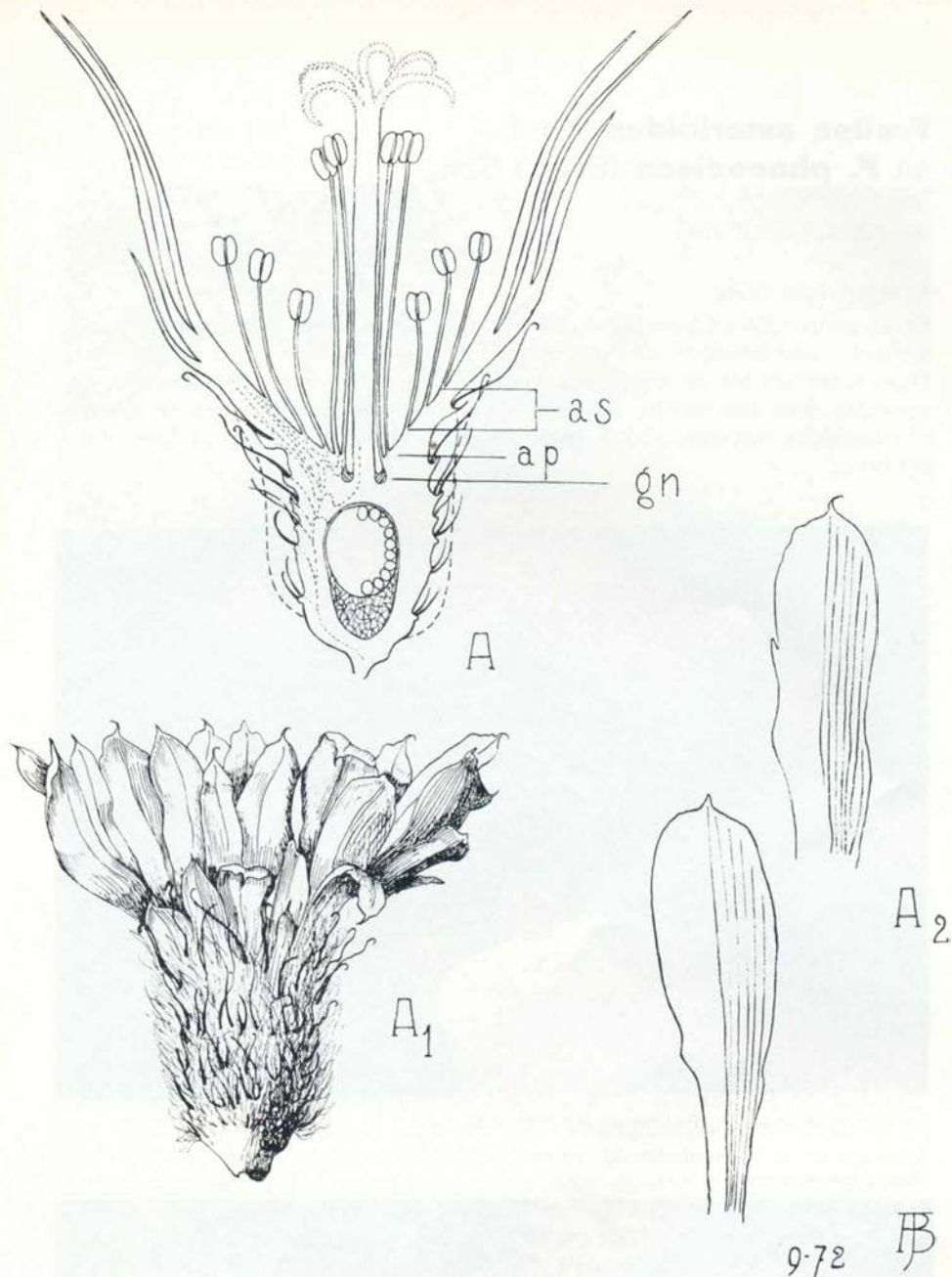
Enkel, platrond, tot 4,5 cm diam., 1-2 cm hoog, waarvan de helft onder de grond en daar naar beneden conisch toelopend, wortel radijsvormig (napiformis); chocoladebruin tot donkergroen. Ribben 12-13 (-15), nauwelijks gewelfd, gescheiden door een rechte, zelden iets geschulpt verlopende donkere lijn, niet of nauwelijks met zeer vlakke verhogingen rond het areool, bij de basis tot 1 cm breed.

Frailea asterioides oost v. Rio Uruguay, Misiones, Arg.

idem in mos vergroeid.

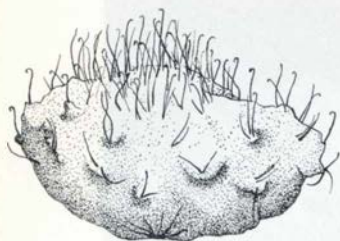
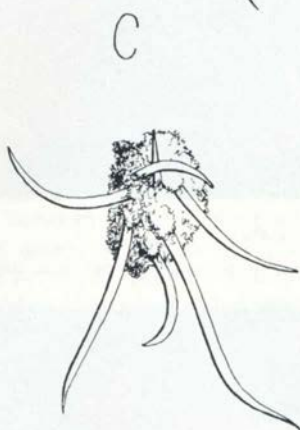
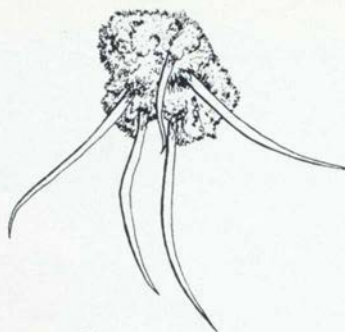
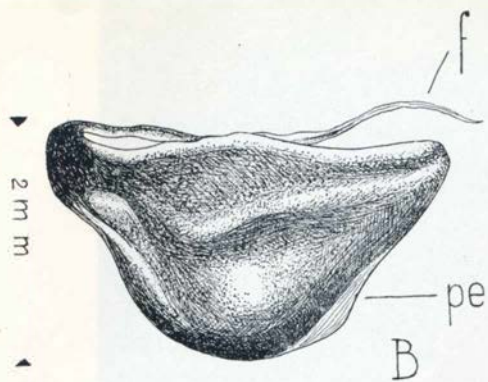

- A = doorsnede bloem; gn = nektarklier;
 ap = primaire meeldraden; as = secundaire meeldraden.
 A1 = bloem.
 A2 = boven: buitenste perianthblad; onder: binnenste perianthblad.

Areolen rond, ca 2 mm diam., oudere areolen soms iets langer, eerst met bruine glanzende vilthaartjes, later kaal, 2-3 mm van elkaar op de rib.

Dorens eerst glanzend bruin met lichtere punt, weldra dof zwartbruin tot dof-zwart, ruw, alle naar beneden naar de plant gebogen, een enkele dorens soms iets opwaarts gericht, geen of hoogst zelden een op een middendorens lijkende dorens, 1-3 mm lang. Bloem trechtervormig, 30 mm lang en breed, glanzend

- B = zaad.
 B1 = hilum-aanzicht; m = micropyle.
 B2 = vrucht.
 C = oudere areolen.
 C1 = jong areool.

B₂

goudgeel; pericarpellum 7,5 mm lang, 6 mm breed, met zeer kleine schubjes 0,5 mm lang en breed, in de oksels waarvan 1-2 mm lange, bruine onregelmatig gebogen borstels, 2-3 bijeen en grijswitte haren; receptaculum 8-9 mm lang, met schubjes tot 2 mm lang en 0,5 mm breed, in de oksels waarvan onregelmatig gebogen, merendeels aan de punt haakvormig gebogen, 2, 5-6 mm lange bruine borstels, 1-2 bijeen en grijswitte haren; zaadholtte 4 mm lang, 3,5 mm breed, onder deze holte een vrijwel holle ruimte, zaadknoppen wandstandig; nektarkamer 0,5 mm diam., open, rood, aan de voet van de stamper, buitenste perianthbladeren spatelvormig, tot 11-12 mm lang, 4 mm breed, gaafrandig, op de punt een fijne bruine nagel, glanzend geel; binnenste perianthbladeren spatelvormig, tot 13 mm lang, 4 mm breed, gaafrandig, spitse top, glanzend goudgeel; stamper 17 mm lang, 0,8 mm dik, groenachtig wit, stempels 8, 3,5 mm lang, gebogen, wit, met papillen; primaire meeldraden 14 mm lang, evenwijdig langs de stamper, onderaan rood, boven crème-wit; secundaire meeldraden 7-8 mm lang, langs

Fr. asterioides bij Uruguiana.

Idem in droge kleigrond; in de barsten liepen grote hoeveelheden mieren op zoek naar de zaden van deze Frailea's.

de receptaculumwand ingeplant, onderaan rood, naar boven crème-wit; helmknopjes 1 mm lang, gebogen, geelachtig.

Vrucht platrond, 9 mm hoog, 13 mm diam., eerst geelachtig groen, later roodachtig en verdrogend, aan de bovenzijde afgeplat, onderkant kaal, verder met areolen met bruine borstels, de top met bruine, aan de punt gedeeltelijk haakvormig gebogen borstels en grijswitte haren, geen bloemresten.

Zaad bootvormig, 3-3,3 mm lang, 2 mm breed; testa glanzend kastanje-bruin, met netvormige tekening en uiterst fijn korrelig met duidelijke kam, verder met zeer fijne goudkleurige haartjes; hilum basaal, recht afgeplat, onregelmatig ovaal, tot 2,5 mm breed, micropyle onder de rand van het hilum aan de rugzijde, hilum deels afgesloten door een dun vlies waaraan funiculus is bevestigd, hilumrand licht van kleur; embryo bootvormig, cotyledons nauwelijks zichtbaar, zonder perisperm.

Foto's: Buining. Tekeningen: Brederoo

EEN ERG VREEMD ZAAIHOEKJE

O. C. v. SOLDT Sr.

Had ik vorige jaren veel gezaaid in een verwarmd en verlicht aquarium, dit jaar kwam het er niet van. En toch wilde ik graag twee kleine porties van Neochilenia zaaien. Zoals ik dat gewend was, zaaide ik al half januari, op de gebruikelijke manier op Jiffy blokjes. Gedrenkt in Superolwater en alles luchtdicht verpakt in een plastic zakje werden deze op de schoorsteen gezet. Niet ideaal, want ten eerste was de warmte vrij matig, maar er was ook geen licht beschikbaar toen de zaailingen opgekomen waren. Ik liep er mee te sjouwen als een kat met haar jongen en dacht met weemoed aan mijn volautomatisch verwarmd en verlicht aquarium. Nu moest ik ze overdag voor het raam zetten en tegen donker weer op de schoorsteen. Dit gaf nog al wat commentaar van mijn wederhelft en opmerkingen van "Moet dat nu? We hebben nu overal cactussen en dat staat zo slordig".

Wanhopig zocht ik naar een andere oplossing, tot... ik mijn visjes in het aquarium voerde en daar onder de lichtkap met TL een plekje zag, waar net 2 potjes konden staan. Lekker warm, goed verlicht en veilig voor omstoten.

De zaailingen groeien er als kool en ik heb er geen omkijken naar. Jammer dat die ruimte erg beperkt is, anders werd er toch weer volop gezaaid.

U ziet, er leiden vele wegen naar Rome.

Denkt u aan de Succulentenbeurs van het Oosten?

Zaterdagmiddag, 31 augustus a.s. van 2.00 - 5.00 uur.

D.K.W.-gebouw, Leeuweriklaan 19, Zutphen.

ADRESSEN AFDELINGSSECRETARIATEN

C. G. van Lingen, Mignonpad 29, Amersfoort	(Amersfoort)
A. J. Brederoo, Gillis Steltmanstraat 38, Amsterdam-W 16	(Amsterdam)
D. J. van Ginkel, Leendert van Zoelenstraat 3, Ede.	(Arnhem)
Mevr. J. M. Smit-Reesink, Trekpad 12, Delfzijl.	(Delfzijl)
J. L. den Boef, Mr. Heemskerkstraat 24, Ridderkerk	(Dordrecht)
Mevr. J. v.d. Ven-v. Gerwen, St. Janstr. 51, Oerle N.Br.	(Eindhoven)
N. G. Hafkamp, van Amstellaan 10, Loenen a.d. Vecht.	(Gooi- en Eemland)
M. Jamin, Braakven 116, Berlicum N.Br.	(Gorinchem)
C. M. Verloop, Bolhuissteeg 5, Haren Gr.	(Groningen)
Mevr. A. M. Heemskerk-Verduijn, Gladiolenstr. 13, Sommelsdijk	(Hoeksche Waard)
A. B. ter Brugge, Rozenstraat 82, Almelo Ov.	(IJsselstreek)
Mevr. A. Boender-v.d. Molen, Beneluxlaan 53, Beverwijk	(Kennemerland)
P. Giepmans, Heilige Stoel 48-20, Wijchen.	(Nijmegen)
J. Slabbers, Herkenbosserweg 16, Roermond.	(Noord-Limburg)
J. Snelleman, Conradkade 11, 's-Gravenhage.	(Rijn- en Delfland)
H. Hooghiemstra, Reyerdijk 115, Rotterdam-26.	(Rotterdam)
E. J. M. Jacobs, Kapelmeesterlaan 489, Tilburg	(Tilburg)
J. W. Minjon, Westerlaan 40, De Bilt Utr.	(Utrecht)
E. A. Janssens, Bergen 17, Terheijden N.Br.	(West-Brabant)
Mevr. L. Dekker, Simon Koopmanstr. 220, Wervershoof.	(West-Friesland)
Mevr. C. J. Bierenbroodspot, Latherusstraat 100, Amsterdam-W.	(Zaanstreek)
P. Dekker, St. Pieterstraat 27, Middelburg.	(Zeeland)
Mej. A. Kisters, Europalaan 19, Geleen.	(Zuid-Limburg)
J. G. v.d. Beek, Houtrustweg 30, 't Harde.	(Zwolle)

Ruilen zonder huilen

Door de enorme toevloed van nieuwe en verspreid wonende leden, waar maar betrekkelijk weinig aanbod van planten tegenover staat, kunnen wij niet aan alle aanvragen voldoen.

Door aankopen bij ons lid Freek Hoogvliet, die ons - tegen minimale prijzen - aan een paar honderd planten kon helpen, lukt het nog steeds vrij goed, maar al zijn de plantjes erg goedkoop, geld moet er toch voor zijn.

Dat aankopen was alleen mogelijk door die leden, die een erg ruime bijdrage schonken. Van deze plaats nog onze hartelijke dank daarvoor.

Enkele leden, tot zelfs uit Canada toe, schonken flinke aantallen planten.

Maar er zijn nog zoveel leden die ook wel planten over hebben en nu is ons verzoek: help ons door het beschikbaar stellen van die planten. U weet dat u ze kunt opzenden aan het centraal contactadres of zelf de verzending verzorgen. Alle kosten daaraan verbonden worden u vergoed.

Er zijn nog zoveel zieken en minder validen, voor wie Ruilen Zonder Huilen de enige mogelijkheid is wat plantjes en schriftelijke contacten te krijgen. Mogen wij op uw medewerking rekenen? S.v.p. geen planten opzenden in september want dan zijn wij met vakantie, maar uw schriftelijke aanbiedingen krijg ik wel op mijn vakantieadres.

U weet nog wel hoe blij u zelf was, toen u als beginner een paar plantjes kreeg met de naam er bij.

Centraal contactadres,
Middelburgsestraat 35, Scheveningen,
tel. 55 04 23 - 55 13 44 (070), giro 83 2 88

Nieuwe leden

- Mej. N. Vonk, Hoogheem 44, Bostel.
Dr. M. Fonds, Tjakerstraat 1, Den Burg, Texel.
G. E. Hendrikman, Korenberg 12, Stadskanaal.
W. v. d. Graaf, Rivierdijk 224, Sliedrecht.
J. C. Janse, Groen van Prinsterrlaan 172, 's-Gravenhage.
J. Janssen, Wiekslag 323, Amersfoort.
J. Huizinga, Ant. Fokkerlaan 44 II, Haarlem.
J. Veenendaal, Bloemetraat 11, Epe Gld.
P. Vogelzang, Burg. Voetelinkstraat 93, Steenwijk.
Mevr. Struelens, Eugeen Laermansstraat 4, 2020 Antwerpen, Kiel, België.
Marian Rietveld, Westdijk 99, Mijnsheerenland.
E. van der Smit, Tempeldijk 44, Reeuwijk.
H. W. M. Keulers, Johan v. d. Veldestraat 117, 's-Hertogenbosch.
Mevr. F. Siebelink-Bosman, Guido Gezellestr. 13, Hengelo Ov.
N. J. Koun, W. Snelliusweg 92, Zwijndrecht.
W. J. C. Derksen, Kampsingel 15, Zevenaar.
D. J. Romijn, Binnen Dommersstraat 15, Amsterdam-C.
L. H. Immers, Hertog Govertkade 11, Delft.
W. Eijkman, Troubadourplein 14, Tilburg.
P. Dijkstra, Amalia van Solmslaan 12, Vlaardingen.
Marcel Duiven, Elburgerweg 22, Heerde.
Orchicultura B.V., Postbus 49, H. I. Ambacht.
B. Jonkman, Binnendijk AB, Rotterdam, post Heerenveen.
J. C. van Wortel, Scheedersdonk 725, Apeldoorn.
Yvan De Groeve, IJsvogelstraat 1, B 9070 Wachtebeke, België.
Marie José van Bakel, Brahmslaan 10, Eindhoven.
P. Platenburg, Kemphaanpad 7, Strijen.
D. Minnaard, M. D. de Grootstraat 100, Goes.
Mevr. L. D. Veenstra-Jansen, Roelofestraat 9, 's-Gravenhage.
R. Solleveld, Nettelhorststraat 98, 's-Gravenhage.
P. L. van Spronsen, Chasséstraat 86, 's-Gravenhage.
M. L. van der Poort, Sirmestraat 218, 's-Gravenhage.
E. J. Osborne, Merelstraat 186, Leiderdorp.
J. M. Meeuwisse, Gen. van Dalenstraat 32, Rijswijk Z.H.
P. J. L. Meershhoek, Van Imhoffstraat 44, 's-Gravenhage.
P. Salz, Roland Holstlaan 1064, Delft.
R. Mulder, Roland Holstlaan 224 a, Delft.
Dr. Ir. K. H. Veen, van Polanenpark 82, Wassenaar.
A. M. Daane, Groensvoorde 102, Waddinxveen.
Mevr. P. Elvender-de Boer, Renesselaan 17, Soestdijk.
R. H. Polman, Adm. de Ruyterlaan 88, Hilversum.
G. J. Bessels, Adm. de Ruyterlaan 94, Hilversum.
R. Fine, p/a Kleizuwe 12, Vreeland.
C. A. G. Dam, Dr. Steijlingweg 6, Maartensdijk.
A. G. Jacobs, Mozartstraat 34, Bunschoten.
G. H. Botter, Pres. Kennedylaan 222 IV, Amsterdam.
Harry Udo, W. van Borsseleweg 81, Amstelveen.
A. Bruchez, Groningerstraat 19 B, Rotterdam-25.
Nico C. J. van Gils, Snelliusstraat 22, Nijmegen.
P. Peters, Dorpsstraat 133, Stiphout (Helmond).
L. Haasekker, Groenestraat 11, Bruchem.
D. du Pon, Maria van Bourgonriedstraat 45, Gorinchem.
C. Lagerwerf, Oranjewal 5, Asseren.
G. van der Wouden, Hennepstraat 1, Bergambacht.
Hansje van Dijk, Rijkestraatweg 99, Leersum.
R. Spits, Over den Dries 11, Nistelrode N.Br.
M. van der Aa, Antoniusstraat 21, Volkel.
M. A. C. de Boer, Molenstraat 18, Tilburg.
Mei. T. Zeelen, Sloot 121, Venlo.
F. Peters, Gebroek 38, Roermond.
B. H. Keuter, Louise Henriëttestraat 11a, Groningen.
Mevr. T. Wassenaar-Blink, Oosterweg 18c, Den Andel.
Mevr. E. de Goede, Kapellerweg 51, Sittard.

TE KOOP GEVRAAGD:

Cactussen, vetplanten en andere zeldzame planten.
 Grote planten, partijen zaailingen en verzamelingen.
 Aanbiedingen met prijs:

CACTUS BOETIEK — Ganzeweide 117 — Heerlerheide (L.)

TELEFOON 045 - 211617

b.g.g. 045 - 712942

**TROPISCHE EN SUB-TROPISCHE PLANTEN
 SPECIAAL: CACTUSSEN EN VETPLANTEN**

Zoals u misschien weet lag het in de bedoeling het oktoberno. uit te breiden met 4 pagina's en een kleurenfoto extra. De voorraad kopij is echter op het ogenblik miniem. Zonder uw hulp is het dan ook zelfs zeer twijfelachtig of we het normale aantal bladzijden wel vol kunnen krijgen!

karlheinz uhlig - kakteen

Coryphanta villarensis +	7,— - 14,—
Echinocereus bristolii	7,— - 15,—
pectinatus +	7,— - 20,—
reichenbachii +	8,— - 14,—
sp.n. 088 +	7,— - 20,—
subinermis v. luteus +	8,— - 14,—
Echinofossulocactus anfractuosus +	6,— - 12,—
caespitosus +	7,— - 12,—
coptonogonus +	9,— - 18,—
zacatecasensis +	9,— - 20,—
Gymnocalycium hybopleurum v. ferocior +	8,— - 15,—
asterium +	8,— - 15,—
bicolor v. horridispinum +	8,— - 15,—
bruchii +	6,— - 10,—
capillaense +	7,— - 12,—
calochlorum +	5,— - 8,—
glaucum +	10,— - 18,—
sigelianum +	8,— - 14,—
sutterianum +	6,— - 12,—
valnicekianum +	6,— - 10,—
sp.n.L.Hig. +	9,— - 15,—
Mammillaria albiflora +	6,—
aureilanata v. alba +	6,— - 8,—
densispina +	6,—
denudata +	6,—
discolor +	7,— - 12,—
hamiltonhoytea +	10,— - 20,—
marksiana +	7,— - 14,—
nejapensis +	7,— - 30,—
petterssonii +	8,— - 15,—
sp. n. 086 +	7,— - 20,—
viridiflora Ø	6,—
zacatecasensis +	8,— - 14,—
Neogomesia agavioides +	10,— - 20,—

7053 ROMMELSHAUSEN
 W.-Duitsland

KRS. WAIBLINGEN

LILIENSTR. 5

INHOUD

Lobivia acanthoplegma var. patula — W. Rausch	150
Roseocactus fissuratus — F. van Aerschot	151
Maandallerlei	152
Cactusparadijzen in Brazilië IV — A. F. H. Buining	155
Echinocereus procumbens — B. v. d. Lubben	158
Adromischus trigynus — B. van Gelder	159
Frailea asterioides en F. phaeodisca — A. F. H. Buining	161
Een vreemd zaaihoekje — O. C. van Soldt Sr.	165
Adressen afdelingssecretariaten	165
Ruilen zonder hullen	166

BOTANISCHE TUIN VAN STELLENBOSCH

Per 1 januari 1975 wordt voor bovengenoemde tuin een mannelijke

tuinbouwkundige

gezocht met kennis van en ervaring in het kweken van Zuidafrikaanse vetplanten.

Het salaris bedraagt thans max. R. 5900 per jaar; goede secundaire arbeidsvoorwaarden.

Sollicitaties vóór 12 sept. a.s. Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen bij Dr. J. J. A. van der Walt, p/a Rijksherbarium, Schelpenkade 6, Leiden.

VOLAUTOMATISCH ONTLUCHTINGSRAAM

te koop aangeboden, afm. 80 x 100 cm voor een broeikas tot 30 m² dakoppervlak, welk laatste niet meer tegen zon beschermd behoeft te worden, daar hitte wijkt door automatische ontlichting; zonder omkijken, en verbranden kan niet meer voorkomen, werkt perfect zonder storingen. In werking te zien na tel. afspr. 01806 - 6952.

DE HANDLEIDING

Door onvoorziene omstandigheden zal de handleiding voor beginners niet eerder dan eind september kunnen verschijnen. Onze excuses!

Wegens omstandigheden te koop:
PRACHTIGE CACTUSVERZAMELING
Te bezorgen bij: Mevr. D. de Wijs-Vermeulen,
Stationsweg 407, Scherpenzeel Gld.
Tel. 03497 - 1540

KOPIJ

Kopij voor het okt. en nov. nummer moet worden gezonden aan de 2e redacteur in verband met afwezigheid van de heer Noltee.

Succulentenkwekerij **H. van DONKELAAR**

Werkendam - Tel. 01835 - 1430

Vraagt sortiments- en zaadlijst 1974
Regelmatig nieuwe importen.
's Zondags gesloten.

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

Cothen - Groenewoudseweg 8
Postbus 12 - Tel. 03436 - 267
Sortimentslijst op aanvraag
's Zondags gesloten

Erevoorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, 2921 - Leusden C.

Voorzitter: S. K. BRAVENBOER, Kwartellaan 34, Vlaardingen.

Vice-voorzitter: Ir. G. E. M. Uil, Berg en Dalseweg 52, Nijmegen (waarnemend).

Secretaresse-ledenadministratie: Mevr. E. A. M. VERDUIN - DE BRUYN, Koningsweg 2, Beekbergen. Tel. 05766 - 1840.

2e secretaris: J. DE GAST, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

Penningmeester: G. LINK, Memlingstraat 9, Amersfoort. Postrek. 680596 t.n.v. Succulenta te Amersfoort.

Redacteur: F. K. A. NOLTEE, Campanula 88, Dordrecht. Tel. 078 - 76399.

2e redacteur: A. DE GRAAF, Zinnia 8, Dordrecht. Tel. 078 - 72617.

Bibliothecaris: J. MAGNIN, Ooievaarstraat 13, Strijen. Catalogus f 1,50.

"Ruilen zonder hullen": contactadres Middelburgsestraat 35, Scheveningen. Tel. 070-551344-550423.

Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland en België f 20,— en voor leden in het buitenland f 25,— per jaar met GRATIS maandblad "Succulenta".

Kopij voor het oktober-nummer moet uiterlijk 1 september bij de 2e redacteur zijn.

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Caralluma dummeri

Foto: Bosman

53STE JAARGANG
NO. 9
SEPTEMBER 1974

Caralluma dummeri (N.E. Brown) White et Sloane

FRANS NOLTEE

Deze soort werd genoemd naar R. A. Dummer, die hem in 1915 aantrof in tuinen van de inheemse bevolking in Bukoba. Deze plaats ligt in Tanzania, aan de oever van het Victoriameer. Het sap van de plant werd daar, vermengd met water, gebruikt om oorpijnen te bestrijden. Het eigenaardige is dat de soort in wijde omgeving nooit in het wild is aangetroffen.

C. dummeri werd oorspronkelijk beschreven als **Stapelia**, maar op grond van de structuur van de corona (het „geslachtsorgaan”) werd hij later overgebracht naar het geslacht *Caralluma*. Omdat de corona gelijkenis vertoont met die van sommige *Stapelia*soorten, zou men *C. dummeri* kunnen beschouwen als een soort overgang tussen beide geslachten.

Ik laat nu een verkorte versie van de oorspronkelijke beschrijving volgen.

„Stengel liggend aan de basis, 6 tot 9 cm lang (in cultuur wel tot 15 à 16 cm) en ca 1,5 cm dik (exclusief de tanden); onduidelijk vierhoekig tot min of meer rond; de tanden zijn tot 15 mm lang; de stengels zijn kaal en glad en van een licht grijsachtig-groene kleur, met paarsbruine streepjes.

De bloemen ontstaan aan de basis (volgens mij moet dit zijn aan de top) van de jonge scheuten; de doorsnee is ca 4 cm, van een olijfgroenachtig-okergele kleur; het vergroeide deel van de bloem vormt een beker van ongeveer 1 cm diep. De slippen zijn aan de onderkant kaal en glad; aan de bovenkant bedekt met cilindrische papillen die uitlopen in een dunne witte haar.”

De bouw van de corona is op de foto goed te zien, zodat ik u een uitvoerige beschrijving daarvan zal besparen.

De kleur van de stengels is waarschijnlijk beschreven aan de hand van een gekweekte plant. In de natuur is deze kleur nl. veel meer lichtbruin-okergeel.

Wat de bloemkleur betreft wil ik nog het volgende opmerken. De afgebeelde plant heeft een bloemkroon waarin weinig of geen geel te bespeuren valt. Bij andere exemplaren echter komen bloemen voor waarin het geel sterk op de voorgrond treedt. Het is dan ook opvallend, dat zowel Jacobsen als Rauh uitsluitend olijfgroen als bloemkleur vermelden. Dit is des te verwonderlijker omdat de afbeelding in Rauh's „Schöne Kakteen und andere Sukkulenten” een veel meer gele dan groene bloem vertoont.

De afgebeelde plant werd gefotografeerd in de verzameling van de heer J. L. den Boef in Ridderkerk. Toen ik met dit artikel bezig was stuurde hij me enkele artikelen voor het maandblad, waaronder een over *C. dummeri*. Aan dit artikel heb ik de hieronder vermelde cultuuraanwijzingen ontleend.

Eerst wil ik echter nog iets vertellen over het voorkomen van de soort in de natuur. In „The Stapelieae” van White en Sloane worden na de beschrijving van de soort de volgende groeiplaatsen vermeld: Tanzania, tussen de Kili-mandjaro en de Pare heuvels; Kenia, aan de voet van de Mea heuvels; bij Kanam, aan de Kavirondo golf (Victoria meer). Onder een van de foto's is nog een andere groeiplaats vermeld, nl. de top van de wand van de Grote Slenk bij het Manyara meer.

De plant op de foto vond ik in het zuiden van Kenia, tussen Kajiado en Namanga. De planten groeiden er, zoals gebruikelijk bij de *Stapelieae*, onder struiken. Ondanks deze beschutting zagen ze er, door de grote droogte, niet erg florissant uit. Pas later realiseerde ik me, dat dit waarschijnlijk dezelfde soort was die ik eerder vlak bij Nairobi gevonden had. Daar vond ik nl., op de eerste dag van mijn verblijf in Kenia, in een open grasvlakte enkele planten van een mij onbekende *Caralluma*. Aangezien ze niet bloeiden waren ze niet

te determineren en omdat er maar zo weinig van stond heb ik er geen materiaal van verzameld. Niet zo handig? Nee, inderdaad, het is nu niet te bewijzen dat deze soort inderdaad ook bij Nairobi voorkomt, maar aan de andere kant is het natuurlijk een leuk argument om nog weer eens een tocht naar die streken te organiseren.

Tenslotte dan de cultuuraanwijzingen van de heer Den Boef.

De groeitijd is van zomer tot herfst. In de winter verlangt hij een temperatuur van minstens 15 graden, waarbij hij ook wat water verlangt omdat hij niet te sterk in mag schrompelen. De aarde moet goed doorlatend zijn en liefst wat bladgrond bevatten. In voorjaar en zomer, vooral met donker weer moet men voorzichtig zijn met water daar hij heel gauw afrot of zijn wortels verliest, zodat men opnieuw moet gaan stekken.

Voldoet men aan de eisen dan is het een echt liefhebbersplantje.

Notocactus veenianus van Vliet spec. nov.

Corpus laetiviride cylindricum ad 8 cm diametitur et 20 cm altum est; acumen tuberculatum et albotomentosum depressum est et spinis rubro-brunneis supertextum; radices sub ipso solo ramosae sunt; costae 20 triangulares in parte suprema rotundatae sunt, a basi 7 mm latae sunt, sulcis 5 mm altis inter se distant et sub areolis tubercula formant; areolae rotundae, albotomentosae 4 mm diametuntur, deinde glabrescunt et ad 6 mm inter se distant; una spina centralis ad 22 mm longa media in areola posita est et ad perpendiculum distat, acicularis interdum paulum curvata et/vel applanata est, fulva ut stramentum est, in acumine et a basi rubro-brunnea; marginales ad 15 ad 8 mm longae hyalinae sunt acumine subbrunneo; summa in areola desunt ibique interdum aliquae adventiciae hyalinae enascuntur; posterius omnes spinae canescunt.

Flores campanulati ad 4 cm longi 5 cm diametuntur et circum apicem enascuntur; folia perianthii spatulata sunt, paulum crenata et acuminata, interiora nitide flava, exteriora nitide flava et in acumine stria mediali subrosea; receptaculi campanulati pars interior parflava est et corona 3 mm lata staminum a pede styli instructa; pars exterior instructa est squamis brunneoviridibus, saetis brunneis et lana suffusca; stamina ad 12 mm longa flava sunt; antherae flavae sunt; stylus ad 14 mm longus sufflavus stigmatibus 9 rubris, quae antheras superant, instructus est; pericarpellum ovo-simile rotundum ad 1 cm longum 7 mm diametitur, instructum est squamis viridescentibus, saetis brunneis et lana alba; ovula in placentis parietalibus in parte suprema sunt, pars infima vacua est.

Fructus baccaeformis oblonge ecrescit ad 2 cm, viridescens est, deinde siccatur, a basi frangitur et aperitur, fere 60 grana continet.

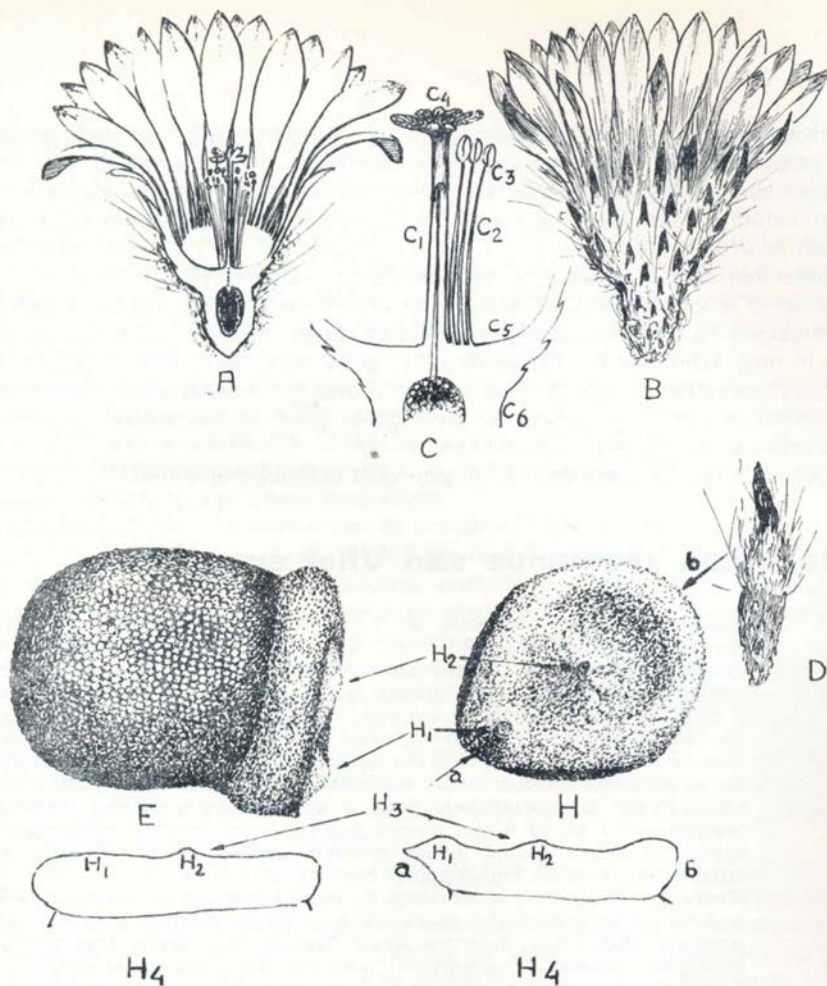
Semen galeriforme 1 mm longum 1 mm diametitur, hilus ochreus margine lata circum testam est, primo paulum depressus, deinde circum micropylam ecrescit in carunculam; funiculus et ipse ecrescit in carunculam in margine hili quae ibi ovalis est; testa tuberculis parvis brunneis, quae sulculis atro-brunneis ad atris discreta diversas in directiones decurrent, instructa est.

Habitat in departamento Tacuarembó, Uruguay, numero campi DV 40.

Holotypus in Herbario Ultrajecti, Hollandia, sub nr. DV 40.7

Lat. diagn. J. Theunissen

Plant cilindervormig, tot 8 cm in doorsnede en 20 cm hoog¹⁾, frisgroen; top verzonken, bekleed met knobbeltjes en witte woluilt, overdekt met roodbruine doorns²⁾; wortels direct onder het maaiveld, vertakt³⁾; ribben 20, driehoekig, boven afgerond, aan de basis 7 mm breed, gescheiden door 5 mm diepe lengtegroeven, onder de areolen knobbeltjes vormend; areolen rond, 4 mm in doorsnede, met witte woluilt bekleed, later kaal wordend, tot 6 mm uit elkaar; middendoorn één, tot 22 mm lang, centraal in het areool geplant, recht van de plant afstaand, naaldvormig, soms iets gebogen en of afgeplat, strogeel, roodbruin

Notocactus veenianus

A doorsnede bloem binnenzijde; B bloem buitenzijde; C vergroting situatie receptaculum, stijl C₁, (primaire) meeldraden C₂, helmknoppen C₃, stempel C₄, receptaculum C₅, pericarpellum C₆; D droge vrucht; E zaad; H hilum, funiculus H₁, micropyle H₂, caruncula H₃; twee doorsneden van hilumvormen voorkomende bij *N. veenianus* H₄, a-b is beschreven vorm.

Tekeningen D. J. van Vliet.

aan top en basis; randdoorns ± 15, tot 8 mm lang, glaskleurig met lichtbruine punt, de bovenzijde van het areool vrijlatend, waar soms enige glasdoorntjes ontstaan; later vergrijzen alle doorns.

Bloemen klokvormig, tot 4 cm lang en tot 5 cm in doorsnede, rondom de top geplaatst⁴⁾; bloembladen (perianth) spatelvormig, iets gekarteld en gepunt, binnenzijde glanzend geel, buitenzijde idem met lichtroze middenstreep aan top; bloembodem (receptaculum) klokvormig; bloembodem binnenzijde diepgeel, bekleed met een 3 mm brede krans van meeldraden aan voet van stijl; bloembodem buitenzijde bekleed met bruingroene schubben, bruine borstels en lichtbruine wol; meeldraden (primaire?) tot 12 mm lang, geel; helmknoppen geel; stijl tot 14 mm lang, lichtgeel; stempels 9, rood⁵⁾, boven de helmknoppen; vruchtbeginsel (pericarpellum) ovaal rond, tot 1 cm lang en 7 mm in doorsnede, bekleed met groenachtige schubben, bruine borstels en witte wol; zaadknoppen aan zaadragers in zijwand boven, onder een kleine ruimte vrijlatend.

Vruchten besachtig, langwerpig uitgroeiend tot 2 cm, groenachtig, later indrogend, aan de basis verpulverend en openspringend, inhoud ± 60 zaden.

Zaden helmvormig, 1 mm lang en 1 mm in doorsnede; hilum in brede rand rond testa, okergeel, eerst iets verdiept, daarna uitgroeiend rond poortje (micro-pyle) tot een wratje (caruncula), navel (funiculus) eveneens uitgroeiend tot wratje aan rand hilum, die daar ovaalvormig is; testa bekleed met kleine bruine knobbeltjes die, gescheiden door donkerbruine tot zwarte groefjes, in diverse richtingen verlopen.⁶⁾

Groeiplaats Dept. Tacuarembó, Uruguay, op $\pm$ 300 m hoogte. Veldnummer D.V. 40.

Type in Rijksherbarium te Utrecht onder typenummer D.V. 40.7.

¹⁾ *Notocactus veenianus* groeit in mosvelden (ph 5,2) op rotsplaten in de volle zon, hoogte $\pm$ 300 m. Het is daarom dat de planten zich rekken in de Noordwest-europese verzamelingen, waardoor ze gemiddeld kleiner van doorsnede zijn.

²⁾ De kop is bekleed met de knobbeltjes (kinnen) van de nieuw gevormde ribben in afwisseling met witte wolvlit van de nieuw gevormde areolen, die daarna, met hun nieuw gevormde orangerode- tot roodbruine doorns, de top overdekken.

³⁾ De wortels vertakken zich in diverse richtingen. In de meer humusrijke grondsoort onder mossen, spreiden zij fijn uit. Wanneer men een plant optilt vormen de wortels met de mossen hele plakken, die hoogstens 10 cm dik zijn maar dikwijls een doorsnede hebben van meer dan één meter!

⁴⁾ De planten bloeien zeer rijk. Meer dan tien relatief kleine bloemen, die het zicht op de top geheel ontnemen, is geen zeldzaamheid.

⁵⁾ De kleur van de stempels kan variëren van purperrood tot lichtlilaarood.

⁶⁾ De vorm van het hilum is bij dit zaad zeer variabel. De meest voorkomende vorm is de getekende en wijkt met zijn tot wratje uitgroeiende navel (funiculus), sterk af van *N. mammulosus* var. *mammulosus*.

Notocactus veenianus vond ik tijdens mijn reis in 1968. Aanvankelijk dacht ik dat het een variëteit (D.V. 41a) van *Notocactus rutilans* was. Ten aanzien van *N. rutilans* bestaan echter grote twijfels. Het is, volgens mij, beter *N. veenianus* als een zelfstandige soort te beschouwen. Hiermede heb ik het veldnummer veranderd in D.V. 40.

Naar bloem, zaad en plant structuur hoort *N. veenianus* te worden ingedeeld in de groep rond *N. mammulosus*. Het vormt met andere soorten en variëteiten, o.a. *N. mueller-melchersii*, een grote overgangsgroep. Deze overgangsgroep onderhoudt een driehoeksverhouding tussen *N. mammulosus*, *N. rauschii* en *N. herteri*. Hierbij moet zelfs aan de invloed van andere soorten worden gedacht. *N. veenianus* is niet zelffertil.

N. veenianus werd door mij vernoemd naar mijn goede vriend, de heer L. J. van Veen, cactuskweker in Honselersdijk, uit waardering voor de mij geboden vriendschap.

N. veenianus groeit in gezelschap van *N. mammulosus*, *N. caespitosus*, *N. ottonis*, *Wigginsia macrocantha*, *Frailea pygmaea*, *Gymnocalycium leanum*, *Trichocereus alacriportanus*.

De ontbrekende foto's zullen later in *Succulenta* worden gepubliceerd.

D. J. VAN VLIET

C.P. 528, 13.100 Campinas S.P. Brasil.

September/oktober-allerlei

Nu we zulke uitermate natte, kille en zonarme zomermaanden gehad hebben, is het te hopen dat er in de nazomer en herfst voldoende zonnige dagen zullen zijn, zodat onze planten, al is het dan wat laat, toch nog een portie zonneschijn krijgen. De twee zomerse dagen die we tot eind juli gehad hebben (dit maandallerlei wordt zoals u weet reeds eind juli geschreven!), vertegenwoordigen wel een bijzonder schrale hoeveelheid zonneschijn.

Onze planten zijn deze zomer dan ook veel te kort gekomen. Door gebrek aan

zon kunnen ze iets van hun gedrongen vorm verloren hebben. Tijdens de zomerse vegetatie-periode groeien de planten door, zon of geen zon, en het gevolg is dat de cactussen lichtgroene, uit elkaar gegroeide koppen kunnen krijgen, zeker als we op zonloze dagen maar doorgedogen hebben. Die lichtgroene kleur verdwijnt wel weer als er in september nog vele zonnige dagen zullen voorkomen. De gedeformeerde kop verdwijnt helaas pas op de langen duur.

Ook de andere vetplanten kunnen door te hard groeien bij te weinig zon, uit elkaar groeien. De vorm is te los geworden. Bij vele andere succulenten kunt u door afstekken in het volgend voorjaar, de juiste vorm wel weer terug krijgen.

De uit elkaar gegroeide planten moeten we in de herfst en winter goed in de gaten houden; ze zijn kwetsbaarder dan planten die goed gedrongen en hard zijn.

Zoals we in het vorige maand-allerlei gelezen hebben moeten de zomergroeiende planten op de rustperiode voorbereid worden. Als de aanwijzingen opgevolgd werden, zal de nieuwgroei van de planten nu zo ongeveer stilstaan. Precies is dat nooit te zeggen, want de ene plant groeit wat langer door dan de andere. De planten moeten echter wel in leven blijven. Het assimilatie-proces blijft doorgaan; ook al vermindert dit langzamerhand, geheel stilstaan doet het bij een levende plant nimmer.

Onze zorg in de rusttijd is er dan ook op gericht de plant juist zoveel vocht toe te dienen dat hij niet verdroogt. In de huiskamer bereiken we dat door om de 14 dagen een beetje water op het schoteltje te gieten, zodat de onderste laag van de potgrond steeds in geringe mate vochtig blijft. Daarnaast nevelen we op zonnige dagen onze cactussen, waardoor zij via de dorens en de opperhuid een beetje vocht kunnen opnemen.

De andere vetplanten houden niet zo erg van dit nevelen, met uitzondering van vele Euphorbia's. Daar staat dan weer tegenover dat we de „vetplantjes” 's winters wat meer water (via het schoteltje) kunnen en moeten geven. Ze moeten ook wat meer warmte hebben dan de cactussen. Bij de wintergroeiende soorten is dit een vanzelfsprekende zaak en er zijn eigenlijk geen uitzonderingen.

De zomergroeiende hoog-succulente Mesems houden we echter na half tot eind september droog. Slechts een enkele keer in de rustperiode verstrekken we een klein beetje water om de potgrond niet door en door stofdroog te laten worden.

Het lijkt allemaal nogal ingewikkeld, doch in feite is het heel eenvoudig. Gezonde, zonnig gekweekte, gedrongen planten kunnen heel wat verdragen en zullen van droogte in de rusttijd weinig hinder ondervinden. Vocht - en met name te veel en te lang vochtig blijven van de potgrond - leidt zeker tot teleurstellingen. Afgeharde planten, dus planten die we geleidelijk aan minder water hebben gegeven en die volop frisse lucht hebben gekregen, zullen heel gemakkelijk de winter zonder verliezen doorkomen. Ook al krijgen ze weinig of geen water! Onze succulenten zijn er op gebouwd om langdurige droogte het hoofd te bieden.

De lager wordende dag- en nachttemperaturen zullen evenmin van invloed zijn op gezonde planten.

De kasbezitters hebben het wat gemakkelijker. Goed ingerichte tabletten zijn eerst bedekt met een gaaf vel plastic dat aan alle kanten een paar centimeters tegen de wanden op staat. Daarop is een laag zand of een mengsel van zand en turfmoel, dan wel een zand/grondmengsel aangebracht van 1 à 2 cm. Hierop zijn de potten geplaatst zodat nu als het ware een verbinding tot stand

gebracht is tussen potgrond en tabletbodem. Deze bodem treedt op als een regelaar voor de vochtbehouding in de potgrond. Is de potgrond te nat, dan neemt de bodemlaag een deel van het nat op en zorgt zo voor een gelijkmatige vochtigheid van potgrond en bodem. Er ontstaat een soort evenwichtstoestand. Door bevochtiging van de bodemlaag kunnen we in de rustperiode ook juist zoveel water aan de planten verstrekken als nodig is.

Vollegrond-kwekers zullen in de winter nauwelijks water behoeven te geven omdat het grote volume aan grond veel water kan bevatten en daardoor, zeker in de onderste lagen, zal de tabletgrond ook zeer lang min of meer vochtig blijven.

Geënte planten houden we 's winters iets vochtiger. Alle planten, dus ook cactussen, trachten altijd, ook tijdens de droge rusttijd, vocht te bemachtigen. Zouden we de geënte planten geheel droog laten staan, dan zouden de onderstammen, als zij geen water meer uit de bodem kunnen halen, trachten dit vocht aan de meestal sappige ent te onttrekken. De ent zal dan verschrompelen en het loodje leggen. Het omgekeerde kan echter ook gebeuren. Dan onttrekt de ent al het vocht aan de onderstam. Deze verdort en verhout en kan dan niet meer functioneren.

Ook de wintergroeiende en -bloeiende Neoporteria's moeten nog wat water hebben tot zij uitgebloeid zijn.

De in de tuin staande tere planten dienen we nu naar binnen te halen. Ze hebben te veel te lijden van kil en vochtig weer. De andere sterkere soorten brengen we nog niet naar binnen; dat hoeft pas als er nachtvorst te verwachten is.

Als de tuingrond door langdurige regenval wat al te nat geworden is, zetten we de potten echter boven op de grond, zodat ze sneller kunnen drogen.

In de loop van de zomer zullen vele planten in hun potten gezelschap gekregen hebben van mossen en wat wij noemen, onkruid. Verwijder deze meteen bij het plaatsen van de potten op de grond, zodat u er straks, als u de planten binnen zet, geen last meer van hebt. Het helpt tevens mee de bovenlaag van de potgrond vlugger te laten drogen. Daartoe kunt u ook de meestal vastgerogende toplaag wat losmaken. Voor het naar binnen brengen, inspecteren we potten en planten op de eventuele aanwezigheid van slakjes, pissebedden, mieren en dergelijk gedierte. Verwijderen en meteen de pot met een borstel ontdoen van aanhangende grond.

In september en in oktober kunnen we bij zonnig weer ook nog wel bespuitingen uitvoeren ter bestrijding van wolluis, spint en andere insecten. Al worden de planten daardoor nat, op een zonnige dag zijn zij snel weer droog. De meeste bestrijdingsmiddelen zijn overigens alleen effectief bij een temperatuur van 20° C of hoger, zodat we de zonnewarmte ook daarvoor nodig hebben.

Zwamsoorten als draadschimmel kunnen in deze maanden ook de kop opsteken als de potgrond te lang nat blijft en er niet voldoende gelucht wordt. Deze beruchte schimmel vormt een netwerk van vrijwel onzichtbare draden in de bovenste grondlaag. Als u een kluitje grond oppakt trekt u een deel van de daar omheen liggende grond mee.

Bij tijdige ontdekking kan de plant nog wel gered worden door direct verpotten nadat de plant gedroogd is. De grond gaat in de vuilnisbak! Dikwijls is echter de wortelhals al aangetast en kan alleen de kop nog na afsnijden geënt worden of als stek behandeld worden. Dus droog wegzetten en pas oppotten als er zich nieuwe wortels gevormd hebben. Dat kan wel enkele weken tot maanden duren. Noodontingen in de rustperiode binnenshuis uitvoeren en de planten bij verwarming of op de schoorsteenmantel plaatsen om een snelle

droging van de wonden te bereiken. Voorkomen is speciaal bij draadschimmel geboden; te genezen zijn de gevolgen niet. Frisse lucht, zon en droogte geven schimmels geen kans om tot ontwikkeling te komen.

De verwarming van de kas dient nu nagezien te worden en eventueel beproefd, zodat deze goed werkt als straks in november, of zelfs eind oktober, de nachten koud zullen worden.

Succulentensafari in Kenia en Tanzania (II)

FRANS NOLTEE

Klimaat

De belangrijkste factoren die het klimaat in Oost-Afrika bepalen zijn de tropische ligging en de hoogte (het reliëf). Deze twee bepalen zowel de hoeveelheid neerslag en de lengte van de regentijden als de temperatuur. Al deze factoren samen zijn van doorslaggevende betekenis voor de natuurlijke groeiing aan de ene kant en de landbouw en de spreiding van de bevolking aan de andere kant.

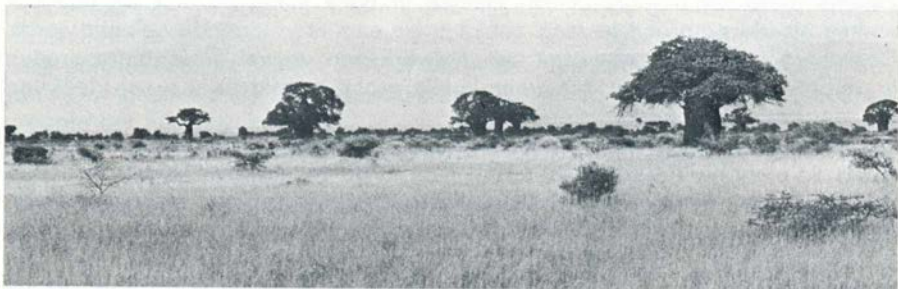
Regentijden.

In de tropen staat tweemaal per jaar, op 21 maart en op 23 september, de zon loodrecht boven de evenaar. Enkele weken later volgen meestal geweldige regens. Deze zijn de oorzaak van de uitgestrekte tropische regenwouden die we overal in de omgeving van de evenaar tegenkomen. Juist Oost-Afrika echter vormt een uitzondering op deze regel. Hier vinden we immers, ondanks de ligging op de evenaar, voornamelijk droogtegebieden, ja zelfs - in het noorden van Kenia - halfwoestijnen. Dit verschijnsel wordt gedeeltelijk veroorzaakt door de aanwezigheid van bergen. Een andere oorzaak is de doorbreking van de normale kringloop van de passaten, door de in een vast ritme optredende moesson, die afhankelijk is van de reusachtige landmassa's van Azië.

Zo zien we dan weliswaar in Oost-Afrika het optreden van de twee door de tropische ligging bepaalde regentijden, maar er valt meestal minder dan 1000 mm regen per jaar. Op enkele uitzonderingen na, ontbreken hier dan ook de tropische regenwouden, aangezien die minstens 1500 mm neerslag nodig hebben bij temperaturen van $\pm 25^{\circ}$ C.

De belangrijkste regentijd is die tussen maart en mei; daarna volgt een droge periode die tot september/oktober duurt.

In november/december treedt dan de „kleine” regentijd op, waarna het weer droog is tot ongeveer half maart.

Savanne met Baobabs in Noord-Tanzania, ten oosten van het Manyara meer.

Foto: Hallmann

Hoeveelheid neerslag.

De gemiddelde neerslag varieert in het Hoogland van Kenia tussen de 750-1500 mm. Uitzondering hierop zijn het Riftdal, dat wat droger is, en de naar het oosten en zuidoosten gerichte berghellingen die meer regen ontvangen. In het kustgebied valt gemiddeld meer dan 1000 mm p. j. Het hele overige deel van Kenia, d.w.z. 2/3 van het hele land, is droog tot zeer droog. Nauwelijks 100 km uit de kust begint een gebied met gemiddeld niet meer dan 500 mm p. j., waarbij ook weer de enkele hogere delen wat meer ontvangen. Hetzelfde geldt voor het noordelijk deel van Tanzania. In de noordelijkste delen van Kenia valt minder dan 250 mm p. j.

Terwijl dus in het overgrote deel van Kenia en Noord-Tanzania de vegetatie te lijden heeft van een tekort aan neerslag, wordt dit probleem nog vergroot door de wisselvalligheid van de regens. Deze neemt toe naarmate de neerslag geringer is, wat dus dubbelop werkt.

Tenslotte moet men ook bedenken, dat door de hoge temperaturen de verdamping groot is. De neerslag heeft dan ook een veel geringer nuttig effect dan in ons klimaat. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het feit, dat in deze streken landbouw zonder kunstmatige bevoeiing pas mogelijk is bij een gemiddelde neerslag van meer dan 750 mm p. j. (Ter vergelijking: Nederland heeft 780 mm p. j.).

Temperatuur.

Door de aanzienlijke hoogteverschillen heeft het besproken gebied een naar verhouding grote variatie in de temperatuur. Zo heeft het hooggelegen Nairobi (1650 m hoogte) een gemiddelde jaartemperatuur van 19,6° C. Daarbij loopt in februari de thermometer op tot gemiddeld 28° C. overdag, om 's nachts te dalen tot 14° C., terwijl in juni en juli de temperaturen schommelen tussen 9 en 23° C. Hoger in de bergen zijn de temperatuurverschillen tussen dag en nacht nog aanzienlijk groter.

Aan de kust zijn de heetste maanden februari en maart, met een gemiddelde

Landschap met uitgedoofde vulkaan en Acacia's in Kenia, ten noordoosten van het Naivasha meer.
Foto: Noltee

van meer dan 32° C. In de „koele” maanden juli en augustus zijn de maxima gemiddeld 28° C. en de minima 20° C. Hier zijn de verschillen tussen dag en nacht dus aanmerkelijk geringer. Doordat bovendien de luchtvochtigheid hier zeer hoog is werkt dit klimaat, vooral in het begin, nogal vermoeiend op Europeanen.

(Wordt vervolgd)

Opuntia als entstam

In ons maandblad hebben we al eens eerder aandacht besteed aan het enten op Opuntia. Van ons lid, de heer M. G. v. d. Steeg jr., werkzaam bij een Franse cactuskwekerij, ontvingen wij een uitvoerige brief met een beschrijving van het enten zoals dat daar wordt gedaan. „Dan hoort u het ook eens van een ander”.

De heer v. d. Steeg schrijft ons:

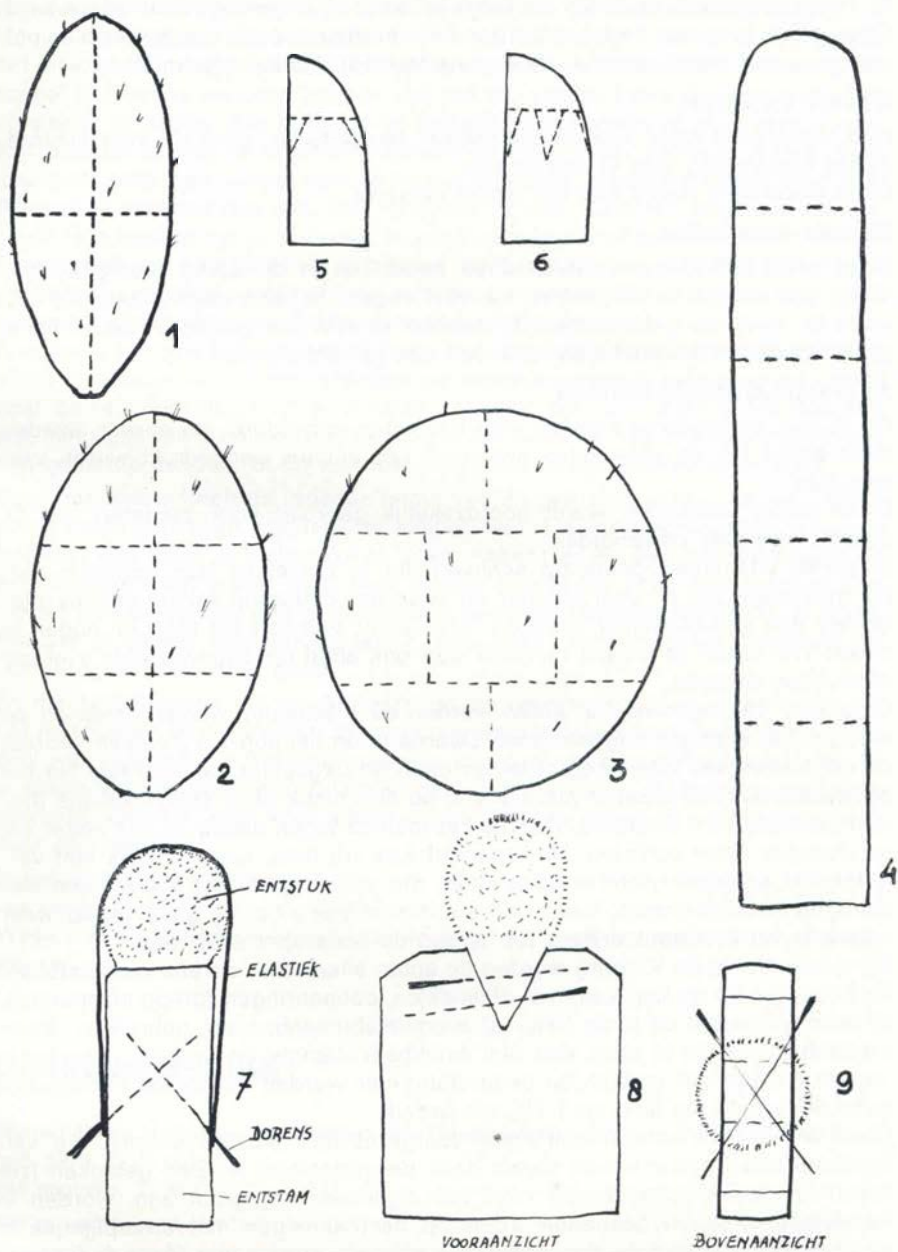
Pas sinds kort lid zijnde van Succulenta, las ik in het februari-nummer het artikeltje van de heer A. Kahlmann uit Den Haag over het enten op Opuntia.

Daar op het bedrijf waar ik hier werk, de voornaamste onderstammen de Opuntia's zijn, leek het mij goed daar iets over te schrijven in de hoop hiermee de medeliefhebbers in Nederland van dienst te kunnen zijn.

De door ons gebruikte Opuntia entstammen zijn de volgende:

Wilcoxia schmollii,
geënt op
O. tomentosa

1. en 2. verdeling van langwerpige schijven.
3. idem van brede en ronde schijven.
4. idem van ronde stammen.
5. het bijwerken van de stukken voor kop-enting.
6. idem voor spleet-enting (V-snede).
7. kop-enting met elastiek en dorens.
8. doren-bevestiging bij spleet-enting, vooraanzicht.
9. idem bovenaanzicht.

Opuntia bergeriana

Een goede onderstam, vooral voor planten die wat kou te verdragen krijgen. *O. bergeriana* met zijn 20-25 cm lange leden is nl. in geringe mate winterhard. Deze soort is zwaar bedoornd. Vóór het veredelen, zoals het enten hier ook wel genoemd wordt, worden de dorens met een schaar afgeknipt.

Opuntia tomentosa

Niet winterhard maar veel gemakkelijker te hanteren, door de veel lichtere, viltige bedoorning, dan *O. bergeriana*.

Deze onderstam wordt hier het meest gebruikt.

Opuntia ficus-indica

Deze soort groeit hier verwilderd en houdt het in de winter hier goed uit. Vorig jaar winter, in december, na veel regen, hebben deze planten 9° C. vorst te verduren gehad, doch zij hebben er niet van geleden. Heeft vrijwel geen dorens en de glochiden laten ook niet gemakkelijk los.

Austrocylindropuntia subulata

De dorens en bladeren worden vóór het enten verwijderd; de dorens worden weer benut om de elastiekjes, waarmee het entstuk aangedrukt wordt, vast te zetten.

Deze ronde onderstam wordt hoofdzakelijk gebruikt voor cristaten van *O. vestita*, *subulata*, *clavarioides*.

Er wordt uitsluitend geënt op schijven die in hetzelfde jaar gegroeid zijn. De overjarige zijn nl. veel stugger en zwaarder bedoornd terwijl ook de glochiden dan gemakkelijker loslaten. Men komt van top tot teen er onder te zitten! Het enten geschiedt hierdoor dan ook altijd op ongewortelde stekken of stukken daarvan.

Ongeveer 14 dagen na het enten worden de elastiekjes weggenomen en de niet-gelukte entingen uitgesorteerd. Daarna duurt het nog 1 à 2 weken voordat de onderstam worteltjes begint te vertonen en uitgeplant kan worden. Na het enten laat men de planten plat liggend op een plank of in een fruitkistje drogen (droogtijd 2 à 3 dagen). Daarna zet men ze tegen elkaar in een kistje om ze wortel te laten schieten. De droogtijd lijkt vrij lang, maar u moet niet vergeten dat de plant grote wonden heeft, die enige tijd nodig hebben om een droog huidje te vormen. Vooral de soort *subulata* moet bij goed droog weer verwerkt worden want anders rot hij aan de onderkant snel weg.

Bij spleet-enting (in V-vorm) worden de enten alleen met dorens vastgestoken. Bij het enten op de kop kan men elastiekjes, couponringen (brede elastiekjes), stroken gesneden uit oude fiets- of bromfietsbinnenbanden, gebruiken. Autobinnenbanden zijn te stug, dus niet bruikbaar. Lengte en breedte afhankelijk van de grootte van entstuk en onderstam; hier worden het meest exemplaren gebruikt van 15 cm lang en 1-1½ cm breed.

Deze elastieken worden ook weer vastgezet met stevige dorens, die van beneden schuin naar boven dwars door de onderstam worden gestoken (zie tekeningen). De schijven, die over het algemeen vrij groot zijn, worden in handelbare stukken gesneden, zoals op de tekeningen met streeplijntjes is aangegeven. Op de foto ziet u *Wilcoxia schmollii*, geënt met V-snede (spleet-enting) op *O. tomentosa*.

Liefhebbers die in mijn richting komen met hun vakantie, kunnen hier de planten komen bekijken en als ze geluk hebben, zien hoe dit veredelwerk hier wordt gedaan.

M. G. v. d. Steeg, Houertz des Maures, 8590 Gonfaron, Frankrijk.

Foto en tekeningen v. d. schrijver.

Van de redactie

Wij succulentenliefhebbers zijn zeer bescheiden mensen. Althans dat zou je kunnen concluderen uit het aantal leden dat het „waagt” een artikel(tje) voor het maandblad te schrijven. Blijkbaar zijn er maar weinigen die vinden dat ze zoveel kennis en ervaring hebben dat het de moeite loont daarvan eens iets op papier te zetten. Als je bij ze op bezoek bent kunnen ze uren praten over hun planten en wat ze daarmee beleven, dat wel. Maar zodra je vraagt of ze nou niet eens een stukje voor Succulenta willen schrijven kijken diezelfde mensen je aan met een blik van: Wie, ik? IK iets schrijven voor het maandblad? Hoe haal je het in je hoofd, ik weet niks te vertellen.

Ja, wanneer we nou allemaal zo blijven reageren zal ons blad wel steeds vol geschreven moeten worden door een paar mensen. Tot die geen tijd meer hebben, ziek worden, overlijden of er de brui aan geven.

Begrijpt u me goed, ik verwacht heus niet dat ieder lid van onze vereniging vanaf nu iedere maand een gedegen en wetenschappelijk verantwoord artikel naar de redactie stuurt. Maar zouden er onder die ruim 2000 leden nou niet wat meer zijn die zo nu en dan eens iets aardigs met hun planten meemaken, een goeie tip hebben, of bij een foto een klein stukje kunnen schrijven?

Voor dat laatste heeft de redactie begin van dit jaar zelfs een speciale rubriek in het leven geroepen. Het leek zo simpel; wat is er nou eenvoudiger dan een foto van een plant te maken (of te laten maken) en er dan een verhaaltje bij te schrijven. Zegt u nou eens heel eerlijk, zou u dat echt niet kunnen? Die rubriek hebben we met een woordspeling genoemd **Ongeregeld** maar wel **Goed**. Het ziet er helaas naar uit dat we 'm binnenkort zullen moeten omdopen tot „Ongeregeld wel, maar goed?”

En dan te bedenken dat op de begroting een extra bedrag is opgenomen om het maandblad uit te breiden en meer kleurenfoto's op te nemen. Als er niet snel wat verandert is het nog maar de vraag of we niet afleveringen van 16 in plaats van 24 bladzijden zullen krijgen. Ik hoop dat ik duidelijk genoeg ben geweest, zodat u weet voor welke problemen we staan en wat ieder van u daar aan kan doen.

In het kort komt het dus hier op neer: alles wat u schrijft is welkom, mits het van redelijke kwaliteit is. Hebt u er een of meer foto's of dia's bij, des te beter. Wees niet bang voor eventuele taalfoutjes, die haalt de redactie er zo nodig wel uit.

Boekbespreking

Werner Rauh, Bromelien für Zimmer und Gewächshaus, Band II, Eugen Ulmer, Stuttgart 1973, DM. 80,—

245 pagina's, 71 afb. in kleur, 141 afb. in zwart/wit en talrijke tekstfiguren.

Het is verheugend dat het tweede deel van dit prachtige werk nu ook verschenen is. Hiermede is zowel voor vakman als liefhebber een werk over de Bromeliaceën verschenen, dat lang een vraagbaak zal blijven. In elk opzicht is het werk geslaagd. Prachtig uitgevoerd met duidelijke en vaak heel fraaie illustraties; alle beschrijvingen zo ingedeeld dat vergelijking met verwante soorten zeer goed mogelijk is.

In dit deel komen ook de meer xerophytische soorten aan de orde zoals **Dyckia** (genoemd naar **Prins Salm-Reifferscheid-Dyck**, niet **graaf** zoals in dit werk staat) en **Hechtia**, **Puya** en **Abromeitiella**. Zie verder blz. 184

ONGEREGELD

Mammillaria bullardiana

Dit juweeltje onder de Mammillaria's is afkomstig uit de buurt van La Paz in Neder Californië.

Op eigen wortel wordt de plant $\pm$ 12-15 cm hoog; spruitend aan de basis. De bloemen zijn rose-wit en worden 2 tot 2½ cm groot.

Deze soort vraagt een zanderig, doorlatend grondmengsel. Hij verdraagt het niet om met natte voeten te staan, wat trouwens voor praktisch alle planten uit deze omgeving geldt.

De minder gevorderde liefhebbers raad ik aan de plant te enten op een langzaam groeiende onderstam (Bijv. *Eriocereus jusbertii*). Hierdoor voorkomt men vaak veel moeilijkheden. Om de woorden van de heer Bommeljé aan te halen: „Enten geeft meer zekerheid”.

Wat de bloei betreft speelt het al dan niet geënt zijn geen rol. Wel vraagt de plant om tot bloei te komen een zeer zonnige standplaats.

De afgebeelde plant werd in 1965 gezaaid, is niet geënt en heeft een hoogte van ongeveer 10 cm. Hij bloeit ieder jaar trouw in de maand juli.

Peperomia galioides

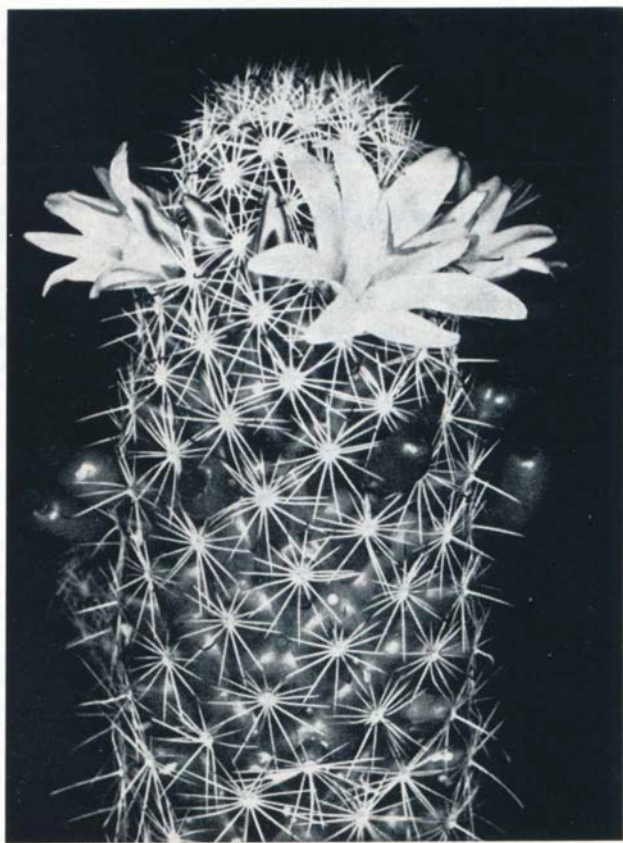
Van het geslacht Peperomia komen we niet veel vertegenwoordigers tegen in onze verzamelingen; het meest bekend is nog *P. nivalis*. Tijdens een bezoek aan Engeland kreeg ik kortgeleden de hierbij afgebeelde plant cadeau, die mij interessant genoeg leek om eens aan u voor te stellen.

Deze soort is afkomstig uit Zuid-Amerika (Columbia en Bolivia) en vormt kleine struikjes van min of meer rechtopstaande stengels. Deze zijn dicht bezet met enigszins spatelvormige blaadjes, die naar verhouding dik zijn en ongeveer driehoekig op doorsnee. Bij zonnige stand kleuren de bladrandjes rood, wat prachtig afsteekt tegen de lichtgroene bladeren.

De bloeiwijze is zoals bij andere soorten uit het geslacht een lange dunne aar en voegt weinig toe aan de schoonheid van de plant.

Tekst en foto Frans Noltee

maar wel **GOED**

Tekst en foto
B. v. d. Lubben,
Beekbergenstraat 37,
Den Haag

Vervolg van blz. 181

Over dit laatste geslacht een korte opmerking. De auteur voegt hier onder de naam *A. brevifolia* ook *A. chlorantha* aan toe, een soort die er geheel anders uit ziet. Mez heeft in zijn bekende monografie (Pflanzenreich, Bd. 100, 1935) in de sleutel op pag. 278 de drie bekende soorten goed onderscheiden! *A. chlorantha* met zeer kleine rozetjes, 2 cm in Ø en blaadjes met fijn gestekelde rand, *A. brevifolia* met grotere rozetjes, 4 cm in Ø en gave bladrand. Naast deze in botanische tuinen vrij algemeen voorkomende soorten, is er nog *A. abstrusa* bekend; deze laatste heb ik alleen in de verzameling te Kew aangetroffen.

Voor elke plantenliefhebber zijn de beide delen van Rauh over de Bromelia's een waardevolle aanwinst, ook al omdat deze Amerikaanse familie net als de cactussen er in geslaagd is de meest uiteenlopende klimaatstypen te bevolken, van droge steppe tot vochtig oerwoud.

J. A. JANSE

Lyman Benson, The native cacti of California. Uitg. Stanford University Press, 1969. Prijs \$ 7.95.

Benson is zeker een van de beste kenners van Noordamerikaanse cactussoorten. Het boek is dan ook uitstekend van opzet en inhoud. Zeer veel afbeeldingen van de beschreven soorten, voor een deel in kleur, en een groot aantal verspreidingskaarten maken het boek hoogst waardevol. De *Opuntia*'s zijn heel goed vertegenwoordigd met 21 soorten en een aantal hybriden.

De nomenclatuur zal voor veel lezers hier en daar wel wat vreemd aandoen. Zo vinden we *Cereus giganteus* Engelm. In plaats van *Carnegiea gigantea* Britton et Rose. De geslachten *Mammillaria*, *Coryphanta*, *Ferocactus*, *Neolloydia* en *Sclerocactus* komen wel afzonderlijk voor.

In het eerste deel van het boek komen uitvoerige beschrijvingen voor over de bouw, ontwikkeling en verspreiding van cactussen, vooral in Californië.

De determineertabellen hebben natuurlijk uitsluitend betrekking op de Californische soorten, wat de waarde daarvan voor ons uiteraard vermindert.

Wie over de soorten uit dit gebied meer wil weten kan dit boekje niet missen.

W. STERK

Het Cliché-fonds

De heer Ruysch heeft zich bereid verklaard het Cliché-fonds nog enige tijd te beheren. In afwachting van een definitieve regeling kunt u dus zaden voor het Cliché-fonds sturen naar zijn adres: W. Ruysch, Brinkstraat 49, Bennekom. Bij voorbaat hartelijk dank!

OPRICHTINGSVERGADERING AFDELING GOUDA

Op 19 september houdt de afd. Gouda i.o. zijn eerste vergadering in café-restaurant Het Witte Paard, Wethouder Venteweg, Gouda. Belangstellenden zijn van harte welkom.

De Algemene Vergadering 1974

De afdeling West-Brabant had voor de bezoekers van de Algemene Vergadering een bezoek aan de kwekerij van de Gebr. de Herdt in Rijkvorsel georganiseerd. Velen hebben hiervan in tweeërlei opzicht gebruik gemaakt, door niet alleen de prachtige privéverzameling van de Gebr. de Herdt te bewonderen maar tevens mooie planten voor de eigen verzameling aan te schaffen.

In de Maria-Mavo te Zundert verzorgden dames uit de afdeling West-Brabant een koffietafel voor de deelnemers. Ik vermoed, dat er heel wat deelnemers geweest zijn die niet in de gelegenheid waren deze koffietafel die eer te bewijzen die haar toekwam, omdat voor velen het bezoek bij de Gebr. de Herdt behoorlijk uitliep.

Met een prettige herinnering aan West-Brabant zijn de bezoekers aan de Algemene Vergadering afgereisd.

Notulen van de Algemene Vergadering

op zaterdag 11 mei 1974 te Zundert

De vergadering werd bezocht door 72 leden; 18 afdelingen waren vertegenwoordigd.

1. De vergadering werd geopend door de voorzitter van de afdeling West-Brabant, de heer Defesche. Hij verheugde zich over het vrij grote aantal leden die de reis naar Zundert hadden gemaakt.

De Algemeen Voorzitter, de heer Blaauw, begon het officiële gedeelte met een welkomstwoord aan de erevoorzitter, de heer Buining, en aan de ereleden de heren Bommeljé en De Slegte. Daarna herdacht hij degenen, die ons in het afgelopen jaar ontvielen, o.a. het erelid de heer H. H. van der Velde en het hoofdbestuurslid de heer P. Lensselink.

2. De notulen van de Algemene Vergadering dd 12 mei 1973, opgenomen in het oktobernummer van 1973, werden zonder opmerkingen goedgekeurd.
3. Hierna bracht de secretaresse, Mevr. Verduin-de Bruyn, verslag uit over de werkzaamheden in 1973. Het aantal leden nam toe van 1640 op 1 januari tot 2006 op 31 december 1973. Deze toename veroorzaakte een tekort aan nummers van het maandblad, zodat voor nieuwe leden het januarinummer 1974 reeds niet meer beschikbaar is.

Ook in de jaarverslagen van de afdelingen - twintig afdelingen zonden hun jaaroverzicht tijdig in, zodat dit in dit algemeen jaarverslag verwerkt kon worden - komt de ledenaanwas tot uitdrukking.

De vergadering aanvaardt het verslag zonder opmerkingen.

4. Het financiële resultaat over 1973 is afgedrukt in het aprilnummer van Succulenta. De kascommissie, bestaande uit de heren J. v. d. Pavert en C. G. van Lingen van de afdeling Amersfoort heeft alle bescheiden gecontroleerd en in orde bevonden; een schriftelijke verklaring is van hen aanwezig. De vergadering verleent hierop de penningmeester, de heer Link, décharge.

5. De begroting voor 1974 sluit met een voordelig saldo. Bij de uitgave voor het maandblad is rekening gehouden met 4 pagina's en één kleurenfoto extra per kwartaal.

De vergadering gaat accoord met de begroting.

6. Dank zij de ledenaanwas is een contributieverhoging niet nodig.

7. De afdeling Gooi- en Eemland zal twee leden aanwijzen voor de kascontrolecommissie voor 1974.

- 8a. De bibliotheek verzorgde in 1973 een 75-tal aanvragen; 30 catalogi werden verzonden. Op de catalogus is een aanvulling verschenen.

Alle tijdschriften gaan nu eerst naar de redactie, zodat deze zich op de hoogte kan stellen van de inhoud.

Een aankoopbeleid voor de bibliotheek ontbreekt. Nieuwe boeken worden sporadisch aangeschaft. Om hierin verandering te brengen zal de redactie voorstellen doen met betrekking tot de aankoop van boeken.

- 8b. Het Succulentarium verkeert in goede toestand. Er is echter geen ruimte meer voor nieuwe soorten. Er is voor dit jaar zoveel bezoek aangemeld, dat reeds afdelingen afgeschreven moesten worden.

- 8c. Van de diatheekcommissie is een verslag ontvangen, dat wordt voorgelezen door de secretaresse. Men is druk bezig met catalogiseren en inramen. Men hoopt eind 1974 met het uitlenen te kunnen beginnen.

- 8d. De propagandacommissie heeft de folder gereed met uitzondering van de omslagfoto.

- 8e. Mevr. Verduin ontving eveneens het jaarverslag van Ruilen zonder Huilen, verzorgd door de heer Van Soldt. Na voorlezing van dit verslag onderstreept de voorzitter het belang van deze activiteit. Het is verheugend dat er leden zijn die dit werk steunen.

9. De aftredende hoofdbestuursleden, de heren P. Dekker (afd. Zeeland), J. de Gast (2e secretaris), M. Jamin (afd. Gorinchem), L. van Kampen (afd. Rijn- en Delfland), R. Slikkerveer (afd. Rotterdam), J. P. E. Sperna Weiland (afd. Amersfoort) en J. A. van Willigen (afd. Kennemerland), worden herbenoemd.

De heer Blaauw deelt mede om persoonlijke redenen af te moeten treden als voorzitter. Hij verwijt zichzelf, dat hij buiten het Dagelijks Bestuur en het Hoofdbestuur zo veel niet heeft gedaan. De heer Bravenboer is door het bestuur voorgesteld als opvolger. Tegencandidaten zijn er niet gesteld. Daarop wordt de heer Bravenboer bij acclamatie tot voorzitter gekozen.

De heer Blaauw reikt hierna de voorzittershamer over aan de nieuw gekozen voorzitter.

De heer Bravenboer dankt de scheidende voorzitter voor de goede leiding in de afgelopen zes jaar. Hij overhandigt hem namens Succulenta een afscheidsgeschenk en stelt voor, de heer Blaauw te benoemen tot erelid. De vergadering gaat hiermede accoord.

De heer Bravenboer aanvaardt het voorzitterschap met de opmerking, dat hij zijn functie niet beschouwt als een erebaantje.

Door deze benoeming moet in de functie van vice-voorzitter voorzien worden. De heer C. E. M. Uil heeft zich bereid verklaard deze taak op zich te nemen. In de volgende vergadering van het Hoofdbestuur zal deze benoeming bekrachtigd moeten worden.

10. Ingekomen stukken.

De heer Theunissen heeft een voorstel ingediend volgens welk aan schrijvers van artikelen in het maandblad zaden ter beschikking gesteld zullen worden. Hij licht dit voorstel ter vergadering toe. Hij is tegen een beloning in geld, maar meent, dat velen er eerder toe zullen komen iets te schrijven als een beloning in de vorm van enige porties zaad in het verschiet ligt.

De mening van de aanwezigen is zeer gevarieerd. De één is beslist tegen elke vorm van beloning, de ander is bereid alleen een beloning te geven voor belangrijke artikelen. De vraag dringt zich ook op of een beloning niet slechts tijdelijk goede artikelen opleveren zal waarna de kwaliteit op den duur minder zal worden.

De voorzitter stelt voor, de meningen gehoord hebbend, de zaak nog eens in het Dagelijks Bestuur te bespreken. De vergadering gaat hiermede accoord.

11. Activiteiten.

a. De voorzitter stelt voor in het najaar een bijeenkomst van afdelingsbestuurders te beleggen om de moeilijkheden in de snel groeiende vereniging het hoofd te kunnen bieden. Een uitgewerkt voorstel zal aan de Hoofdbestuursvergadering worden voorgelegd.

b. Er wordt een herdruk van het boekje van Korevaar voorbereid door de heren H. L. Horsch, J. A. Janse en J. Theunissen.

c. Er is een boekje voor beginners in voorbereiding, zodat de nieuwe leden opgevangen kunnen worden zonder dat er herhalingen van artikelen in het maandblad nodig zijn.

d. In september verschijnt een lijst met namen van sprekers die op dat ogenblik bij het bestuur bekend zijn. Deze wordt gezonden aan de secretariaten van de afdelingen.

e. De diatheekcommissie stelt diaserieën samen die men kan aanvragen. De startdatum zal in Succulenta bekendgemaakt worden. Verzendkosten moeten vergoed worden.

f. De heer Ruysch deelt mede per 1 augustus zijn werkzaamheden voor het Clichéfonds neer te zullen leggen. Op korte termijn moet een opvolger gevonden worden. Het Clichéfonds is naast de contributie van de leden de enige inkomstenbron van de vereniging. Bovendien voorziet het in de behoefte aan zaden bij vele leden. Het voortbestaan van dit fonds is dan ook zeer belangrijk. Er wordt een dringend beroep gedaan op de afdelingen na te gaan wie dit werk kan overnemen.

12. In 1975 zal de Algemene Vergadering waarschijnlijk gehouden worden in Eindhoven.

13. Het maandblad.

Vóór alles dankt de voorzitter de redactie voor de kwaliteit van het maandblad. Niettemin komen er nog wensen uit de vergadering:

- Over Lithops en Conophytums is een overzicht in het maandblad verschenen. Kan iets dergelijks ook voor cactussen gebeuren?
- Regelmatige bespreking van de inhoud van buitenlandse tijdschriften.
- Bespreking van kwekerijen waar aan particulieren verkocht wordt.
- Het brengen van (een) onderwerp(en) dat tot discussies leidt.
- Van verslagen van afdelingen alleen zaken van algemeen belang opnemen.
- Kan een lijst van veldnummers van belangrijke onderzoekers met bijbehorende naam geplaatst worden?

14. Rondvraag.

De heer Buining deelt mede, dat hij weer voor enige tijd naar Brazilië vertrekt.

Hij wil monografieën van bepaalde geslachten publiceren en vraagt of deze uitgegeven kunnen worden door Succulenta.

Getracht kan worden hiervoor subsidie te krijgen voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek, waardoor de kosten gedrukt kunnen worden.

De vergadering meent, dat Succulenta dit voorstel met beide handen moet aangrijpen.

15. De voorzitter sluit de bijeenkomst met een woord van dank aan de organiserende afdeling voor de ontvangst en de goede verzorging.

In Memoriam W. G. Noteboom

Een der oudste leden van Succulenta en medeoprichter van de afd. Rijn- en Delfland, de heer W. G. Noteboom, is op 3 juli jl. op 88-jarige leeftijd in Wilhelminaoord overleden.

De heer Noteboom was lange tijd een zeer actief lid van onze afdeling, vele jaren was hij penningmeester. Samen met de heer Swüste kweekte hij, als één der eersten in Nederland, vele soorten Lithops en Conophytum. De oudere leden onder ons zullen zich de bakken met prachtige, hard gekweekte Lithops nog wel herinneren; het zaad betrok hij van Ernst Rusch, Windhoek, Z.W. Afrika. In Succulenta schreef hij enige artikelen over het zaaien van Lithops.

Met hem is een der pioniers van de succulentenliefhebberij heengegaan aan wie ik vele goede herinneringen heb.

C. Bommeljé

karlheinz uhlig - kakteen

Coryphanta villarensis +	7,— - 14,—
Echinocereus bristolii	7,— - 15,—
pectinatus +	7,— - 20,—
reichenbachii +	8,— - 14,—
sp.n. 088 +	7,— - 20,—
subinermis v. luteus +	8,— - 14,—
Echinofossulocactus anfractuosus +	6,— - 12,—
caespitosus +	7,— - 12,—
coptonogonus +	9,— - 18,—
zacatecasensis +	9,— - 20,—
Gymnocalycium hybopleurum v. ferocior +	8,— - 15,—
asterium +	8,— - 15,—
bicolor v. horridispinum +	8,— - 15,—
bruchii +	6,— - 10,—
capillaense +	7,— - 12,—
calochlorum +	5,— - 8,—
glaucum +	10,— - 18,—
sigelianum +	8,— - 14,—
sutterianum +	6,— - 12,—
valnicekianum +	6,— - 10,—
sp.n.L.Hig. +	9,— - 15,—
Mammillaria albiflora +	6,—
aureilanata v. alba +	6,— - 8,—
densispina +	6,—
denudata +	6,—
discolor +	7,— - 12,—
hamiltonhoytea +	10,— - 20,—
marksiana +	7,— - 14,—
nejapensis +	7,— - 30,—
petterssonii +	8,— - 15,—
sp. n. 086 +	7,— - 20,—
viridiflora Ø	6,—
zacatecasensis +	8,— - 14,—
Neogomesia agavioides +	10,— - 20,—

7053 ROMMELSHAUSEN
W.-Duitsland

KRS. WAIBLINGEN

LILIENSTR. 5

INHOUD

Caralluma dummeri — Frans Noltee	170
Notocactus veenianus — D. J. van Vliet	171
Maandallerlei	173
Succulentensafari — Frans Noltee	176
Opuntia als entstem — H. G. v. d. Steeg	178
Van de redactie	181
Boekbespreking	181 en 184
Mammillaria bullardiana — B. v. d. Lubben	182
Peperomia galioides — Frans Noltee	183
Algemene vergadering 1974	184
In memoriam W. G. Noteboom	187

Nieuwe leden

Cactusvrienden, p/a Mevr. J. Leysen, Donksesteenweg 61, B 2130 Brasschaat, België.
 P. de Saedeleir, Ninove Steenweg 4, 9440 Erembodegem, België.
 J. Laenen, Plasstraatje 20, 3100 Heist o/d Berg, België.
 B. J. Assink, Gagelstraat 58, Almelo.
 A. C. Rijnders, Treublaan 35 B, Amersfoort.
 T. C. van Braak, Wilbertoord 321, Rotterdam-3026.
 N. W. van Nifferick, Lange Nieuwstraat 397, IJmuiden.
 G. Scholtens, Middenstraat 177, Sappemeer.
 T. Keukelaar, Westhavendijk 98, Wilhelminaldorp, post Goes.
 J. Bronckers, Postbus 115, Cuyk.
 A. G. Kienjet, 5 Mei-laan 122, Leiden.
 H. Ottema, Loenenseweg 67, Eerbeek.
 N. Stout, Nonnenveld 14, Oosterhout N.Br.
 A. Hertroys, Dennenlaan 28, Zundert. N.Br.

A. Verstoep, Kerkstraat 94, Bodegraven.
 Mevr. D. Coolen, Mathenesserplein 42 B, Rotterdam-3006.
 Roelien Reinders, L. Hellenberghof 23, Noordwijk/Zee.
 A. Tuinier, Kruizingastraat 12, Balkbrug, Ov.
 E. Jansen, St. Josephstr. 129, Dongen N.Br.
 P. J. Brusckke, Joh. Camphuisstraat 51 bis, Utrecht.
 J. A. de Bakker, Oosterhesselestraat 267, 's-Gravenhage.
 A. H. de Bruin, Dirk de Derdelaan 291, Vlaardingen.
 W. C. J. Stofbergen, Verbindingsweg 2, Nieuwerkerk a.d. IJssel.
 S. v. d. Meulen, De Pleatsen 3, Bolsward Fr.
 F. Verbrugge, Steenlaan 99, Rijswijk Z.H.
 W. B. C. Berkhoff, Pieter Callandlaan 275, Amsterdam-Os-dorp.
 A. A. M. van Uffelen, Nachtegaallaan 34, Bleiswijk Z.H.
 T. Stapelbroek, Oude IJsselweg 8, Etten Gld.
 H. van Oosten, Berkenlaan 38, Zutphen.
 Mevr. H. Nyboer-Neef, Deldenstraat 28, Almelo.

Mevr. A. B. Hondebrink-Looms, Bornsestraat 64, Almelo.
 Rob de Ridder, Klikspaanweg 10, Leiden.
 Harry de Jong, Oostvoormelaan 14, Den Haag-Kijkduin.
 Mevr. A. Jacobi, Nieuwstraat 9, Bodegraven.
 L. E. C. van Amerongen, Argostaat 92, Alphen a.d. Rijn.
 E. J. van der Horst, Beatrixlaan 60, De Bilt Utr.
 Mej. L. de Leeuw, Adelboldstraat 4, Utrecht.
 J. A. van Schaik, Berkelstraat 67a, Utrecht.
 J. Koning, Rozenpad 16, Berkel en Rodenrijs.
 Mevr. L. van Laerhoven, Ellewaard 3, Achtmaal, gem. Zundert.
 W. C. A. Laurijsen, Roeloff van Dalemstraat 41, Dongen N.Br.
 Mej. C. v. d. Wee, Gen. de Carislaan 100, Eindhoven.
 P. Buisman, Gestelsestraat 6, Eindhoven.
 G. J. Steggink, Pieter de Hoogstraat 19, Heemskerk.
 J. S. Spek, Oude Kerkpad 12, Ter Aar.
 A. H. Weideman, Havezatelaan 177, Deventer.

Succulentenkwekerij H. van DONKELAAR

Werkendam - Tel. 01835 - 1430
 Vraagt sortiments- en zaadlijst 1974
 Regelmatig nieuwe importen.
 's Zaterdags na 3 uur en 's zondags gesloten

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

Cothen - Groenewoudseweg 8
 Postbus 12 - Tel. 03436 - 267
 Sortimentslijst op aanvraag
 's Zondags gesloten

Erevoorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, 2921 - Leusden C.

Voorzitter: S. K. BRAVENBOER, Kwartellaan 34, Vlaardingen.

Vice-voorzitter: Ir. G. E. M. Uil, Berg en Dalseweg 52, Nijmegen (waarnemend).

Secretaresse-ledenadministratie: Mevr. E. A. M. VERDUIN - DE BRUYN, Koningsweg 2, Beekbergen. Tel. 05766 - 1840.

2e secretaris: J. DE GAST, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

Penningmeester: G. LINK, Memlingstraat 9, Amersfoort. Postrek. 680596 t.n.v. Succulenta te Amersfoort.

Redacteur: F. K. A. NOLTEE, Campanula 88, Dordrecht. Tel. 078 - 76399.

2e redacteur: A. DE GRAAF, Zinnia 8, Dordrecht. Tel. 078 - 72617.

Bibliothecaris: J. MAGNIN, Ooievaarstraat 13, Strijen. Catalogus f 1,50.

"Ruilen zonder huilen": contactadres Middelburgsestraat 35, Scheveningen. Tel. 070-551344-550423.

Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland en België f 20,— en voor leden in het buitenland f 25,— per jaar met GRATIS maandblad "Succulenta".

Kopij voor het november-nummer moet uiterlijk 1 oktober bij de redactie zijn.

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Cylindropuntia pleurocarpa

Foto: Buining

53STE JAARGANG
NO. 10
OKTOBER 1974

Cactusparadijzen in Brazilië (V)

A. F. H. BUINING

In het gebied rond Diamantina treffen wij ook aan **Discocactus placentiformis**, zowel direct boven de stad als in de verdere omgeving. Wij vonden op een plaats met een bodem bestaande uit vrijwel zuiver zilverzand reuzenexemplaren tot 25 cm in doorsnede.

Dit is toch wel typisch het gebied waar deze reeds lang beschreven soort voorkomt. Hij is dikwijls aangezien voor de later gepubliceerde **Discocactus tricornis** van 1846, een plant waarvan de juiste vindplaats, indien deze species althans niet synoniem is met **D.placentiformis** van 1826, nog steeds niet bekend is.

In de verre omtrek vindt men ook de nog door Ritter te beschrijven **Pseudopilocereus saxatilis** en de variëteiten daarvan **diamantinensis** en **densilanatus**. Het zijn planten die het in onze kassen vrij goed doen, alleen moet men voor zoveel mogelijk licht zorgen. Dit is minder het geval bij de ook verspreid voorkomende **Cereus crassipetalus** Buin. et Bred. (Krainz, die Kakteen, 16.4. 1973), een sterk afwijkende, vrij klein blijvende Cereus. Zij groeit ook bij **Uebelmannia gummifera** op het kwartsgruis en het is merkwaardig dat een dergelijke groene plant zich daar thuis voelt.

Werdermann ontdekte destijds in 1932 vrij ver ten zuidwesten van Diamantina een zuilvormige cactus die hij als **Pilocereus aurisetus** in zijn boek Brasilien und seine Säulenkakteen, p. 104, 1933, beschreef. De plant hoort ongetwijfeld

Pseudopilocereus saxatilis var.
densilanatus

Foto: Buining

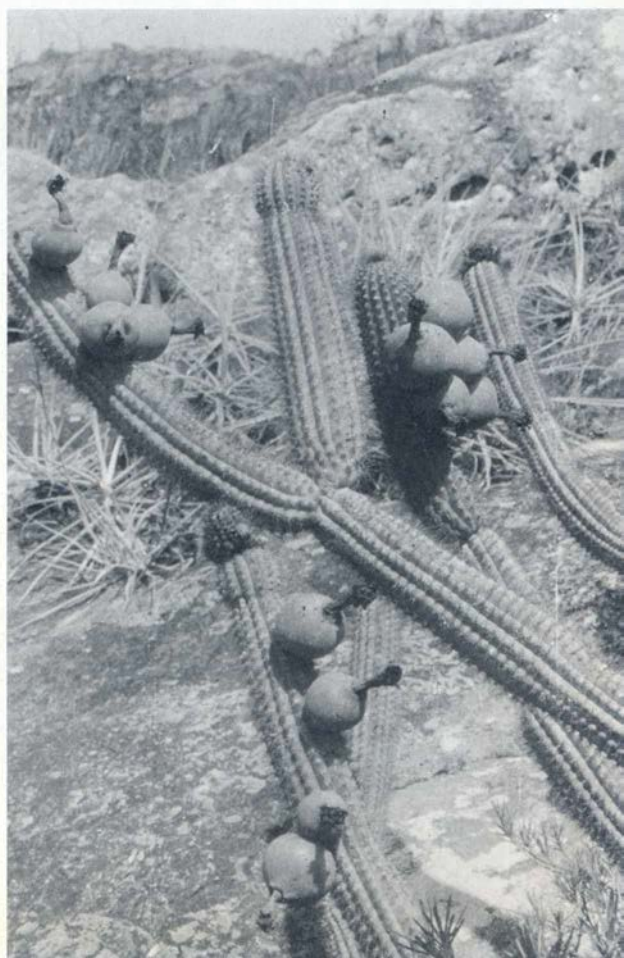
Pseudopilocereus aurisetus
Foto: Buining

in het door Buxbaum opgestelde genus **Pseudopilocereus**.
Werdermann trof destijds slechts een enkel exemplaar aan, maar hij komt op een zeer rotsachtige berg zeer veelvuldig voor. Daar vond Ritter evenals later Horst en ik een zeer interessante plant, die evenals **Cereus minensis** oppervlakkig beschouwd doet denken aan vormen van **Trichocereus spachianus**. De bloemen en vruchten, alsmede het zaad zijn echter volkomen verschillend

Cereus minensis met de
ronde, gladde, blauw
berijpte vruchten.

Foto: Buining

Cereus crassipetalus temidden van „Canella da Ema”, in het groeigebied van *Uebelmannia gummifera*.
Foto: Buining

Cereus minensis.

Foto: Horst

van deze soort. Volgens een artikel in K.u.a.S. van Ritter wil hij de eerstgenoemde plant bij *Pseudopilocereus aurisetus* (Werd.) Buxbaum beschrijven als **Cipocereus pleurocarpus**.

De eveneens in zuidelijke en westelijke richting van Diamantina voorkomende **Cereus minensis** Werd. (Br. u.s. Säulenkakteen, p. 93, 1933), hoort volgens Ritters opvatting tevens tot zijn nieuwe genus **Cipocereus**. Trouwens **C. minensis** heeft een nogal ver uitgestrekt verspreidingsgebied. Wij troffen haar o.a. zelfs aan in de buurt van Francisca Sâ, zo'n 175 km verder noordwaarts. **Cipocereus pleurocarpus** heeft gele, meer of minder zygomorphe bloemen, terwijl die van **C. minensis** normaal gevormd zijn en wit.

Een andere erg mooie zuilvormige cactus, die weliswaar op een nogal grote afstand van Diamantina groeit is vermoedelijk de door Backeberg en Voll beschreven **Pseudopilocereus bradei** (Bckbg. et Voll in Cact. J.D.K.G p. 78, 1942). Zij beschreven deze door Brade gevonden plant zonder kennis van vrucht of zaad. Een nader nauwkeurig onderzoek moet uitmaken of de toen beschreven plant inderdaad dezelfde is als die welke ver westelijk van Diamantina voorkomt.

In 1972 hadden Horst en ik het geluk om deze ons reeds lang bekende cereusachtige plant vol met rijpe vruchten te vinden in een ander gebied, waar ze zeer veelvuldig werd aangetroffen. Vooral de jongere scheuten zijn prachtig blauw berijpt evenals de gladde ronde vruchten, die sterk gelijken op die van de eerder genoemde **Cereus minensis** Werd., alhoewel de planten hoegenaamd wat uiterlijk betreft niets met elkaar gemeen hebben.

(wordt vervolgd)

Oktober/november - allerlei

De inmiddels bekend (of berucht?) geworden handleiding zal dan eindelijk toch verschijnen. Dat zal niet alleen de vóór-intekenaars deugd doen, doch ook de samenstellers van de rubriek "maand-allerlei".

De aanwijzingen voor de verzorging van de planten zullen nu nog slechts summier opgesomd worden. We hoeven nu niet steeds in herhalingen te vervallen en de ruimte in ons maandblad kan nu gebruikt worden voor allerlei andere zaken.

Maar eerst nog iets over het boekje. Het is veel uitgebreider geworden dan oorspronkelijk de bedoeling was. Naast een uitvoerige cultuurkalender, waarin per maand de werkzaamheden besproken worden, is een groot aantal hoofdstukken opgenomen over allerlei werkzaamheden onze liefhebberij betreffende. Het is daarom een soort handboek in klein formaat geworden met een schat aan gegevens en wetenswaardigheden.

Soortbeschrijvingen van planten zult u er uiteraard niet in vinden; daar zijn allerlei boeken en tijdschriften voor beschikbaar.

Door de veel bredere opzet van het boekje (het aantal bladzijden is met 50% vermeerderd t.o.v. de oorspronkelijke opzet!) is de kostprijs aanzienlijk hoger geworden. De prijs moet daardoor vanaf nu gesteld worden op f 2,50. Een voordeeltje voor degenen die het boekje vooraf besteld hebben. Het geduld van de honderden die tegen het oorspronkelijke bedrag ingetekend hebben, is niet voor niets geweest. Als u het boekje ontvangen hebt, lees het dan door en handel ernaar, zonder alles slaafs te volgen. De omstandigheden, waaronder u uw planten kweekt kunnen anders zijn; kijk uw planten aan en houdt rekening met uw mogelijkheden*.

Dan nu de cultuuraanwijzingen voor half oktober tot half november. Weinig of geen water meer verstrekken. Alleen de geënte planten nog wat water geven, alsmede de nog bloeiende en in knop staande cactussoorten als Neopertheria. Echter zeer spaarzaam. De groei moet nu stilstaan. Zaailingen evenmin geheel droog laten staan. Planten in de huiskamer éénmaal per 14 dagen een beetje water geven en ook blijven nevelen. Zo nu en dan het stof van de planten af blazen.

Phyllo's droger, maar niet laten verschrompelen.

Wel blijven luchten al is de temperatuur laag. Bij droog weer ook 's nachts luchten; luchtramen slechts enkele centimeters openen. Het weer in de gaten

houden. Bij aanhoudend zonnig weer (althans als de zon ook in de kas schijnt!) kan nog tamelijk ruim geneveld worden.

Vorbereidingen treffen voor de winter. De verwarming alléén in bedrijf stellen als het werkelijk nodig is.

Buitenstaande planten binnen halen vóór er vorst of nachtvorst te verwachten is. Potten en planten reinigen en ontdoen van ongedierte voor zij binnen geplaatst worden. Ramen van de kas en de platte bak zo schoon mogelijk houden, zodat het licht onbelemmerd kan binnen treden.

Hebben uw in de tuin staande planten ook zo te lijden gehad van hagel? In juli en augustus zijn er op diverse plaatsen van ons land, ongekend zware hagelbuien gevallen, die grote schade hebben aangericht. Op sommige plaatsen viel de hagel in de vorm van grote scherpe schilfers die als scheermessen door de bladeren van *Echeveria*, *Agave*, *Crassula* enz. heen sneden alsof die bladeren van boter waren!

Er zullen wel enkele jaren overheen gaan voor de schade aan deze planten "eruitgegroeid" is. Erg beschadigde bladeren, die gemakkelijk kunnen gaan rotten, met een scherp mes verwijderen.

De mooie nazomerse dagen in de tweede helft van augustus hebben er toch nog voor gezorgd dat vooral de struikmesems in de tuin nog tot rijke bloei gekomen zijn, al was het dan wat laat.

In de kas bloeide, ook al door hetzelfde mooie weer, *Frithia pulchra* uitbundig, evenals *Pleiospilos*-soorten en niet te vergeten vele cactussoorten als *Lobivia*, *Mammillaria*, *Turbinicarpus*, *Copiapoa* enz. enz.

Cactuszaden kunnen, als zij rijp zijn, geogst worden; in november ook de niet-rijpe vlezige vruchten voorzichtig verwijderen. Zij kunnen gemakkelijk schimmelen en daardoor de plant aantasten.

De grondsoorten verzamelen die in het voorjaar nodig zijn voor het verpotten. Deze grond buiten in de open lucht bewaren. De structuur verbetert indien de grond 's winters bevriest.

Van de andere vetplanten zijn er nu vele nog volop aan de groei. Met mate water blijven geven. Oppassen voor te veel vocht. Lage temperatuur, weinig zon en hoge vochtigheid van grond en lucht, veroorzaken spoedig schimmel. De winterharde vetplanten die in de tuin blijven staan, ontdoen van eventuele onkruiden en erover heen groeiende planten. De grond rondom de planten wat losmaken. De planten nimmer afdekken met turfmo!m!

Pachyphytum 'Friede' van Keppel nov. cv.

J.C. VAN KEPPEL

Onder de fancy naam 'Friede' ontving ik in 1962 bovengenoemde plant van de Weense succulentenkweker Dipl. Ing. Gerhardt Maly. Over de herkomst zijn mij geen verdere bijzonderheden bekend, maar de kenmerken wijzen duidelijk in de richting van het geslacht *Pachyphytum*.

De plant heeft een regelmatig gevormde gedrongen rozet van blauw berijpte bladeren, die in vorm veel overeenkomen met die van *Pachyphytum oviferum*, maar minder dik zijn. De schutbladen van de bloemen zijn eveneens vrij groot en zijn dakpansgewijs in twee rijen geplaatst, zoals men dit ook vindt bij de tot de sectie *Pachyphytum* behorende planten zoals *P. bracteosum*, *P. oviferum* e.a. De bloemen vertonen meer overeenkomst met die van de sectie *Diotostemon*, zoals *P. hookeri*, *P. compactum* e.a., waarvan de kroonbladen langer zijn dan de kelkbladen. Aan de basis van de kroonbladen bevinden

Pachyphytum 'Friede', bloeiwijze vergroot

zich de twee kleine schubjes, die karakteristiek zijn voor het gehele geslacht Pachyphytum. Hoewel sommige X Pachyveria's (dat zijn kruisingen tussen de geslachten Pachyphytum en Echeveria), deze schubjes ook hebben, wijst niets in de kenmerken van de cv 'Friede' erop dat dit een Pachyveria zou zijn.

Tot heden is het bij mijn kruisingsexperimenten nog niet gelukt de ouders van Pachyphytum 'Friede' definitief vast te stellen, maar naar mijn mening is een der ouders zeker *P. oviferum*, terwijl de andere ouder waarschijnlijk *P. hookeri* is. Hopelijk zal ik binnen niet al te lange tijd in staat zijn, hierover een meer exacte mededeling te doen. In elk geval is 'Friede' een waardevolle hybride, die vrij sterk is en gemakkelijker te kweken dan *P. oviferum*, al moet ik erkennen dat een goed gekweekte plant van *P. oviferum* in schoonheid niet is te evenaren.

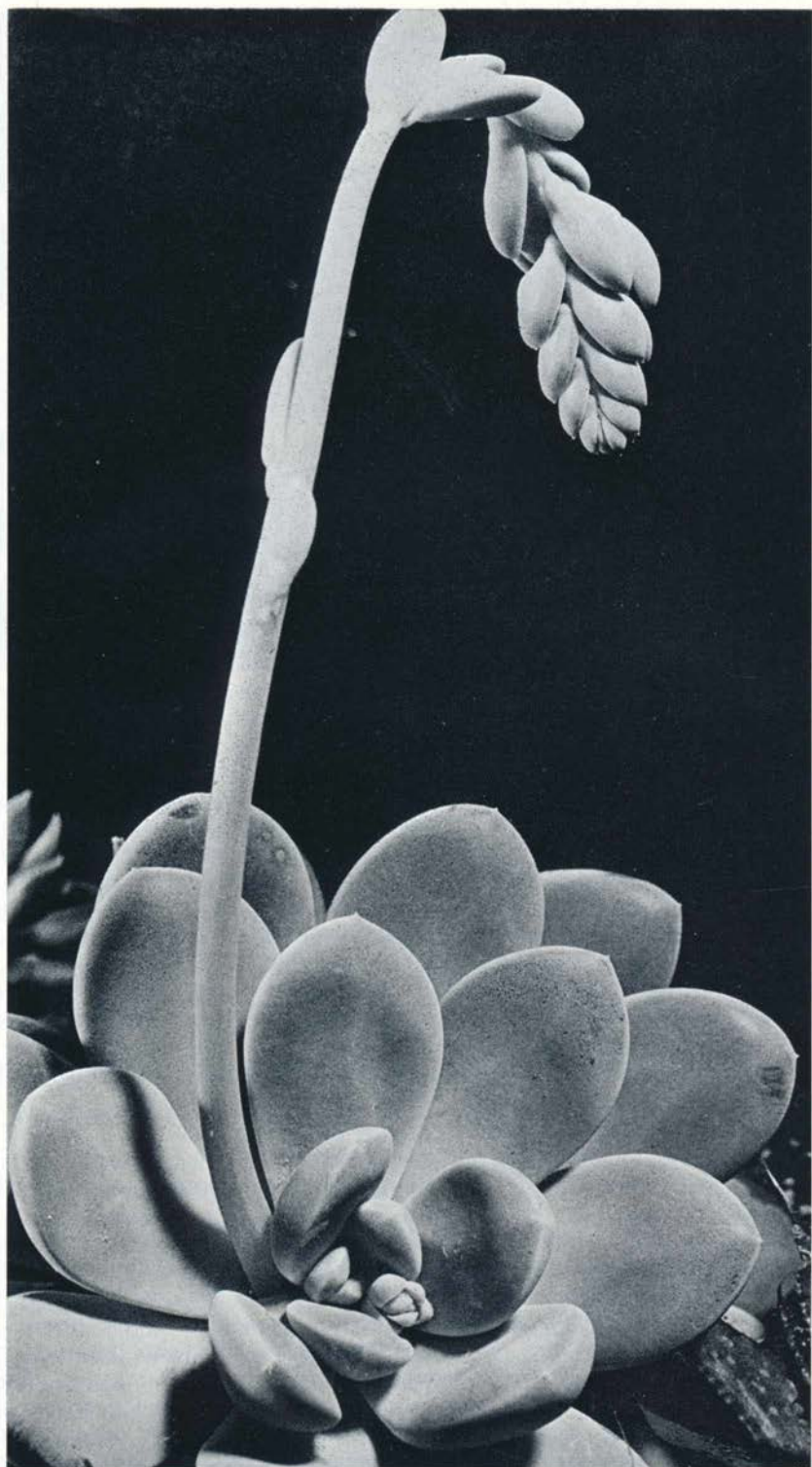
Korte beschrijving van Pachyphytum 'Friede' nov. cv.

P. oviferum x *P. sp.*? Winner en herkomst onbekend.

Type: Van Keppel no. 6274, ontvangen van Dipl. Ing. Gerhardt Maly, Wenen, Oostenrijk.

Plant stamloos of met zeer korte stam. Rozet regelmatig van vorm, gedrongen, ca. 10 cm in doorsnee. Bladeren spatelvormig, 3-5 cm lang, 1-2 cm breed, 0,5-1 cm dik. Kleur blauwgroen, enigszins berijpt, soms met twee, in het bovenste gedeelte van het bovenbladoppervlak bij elkaar komende, lichtere lijnen.

Bloemstengel ca. 20 cm lang, witachtig, iets berijpt; bloeiwijze een schicht, enkelvoudig, met ca 11 bloemen; kroonbladen rose, naar de top geelachtig, aan de binnenzijde geel, 1 cm lang en breed; kelkbladen aanliggend, groen, soms iets rose berijpt, ongelijk van lengte, de langste duidelijk korter dan de kroon, waarvan de slippen naar buiten gebogen zijn; vruchtbeginsel geel,

later groenachtig; helmraden geel; bloemsteeltjes 6 mm lang; schutbladen 6-10 mm lang, spoedig verdrogend en afvallend, onder de bloeiwijze slechts enkele (meestal twee) schutbladen.

De foto's zijn gemaakt van een vegetatieve nakomeling van de originele plant, door mij geschonken aan wijlen de heer P. K. Lenselink.

Jonkerlaan 14, Wassenaar.
Foto's: Lenselink.

Het fotograferen van planten

ARIE DE GRAAF

Het gehele jaar is geschikt voor het maken van foto's van uw planten, ook in nazomer, herfst en winter zijn er prachtige dia's en zwart/wit foto's te maken. Het behoeven niet altijd bloeiende planten te zijn, ook niet-bloeiende exemplaren zijn dikwijls geschikt om vereeuwigd te worden, zeker in zwart/wit.

Het maken van goede foto's hangt echt niet alleen af van een hoge prijs van de camera. Ook met eenvoudige apparatuur kunnen heel fraaie resultaten bereikt worden. Met een simpel toestelletje, 4x4, 6x6 of kleinbeeld, kunnen met behulp van voorzetlensjes dichtbij-opnamen gemaakt worden van goede kwaliteit. Wel gebiedt de eerlijkheid te zeggen, dat met een camera met verwisselbaar objectief en de bijbehorende tussenringen en balgapparaat, gemakkelijker gewerkt kan worden. Lichtmeting door de lens vergemakkelijkt de zaak nog meer.

Met een voorzetlens gaat het echter ook.

Nauwkeurig uitmeten van de afstand en precies meten van de belichtingstijd, in combinatie met de lensopening is dan wel noodzakelijk.

Voor praktisch ieder toestel zijn wel passende voorzetlensen te koop en uw handelaar kan precies vertellen wat de brandpuntsafstand is.

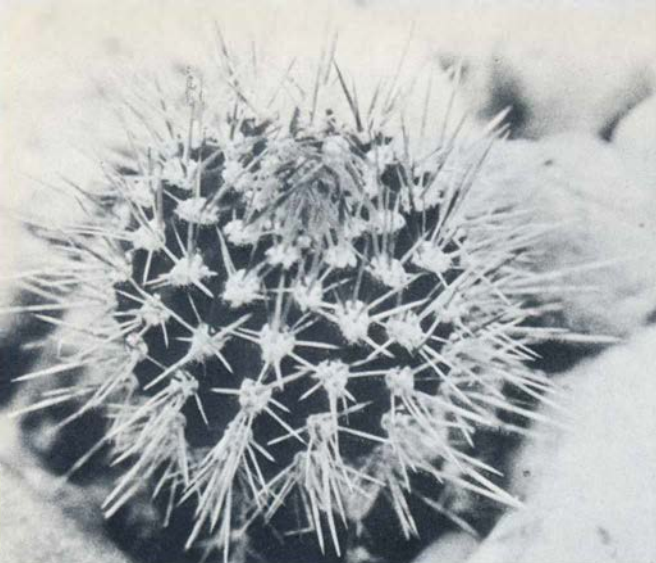
Zorg voor een rustige egale achtergrond, zodat de afgebeelde plant of deel ervan, goed tot zijn recht komt en de aandacht niet wordt afgeleid door een rommelige omgeving van het onderwerp.

Zo'n achtergrond kan bijvoorbeeld een vel etalagekarton zijn, dat een mat uiterlijk heeft. Als u dit karton toch aanschaft, koopt u dan meteen een vel zwart, een vel wit, een lichtgroen, een lichtblauw en een lichtgrijs. Zwart kaatst praktisch geen licht terug, wit zo ongeveer al het erop vallende licht en de lichtgekleurde soorten weerkaatsen circa de helft. In het laatste geval beïnvloedt de achtergrond nauwelijks het meetresultaat van het licht dat op het onderwerp valt. Bij toepassing van een witte dan wel van een zwarte achtergrond dient u de belichtingsmeter zeer dicht bij het te fotograferen onderwerp te houden, zodat u exact meet hoeveel licht er op de plant valt. Bij camera's met lichtmeting door de lens moet u er eveneens rekening mee houden dat de achtergrond een duchtig woordje kan meespreken bij het meten van het licht. Het gaat erom dat het eigenlijke onderwerp en niet de achtergrond onder de juiste belichting wordt gefotografeerd.

Is het niet mogelijk om de belichting goed te meten, zonder dat de achtergrond invloed uitoefent, richt dan uw belichtingsmeter op de binnenkant van uw hand, die u dan op de plaats van het onderwerp of vlak daarvoor houdt.

Om de gehele plant of een groot deel ervan scherp afgebeeld te krijgen is het noodzakelijk dat met een zo klein mogelijke lensopening gefotografeerd wordt. Dat wil dus zeggen met het hoogste diafragma-nummer, met een daarbij behorende, dikwijls lange, belichtingstijd. Hierdoor bereikt u dat over een

Zie verder blz. 200.

Tekst en foto: F. Assink,
Korte Oosteresstraat 1a, Almelo

ONGEREGELD

Kalanchoe tomentosa

Terwijl de andere Crassulaceae in de regel 5-talig zijn, hebben de Kalanchoe's 4 kelkbladeren, 4 tot een klokje vergroeide kroonbladeren en 2 maal 4 meeldraden. Enkele van de ongeveer 80 soorten behoren tot de meest gekweekte potplanten, nl. **K. flammea** uit Somalië en **K. blossfeldiana** uit Madagascar, dankzij het feit dat ze door de zg. kortedagbehandeling reeds vanaf oktober tot hun uitbundige bloei gebracht kunnen worden. Een 25-tal soorten vormden vroeger het aparte geslacht **Bryophyllum**; deze produceren op de bladranden of toppen complete miniatuurplantjes ("broedblad"), die gemakkelijk afvallen en dan vrijwel onmiddellijk doorgroeien. Ze hebben bovendien een hangende bloeiwijze, terwijl de andere Kalanchoe's een rechtopstaande bloei vertonen.

De naam schijnt van Chinese oorsprong te zijn en is voor zover ik weet onverklaard. Een der mooiste soorten is stellig **Kalanchoe tomentosa**, uit centraal Madagascar, ook bekend als **Pandaplant** en foutief als **K. pilosa**. Al meer dan 70 jaar bekend, werd ze toch pas na 1960 populair onder de liefhebbers. Wel wat verrassend voor dit botanisch juweel met zijn prachtige, dikke, zilvergrijs viltige bladeren met hun kastanjebruine toppen en randen; kruisgewijs maar niettemin zwierig, staan de bladeren om de stevige behaarde stengel, aan de toppen dichtere rozetten vormend. De plant, ook goed voor de vensterbank, bloeit in cultuur zelden, pas op latere leeftijd en dan nog met weinig aanzienlijke, vuil geelbruine klokjesbloemen.

In de zomer veel zon en normaal water; in de winter vooral rust, dus weinig water; streef temperatuur 8° C.; bij lagere temperatuur volgt bladval; bij te vochtige cultuur ontstaan nogal ontsierende luchtwortels. Vermenigvuldiging is geen probleem: bladstek lukt vrijwel altijd, al vraagt het nog wel enkele jaren om de plant tot volle wasdom (50 - 60 cm hoog) te laten komen; maar de verzorging en het wachten worden prachtig beloond.

Jasminocereus thouarsii

Een *Cereus* afkomstig van de Galápagos eilanden, om precies te zijn het Charles eiland.

Deze *Cereus* werd in 1835 voor het eerst genoemd door Charles Darwin; deze hield de plant aanvankelijk voor een vorm van *Cereus peruvianus*.

In 1899 beschreef Weber hem als *Cereus thouarsii* in Mus. Hist. Nat. Paris 5 : 312.

Schumann gaf hem nog later de naam *Cereus nesioticus* in Robinson, Proc. Amer. Acad. 38-179.

In het werk van Britton & Rose komen we de plant weer tegen als *Brachycereus thouarsii*.

En tenslotte staat hij in het systeem van Backeberg te boek als *Jasminocereus thouarsii*; behorende tot de groep van *Gymnanthocerei* (Bckbg).

De kenmerken zijn:

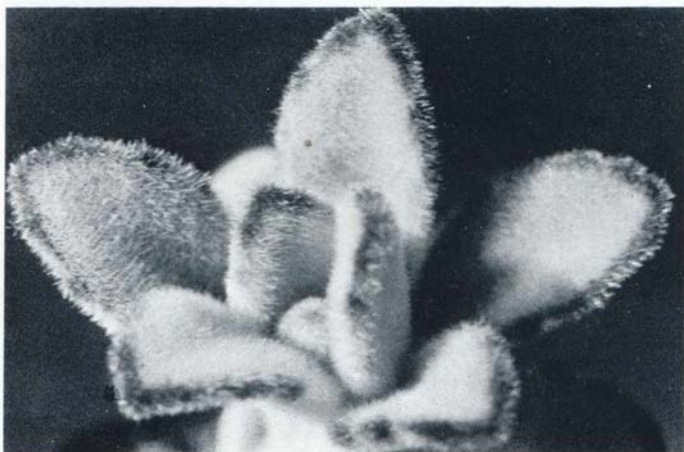
Bloembuis kaal, met uitzondering van een weinig viltachtige beharing tussen de zeer kleine schubben aan het vruchtbeginsel. De bloemen zijn slank-trechtersvormig, de binnenste bloembladen zijn langer dan de buitenste en ongewoon smal (2 mm); de meeldraden zijn zeer kort.

Opvallend zijn de insnoeringen van het plantenlichaam na elke nieuwe groei-periode. Dit is eveneens het geval bij het geslacht *Armatocereus*.

Helaas wordt deze *Cereus* zelden of nooit aangeboden hetgeen bijzonder jammer is, daar deze plant zeker als zaailing, bijzonder fraai van vorm is.

Een geënte zaailing van ongeveer 4 cm, die bij mij in de kas staat, wordt iedere keer prompt aangezien voor een *Uebelmannia pectinifera*. Daaruit blijkt wel, hoe opvallend deze zeer aanbevelenswaardige *Cereus* is.

maar wel **GOED**

Tekst en foto:

B. v. Gelder,
A 53, Ruurlo.

Vervolg van blz. 197.

groter gebied, gerekend van voor naar achteren, het onderwerp scherp wordt afgebeeld. Bovendien krijgt u er een betere „doortekening” van de nuances door.

Om bewegings-onscherpte te voorkomen steeds met draadontspanner werken en van statief.

Bij het fotograferen met volle zon ontstaan dikwijls donkere schaduwpartijen, waarin elke tekening ontbreekt. Deze bijna zwarte plekken kunnen opgelicht worden door het plaatsen van een reflectieschermpje. Dit kan gewoon een vel wit papier zijn en we plaatsen dit zo dat het buiten het beeld valt en toch, door de weerkaatsing van het zónlicht, een duidelijk lichter worden van de schaduwpartijen tot gevolg heeft. Proberen door het papier (of een gekreukeld vel aluminiumfolie) in verschillende schuine standen te houden, het gewenste effect te bereiken.

Er zou eigenlijk eens een goede artikelenreeks over het fotograferen van planten moeten verschijnen en we zouden dan ook graag de doorgewinterde amateurfotografen onder onze leden willen uitnodigen hun licht niet onder de korenmaat te stellen, maar kennis en ervaring via ons blad over te dragen aan hun mede-plantenliefhebbers.

Er zullen ongetwijfeld ook deze zomer, ondanks het slechte weer, vele foto's gemaakt zijn en u weet het, de redactie zit steeds te springen om goede scherpe, contrastrijke foto's, liefst in zwart/wit. Doch ook dia's zijn welkom, hetzij om als kleurplaat, hetzij om als zwart/wit-afdruk te reproduceren.

Zendt u ze dus op (u krijgt ze desgewenst terug t.z.t.) en schrijft u iets over de plant, desnoods in telegramstijl. Wij maken er dan wel een leuk artikeltje van, bijvoorbeeld voor de inmiddels zo populaire rubriek „Ongeregeld... maar wel Goed”.

Echinocereus gentryi

F.J. PRINS

Al sedert half maart was er een knop te zien aan de ongeveer 21 cm lange plant in mijn broeikasje. Deze plant heeft, zoals bekend, de vorm van een augurk en werd daarom ook wel *Echinocereus cucumis* genoemd (Werdermann).

Dit augurk-idee wordt nog versterkt door het feit dat de plant de bedoorning vrijwel mist. Op de 5 ribben zijn op afstanden van ongeveer $\frac{1}{2}$ cm wat miezerige stekeltjes te zien en te voelen.

De knop werd geleidelijk groter en groter en resulteerde op 18 mei in een schitterende bloem, waarvan de kleur en vooral de vorm met geen pen te beschrijven was.

De bedoorning van de bloemtrechter was veel beter dan die van de rest van de plant en daarom opvallend.

Vooraf de eerste dagen bloeide de bloem werkelijk schitterend; de vorm vond ik prachtig, mogelijk omdat de uiteinden van de bloembladen nog niet naar buiten waren omgekruld.

In het centrum van de bloemtrechter rees uit de diepte een conusvormige dichtopeenstaande bos meeldraden, waar bovenuit een stamper uittorende met een typische felgroene kleur. Het uiteinde van de stamper bestond uit 8 naar elkaar toebuigende sprietjes.

De felgroene kleur staat in een merkwaardig contrast met de lichtroze-lila-achtige kleur van de bloem.

Enkele dagen later was de stamper duidelijk fletser van kleur. Verder was opvallend dat de conus van meeldraden langzaam aan het uiteinde afbrokkelde, alsof de muizen er van aten.

In ieder geval is bij deze plant de overgang van knop naar bloem een volkomen verrassing, die misschien gelegen is in het feit dat de plant het banale augurk- uiterlijk heeft. Hoe het ook zij, de bloem maakt alles dubbel en dwars goed.

Als we deel IV van Backeberg er op naslaan, dan zien we dat de auteur 73 *Echinocereus*-soorten onderscheidt.

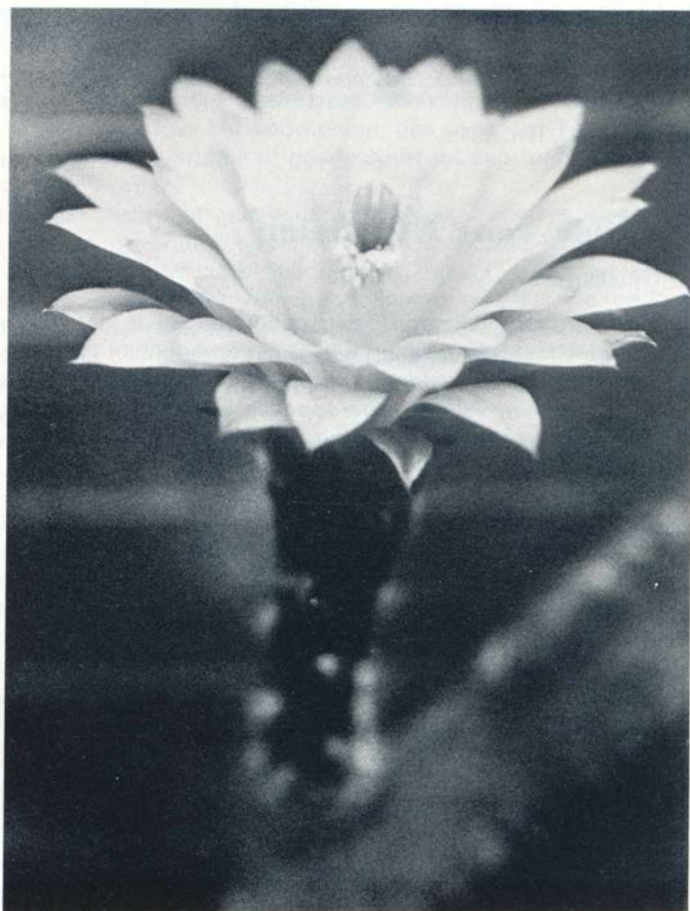
Deze worden door hem in 4 groepen verdeeld, te weten: a. *Scheeriani*; b. *Subinermes*; c. *Prostrati*; d. *Erecti*.

De groep *Scheeriani* bestaat uit 4 soorten, waarvan onze *E. gentryi* er één is. (De andere 3 zijn: *E. scheeri*, *E. salm-dyckianus*, en *E. huitcholensis*.)

Eén van de eigenschappen van deze groep is dat de bloem zich 's middags sluit, om dan in de namiddag en avond weer open te gaan. Andere eigenschappen van de groep zijn: slank, liggend omhoogbuigend van vorm, terwijl de bloemen lang zijn en een trechtersvorm hebben.

Clover!) heeft de plant in 1938 als volgt beschreven: Liggend tot omhoogstijgend, spruitend, 6-15 cm hoog met een doorsnede van 2,5 cm. 5 ribben, iets spiralend.

Areolen klein, rond, witviltig, 3-4 mm uit elkaar staand.

Randdorens 8-12, 1-2 mm lang, bruinachtig, meestal 1 middendoorn. Op jonge loten zijn de dorens tot 5 mm lang, wit. Bloeit in april vanuit areolen 5-7 cm van de top. Bloem trechtervormig, 6-8 cm lang, 5-6 cm breed, rose, zich openend ongeveer 15.00 uur, om verder de hele nacht open te blijven.

Dit was inderdaad bij mijn exemplaar ook het geval. Echter op 23 mei was er overdag geen zon en de bloem ging die dag ook niet dicht. Op 26 mei sloot hij zich voorgoed. De vraag dringt zich op of direct zonlicht een prikkel voor de bloem is om zich te sluiten. Als amateur kan ik hier helaas geen antwoord op geven. Ongetwijfeld zullen hieromtrent experimenten zijn verricht. Wel zijn mij bekend slaapbewegingen (nyctinastie) bij de bladeren van sommige Vlinderbloemigen en Klaverzuringachtigen; deze planten hebben een soort „gewricht” tussen stengel en bladsteel en tussen bladsteel en bladschijf.

De overdag gespreide bladeren hangen 's nachts slap omlaag. De beweging berust op veranderingen in de turgor van het weefsel der gewrichten. Het merkwaardige is nu, dat de beweging met dezelfde dag- en nachtperiode door-gaat wanneer men de planten overbrengt, hetzij in constant licht óf in constante duisternis. (Koningsberger²).

Het ligt voor de hand dat bij onze *E. gentryi* een andere verklaring voor het open- en sluit-phenomeen gezocht moet worden.

Verder wil ik als laatste opmerken dat de plant in mijn kas een maand later bloeide dan op de natuurlijke plaats in Mexico (Sonora: Saucito) het geval is, hetgeen ongetwijfeld te maken heeft met de grotere hoeveelheid licht aldaar.

Literatuur:

1) Elzada U. Clover, Bulletin Torrey Botanical Club 65:565 1938.

2) Prof. Dr. V. J. Koningsberger. Uit de plantenwereld. (Uitg. de Haan - Zeist).

Straatweg 23, Rotterdam

Foto v. d. schrijver

Notities voor Notofielen

J. THEUNISSEN

Wie zich een aantal jaren bezig gehouden heeft met het lukraak verzamelen van allerlei cactussen, zal op een gegeven ogenblik toch een zekere voorliefde krijgen voor een bepaalde groep planten of een bepaald geslacht. De redenen daarvoor kunnen vele zijn, de speciale bedooring, de bloemen, de niet al te grote omvang of gewoon het feit, dat een bepaald geslacht het in de gegeven omstandigheden beter doet dan andere.

Mij overkwam dit ongeveer drie jaar geleden. Het geslacht *Notocactus* sprak mij bijzonder aan door de verschillende habitus der afzonderlijke soorten en toen nadere studie (in eerste instantie uit het *Kakteenlexikon* van Backeberg) duidelijk maakte, dat dit geslacht niet zo uitgebreid was, dacht ik bij mezelf: „Dat aantal moet zonder al te veel moeite volledig bij elkaar te krijgen zijn.” Backeberg (1966) spreekt namelijk over 16 beschreven soorten. Daar kwamen er nog een aantal bij, sinds Buxbaum ook de geslachten *Brasilicactus* (3 soorten met 3 variëteiten), *Eriocactus* (3 soorten en 1 vorm) en *Wigginsia* (15 soorten met 4 variëteiten), alsmede 3 Braziliaanse *Parodia*'s bij het geslacht *Notocactus* indeelde. Samen met 22 variëteiten van het vroegere geslacht *Notocactus* kwam ik aan 70 planten die ik bijeen moest zien te krijgen. Vergeleken met degenen die proberen het geslacht *Mammillaria* te verzamelen, was de opdracht die ik mezelf stelde wel uitvoerbaar. Dacht ik.

Geleidelijk begon er meer studiemateriaal binnen te komen en toen bleek, dat ik in zekere zin een ongelukkige keuze had gedaan met juist een geslacht

te kiezen, dat volop in opmars was. Niet alleen onze landgenoten Buining en Van Vliet, maar ook buitenlanders als Ritter, Horst, Knize, Rausch en Schlosser hebben in de laatste 10 jaren geweldig veel nieuwe soorten ontdekt en in lijsten met veldnummers vastgelegd.

Deze veldnummers nu vormen voor de liefhebber een moeilijk door te komen bos, omdat men niet altijd even gemakkelijk te weten kan komen welke plant met een bepaald veldnummer bedoeld wordt. Enige maanden geleden ontving ik uit Tsjecho-Slowakije een alfabetische lijst van het geslacht *Notocactus* met synoniemen en variëteiten op brede basis, samengesteld door **Dr. Janousek**. Deze lijst bevatte naast de namen ook de diverse veldnummers per plant. Uitgaande van deze lijst heb ik de veldnummers van Van Vliet, Rausch, Knize, Ritter en Horst-Uebelmann in volgorde genoteerd (uitsluitend voor het geslacht *Notocactus*) en uitgewerkt. Enkele nummers, die ik kende, doch niet in de bewuste lijst waren opgenomen, heb ik toegevoegd, terwijl enkele onjuistheden zijn rechtgezet. Toen het geheel klaar was, leek het mij nuttig dit (onwetenschappelijk) onderzoekje ter publicatie aan de redacteur van *Succulenta* aan te bieden, omdat het aan degenen die zich evenals ik op het geslacht *Notocactus* toeleggen, enige houvast biedt bij het kiezen van zaden welke slechts onder veldnummer worden aangeboden. Het verdient aanbeveling om bij het uitzaaien het veldnummer, althans van die planten, welke nog niet definitief beschreven zijn, zorgvuldig te noteren naast de voorlopige (provisorische) naam, die in de te publiceren lijst is opgenomen. In de praktijk wil het namelijk nogal eens voorkomen, dat een provisorische naam bij de officiële beschrijving niet gehandhaafd blijft. Dit kan zijn omdat de plant in eerste instantie als een variëteit werd beschouwd, doch bij nadere studie een goede soort blijkt te zijn. Ook kan het voorkomen, dat de vinder tot de conclusie komt, dat een vermeende variëteit of goede soort tot een reeds beschreven soort gerekend moet worden.

Het zal duidelijk zijn, dat deze lijst niet volledig KAN zijn. Immers, dagelijks worden er nieuwe planten gevonden, terwijl er van iemand als Schlosser bij mijn weten zelfs geen enkele officiële lijst bestaat, terwijl er toch planten onder diens veldnummer verkocht en ook gepubliceerd worden. De bedoeling van deze publicatie is dan ook alleen om een inventarisatie te geven van wat er op het ogenblik op het gebied van *Notocactus* aangeboden wordt. Bij telling van de namen in de lijst van Janousek kwam ik tot ongeveer 300 soorten en variëteiten. Nogmaals, vele hiervan zijn (nog) *nomina nuda*.^{*} Echter, zelfs als slechts 2/3 werkelijk goede soorten blijkt te zijn, komen we aan een aantal van 200, en dat was nu ook weer niet direct de bedoeling toen ik aan een klein, aantrekkelijk geslacht wilde beginnen. Overigens is het aantrekkelijke door de nieuwe vondsten zeker niet minder geworden. In elk geval hoop ik met dit pretentieloze rubriekje de *Notofielen* onder u enigszins geholpen te hebben. Ik wacht vol spanning af, of er iemand is, die via ons maandblad wellicht kan meedelen via welke kanalen de diverse veldnummers in de vorm van zaad verspreid worden. Want als je over de, zij het voor een groot deel provisorische, namen die bij de veldnummers horen, beschikt, doch je weet niet waar de zaden te verkrijgen zijn, dan ben je nog niet veel opgeschoten. Bovendien zit de redacteur te wachten op uw bijdragen!

Vierschaarstraat 23, Oud-Gastel.

^{*} Namen die niet geldig gepubliceerd zijn.

Veldnummers van Dirk van Vliet.

DV 9 concinnus

DV 9/a concinnus var. *piriapolensis*

DV 9/b	concinus var. apricus
DV 9/b/4	concinus var. apricus
DV 9/b/8	concinus var. apricus
DV 9/b/9	concinus var. apricus
DV 9/b/10	concinus var. apricus
DV 9/b/11	concinus var. apricus
DV 9/b/12	concinus var. apricus
DV 9/c	concinus var. parviflorus
DV 9/d	concinus var. luysonianus
DV 9/f	concinus var. fimbriatiflorus
DV 10	tabularis
DV 17	submammulosus
DV 18	vanvlietii
DV 18/a	vanvlietii var. gracilis
DV 23	caespitosus
DV 25	pulvinatus
DV 29/a	erinaceus var. macrocanthus
DV 29/330	erinaceus
DV 34	rauschii
DV 35	mueller-melchersii var.
DV 39	mueller-melchersii var. elegans
DV 40	pseudorutilans var. minimus
DV 40.7	veenianus
DV 41	pseudorutilans
DV 41/a	pseudorutilans var. microfloridus
DV 59	arechavaletai var. nanus
DV 64	neoarechavaletai var. maldonadensis
DV 69/a	ottonis var. minasensis
DV 71	orthacanthus
DV 73	scopa
DV 73/b	scopa var. ramosus
DV 74	mammulosus
DV 74/4/721	mammulosus var. gracilior
DV 74/a	mammulosus var.
DV 74/b	mammulosus var. rubrispinus
DV 74/g/2	mammulosus var. gracilior
DV 74/g/5	mammulosus var. gracilior
DV 74/g/6	mammulosus var. gracilior
DV 74/g/7	mammulosus var. gracilior
DV 74/g/8	mammulosus var. gracilior
DV 74/g/10	mammulosus var. gracilior
DV 74/g/11	mammulosus var. gracilior
DV 74/h	mammulosus var. masollerensis
DV 75	roseoluteus
DV 75/k	mammulosus var. marmarajensis
DV 79	ottonis
DV 79/a	ottonis var. minasantis
DV 83	megapotamicus
DV 88/3	megapotamicus
DV 88/4	megapotamicus
DV 102	floricomus var. flavispinus
DV 109	seticeps

Veldnummers van Karel Knize.

KZ 121	mammulosus
KZ 122	gladius
KZ 123	floricomus var. de Rivera
KZ 124	ottonis var.
KZ 124a	multicostatus
KZ 124b	ottonis var.
KZ 126b	ottonis var. denudatus
KZ 129	cephalophorus
KZ 130	ottonis var.
KZ 131	ottonis var.
KZ 132	ottonis var. tortuosus
KZ 133	caespitosus
KZ 134	caespitosus var. albispinus
KZ 136	sessiliflorus
KZ 135	fricii ?
KZ 137	werdermannianus ?
KZ 139	ottonis var.
KZ 141	ottonis var.
KZ 142	floricomus
KZ 147a	schumannianus var. albispinus
KZ 148	submammulosus var.
KZ 150	ottonis
KZ 151	neoarechavaletai
KZ 154a	mueller-melchersii var.
KZ 159	apricus
KZ 160	haselbergii
KZ 161	haselbergii var. luteus

Veldnummers van Walter Rausch.

R 105	submammulosus var. pampeanus
R 336	erinaceus
R 339	ottonis
R 340	concinus var.
R 341	concinus var.
R 342	tabularis
R 343	mammulosus
R 344	submammulosus
R 345	floricomus var. velenovskyi
R 346	mammulosus var. rubrispinus
R 347	seticeps
R 348	concinus
R 349	scopa
R 351	neoarechavaletai
R 352	neoarechavaletai var. maldonadensis
R 355	mammulosus var. albispinus
R 356	apricus var.
R 357	mammulosus var.
R 358	scopa var. ramosus
R 359	pulvinatus
R 360	multicostatus
R 361	herteri
R 362	megapotamicus

R 363	adustus
R 364	caespitosus
R 369	macrocanthus
R 370	ottonis var. tortuosus
R 371	mueller-melchersii
R 371a	mueller-melchersii
R 371b	pseudorutilans
R 371c	mueller-melchersii var. elegans
R 371d	mueller-melchersii var. gracilispinus
R 372	orthacanthus
R 372a	allosiphon
R 373	rauschii
R 374	ottonis var. nigrispinus
R 375	vanvlietii var. gracilis
R 376	vanvlietii
R 376a	werdermannianus

(wordt vervolgd.)

IN MEMORIAM B. BRAKELS

De afdeling Delfzijl en Omstreken geeft met leedwezen kennis van het plotseling overlijden van de heer B. Brakels.

De heer Brakels was op zijn eigen bescheiden, vriendelijke wijze jaren lang een trouw lid en verzamelaar. Wij zullen hem node missen op onze bijeenkomsten. Zijn vrouw en kinderen wensen wij sterkte toe om dit gemis te dragen.

Bestuur Afd. Delfzijl en Omstreken.

Boeken!

Backeberg	Wunderwelt Kakteen	Fl. 16,50
Haage	Schöne Kakteen richtige pflegen	5,50
Haage	Das praktische Kakteenbuch in Farben	16,50
Jacobsen	Sukkulentenlexikon	38,50
Ebel / Birnbaum	Schöne und seltsame Welt der Orchideen	42,90
Richter	Die schönsten sind die Orchideen	19,25
Kühle	Zimmerpflanzen ohne Erde	6,60
Grunert	Zimmerblumen	22,—
Böhmig	Topfpflanzen	30,25
Grunert	Das grosse Blumenzwiebelbuch	27,50
Grunert	Blumenzwiebeln im Garten	2,75
Seyffert	Schnittblumen aus dem Garten	17,—
Hielscher	Sommerblumen für den Garten	12,10
Göritz	Blumen im Garten	7,70
Böhmig	Rat für jeden Gartentag	20,90
Grunert	Gartenblumen von A - Z	24,20
Börngen	Pflanzen helfen heilen	7,70
Dörfler - Rotell	Unsere Heilpflanzen	12,10
Kolac	Wir zeigen weitere Apfelsorten	8,80
Aman	Bäume und Sträucher des Waldes	16,—
Frey	Süßwasseraquarien	15,—

Bovenstaande boeken, GEEN andere, kunt u bestellen UITSLUITEND door storting op Gironr. 1401427 t.n.v. J. Theunissen, Vierschaarstraat 23 te Oud-Gastel. Vergeet u niet de titel(s) te vermelden! Er moet met een levertijd van enkele weken rekening gehouden worden. Bestellingen onder Fl. 15,— kunnen helaas niet uitgevoerd worden. Voor inlichtingen en klachten gelieve u zich te wenden tot genoemd adres, na 18.00 uur telefonisch bereikbaar onder nr. 01651-1943, aangezien de afzender geen inlichtingen verstrekt noch klachten in behandeling neemt.

INHOUD

Cactusparadijzen in Brazilië V — A. F. H. Buining	190
Maandallerlei	193
Pachyphytum cv 'Friede' — J. C. van Keppel	194
Het fotograferen van planten — Arie de Graaf	197
Kalanchoe tomentosa — B. van Gelder	198
Jasminocereus thourasii — F. Assink	199
Echinocereus gentryi — F. J. Prins	200
Notities voor Notofielen — J. Theunissen	202

Nieuwe leden

Mej. W. Liefink, Mierloseweg 63, Helmond.

Mevr. A. Boelhouwers-Boer, Zwaluwenlaan 458, Vlaardingen-Holy.

G. Bijl, St. Jorisweg 64, Dordrecht.

H. de Jong, Begoniastraat 1, Moordrecht.

N. v. d. Knokke, Gladioluslaan 62, Waalre N.Br.

A. v. d. Pol, Pr. Bernhardlaan 54, Rijnsburg.

H. Heykoop, Tongelaer 28 II, Amsterdam-Z II.

Mevr. G. A. Eijsackers, Brittenburg 3, Leiderdorp.

Paul Westhoff, Soendastraat 15, Hengelo Ov.

C. Bartelongs, E. Boddaertstraat 44, Amsterdam.

H. J. Vogelzang, Meerpaal 182, Lewenburg Gr.

W. H. J. de Cock, Murseltseweg 23, Bergen L.

H. G. Benthem, Beukenlaan 15, Leende.

D. A. Blomsma, Eikenlaan 35, Blijham Gr.

A. Slingerland, Katspolderlaan 23, Terneuzen.

J. H. A. Lujckx, Laathof 17, Uivenhout.

W. Oudshoorn, Moleneind 28, Rijnsburg.

Jac. Gielen, Reinpadstraat 75, 3600 Genk, België.

Hr. Duijnhouwer, Rauwveld 5, Eindhoven.

Johny Laporte, Leuvenstraat 83, B 3045 Blanden, België.

H. B. Hensel, Menno ter Braaklaan 231, Delft.

C. G. Kind, Grote Stern 91, Rozenburg.

B. Boudewijns, Steenwijklaan 286, 's-Gravenhage.

G. C. Brantas, Zaadmarkt 87, Zutphen.

Mevr. L. C. van Loo-Visee, Kouweland 9, Woudenberg.

F. ter Horst, Kraanvogelstraat 22, Amersfoort.

Mevr. E. M. Valkman, Albast 11, Leusden C.

A. Bos, Citerstraat 124, Purmerend.

K. H. de Boer, Perim 322, Zaandam.

Kees Zonneville, J. Luykenstraat 11, Papendrecht.

Mevr. I. Schreurs-v. d. Elskamp, Oostervoort 5, Winterswijk.

H. Vroomen, Palestinastraat 151, Heerlen.

Mevr. L. Bronswaer, van Weerdenpoelmanstr. 15, Heerlen.
F. Warperon, Pastoor Schydenstraat 26, Hoensbroek.
I. Vergoossen, Emmaplein 14, Heerlen.

Mevr. L. Coenen-Moberts, Zandstraat 3, Brunssum.

Mej. L. Kerstjens, Henri Hermanslaan 538, Geleen.

Ir. B. J. Toledo, Laan van Nieuw Oosteinde 195, Voorburg.

Mevr. A. A. den Dulk-Lievens, Dahliastraat 18 E, Katwijk/Rijn.

J. Fahner, Koningsplein 10, 's-Gravenhage.

M. Binnendijk, Mozartstraat 121, Leiden.

J. Kantelberg, Oude Bestseweg 6, Postbus 35, Oirschot.

G. Adema, Boeg 18, Huizen N.H.

I. J. Deurloo, van Baerlestraat 235, Vlaardingen.

P. Melis, Langenhof 30, Udenhout.

J. van Gorkum, Tilburgseweg 32, Oisterwijk.

P. Th. M. Lemmers, Schrijnwerkerstraat 5, Gorinchem.

H. Verhoeven, Lannerstraat 20, Tilburg.

B. Druyf, de Ster 36, Almkerk.

Succulentenkwekerij H. van DONKELAAR

Werkendam - Tel. 01835 - 1430

Vraagt sortiments- en zaadlijst 1974

Regelmatig nieuwe importen.

's Zaterdags na 3 uur en 's zondags gesloten

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

Cothen - Groenewoudseweg 8

Postbus 12 - Tel. 03436 - 267

Sortimentslijst op aanvraag

's Zondags gesloten

Erevoorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, 2921 - Leusden C.

Voorzitter: S. K. BRAVENBOER, Kwartellaan 34, Vlaardingen.

Vice-voorzitter: Ir. G. E. M. Uil, Berg en Dalseweg 52, Nijmegen.

Secretaresse-ledenadministratie: Mevr. E. A. M. VERDUIN - DE BRUYN, Koningsweg 2, Beekbergen. Tel. 05766 - 1840.

2e secretaris: J. DE GAST, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

Penningmeester: G. LINK, Memlingstraat 9, Amersfoort. Postrek. 680596 t.n.v. Succulenta te Amersfoort.

Redacteur: F. K. A. NOLTEE, Campanula 88, Dordrecht. Tel. 078 - 76399.

2e redacteur: A. DE GRAAF, Zinnia 8, Dordrecht. Tel. 078 - 72617.

Bibliotheecaris: J. MAGNIN, Ooievaarstraat 13, Strijen. Catalogus f 1,50.

'Ruilen zonder huilen': contactadres Middelburgsestraat 35, Scheveningen. Tel. 070-551344-550423.

Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland en België f 20,— en voor leden in het buitenland f 25,— per jaar met GRATIS maandblad "Succulenta".

Kopij voor het december-nummer moet uiterlijk 1 november bij de redactie zijn.

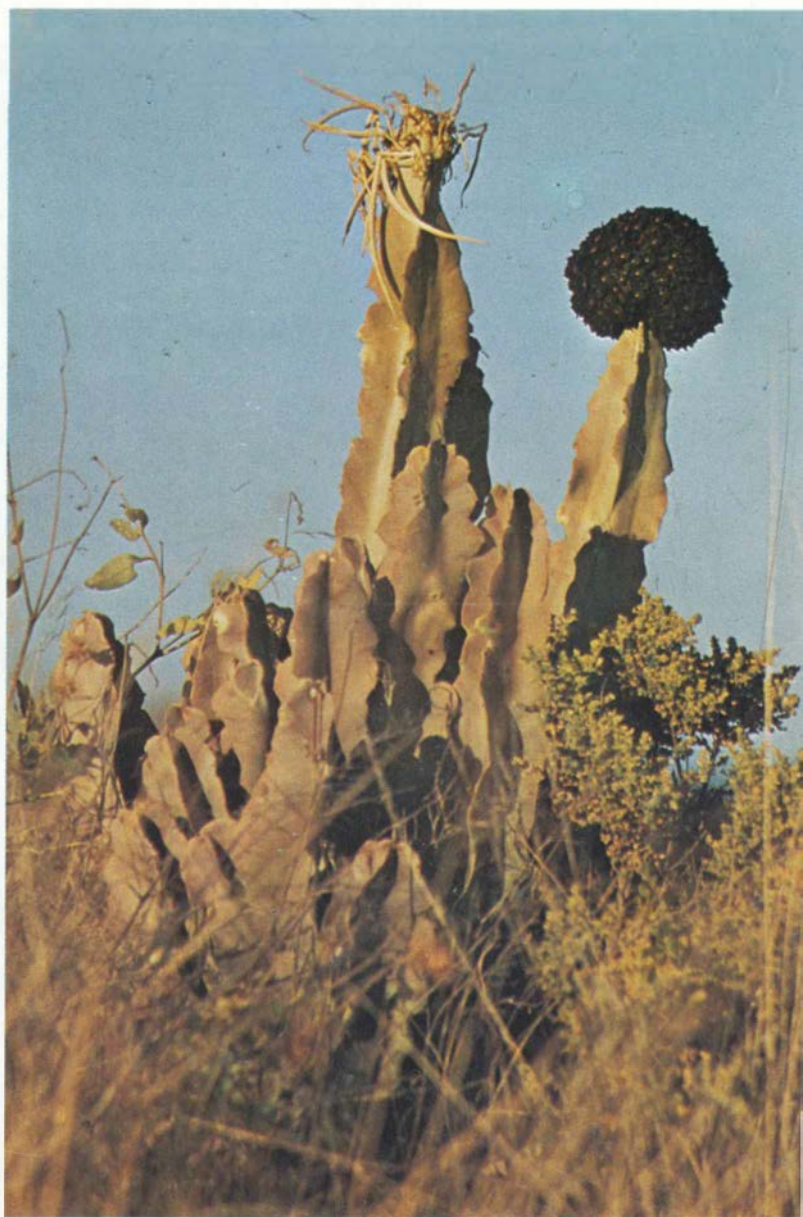

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Caralluma retrospiciens
in Kenia.

Foto: Noltee

53STE JAARGANG
NO. 11
NOVEMBER 1974

Caralluma retrospiciens (zie voorplaat)

Deze *Caralluma* is een van de grootste uit het hele geslacht (tot $\pm$ 60 cm hoog). De foto werd gemaakt in het Samburu-lsiolopark in het noorden van Kenia. In mijn reisverhaal zal ik uitvoeriger ingaan op deze hoogst interessante soort.

Frans Noltee

Cactusparadijzen in Brazilië (VI)

A. F. H. BUINING

Een van de meest interessante ontdekkingen in de Diamantina-regio was wel **Uebelmannia pectinifera** Buin. (Nat. C. and S.J. 22, pp. 86-87, dec. 1967.) Deze soort heeft een vrij groot verspreidingsgebied en komt voor op kale, maar ook op meer begroeide rotsen. Vooral op kale rotsen, waarbij ze dan uiteraard aan de felle zon is blootgesteld, wordt de epidermis zilverwit.

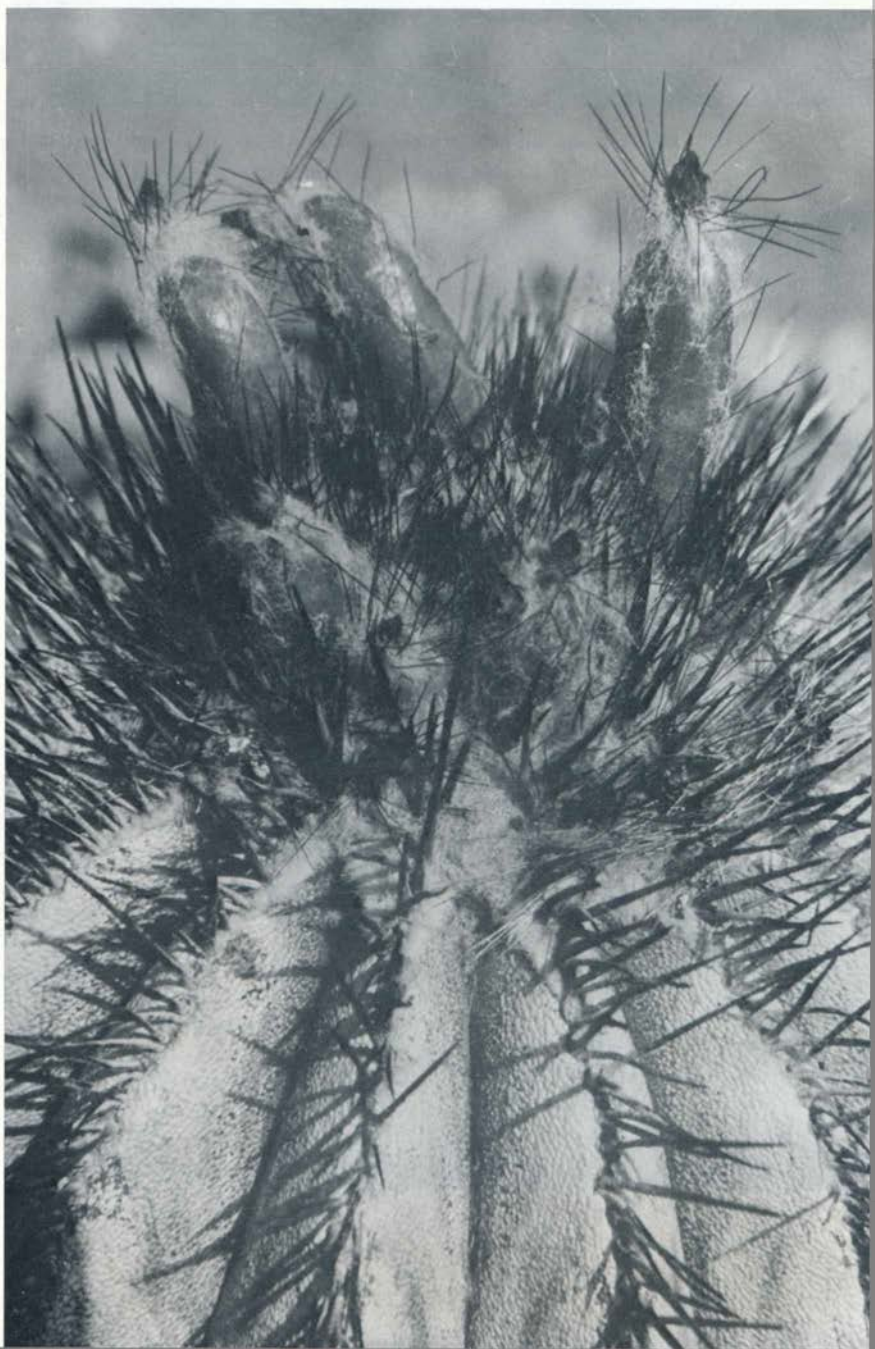
Op de verschillende plaatsen waar deze plant groeit treden soms wel kleine verschillen op, zoals een groter aantal of smallere ribben, maar bij nauwkeurige vergelijking zijn wij tot dusverre niet tot de overtuiging gekomen dat het hier nieuwe soorten of variëteiten betreft. Jonge geënte planten of zaailingen krijgen in ons klimaat niet de typische zilverwitte kleur. Ze blijven vrijwel zwart. De bloemen zijn, evenals bij alle tot dusverre bekende soorten van dit geslacht geel of nuances van geel. Ze zijn kleiner dan van **U.gummiifera** en vooral van **U.meninensis**. De vruchten zijn ook verschillend van de juist genoemde soorten. Uit de iets wollige top ontwikkelen zich de vrij lange, dunhuidige, langwerpige, ballonachtige, rode vruchtjes.

Een beschreven variëteit is **Uebelmannia pectinifera** var. **pseudopectinifera** Buin. (K.u.a.S. 23, p. 125, mei 1972), aanvankelijk in de handel gebracht onder de naam var. **elegans** n.n.

Ueb. pectinifera in de hoge kale bergen

Analoge, maar iets kleinere vruchtjes dan *U.pectinifera*, treft men aan bij *Uebelmannia flavispina* Buin. et Bred. (Succ. 52, pp. 9-10, jan. 1973). Alhoewel ongetwijfeld verwant met *U.pectinifera* wijkt hij in verschillende opzichten zodanig daarvan af dat hij zeer zeker als een goede soort is te beschouwen. Opvallend is, dat onder de huid kleine celletjes voorkomen met de bekende kleefstof. Merkwaardig is, dat bij planten die door het afbranden van heesters en gras door de plaatselijke bevolking, als het ware geroosterd waren, deze kleine, nauwelijks zichtbare celletjes aanzienlijk groter waren geworden. Men zou hieruit kunnen concluderen, dat deze cellen o.a. bescherming moeten

Ueb.
pectinifera
met vruchten

Ueb. pectinifera var. pseudopectinifera op de groeiplaats op een kale berghelling

Ueb. flavispina op een vochtige, rotsachtige plaats, waar ook Bromelia's veelvuldig voorkomen.

geven tegen te grote hitte. **U.flavispina** groeit niet op uitsluitend kwartsiet, maar meer op plaatsen die zijn begroeid door gras, mossen en kleine heesters en vooral Bromelia's.

U.gummifera en **meninensis** die de sterk ontwikkelde cellen hebben, groeien vrijwel uitsluitend op het veel licht en hitte weerkaatsende witte kwartsiet.

Jeugdige planten van **U.flavispina** zijn opvallend verschillend van de volwassen soortgenoten. Ze lijken dan op **Notocactus sucineus** Ritter in plaats van op Uebelmannia's.

Foto's van de schrijver. (wordt vervolgd.)

November/december - allerlei

Het winterseizoen voor onze cactussen is nu toch wel definitief ingetreden. De planten mogen nu niet groeien. Zij leven wel, maar de groei staat volkomen stil en deze mag op geen enkele wijze gestimuleerd worden!

De niet-geënte cactussen dienen we zo nu en dan, op zonnige dagen, alleen een beetje vocht toe door licht te nevelen (niet sproeien of gieten).

Geënte planten, Neoporteria's en een aantal soorten uit andere geslachten, eenmaal per 2 of 3 weken een beetje water geven op het schoteltje. We bereiken hiermee dat van de geënte planten de onderstam niet verdroogt en ook niet de neiging krijgt om het entstuk leeg te zuigen.

De meeste entstammen en de wintergroeiërs onder de cactussen en de andere vetplanten moeten 's winters wat warmer staan en verlangen mede daardoor zo nu en dan een weinig water.

Bij zonnig weer, overdag rond het middaguur de kas flink luchten. Ook in de huiskamer of andere winterstandplaats, binnenshuis, regelmatig zorgen voor verse lucht.

De verwarmbare kas moet nu gereed zijn om de vorst het hoofd te bieden. De verwarming dient in orde te zijn en isolatiemateriaal moet beschikbaar zijn, zodat bij strenge vorst de planten beschermd kunnen worden tegen de koudestraling van het glas. Dit geldt ook voor de huiskamerkwekers. Platen golfkarton en zgn. piepschuim zijn prima isolatiematerialen.

De knoppen van de lidcactus, *Zygocactus truncatus*, komen nu door en de plant mag nu niet meer gedraaid worden t.o.v. de lichtinval. Knopvorming kan bevorderd worden door de plant licht te besproeien met lauw water.

Nu er niet zoveel werk aan de verzameling te doen is, hebt u mooi de tijd om de gebruikte potten en bakken goed schoon te maken. Alles staat dan klaar als in het voorjaar de drukke periode aanbreekt.

De zaaiërs onder ons en speciaal de vroege zaaiërs, kunnen het zaaitoestel en de daarbij behorende attributen in orde maken.

De buiten opgeslagen potgrond bij niet-vriezende weer een paar keer per winter omzetten.

De eventuele administratie bijwerken en uw gegevens vergelijken met de boeken. Vrijwel alle boeken op succulentengebied zijn te lenen uit onze bibliotheek. Het adres van de heer Magnin, de bibliothecaris, wordt iedere maand op de laatste bladzijde van ons tijdschrift vermeld. Bovendien is december dé maand van de verlanglijstjes. En wat is nuttiger dan op die lijstjes een aantal boeken over onze liefhebberij te zetten. Vergeet u de handleiding niet, als u die tenminste nog niet besteld hebt. Door simpelweg f. 2,50 te storten op girorekening nr. 114 1175 t.n.v. J. de Gast, Graaf Gerhardtstraat 10 te Venlo,

komt u in het bezit van een boekje, boordevol aanwijzingen en tips over het verzorgen en kweken van succulenten.

De andere succulenten, door cactofielen smalend wel eens 'vetplantjes' genoemd, verlangen 's winters nog wel enige zorg. Met name de wintergroeiende soorten moeten nog water toegediend krijgen. Hierbij echter voorzichtig zijn, want teveel vocht, gecombineerd met kou, kan fataal zijn.

De soorten die 's winters nogal wat warmte verlangen (afkomstig uit tropisch Afrika en Madagascar) ook zo nu en dan een beetje water geven, zodat zij niet te ver indrogen.

Zoals u van uw afdelingsvertegenwoordiger in het hoofdbestuur gehoord zult hebben, gaan de heren Uil en Wouters zich in het vervolg bezig houden met het beantwoorden van uw vragen over cactussen en algemene onderwerpen. Uw vragen kunt u dus kwijt aan het adres van de heer Uil (zie laatste pagina). Vragen over de andere vetplanten kunt u blijven zenden aan de heer Bravenboer.

Wel altijd een postzegel van 45 cent voor antwoord insluiten !

Tijdens de hoofdbestuursvergadering van 28 september, waar het bovenstaande werd besproken, werd ook de vraag gesteld of het mogelijk was het maandblad zodanig in te delen dat de voorplaat later verwijderd kon worden zonder dat de tekst verloren zou gaan. De achterzijde van de voorplaat zou dan bedrukt moeten worden met bijvoorbeeld de huishoudelijke mededelingen en advertenties. Deze indeling stuit echter op zoveel bezwaren dat daarvan afgezien moet worden.

Bij voldoende belangstelling zal het echter waarschijnlijk wel mogelijk zijn om tegen een nader te bepalen vergoeding een aantal kleurplaten extra te laten drukken, tegelijk met de oplage van ons maandblad.

Indien u daarvoor iets voelt, wilt u dit dan aan de redactie mededelen, zodat kan worden nagegaan of dit denkbeeld te verwezenlijken is. Het is dan de bedoeling dat aan het eind van het jaar of eventueel halfjaarlijks, de extra afdrucken van de kleurplaten van de voorafgaande periode aan degenen die zich daarvoor hebben opgegeven, worden toegezonden.

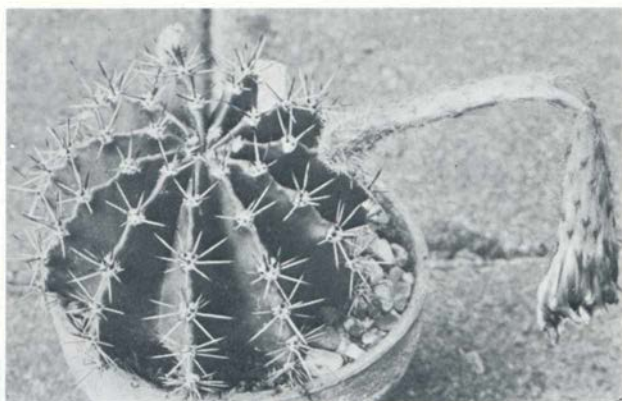
Het idee moet nog helemaal uitgewerkt worden, zodat nog niet te zeggen is hoe alles eventueel geregeld zal gaan worden. Eerst moeten we echter weten of er belangstelling voor bestaat en dan kunnen we met de drukker over de mogelijkheden en de kosten gaan praten.

Mijn eerste cactus

B. J. v. d. MOLEN

De hierbij afgebeelde cactus was de eerste uit mijn verzameling. Al pratend met een mede-lid van de schaakclub waar ik lid van ben, kwam het gesprek op planten in het algemeen. Hij vertelde mij, dat zijn dochter in Zuid-Afrika cactussen achter in haar tuin kweekte en dat hij een stek van haar gekregen had. De plant groeide dat het een lieve lust was en maakte veel zijscheuten. Hij vroeg of ik interesse had. Na mijn bevestigend antwoord, kreeg ik de week daarop een keurig opgepotte plant. Ik zette de plant in mijn klas voor een raam op het zuiden. In een jaar tijd werd hij zeker twee maal zo groot. Dat kwam waarschijnlijk door het vele water, met Pokon, dat hij kreeg. De leerlingen in mijn klas meden de plant, omdat hij enkelen gevoelig had laten merken prijs te stellen op rust.

Winterrust was hem niet gegund, maar desondanks bloeide hij met één bloem, groot en naar Jasmijn ruikend.

Mijn interesse was gewekt, er werd een boekje over succulenten gekocht en de studie kon beginnen. Van leerlingen, ouders, collega's en door aankoop groeide mijn verzameling snel, zodat een kasje de enige uitkomst was. Daar staat hij nu, mijn eerste naamloze Echinopsis, op een ereplaats.

Bronnostraat 33, Haarlem.

Foto van de schrijver

Weerzien met "Les Cèdres"

H. VAN BEEK

In 1954 organiseerde "Succulenta" een excursie naar de Rivièra onder aanvoering van de onvergetelijke mej. Van den Thoorn met het doel kwekerijen en collecties van succulente planten te bezoeken.

Trekpleister waren vooral de Jardin Exotique te Monaco en het landgoed "Les Cèdres" te St. Jean Cap Ferrat.* Het was een enorm succes en toen de paasvakantie 1974 gelegenheid bood, weer die kant uit te gaan, was de verleiding onweerstaanbaar om te gaan kijken hoe het er daar na twintig jaar zou uitzien. De Jardin Exotique is voor iedereen te bezoeken (behalve van 12 - 2 uur : siesta!), maar "Les Cèdres" is privébezit. Een briefje aan de eigenaar, dhr. J. Marnier Lapostolle werd door hem vriendelijk beantwoord met de toestemming tot een bezoek aan de tuin.

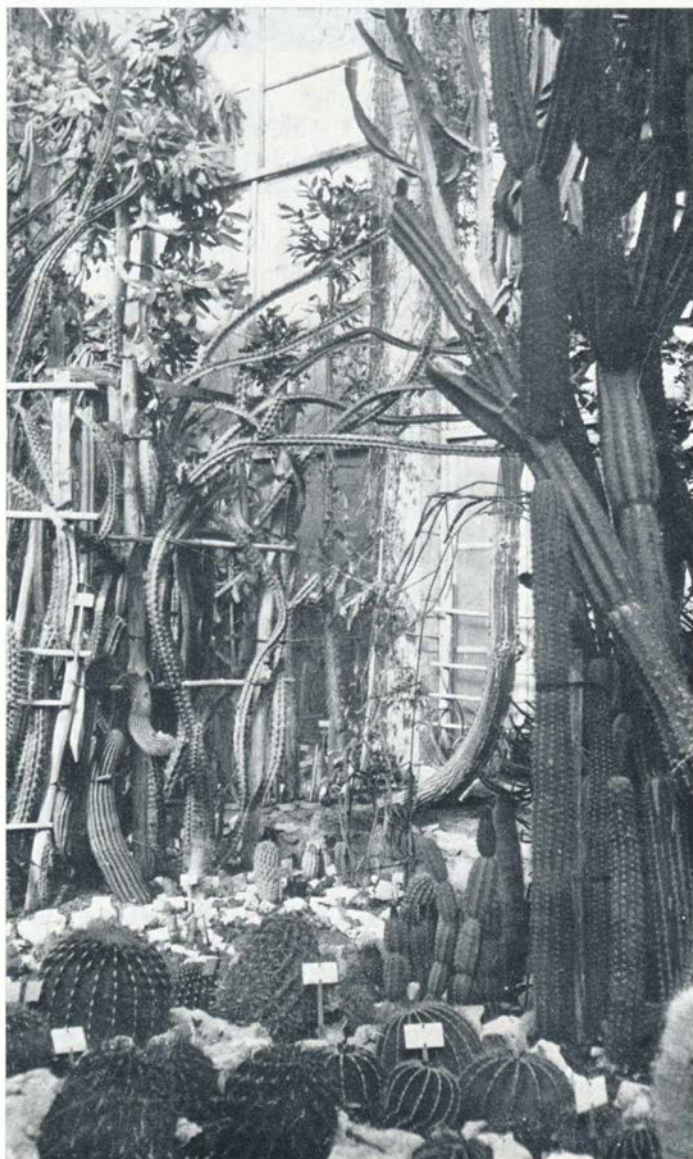
Wat de Jardin Exotique betreft was er niet veel veranderd. Vele van de lezers zullen deze tuin kennen : knap aangelegd op een sterke helling (45% of daaromtrent) met allerlei gezellige kronkelpaadjes die steeds weer uitzicht geven op de prachtig blauwe Middellandse Zee en met een overvloed aan fraai uitgeplante groepen enorme showexemplaren van Cerei, Echinocactus grusonii, Euphorbia's, enz. enz.; druk bewandeld. Je *wordt scherp gadegeslagen of je niets pikt: het euvel van roof van planten en stekken beperkt zich kennelijk niet tot ons lieve en welopgevoede vaderland. Etikettering is er hier en daar wel, maar natuurlijk net niet bij die plant waarvan je nu juist zo graag de naam zou weten. Toch zeker een bezoek waard als je die kant uitkomt; maakt je wel weemoedig als je ziet wat er te bereiken is als je beschikt over ruimte en een gezegend klimaat.

Het bezoek aan "Les Cèdres" werd een overweldigende ervaring. Het is één grote botanische tuin, prachtig aangelegd op heuvelachtig terrein op het schiereiland Cap Ferrat, waar een enorme collectie planten op allerlei gebied is bijeen gebracht: van een bamboebos tot een waterlelievijver, een grote

verzameling Tillandsia's: merkwaardige, haast draadvormige epiphyten, die van de lucht lijken te leven, een *Rosa gigantea* uit Birma, die als klimplant tegen bomen een hoogte bereikt van zeker twaalf meter, enz. enz.

Mijn belangstelling ging uiteraard allereerst uit naar de succulenten. De verschillen drongen zich op. Twintig jaar geleden ontvingst door de heer Backeberg, die daar toen werkte: martiaal, wist enorm veel; dacht dat hij alles wist; nu een allervriendelijkste ontvangst door de waarnemer van zijn opvolger, die met ons een tour door de tuinen maakte, de weg wees en ons daarna alleen liet bij de succulenten: een niet gering bewijs van vertrouwen!

Verder verschil: twintig jaar geleden waren er ternauwernood kassen, zie Succulenta 1954 blz. 2 e.v., nu was een groot deel van de collectie in vele

en zeer grote kassen ondergebracht. Waarvoor dit nodig is in dit gezegende klimaat? Mogelijk toch af en toe koude winters? Vriezen doet het er misschien eens in de twintig jaar een of twee graden.

Maar de sterkste indruk was die van de ongelofelijke rijkdom van de collectie en de uitstekende kwaliteit van de planten. Plantengroepen die er twintig jaar geleden nog maar nauwelijks waren vertegenwoordigd, zijn er nu rijk gesorteerd aanwezig: Lithops, Conophytum, Crassulaceeën, Asclepiadaceeën (Stapelia e.d.). Als liefhebber van Cerei kom je rijkelijk aan je trekken: Oreocereus, Haageocereus, Cleistocactus: in een rijkdom aan vormen en soorten; de laatste als rijkbloeiende zuilen, maar ook ettelijke andere vormen. Ook Opuntia's, waaronder Tephrocactus (gezaaid?, zou men daar dat geheim hebben ontdekt?), bolcactussen in enorme variatie: Melocactussen, Soehrensia's, Acanthocalycium, Echinocerei enz. enz. Een grote verzameling Madagascen: resultaat van verzamelwerk van Rauh. Nu ja, een dorre opsomming van namen wordt vervelend: twee uur tijd voor het bezoeken van een collectie waar men weken zoet zou kunnen zijn, maakt dat men dreigt te verdrinken en details vergeet.

En: alles voorbeeldig geëtiketteerd, in tegenstelling tot de Jardin Exotique. Kortom: ik betwijfel of er in Europa een tweede verzameling van deze rijkdom en omvang bestaat. En dat in een paradijselijk mooie omgeving. De cactusparadijzen liggen niet uitsluitend in Amerika; ook dichterbij kunt u terecht.

Botenmakersstraat 89, Zaandam.

Foto van de schrijver

* Zie Succulenta 1954, blz. 2 e.v.

Notities voor Notofielen (vervolg)

J. THEUNISSEN

Veldnummers van Friedrich Ritter.

FR 4	submammulosus
FR 425	submammulosus
FR 1026	ottonis var. brasiliensis
FR 1026a	linkii
FR 1026b	linkii var. bueneckeri
FR 1027	arechavaletai
FR 1027b	arechavaletai var. bueneckeri
FR 1027c	arechavaletai var. horstii
FR 1027d	arechavaletai var. rubescens
FR 1182	schumannianus var. ampliocostatus
FR 1182a	schumannianus
FR 1203	leninghausii
FR 1206a	ottonis var. brasiliensis
FR 1247	schumannianus var. ampliocostatus
FR 1247a	schumannianus var. ampliocostatus
FR 1247b	schumannianus var. ampliocostatus
FR 1264	linkii var. guaibensis
FR 1265	ottonis
FR 1266	laetivirens
FR 1266a	ottonis var.
FR 1266b	ottonis var.
FR 1266c	acutangularis
FR 1267	bommeljei
FR 1267a	bommeljei

zie verder blz. 220

Tekst en foto: J. L. den Boef,
Mr. Heemskerkstraat 24,
Ridderkerk

ONGEREGELD

Dyckia fosteriana

Dyckia fosteriana L.B. Sm., Arquiv. Bot. Estado Sao Paulo, nov. ser. 1 : 107 (1943); *ibid.* in Bromeliaceae of Brazil, 69 (1955); M.B. Foster, Brazil, Orchid of the Tropics, 196, col. pl. (1946)

Mulford B. Foster is de meest bekende verzamelaar van Bromeliaceae van onze tijd en naar hem noemde L. B. Smith deze soort, die Foster in Zuid-Brazilië (staat Paraná) verzamelde.

Van de vele *Dyckia*'s (± 70 soorten volgens Mez' monografie) worden er in de succulentverzamelingen slechts enkele gevonden en dit zijn dan de kleiner blijvende soorten.

Als alle andere Bromeliaceeën zijn ook de *Dyckia*'s monocarp, d.w.z. dat de moederplant na de bloei afsterft, echter vrijwel nooit zonder een aantal zij-spruiten ontwikkeld te hebben.

De drietallige bloemen van de *Dyckia*'s zijn oranje of diep chromaatgeel en dus zeer opvallend. Rijke of vlotte bloeiers zijn het echter niet. Dit is wellicht de reden dat ze niet altijd de opmerkzaamheid kregen die ze verdienen, want in het totaal van een succulentencollectie horen ze thuis als vertegenwoordigers van Amerikaanse planten, die in de groeiwijze wel op kleine Aloë's lijken.

Dyckia fosteriana is opvallend door de sterk bestekelde, zilvergrijze rozetten, die bij de volwassen plant een doorsnede van 30-35 cm bereiken.

Ik kreeg deze plant door import in 1972 en sindsdien is zij goed gegroeid en bij een vrij lage wintertemperatuur van 5-8°C goed door de winter gekomen. Zij staat met andere planten in de volle grond van de kas en kreeg van oktober tot april geen water.

Naar mijn mening een van de mooiste *Dyckia*'s en een mooie aanwinst voor de collectie.

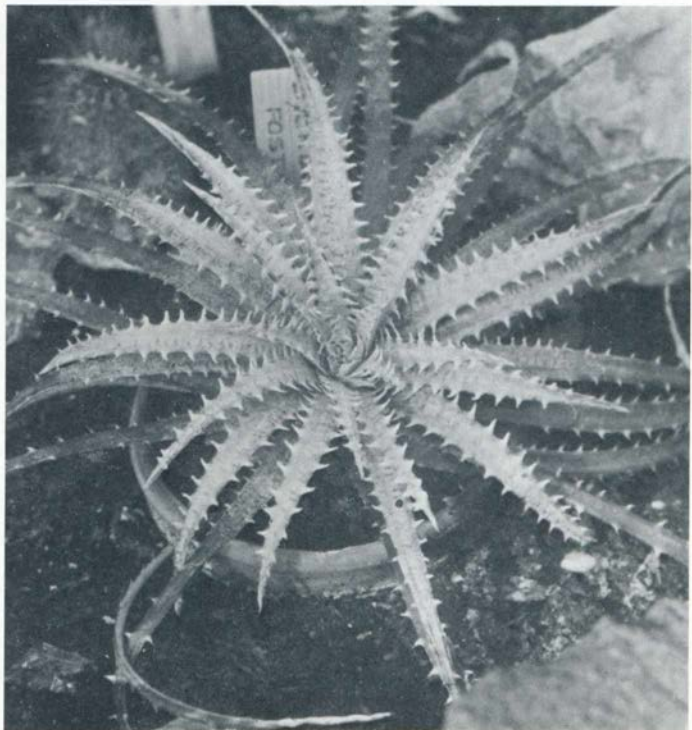
Neolloydia grandiflora

Deze plant, die lange tijd onvertakt groeit, wordt zo'n 10 cm of meer hoog, bij een doorsnede van 3 à 4 cm. De axillen en de jonge areolen zijn zeer witwollig met ca. 25 horizontaal stralende witte doorns; soms met 1 of 2 midden-doorns, welke ook dikwijls ontbreken. De grote wijd openende violette bloemen, welke uit een groef in de tepels ontstaan -evenals bij de *Coryphantha*'s- geven een bijzonder fraai contrast aan deze plant. De groeiplaats is U.S.A. (Texas) tot Mexico (Tamaulipas, bij Jaumave). Dit duidt erop dat de plant veel zon en warmte behoeft.

Op eigen wortel verlangt deze soort een goed doorlatend grondmengsel, en een koele en droge overwintering. Geënt geeft hij in het geheel geen moeilijkheden. Hij groeit en bloeit dan voorspoedig; reeds bij een hoogte van enkele centimeters geeft hij de hele zomer soms meerdere bloemen tegelijk. Vooral als men de later verschijnende spruiten aan de plant laat is het aantal bloemen dat hij voortbrengt groot.

Een plant die ik een ieder kan aanbevelen; is echter ongeschikt voor de huiskamer.

maar wel GOED

Tekst en foto:

J. A. Janse,
v. Ittersumlaan 32
Bennebroek

FR 1268	purpureus
FR 1269	horstii
FR 1270	magnificus
FR 1272	leprosorum
FR 1273	polyacanthus
FR 1274	leninghausii
FR 1274a	leninghausii var. longispinus
FR 1274b	leninghausii var.
FR 1275	haselbergii
FR 1276	graessneri
FR 1277	brevihamatus *
FR 1278	bueneckeri
FR 1278a	bueneckeri var. senescens
FR 1282	leninghausii ?
FR 1283	claviceps
FR 1284	alacriportanus
FR 1362	tenuicylindricus
FR 1375	securituberculatus var. miniatispinus
FR 1376	glaucus
FR 1376a	glaucus var. depressus
FR 1377	acutus
FR 1378	glaucus var. gracilis
FR 1379	fuscus
FR 1380	megapotamicus var. horstii
FR 1380a	megapotamicus var. vulgatus
FR 1380b	megapotamicus var. crucicentrus
FR 1381	muricatus var. flavifuscus
FR 1382	mammulosus
FR 1384	tephracanthus
FR 1387	herteri
FR 1388	globularis
FR 1389	arechavaletai var. nanus
FR 1390	eremiticus
FR 1393	scopa
FR 1393a	scopa
FR 1394	crassigibbus
FR 1394a	crassigibbus var. gracilior
FR 1395	arachnitis
FR 1395a	arachnitis var. minor
FR 1396	arechavaletai var. aureus
FR 1397	rauschii ?
FR 1399	sucineus
FR 1400	leninghausii var.
FR 1402	neohorstii var. juvenaliformis
FR 1402a	neohorstii
FR 1403	proliferus
FR 1403a	longispinus
FR 1415	arechavaletai var. limiticola
FR 1426	glaucus var. gracilis
FR 1427	tephracanthus var. courantii

(wordt vervolgd)

Balkoncultuur

J. L. den BOEF

Onder de vele leden van Succulenta zullen er nogal wat zijn die niet in het gelukkige bezit zijn van een tuin met kas. Ook op een flat kan men echter -indien men over een zonnig balkon beschikt- een aardige verzameling opbouwen. Zelf beschik ik over een klein balkon op het zuidwesten, waarop ik een klein kasje gebouwd heb. Het is door de beperkte ruimte slechts een kleine meter in het vierkant en ruim een meter hoog.

Na de ± 9 jaar dat ik nu cactussen kweek, kan ik wel zeggen dat men met een beetje goede wil, ook op een flat mooie, goed bloeiende planten kan kweken, die niet onderdoen voor planten uit een grote kas.

Een nadeel is wel de beperkte ruimte, waardoor men moet zoeken naar wat kleiner blijvende planten, hoewel de keuze groot genoeg is.

Ook moet men het luchten goed in de gaten houden. De temperatuur kan n.l. soms in $1\frac{1}{2}$ uur oplopen van 10 tot 50 graden of hoger, vooral als de zon om het middaguur er in komt te staan. Men moet in het voorjaar, als de planten pas buiten zijn, oppassen voor verbranding en soms flink schermen. Een nadeel is dat de winter nogal lang duurt als men het alleen van het weer moet hebben en het kasje niet bijverwarmt. Al naar gelang het weer gaan mijn planten omstreeks begin april naar buiten en komen zo tussen half oktober en begin november naar binnen. Daar overwinteren ze in een overtuilig slaapkamertje dat ik met een olieradiator op ± 10 graden C. houd.

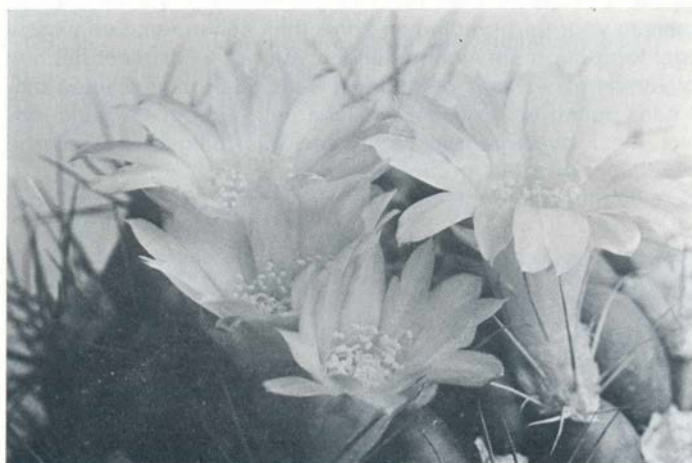
Tot voor 2 jaar had ik de meeste problemen met de vroege bloeiërs, die door

de lange winter te laat aan de groei kwamen en dan niet meer wilden bloeien, zoals *Echinocereus* en *Echinofossulocactus*. Nu ik deze en nog verschillende andere geslachten buiten ben gaan kweken in de open platte bak bij mijn vriend Harry Bosman, maken ze in de winter reeds knoppen, zodat ze, zodra ze in mijn kasje komen, spoedig bloeien. Na de bloei gaan ze dan weer naar buiten, zodat ik ook weer wat ruimte krijg voor zomerbloeiërs.

Mijn verzameling bestaat uit alles wat ik mooi vind; de laatste jaren is het wel zo dat er steeds meer lastigere soorten in komen, zoals *Coryphantha*, *Escobaria*, grootbloemige *Mammillaria*'s enz. Hierdoor ben ik er wel toe overgegaan veel van deze planten te enten, daar ik ze anders heel moeilijk door de lange winters krijg. Verder geven al deze soorten geen moeilijkheden in een balkonkasje. Ze bloeien ieder jaar wel wat later dan in een grote kas, maar dat is geen probleem, op enkele planten na die laat bloeien, zoals *Parodia ritteri*. Die begint elk jaar met de bloei als de boel naar binnen komt, zodat de meeste knoppen meestal verdrogen.

Wat de vetplanten betreft, kweek ik nog een 10-tal soorten *Ceropegia* die redelijk bloeien en wat klein blijvende soorten *Euphorbia*, waaronder enkele

*Weingartia
lanata*

*Acanthocalycium
klimpelianum*

uit Kenia en Madagascar. Deze zijn nogal warmtebehoevend in de winter en mogen niet onder de 15 graden komen, zodat ik deze in de huiskamer overwinter. Verder nog een 20-tal soorten Stapelia-achtigen. Van deze overwinteren de Hoodia's en Caralluma's zoals dummeri, retrospicens, priogonum en turneri, welke warmtebehoevend zijn, in de huiskamer. De verdere vetplanten groeien 's zomers goed, doch in de winter gaat het meestal fout. Door gebrek aan licht deformereren ze n.l. al gauw, zodat ik mij verder meer heb toegelegd op bovengenoemde soorten.

De meeste planten die ik buiten kweek, staan in 1/2-liter blikken, daar deze minder snel uitdrogen dan een plastic potje met dezelfde doorsnede. Ook de Coryphantha's staan in blik boven in het kasje, vlak onder het glas en doen het daar best. Alleen met warm weer moet ik ze eenmaal in de week dompelen, omdat ze anders al zo droog zijn dat het gietwater er zo door loopt. De rest staat in plastic potten.

Verder verpot ik ieder jaar bijna alles, wat met een kleine verzameling nog te doen is. Als substraat gebruik ik gewone bloemistenaarde, vermengd met een flinke portie klei en zand, zodat de planten niet te snel groeien maar toch zoveel dat ze goed bloeien; dit in verband met de beperkte ruimte. In het voorjaar, zodra ze buiten zijn, begin ik met nevelen en zodra de groei erin komt, met water geven. Op warme dagen in de zomer krijgen ze zelfs veel water. Het gietwater komt zo uit de geyser. Het is wel hard water hier (17°DH), maar door ieder jaar verpotten geeft dat mij geen problemen. De geënte planten krijgen in de winter een enkele keer water om ze voor totale uitdroging te behoeden, daar sommige enten er zo hard aan trekken dat de onderstammen anders in het voorjaar moeilijk weer aan de groei zijn te krijgen.

Dit zijn zo mijn ervaringen met balkoncultuur, waarbij ik de liefhebbers die in de kamer kweken kan aanraden het ook eens op het balkon te proberen, de resultaten zullen veel beter zijn.

Mr. Heemskerkstraat 24, Ridderkerk.

Foto's van de schrijver

Het kweken van cactussen uit zaad

BRIAN FEARN

Mijn eerste poging om cactussen uit zaad te kweken ondernam ik meer dan 25 jaar geleden, in 1949. Het zaad ontving ik van Kenneth Harle te Reading in Engeland. De meeste zaden die hij aanbood waren afkomstig van Fritz Schwarz in Mexico. Als ik me niet vergis, had ik weinig succes, omdat ik in die tijd de grondbeginselen niet begreep en geprobeerd had gebruik te maken van een $\pm$ afgesloten kast. Nog steeds herinner ik mij een bezoek aan een cactuskwekerij, ongeveer in die zelfde tijd, toen mij de toegang tot de kas met zaailingen geweigerd werd voor het geval ik geheime inlichtingen zou opdoen. Ik was toen pas 11 jaar oud! Enkele kwekerijen houden nog steeds vast aan deze methode en ik kan me niet onttrekken aan de indruk dat zij iets te verbergen hebben:

- a. Ofwel ze hebben niet zo'n succes met het zaaien.
- b. Ofwel men wenst niet, dat men te weten komt, hoe gemakkelijk het eigenlijk is.

Na de moeilijke jaren gedurende en na de oorlog is er een ware rage ontstaan om cactussen uit zaad te kweken ten gevolge van het feit, dat door Friedrich Ritter in Zuid-Amerika verzameld zaad verspreid werd door H. Winter in Duitsland. Zaden van een grote hoeveelheid nieuwe ontdekkingen en andere interessante soorten kwamen voor het eerst beschikbaar en wij moe-

ten allemaal nog vele planten hebben, die in die tijd door Ritter bij ons in cultuur zijn gekomen. Alles bij elkaar zijn ongeveer 1500 afzonderlijke collecties zaad verspreid door Ritter. Tegenwoordig is zaad veel gemakkelijker te verkrijgen en een groot aantal verenigingen versturen nu hun eigen uitgebreide zaadlijsten. De liefhebbers hebben er geen notie van hoe gelukkig zij eigenlijk wel zijn omdat de prijs van het zaad in 1974 niet erg veel verschilt van die in 1949, toen ik voor de eerste keer zaaide. Ik kan me geen ander artikel voor de geest halen, dat niet in prijs gestegen is en tegelijkertijd niet onderhevig was aan inflatie.

Sinds 1970 heb ik de problemen van het opkweken van planten uit zaad zeer nauwkeurig bestudeerd. Daarbij werd mij duidelijk, dat de meeste plantesoorten ingewikkelde mechanismen hebben ontwikkeld, om kieming vóórdat de juiste omstandigheden aanwezig zijn, te voorkomen. Het blijkt, dat de **Cactaceae** hierop geen uitzondering vormen, de meeste soorten zijn bijvoorbeeld lichtgevoelig en zullen derhalve slechts kiemen aan de oppervlakte van de aarde. Een aantal onderzoekers heeft aangetoond, dat de kwaliteit van het licht een ingrijpende invloed heeft op het kiemproces. Gelijksortig onderzoek is uitgevoerd bij 2 cactussoorten, **Carnegiea gigantea** en **Marshallocereus thurberi**. Men ontdekte, dat deze beide soorten lichtgevoelig zijn, waarbij rood licht activerend werkt en infrarood licht remmend.

Een groot aantal woestijnplanten bevat een remmend loog in de zaadhuid. Dergelijke zaden zullen slechts ontkiemen, wanneer een grote hoeveelheid regen is gevallen en de kiemremmer is opgelost. In de woestijn bij Swakopmund in Zuidwest-Afrika bedraagt de normale jaarlijkse hoeveelheid neerslag ongeveer 15 mm, maar in 1933/34 viel er 162 mm regen en verschenen er zeer grote aantallen **Hydrodea sarcocalycantha** en **H. bossiana**, hoewel zelfs de oudste bewoner zich deze planten niet kon herinneren. Een gelijksoortig geval heeft zich zeer onlangs voorgedaan in Centraal Australië, dat de grootste regenval die er ooit is gemeten, beleefde. Grote gebieden werden bedekt met planten, die in droge jaren slechts zeer zelden of in het geheel niet voorkomen. Onlangs heb ik ontdekt, dat de zaaddozen van **Lithops** een kiemremmer bevatten, die er voor zorgt, dat de zaden niet kiemen, zolang zij in de doos zijn. Dit is klaarblijkelijk van nut, omdat de zaden verspreid worden door een mechanisme, dat de zaaddozen doet openspringen bij regen en voortijdige kieming nadelig zou zijn. Sommige zaden hebben een ondoordringbare testa of buitenste zaadhuid en deze zaden zullen slechts kiemen, wanneer deze huid gebarsten of opengeschaafd is. *Lathyrus* is een voorbeeld van dergelijke zaden.

Er zijn weinig verslagen die een studie bevatten over de uitwerking van milieufactoren op het kiemen van cactuszaad. De temperatuur is een van de belangrijkste factoren, zowel met betrekking tot de kiemsnelheid als tot het kiempercentage. Er is aangetoond, dat betrekkelijk kleine temperatuurverschillen de kiemresultaten in belangrijke mate kunnen wijzigen. Zaden van verschillende soorten en leeftijden kiemen eveneens binnen wisselende temperatuurgrenzen. Men mag redelijkerwijs zo'n manier van reageren beschouwen als een aanpassing aan de natuurlijke omstandigheden. M.a.w. men kan ervan uitgaan dat succes of mislukken van een groep planten van een soort op een bepaalde plaats afhankelijk is van de mate, waarin de kiemingsreacties passen bij de ter plaatse heersende milieuomstandigheden. Er zijn berichten dat er ook variatie voorkomt in de kiemingsvoorwaarden van verschillende groepen van een bepaalde soort. Andere onderzoeken hebben aangetoond, dat de kiemreacties kenmerkende eigenaardigheden kunnen vertonen, die

verband houden met de aard van een bepaalde standplaats, bijvoorbeeld woestijngebieden waar neerslag slechts voorkomt met grote tussenpozen en in niet te voorzegen hoeveelheden. Ook zijn er berichten over een wisselwerking tussen het ontkiemen en de geografische verspreiding van een soort. Er zijn kiemprouven genomen om de resultaten bij diverse temperaturen tot in bijzonderheden te kunnen nagaan. Tot nu toe zijn er 20 cactussoorten onderzocht door gebruik te maken van een apparaat met een temperatuurbereik van 5° C tot 40° C. Als 50% van de maximale kieming gehanteerd wordt als het uitgangspunt voor een vergelijking tussen verschillende soorten, valt als eerste factor de snelheid waarmee de kieming plaatsvindt op. **Frailea pumila** heeft 2 dagen nodig, terwijl **Hamatocactus sinuatus**, **Parodia chrysanthion** en **Rebutia xanthocarpa** er 9 dagen over doen. Ook de minimumtemperatuur verschilt aanzienlijk, 7,5° C voor **Pachycereus pringlei** en 17,9° C voor **Lophocereus schottii**. Onder deze grenzen komt wel kieming voor, maar altijd met een resultaat van minder dan 50%. De maximumtemperatuur is 22,8° C voor **Rebutia xanthocarpa** en niet minder dan 39,6° C voor **Frailea pumila**. Wanneer het zaad 21 dagen is uitgezaaid, ligt het gemiddelde van het bereik tussen minimum en maximumtemperatuur, hetgeen we de optimale temperatuur kunnen noemen, voor **Rebutia xanthocarpa** bij 17° C en bij 26,5° C voor **Gymnocalycium spegazzinii**. Ook heb ik ontdekt, dat sommige soorten niet willen kiemen bij constante temperatuur, b.v. **Gymnocalycium vatteri**. De temperatuur moet ongeveer 5° schommelen om het kiemproces op gang te brengen. Dit is een betrekkelijk zeldzaam verschijnsel, aangezien ik geconstateerd heb, dat de meeste soorten kiemen bij een constante temperatuur. Ook de leeftijd van het zaad speelt een rol bij het kiemen. Doordat Abbey Brook Cactus Nursery te Sheffield in Engeland mij een grote hoeveelheid zaad onder naam van bekende herkomst en verschillende leeftijd beschikbaar stelde, was het mij onlangs mogelijk hiervan een studie te maken. Sommige zaden waren meer dan 10 jaar oud en alles was bewaard onder dezelfde omstandigheden, namelijk in droge papieren zakjes op een donkere, koele plaats. Ik beschik nu over gedetailleerde inlichtingen over het verband tussen ouderdom en levensvatbaarheid van zaden van meer dan 400 cactussoorten. Voor de proef gebruikte ik porties van minstens 50 zaden, maar de meeste gegevens stammen van aantallen van 100 zaden. Alles bij elkaar is nu een hoeveelheid van meer dan 100.000 zaden nauwkeurig afgeteld en de opkomst daarvan gemeten. Het volgende schema laat de soort informatie zien, die verkregen is:

soort	vers zaad	1 jr.	3 jr.	4 jr.	8 jr.	10 jr.	11 jr.
Brasilicactus haselbergii	90	63*	43	8	—	—	—
Cleistocactus gemiddelde van 14 soorten	75	—	—	45	9	—	—
Echinocereus gemiddelde van 27 soorten	80	—	—	70	25	14	—
Ferocactus gemiddelde van 20 soorten	98	—	—	83	—	—	65

Fig. 1. Het percentage van opkomst bij porties zaad van verschillende leeftijden.

Gegevens als deze zouden zeer nuttig zijn voor zaadleveranciers, omdat zij een betere controle zouden toelaten op het aankoopprogramma van zaden, welke soorten men moet aankopen voor slechts een bepaalde periode en welke om er gedurende een lange termijn over te kunnen beschikken. Hoewel sommige mensen het niet met mij eens zullen zijn, heb ik toch altijd alles wat meer is dan 60% als een aanvaardbaar opkomstpercentage beschouwd. Sommige soorten zijn echter berucht om hun slechte opkomst, zoals Sclerocactussoorten.

Het grootbrengen van planten uit zaad is een van de meest fascinerende tijdverdrijven voor iemand die cactussen kweekt. Als u zo gelukkig bent over een verwarmd zaaitoestel of een verwarmde kas te beschikken, is het mogelijk op elk tijdstip van het jaar te zaaien met een redelijke kans op succes. Bent u niet zo gelukkig, dan zult u moeten wachten tot de winter voorbij is en de gemiddelde temperatuur hoger is. In dat geval zijn in Europa wellicht de maanden april, mei en juni het meest geschikt. De jonge zaailingen zullen dan een redelijke grootte bereiken om de volgende winter te trotseren.

Vertaling J. Theunissen

(wordt vervolgd)

Het Cliché-fonds

Er is thans een definitieve regeling getroffen voor de overdracht van het Cliché-fonds.

De heer G. M. J. Linssen met twee andere leden van de afdeling Noord-Limburg hebben zich bereid verklaard de werkzaamheden voor dit fonds te gaan uitvoeren.

Zaden kunt u vanaf nu zenden aan het adres van de heer Linssen: Jacob Catsstraat 61 te Blerick (Venlo).

Bij voorbaat hartelijk dank!

TWEE NIEUWE AFDELINGEN!

In Gouda waren op donderdagavond 19 sept. 25 mensen bijeen in een zaaltje van „Het Witte Paard” aan de Weth. Venteweg. Er is een voorlopig bestuur gevormd van vijf personen. Voorzitter is de heer B. E. Knoope en secretaresse is Mevrouw C. J. v. Schieveen-Schraa, Stanleylaan 10, Gouda, tel. 11851.

In Den Helder kwamen op 20 sept. in de kantine van de Plantsoenendienst, Soembastraat 83, in totaal 17 mensen bijeen. Een aantal anderen gaf zich op, maar waren verhinderd. Naar schatting zal deze afdeling met ± 20 leden gaan draaien.

Het voorlopige bestuur bestaat hier uit drie personen. Voorzitter werd de heer D. Abbenes, Koekoekstraat 6 en secretaresse werd mevrouw J. v. d. Schoor - Abbenes,

Landmetersweg 41, Den Helder.

Beide bijeenkomsten zijn heel goed geslaagd en bij de aanwezigheid was veel animo te bespeuren.

TE KOOP.

Succulenta 1957 t/m 1973, kunstleer en goud opdruk, 2 jaarg. per band. In totaal f 250,—
 Dodonaeus 1965 en 1966 in een kunstleren band met goud opdruk f 25,—
 Dodonaeus 1965 in linnen band f 12,50
 Succulenta 1961 niet ingebonden f 10,—
 Succulenta 1965 niet ingebonden f 10,—
 Korevaar: „Wat betekent die naam” f 3,—
 W. Haage: „Freude mit Kakteen” f 12,50
 Alle werken zijn als nieuw.
 Verzendkosten zijn voor rekening van besteller.

Gevraagd: oude jaargangen van Succulenta, 1950 en ouder.

J. H. SLABBERS, Herkenbosserweg 16, Roe:mond. Tel. 04750-14923.

Nieuwe leden

B. Konings, Jan Carstenszweg 471, Geldrop.
 L. van Schayk, Jan Carstenszweg 481, Geldrop.
 F. Schutten, van Randwijklaan 44, Coevorden.

H. J. Koppenol, Endeldijk 39, Honselersdijk.
 Mevr. T. Smeenk, Brinkerincklaan 13, Diepenveen.
 G. de Haan, Eendrachtstdijk 7, Garijp Fr.
 C. A. F. Geys, Arnhemseweg 509, Beekbergen.
 E. P. H. M. v. d. Pas, Ennema-

borg 13, Eindhoven.
 Paul Roelle, Polanenstraat 26 II, Amsterdam-W.
 J. A. Legierse, Molendijk 83, Dinteloord.
 A. R. Schouten, van Blankenburgstraat 34, 's-Gravenhage.
 H. Krijnen, Kemphaanpad 1, Strijen.

Mevr. H. Harskamp-Timmer
Arends, Nieuwsteeg 4, Tricht
Gld.
E. Lanssens, Bruggesteeweg
94, 8080 Ruisslede, België.
M. P. Wielinga, de Lijnbaan 54,
Bedum.
H. Dautzenberg, 3-Vogelsstraat
116, Kerkrade-W.
Mevr. L. Bieze-Kroese, Baljuw-
straat 88, Den Helder.
Mej. M. C. Kaamer, Jan Ver-
faillleweg 216, Den Helder.
J. Bieze, Hoffmanlaan 503, Til-
burg.
W. van den Maagdenbergh, Put-
se Steenweg 37, 2180 Kalmthout,
België.
Mevr. H. Klein Holte-Nijland,
Eksterstraat 113, Uift Gld.
J. B. Valster, Nigerdreef 12,
Utrecht.
G. P. G. Hock, Rijnsoever 21,
Leiden.
Raymond Lemmens, Vranken-
schansweg 59, 3520 Zonhoven,
België.
J. Eijer, St. Jansberg 176, Drach-
ten.
J. Kreuk, de la Reijstraat 186,
Bolnes Z.H.
Jos Bijnen, Nw Hescheweg 19,
Oss.
Mej. A. Peet, Couperusweg 1 B,
Hilversum.
Ko van den Broecke, Peteweg
35, Ede.
Mevr. T. Bakker-Drewel, de Sa
19, Heerde.
J. B. Boers, Gagelstraat 13, Epe.
Mevr. H. de Goede-Versluis,

Snijlaan 1 B, Nederhorst den
Berg.
R. A. Riphagen, van Gerrevink-
straat 1, Wapenveld.
Mevr. W. van de Velde, Agave-
straat 30, Krommenie.
Nic. van Schagen, J. van Goyen-
straat 2, Heerhugowaard.
Mevr. Roffel-Veening, Heems-
kerkstraat 18, Lutjegast Gr.
B. Noteboom, Dijkstraat 16 c,
Rotterdam.
Anton Wolzak, Vinkenlaan 8,
St. Pancras.
H. Hogenhout, Burg. Telligen-
straat 34 II, Amsterdam.
Ton Wiegel, Sluisstraat 50 IV,
Amsterdam.
B. Scheide, Freek Oxstraat 4 I,
Amsterdam-W.
C. C. A. Winterink Sr., Olympi-
piaweg 103 hs, Amsterdam-Z.
G. J. Chef d'Hotel, Anton Wal-
dorpstraat 59 I, Amsterdam.
F. Stokman, 17 Septemberstraat
4, Zeelst, gem. Veldhoven.
Mevr. J. Hellenthal-Zielman,
Fisselerstraat 15, Hasselt Ov.
H. W. van 't Erve, Deventer-
straat 95, Vaassen.
M. Rikels, Minervalaan 61,
Zwolle.
Mej. B. Logtmeyer, van Die-
menstraat 7, Zwolle.
T. ter Velde, Julianalaan 24,
Heerde.
H. Docter, Mosweg 2a, Wapen-
veld.
J. E. Hilbers, Ruysdaelstraat 16,
Zwolle.
G. A. M. Jongman, Ruysdael-
straat 17, Zwolle.

Mej. Marjo Linckens, Rijcker-
weld 22, Gulpen L.
K. Bijlsma, Grote Beer 131, Bilt-
hoven.
Mevr. Veeneman, Beatrixstraat
41, Cothen.
Mevr. S. H. M. Pisa-de Klerk,
Steenen Camer 32, De Bilt.
H. v. d. Lee, Wilgenlaan 10,
Nijkerk.
J. E. v. d. Visch, Hoofdstraat
128, Voorthuizen.
D. Mengelkamp, Wilhelmina-
straat 14, Mijnsheerland.
Mej. D. van Gameren, Tijmweg
25, Hoogvliet.
E. H. v. d. Linden, Rhododen-
dronplein 10, Heemstede.
J. W. Drost, Brederodestraat 30,
Zandvoort.
R. Godijn, Corn. Pronklaan 171,
Alkmaar.
H. Ietswaard, „De Mölle“,
Wijkseweg 4, Terwolde.
J. A. Sparidans, Sibelliusstraat
11, Tilburg.
Mevr. B. Venema-Vroege, Han-
zestraat 90, Arnhem.
K. A. de Jong, Middenweg 105-
107, Den Helder.
A. Bruin, Jan Verfaillleweg 580,
Den Helder.
H. Busser, A. Plesmanplein 52,
Gouda.
H. de Way, Kastanjelaan 10,
Nieuwkoop.
A. de Hoog, Kerkweg 8, Drie-
bruggen Z.H.
Mevr. M. Piket-Breiding, Grut-
tostraat 19, Strijen.
Mevr. de Grijs, Midaslaan 30,
Eindhoven.

karlheinz uhlig - kakteen

<i>Ariocarpus scapharostrus</i> +	8,— - 12,—
<i>Austrocephalocereus dybowskii</i> +	25,— - 35,—
<i>lehmannianus</i> +	20,— - 40,—
<i>Aztekium ritteri</i>	6,— - 12,—
<i>Backebergia militaris</i> +	50,— - 100,—
<i>Discocactus boomianus</i> +	18,— - 28,—
<i>Echinofossulocactus</i> sp. n. L 1008 +	7,— - 12,—
<i>Facheiroa ulei</i> +	25,— - 40,—
<i>Mammillaria albiflora</i> +	6,— - 8,—
<i>albilanata</i> +	6,— - 18,—
<i>denudata</i> +	6,—
<i>guerreronis</i> +	6,— - 20,—
<i>pitcayensis</i> +	8,— - 12,—
<i>sinistrohamata</i> +	6,— - 10,—
sp.n. L 1108 <i>Ocotepec</i> +	9,— - 16,—
sp.n. 1079 <i>Yepachic</i> +	9,— - 14,—
sp.n. 066	6,— - 12,—
<i>wuihenauiana</i> +	8,— - 14,—
<i>zahniana</i> +	8,— - 14,—
<i>Micranthocereus auri-azureus</i> +	20,— - 40,—
<i>densiflorus</i> +	20,— - 35,—
<i>Neobesseya asperispina</i> +	6,— - 8,—
<i>Neogomesia agavioides</i> +	10,— - 20,—
<i>Neolloydia grandiflora</i> +	6,— - 8,—
<i>Stephanocereus leucosteles</i> +	30,— - 40,—
<i>Turbinicarpus klinkerianus</i> +	6,— - 8,—

7053 ROMMELSHAUSEN
W.-Duitsland

KRS. WAIBLINGEN

LILIENSTR. 5

Hoogzandgen

INHOUD

Caralluma retrospicens — Frans Noltee	210
Cactusparadijzen in Brazilië VI — A. F. H. Buining	210
Maandallerlei	213
Mijn eerste cactus — B. J. v. d. Molen	214
Weerzien met „Les Cédres” — H. van Beek	215
Notities voor Notofielen — J. Theunissen	217
Dyckia fosteriana — J. A. Janse	218
Neolloydia grandiflora — J. L. den Boef	219
Balkoncultuur — J. L. den Boef	221
Het kweken van cactussen uit zaad — Brian Fearn	223

Opzegging lidmaatschap

Leden van Succulenta, die hun lidmaatschap over 1975 niet wensen te verlengen, worden er aan herinnerd, dat het lidmaatschap moet worden opgezegd **vóór 1 december 1974**, schriftelijk aan de ledenadministratie van Succulenta, Koningsweg 2 te Beekbergen én aan het bestuur van de afdeling waartoe men behoort.

Secretaresse Succulenta.

TE KOOP GEVRAAGD:

Cactussen, vetplanten en andere zeldzame planten.
Grote planten, partijen zaailingen en verzamelingen.
Aanbiedingen met prijs:

CACTUS BOETIEK — Ganzeweide 117 — Heerlerheide (L.)

TELEFOON 045 - 211617
b.g.g. 045 - 712942

**TROPISCHE EN SUB-TROPISCHE PLANTEN
SPECIAAL: CACTUSSEN EN VETPLANTEN**

**Succulentenkwekerij
H. van DONKELAAR**

Werkendam - Tel. 01835 - 1430

Vraagt sortiments- en zaadlijst 1974

Regelmatig nieuwe importen.

's Zaterdags na 3 uur en 's zondags gesloten

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

Cothen - Groenewoudseweg 8

Postbus 12 - Tel. 03436 - 267

Sortimentslijst op aanvraag

's Zondags gesloten

Erevoorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, 2921 - Leusden C.

Voorzitter: S. K. BRAVENBOER, Kwartellaan 34, Vlaardingen.

Vice-voorzitter: Ir. G. E. M. Uil, Berg en Dalseweg 52, Nijmegen.

Secretaresse-ledenadministratie: Mevr. E. A. M. VERDUIN - DE BRUYN, Koningsweg 2, Beekbergen. Tel. 05766 - 1840.

2e secretaris: J. DE GAST, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

Penningmeester: G. LINK, Memlingstraat 9, Amersfoort. Postrek. 680596 t.n.v. Succulenta te Amersfoort.

Redacteur: F. K. A. NOLTEE, Campanula 88, Dordrecht. Tel. 078 - 76399.

2e redacteur: A. DE GRAAF, Zinnia 8, Dordrecht. Tel. 078 - 72617.

Bibliothecaris: J. MAGNIN, Ooievaarstraat 13, Strijen. Catalogus f 1,50.

"Ruilen zonder hullen": contactadres Middelburgsestraat 35, Scheveningen. Tel. 070-551344-550423.

Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland en België f 20,— en voor leden in het buitenland f 25,— per jaar met GRATIS maandblad "Succulenta".

Kopij voor het januari-nummer moet uiterlijk 1 december bij de redactie zijn.

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Notocactus species

Foto: Theunissen

53STE JAARGANG
NO. 12
DECEMBER 1974

Bij de voorplaat

J. THEUNISSEN

Een nieuwe *Notocactus*?

De onderhavige plant is platrond, heeft een diameter van 8,5 cm en is 4 cm hoog. De kleur is donkergroen, de wortels zijn vertakt. Tot op heden spruit de plant helaas niet. De 13 ribben verlopen in een spiraal naar links en zijn stomp. Zij hebben een hoogte van ongeveer $\frac{1}{2}$ cm, zijn aan de basis $1\frac{1}{2}$ cm breed, terwijl de zijden van de ribben ongeveer 1 cm lang zijn. De areolen zijn bedekt met wit vilt, terwijl de top geheel witviltig is. Naderhand verdwijnt dit vilt. De breedte der areolen is $\frac{1}{2}$ cm, hun lengte is 3 mm. Ze staan 1 cm van elkaar en zijn diep in de rib verzonken, zodat er tussen de areolen sterke kinnen van $\frac{1}{2}$ cm hoogte gevormd worden. De 3 tot 4 middendorens zijn doorzichtig roodbruin, hoornachtig; ze worden later grijsachtig met een donkere punt. De langste, tot $3\frac{1}{2}$ cm lang, staat steeds min of meer gebogen naar beneden gericht, 2 staan schuin naar boven en zijn tot $1\frac{1}{2}$ cm lang. De 4e, die soms moeilijk van de randdorens te onderscheiden is en soms geheel ontbreekt, is tot 1 cm lang en staat naar boven. De randdorens zijn doorzichtig geelbruin met een donkerder punt en zijn 5-8 mm lang. Hun aantal bedraagt tot 11 stuks. De onderste 2 omsluiten steeds de onderliggende kin, soms ligt er nog 1 tussen, op de kin. Vervolgens staan er aan beide zijden 3 gespreid, terwijl de bovenste 2 tegen de volgende kin aanliggen.

De bloem is rose-violet, trechtervormig, ongeveer 4 cm lang en met een diameter van 7 cm. Bij sterke zon gaat de bloem soms nog verder open. De buitenste bloembladen zijn spatelvormig met ronde top, de binnenste zijn eveneens spatelvormig maar vertonen een klein spits puntje. De rand van de bloembladen is iets intensiever gekleurd. Het pericarpellum en receptaculum zijn bekleed met wit wolvielt en enkele bruine borsteldorens. De stempel is roserood en heeft 12 eveneens roserode lobben, die evenals bij de mammulosusgroep omhooggericht zijn. De meeldraden zijn roodachtig geel en zijn voorzien van diepgele helmknopjes. De meeldraden staan vrij dicht rond de stempel gegroepeerd, echter niet zo dicht als bij de mammulosusgroep.

Over de vrucht en de zaden heb ik nog geen gegevens, omdat een poging de bloemen met eigen stuifmeel te bevruchten mislukte. Het uiterlijk van de plant houdt het midden tussen *Notocactus uebelmannianus* en *N. herteri*.

Deze plant ontdekte ik in 1972 tijdens een bezoek aan de kwekerij van de Gebr. de Herdt in Rijkvorsel. Hij stond temidden van een groep *N. herteri* en viel mij op door zijn habitus. Hij groeit sneller dan *N. herteri*, maar heeft kennelijk met deze gemeen, dat hij eerst bloeit wanneer zijn doorsnee wat groter is dan we normaal bij bloeibare *Notocactus* gewend zijn. Uit het feit, dat deze plant kennelijk te voorschijn is gekomen uit een zaaisel van *N. herteri* mag wellicht geconcludeerd worden, dat de moederplant in de buurt van dezelfde vindplaats gezocht moet worden. Ook mag verwacht worden, dat er meer van dergelijke planten door dezelfde kwekerij in omloop zijn gebracht. Ik zou het zeer op prijs stellen indien u mij de aanwezigheid van een dergelijke plant in uw collectie zou willen melden. Zonder nadere studie van het zaad en de bloem heeft het natuurlijk geen enkele zin om deze prachtige plant van een naam te voorzien. We zouden dan slechts in het voetspoor treden van de heer Brandt in ons oostelijke buurland, die door het beschrijven van allerlei vormen van het geslacht *Parodia* als eigen soort een enorme warboel geschapen heeft. Mocht deze plant een hybride blijken te zijn, hetgeen alleen duidelijk kan worden door bestuiving met stuifmeel van een-

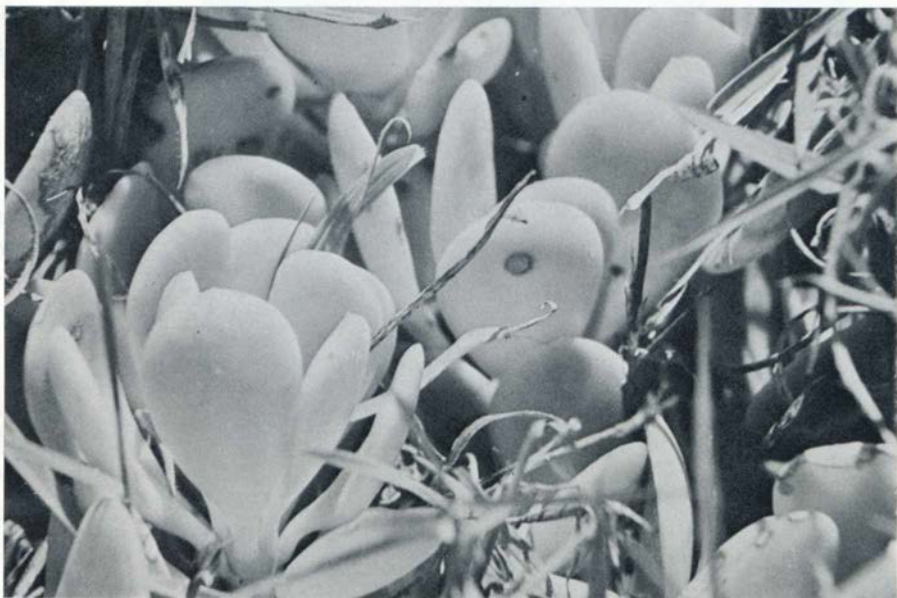
zelfde exemplaar, dan moet het mij toch van het hart, dat we hier te doen hebben met een zeer geslaagde kruising, die het waard is om langs vegetatieve weg vermeerderd te worden. Over het tijdstip van de bloei kan ik nog meedelen, dat hij geruime tijd vóór *N. herteri*, doch ná *N. uebelmannianus* bloeide.

Vierschaarstraat 23, Oud Gastel.

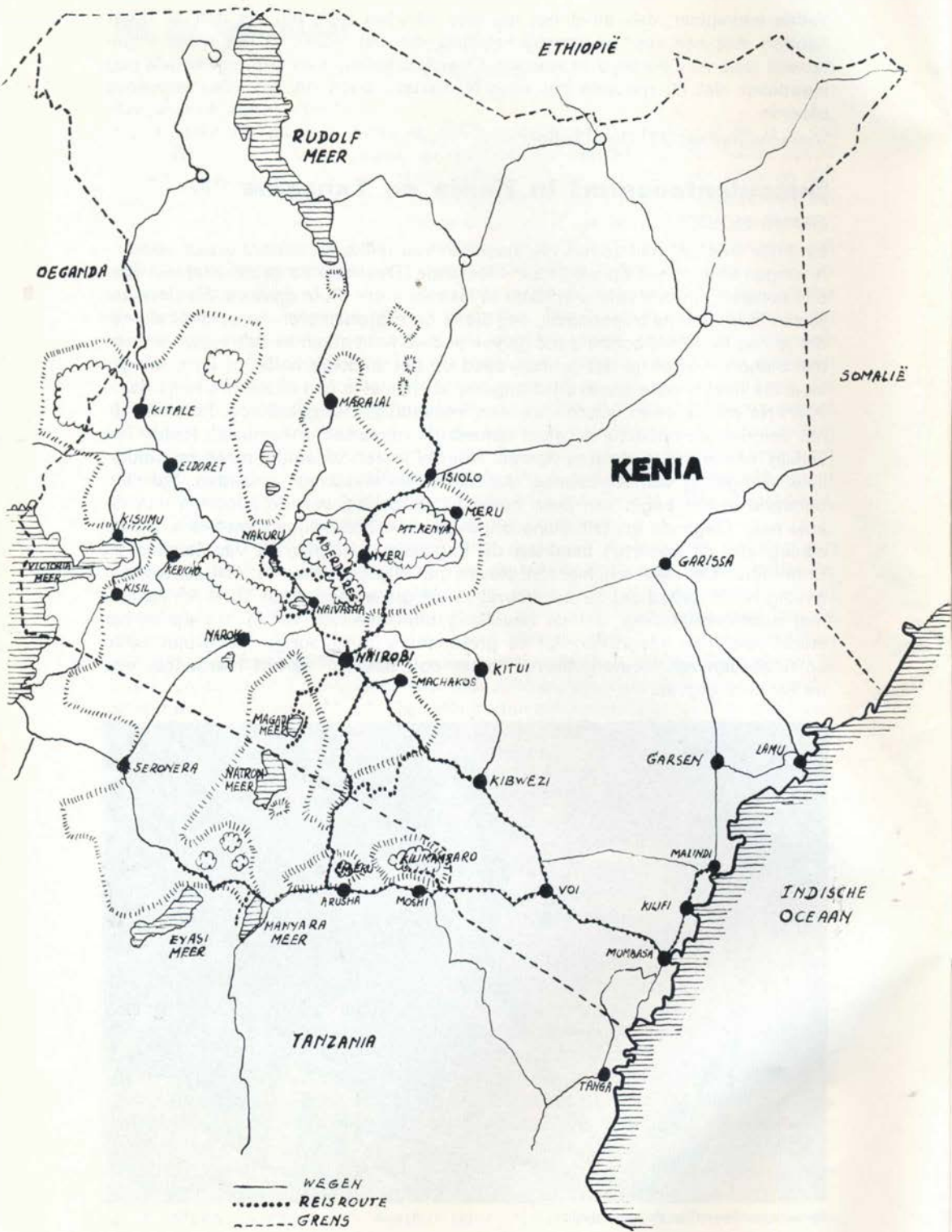
Succulentensafari in Kenia en Tanzania (III)

FRANS NOLTEE

Eindelijk was het dan zover! Na maanden van leuke en minder leuke voorbereidingen konden we op weg naar Oostende. Daar zou de grote paarse vogel ons ophalen om ons vele uren later in Nairobi weer uit te spuwen. En daar sta je dan in de warme tropennacht, erg blank en erg onervaren. Je vergeet al snel dat je nog diezelfde ochtend het ijs van je auto hebt staan te schrappen en een blik omhoog vertelt je dat je inderdaad op het zuidelijk halfrond bent aangeland. De heel andere feestverlichting aan de hemel is een afdoend bewijs daarvoor. Na enig zoeken vonden we een eenvoudig, dus goedkoop, hotelletje in het centrum en ondanks de alom aanwezige inheemse dansmuziek kostte het weinig moeite om in slaap te komen. Nairobi is een vreemde, maar aantrekkelijke, mengeling van Afrikaanse, Aziatische en westerse invloeden. De stad ontstond in het begin van deze eeuw bij de aanleg van de spoorlijn van de kust naar Oeganda en telt thans ongeveer een half miljoen inwoners. Bij de aanleg van de spoorlijn maakten de Engelsen veel gebruik van koelies uit Brits-Indië. De meesten hiervan bleven na afloop achter in Afrika, wat tot gevolg heeft gehad dat ze nu, vooral in de grote steden, in Oost-Afrika een niet onbelangrijk deel van de bevolking uitmaken. Ze vallen erg op in het stadsbeeld, niet alleen doordat ze grotendeels hun kleurige kledij met sari's en tulbanden zijn trouw gebleven, maar ook doordat ze het merendeel van de winkels drijven.

Senecio jacobsonii op de standplaats

Een van de eerste dingen die op het programma stonden was het huren van een auto. Omdat het zondag was en er dus geen inkopen gedaan konden worden, besloten we eerst de stad met omgeving maar eens te gaan verkennen. Nu is Nairobi op zich al zeer bezienswaardig met zijn prachtige, bloemomzoomde avenues, met zijn parken, bazaars, curiosawinkels enz.

Maar we waren voor andere dingen gekomen en dus verlieten we al spoedig de stad in de richting van de Ngong-heuvels, die ten zuidwesten van Nairobi liggen. Eerst voert de tocht door de buitenwijken van de stad, met fraaie huizen en dito tuinen. Allengs wordt de bebouwing minder, tot je in de typische

S. Jacobsenii,
bloeiwijze

Crinum kirkii

Oostafrikaanse grassavanne komt. Hier begint het gebied van de Masai, die eertijds gevreesde nomaden met hun grote kudden vee. Gevreesd, omdat ze zeer krijgshaftig waren; hun rondtrekkend bestaan maakt dat ze veel ruimte nodig hebben en dat gaf natuurlijk nu en dan de nodige moeilijkheden met naburige stammen. Dat soort gewapende conflicten behoort nu tot het verleden, maar de Masai trekken nog steeds rond. Ze hebben nog weinig concessies gedaan aan wat wij „beschaving” plegen te noemen; mede daardoor vormen ze een van de meest interessante bevolkingsgroepen.

Dichtbij het dorpje Ngong ontdekten we onze eerste succulent in het wild. Zoals heel veel succulenten leidde ook deze soort een enigszins verborgen bestaan, groeiend tussen pollen gras en onder struikgewas. Op die manier zijn de planten niet alleen beter beschermd tegen vraat door dieren, maar ook tegen uitdroging door zon en wind. De planten verrieden zich op dat ogenblik door wollige pluizen, die op steeltjes boven de rest van de begroeiing uitstaken. Die vruchtpluizen en de enkele bloemen die we nog vonden, vertelden al meteen dat we de plant moesten plaatsen in de familie van de **Compositen**, ofwel Samengesteldbloemigen. Bij wat nadere bestudering bleken we **Senecio jacobsenii** voor ons te hebben. Deze soort komt behalve in het hoogland van Kenia ook voor in Tanzania. Het is een kruipende plant, met stengels die tot een halve meter lang worden en die aan de knoppen wortelen. De bloemhoofdjes zijn oranje. Later op de dag vond ik ten oosten van Ngong, in een schaars begroeid grasland, enkele exemplaren van een **Caralluma**, waarschijnlijk **C. dummeri** (zie Succ. sept. '74). Nog wat verder naar het oosten troffen we een prachtig bloeiend bolgewas aan met grote kelkvormige bloemen. Dit was waarschijnlijk *Crinum kirkii*, die wijd verspreid voorkomt in graslanden in Oost-Afrika en die om zijn gestreepte bloemen (wit met rose) door de Engelsen ook wel „Pyjama Lily” wordt genoemd.

(wordt vervolgd)

Foto's van de schrijver.

December/januari-allerlei

Vrijwel alle cactussen en een groot deel van de andere vetplanten zijn nu in volledige winterrust en onze zorgen beperken zich tot het regelmatig controleren van de verzameling.

Het kan altijd voorkomen dat een plant de neiging vertoont om weg te rotten. Bij tijdige ontdekking en direct ingrijpen is er kans een deel van de plant te redden.

Let vooral op cactussen die a.h.w. een beetje scheef wegzakken. Dikwijls is er verder niets bijzonders te zien aan de plant, doch als we licht op de kop drukken, zakt de plant soms iets door. Is dit het geval, dan zal ongetwijfeld de onderzijde weggerot zijn.

De plant uit de pot nemen en het aangetaste deel zover wegsnijden, totdat alleen gezond weefsel overblijft. Er mag geen roodachtige verkleuring van het weefsel meer te zien zijn.

Het restant enten op een aan de groei gehouden onderstam of het gave deel bij de kachel drogen en daarna droog bewaren op een koele plaats. Dus niet oppotten; hoogstens in een potje met droog zand of fijn grind en dan nog **bovenop** het zand.

Het watergeven van dié soorten cactussen en andere succulenten die dat nodig hebben, is 's winters een secuur werkje. Met de nodige aandacht lukt het echter wel de planten het vereiste water toe te dienen zonder dat er verliezen optreden.

Het water verstrekken we uitsluitend via de onderzijde van de pot en dan nog bij kleine hoeveelheden tegelijk. Voorts geven we deze planten een warme, lichte plaats.

Van de cactussen noemen we o.a.: Neoperteria, van de Mammillaria's met name plumosa, doch ook schiedeana en longiflora (Krainzia), voorts Thrixanthocereus-soorten en alle geënte cactussen. Mammillaria's mogen eigenlijk 's winters niet volledig droog staan, vooral binnenshuis niet. Enkele malen per winter moet een klein beetje water via het schotelkje toegediend worden. Het in de wintermaanden licht nevelen van alle cactussen is een goede methode om de planten te behoeden voor verdrogen. Nevelen echter alleen op zonnige dagen, zodat na enkele uren het vocht weer verdwenen is.

Uit de groep 'andere vetplanten' zijn er vele die 's winters nog water nodig hebben. Enerzijds omdat het wintergroeiërs zijn, anderzijds omdat zij 's winters warmer moeten staan.

Ook bij deze planten het water uitsluitend via de onderzijde van de pot geven. En met mate!

Zo mogelijk dagelijks, rond het middaguur, luchten.

Bij strenge vorst isolatiemateriaal tussen glas en planten plaatsen om de koudestraling van het glas te weren.

Houdt de succulente Pelargoniums matig vochtig; het zijn echte wintergroeiërs. Doch ook de niet-succulente geraniums, zoals bijvoorbeeld de heel mooie cultuurvariëteit "l'Elegante", verlangen 's winters een beetje vocht. De genoemde cultivar heeft prachtige gekleurde bladeren waarvan de vorm veel gelijkenis vertoont met de bladeren van klimop. Bloeit met schitterende witte bloemen met purperrode adertjes.

Vele Anacampseros-soorten bloeien nog tot ver in de winter, met name de planten uit de sectie 'Anacampseros' (de meer gewone soorten).

Deze toch wel merkwaardige planten vormen zaad, ook zonder dat de bloemen open zijn geweest. Bij het zaaien van Anacampseros heeft men de beste (zie verder blz. 238)

Teksten en foto's:
B. J. v. d. Molen, Bromostraat 33, Haarlem.

ONGEREGELD

Euphorbia milii* var. *minima

Deze zeer ranke en sierlijke Christusdoorn verschilt in veel opzichten van zijn gewone soortgenoot.

De lichtgrijze takken zijn dicht bezet met stekels, die een donkere punt hebben. De zijtakken aan de onderste helft van de plant zijn slechts aan de top met blaadjes bezet. De bovenste takken zijn volledig bebladerd.

De aan de top iets ingezonken, eironde blaadjes zijn kort gesteeld. De middennerf loopt bij sommige blaadjes uit in een kort puntje. De aan de toppen van de takken verschijnende bloemen zijn rood, met een middellijn van 9 tot 12 mm. Bij enkele bloemen doet zich het volgende verschijnsel voor: in het reeds gevormde bloemetje vormt zich een nieuwe bloem. Er staan er als het ware twee boven elkaar, de één een halve cm. boven de andere. Minder vaak komt voor, dat één bloem zich splitst in twee nieuwe bloemen.

De plant wordt druk bezocht door muggen, omdat er vrij veel nectar wordt gevormd. Deze kan men zien glinsteren tussen het bloemetje en de rode schutblaadjes.

De plant bloeit van het vroege voorjaar tot laat in de herfst. In de winter heeft hij graag wat meer warmte dan de cactussen (15°C). Iedere Euphorbia-liefhebber kan ik dit niet woest uitgroeiende plantje van harte aanbevelen.

Pereska godseffiana

De sierwaarde van deze weinig gekweekte bladcactus wordt gevormd door de gekleurde bladeren. Vooral de nieuwe bladeren hebben een prachtige rood-bruine kleur. Oudere bladeren zijn aan de bovenkant geelgroen en aan de onderkant roodachtig gekleurd.

De soort godseffiana is in 1908 als „sport” ontstaan in Queensland, Australië. Een „sport” is een spontane verandering, die niet meer verloren gaat bij het verder kweken.

Alle Pereskia's zijn wintergroeiers, die meterslange takken maken. Ze moeten dan wel uitgeplant worden in de volle grond van de kas. Misschien verschijnen dan de witte, op een wilde roos gelijkende, geurige bloemen.

Vlak boven de steeltjes van de bladeren zitten tussen wat witte wollige haren twee rechte dorens.

Deze soort leent zich minder voor enten van *Zygocactus* dan zijn „groene broertje” *Per. aculeata*.

Omdat experimenteren mij in het bloed zit, entte ik op *Per. godseffiana* een zaailing van *Echinopsis mamillosa*. Drie weken ging het goed, toen viel de zaailing er als het ware vanzelf af.

maar wel **GOED**

Vervolg van blz. 235

resultaten met vers zaad. Reeds na enkele weken is de kiemkracht belangrijk achteruitgegaan.

Overigens zijn kennelijk niet alle soorten cleistogaam noch zelffertil, zoals Jacobsen schrijft in "Das Sukkulenterlexikon". *An. depauperata*, een mooi dichtbebladerd klein struikje met dikke, korte, spoelvormige blaadjes, bloeit rijk met wijd geopende mooie rose bloempjes. Zaad komt er echter niet in! Andere winterse werkjes kunnen zijn het wegnemen van verdorde bladeren van de 'vetplantjes'. Ook de verdorde stengels van vele *Tradescantia*-soorten verwijderen; de nieuwe broedknoppen bevinden zich reeds onder de oude stengels.

Vele kasbezitters zullen alleen in het weekeinde overdag in de kas komen. Die dagen kunnen goed benut worden om de planten te inspecteren op ongedierte. Vang wolluis zoveel mogelijk weg met behulp van een pincet of een aangepunt houtje. De luisjes houden zich veelal op in de nieuwgroei van bijvoorbeeld de halfstruikvormige *Mesems* en in het hart van de cactussen. Ook echter dikwijls onder of bij uitgebloeide bloemen en verdroogde knoppen. Verwijder deze restanten; het zijn meestal ware verzamelplaatsen van de wolluis.

Om te sterke uitbreiding van ongedierte tegen te gaan kan in de kas een Vapona-strip (of een strip van een ander merk) gehangen worden.

Om te voorkomen dat de regenton bij strenge vorst stuk vriest, is het verstandig de ton tijdig leeg te maken. Heeft vorst u verrast en is het water al flink bevroren, zodat leegscheppen of -hevelen niet meer gaat, boor dan met een grote houtboor een gat in het ijs. Steek in dit gat een slang en hevel het nog niet bevroren deel van de inhoud eruit. Dit doen we door aan het andere eind van de slang te zuigen tot het water bijna dit eind bereikt heeft en dan de slang met het eruit lopende water vlug in de afvoerput of emmer te steken. (Een beetje water in uw mond is niet zó erg; uw planten gaan er ook niet aan ten onder!) Als het weer dooit kunt u het resterende water verwijderen.

De ton goed schoonmaken en afsluiten of omkeren, zodat er geen water meer in kan komen.

Zo ziet u dat er ook in de winter nog allerlei karweitjes voor uw liefhebberij zijn te doen.

De heer **Ruud Solleveld, Zinkweg 20, Oud Beijerland**, zond ons de volgende bijdrage.

Het is nu een maand of zeven geleden dat ik bij een bloemenhandel een zakje cactuszaad onder ogen kreeg, hetgeen weer vage herinneringen uit mijn jeugd naar boven deed komen. Als tienjarige jongen kwam ik onderweg van huis naar school langs een bloemenzaak die vele cactussen in de etalage had staan. Op zekere dag voelde ik mij geroepen om voor de etalage te blijven stilstaan en ik kon lange tijd geboeid naar die vreemde prikkelbaarden staan kijken.

Van de weinige zakcentjes kocht ik toen wat van deze plantjes, maar op de een of andere manier ben ik niet verder gekomen dan twee cactusjes. Ik geloof dat het me allemaal wat te lang duurde voordat mijn plantjes gingen groeien.

Enfin, om tot het heden terug te keren, ik besloot een zakje zaad te kopen en was benieuwd wat daarvan terecht zou komen. Ik geloof wel dat ik mag zeggen dat ik er lol aan had toen na een dag of tien de stipjes boven de aarde

uitkwamen. Stipjes die op alles, behalve cactussen, leken. Geleidelijk aan begonnen ze echter toch duidelijker vormen aan te nemen en momenteel heb ik zo'n 60 zaailingen, die er redelijk fris bij staan.

U begrijpt dat mijn oude liefhebberij weer helemaal tot leven is gekomen en ik ben nu beter in de gelegenheid om eens een plantje te kopen dan 15 jaar geleden. In de afgelopen maanden heb ik nu een verzameling van zo'n 40 gekochte exemplaren weten te bemachtigen, aangevuld met de 60 zaailingen.

Op een gegeven dag kwam ik er achter dat ik een plant (het betreft hier een *Cereus*) teveel water had gegeven, zodat deze sponsachtig begon aan te voelen. Ik kon toen twee dingen doen, óf de plant weggoeien, óf proberen hem nog te redden. Het laatste is me tot nu toe aardig gelukt. Ik heb nl. de *Cereus* in tweeën gesneden en het bovenste deel, dat het ergst was aangetast, eerst een paar dagen laten drogen en vervolgens in de aarde gestopt. Het onderste deel heb ik in het potje gelaten. Doordat ik dus het bovenste deel eraf gesneden had, komen er nu jonge scheuten aan de zijkanten. Nu de planten in de rustperiode zijn, zal ik helaas een paar maanden geduld moeten hebben om te zien of de plant verder gaat groeien. Het bovenste deel heeft al wortel geschoten en staat er weer goed bij. Het lijkt er dus op dat dit experiment goed gelukt is.

Cactusparadijzen in Brazilië (Slot)

A. F. H. BUINING

Uebelmannia buiningii Donald (Nat. C. and S.J. 23, 2-3, maart 1968), werd ook in het gebied rond Diamantina ontdekt, maar hij bleek in 1966 daar slechts zeer beperkt voor te komen.

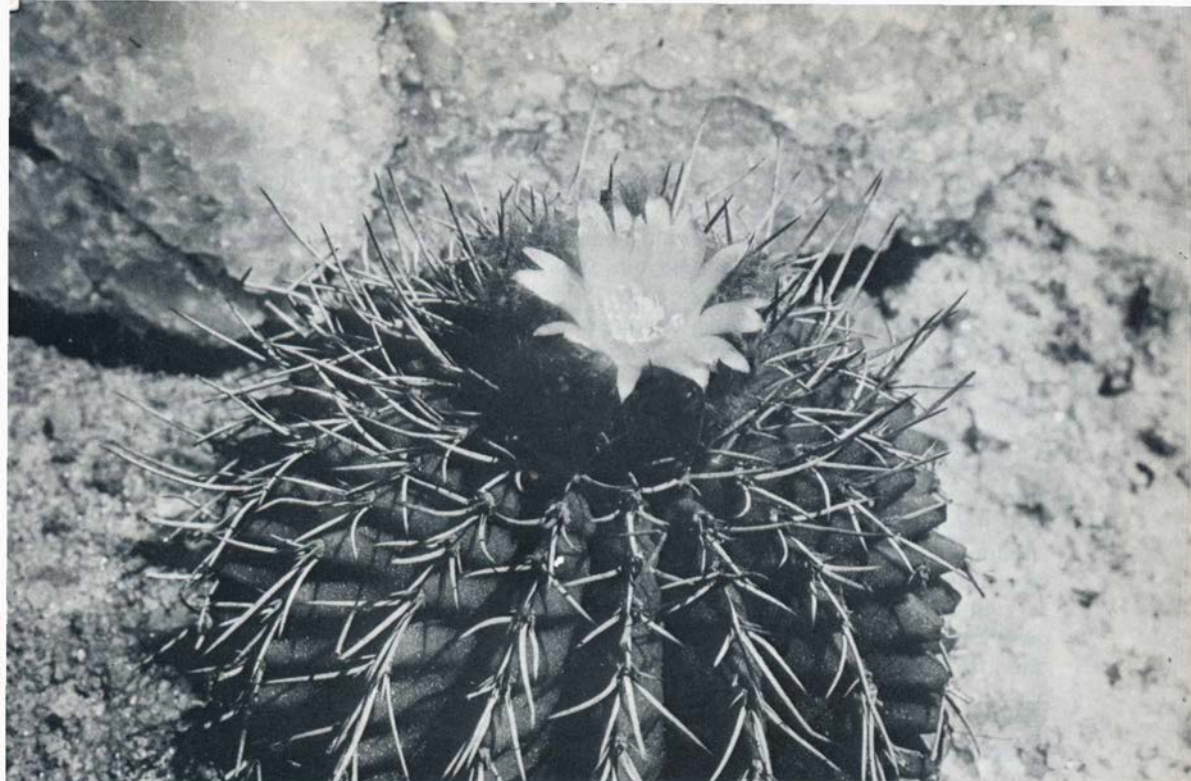
Gelukkig vonden we in 1972 een andere groeiplaats, waar echter evenmin sprake was van grote aantallen van deze soort.

Het zijn donker- tot soms hier en daar licht groen-bruine planten, die kleiner blijven dan de overige *Uebelmannia*'s. De felgele bloemen steken fraai af tegen het vrij donkere plantelichaam. Dit is vooral het geval bij de vrijwel egaal zwartbruine tot bijna zwarte epidermis van een afzonderlijk groeiende vorm, die nog niet gepubliceerd is, maar in de handel gaat onder de variëteitsnaam **nigra**.

Deze planten groeien op berghellingen met vrij veel kwartsgruis, maar in het

Uebelmannia buiningii met bladresten en het rozetje van de „kleurbloempjes“

U. buiningii op de groeiplaats

algemeen meer beschaduwed door heesters en ook „Canella da Ema”, zelfs hier en daar kleine bomen, waardoor de grond tevens humusrijker is.

Evenals op verschillende andere groeiplaatsen van de Uebelmannia's groeit hier een plantje in rozetvorm, duidelijk zichtbaar op de foto (zonder bloem), dat circa 1 cm grote, papierachtige bloempjes op lange, nogal krachtige stelen produceert. Deze bloemen worden door de inheemse bevolking, zowel kinderen als ouderen, in bundels verzameld. Ze worden opgekocht door handelaren, die ze per auto of zelfs vrachtauto afvoeren naar centrale plaatsen, waar de bloempjes allerlei felle synthetische kleuren krijgen, waarna ze vooral naar de Verenigde Staten worden geëxporteerd.

Ongetwijfeld zullen in de toekomst nog wel zogenaamde nieuwe vormen van Uebelmannia's worden aangeboden, maar of dit werkelijk nieuwe species zijn, kan men practisch alleen beoordelen na grondig veldwerk.

Foto's van de schrijver.

Notities voor Notofielen (vervolg)

J. THEUNISSEN

Veldnummers van Horst-Uebelmann.

HU 1	scopa var. brasiliensis
HU 2	tephracanthus
HU 3	crassigibbus
HU 4	proliferus
HU 5	crassigibbus
HU 6	longispinus
HU 8	megapotamicus var. vulgatus
HU 9	arachnitis

HU 10	arechavaletai var. aureus
HU 11	ottonis var. cacapavanus ?
HU 14	neobueneckeri
HU 15	neohorstii
HU 16	claviceps
HU 17	horstii
HU 18	magnificus
HU 19	muricatus
HU 20	herteri
HU 20a	purpureus
HU 20b	purpureus var.
HU 20c	purpureus var.
HU 20d	purpureus var.
HU 21	neohorstii var. juvenaliformis
HU 22	linkii var. bueneckeri
HU 23	ottonis var. campestris
HU 24	mammulosus
HU 26	sucineus
HU 26a	sucineus var. albispinus
HU 27	arechavaletai var. alacriportanus
HU 29	fuscus
HU 30	linkii var. berlinensis
HU 31	megapotamicus var. horstii
HU 32	rubrispinus
HU 33	leprosorum
HU 34	tenuicylindricus
HU 35	ottonis var.
HU 36	linkii var. altosensis
HU 37	ottonis var. vargasensis
HU 38	ottonis var. rufispinus
HU 39	haselbergii var. vacariensis
HU 40	bueneckeri var. pelotensis
HU 41	bueneckeri
HU 42	alacriportanus var. cambarensis
HU 43	brevihamatus
HU 44	alacriportanus
HU 45	chrysocomus
HU 46	alacriportanus var. fortalezensis
HU 47	bueneckeri var. capeloensis
HU 48	graessneri var. jaquiranensis
HU 49	leninghausii var. longispinus
HU 50	haselbergii var. robustispinus
HU 51	haselbergii var. gracilispinus
HU 52	scopa var. brunispinus
HU 53	leninghausii
HU 54	graessneri var. fortalezensis
HU 57	acutus
HU 58	laetivirens
HU 59	arechavaletai var. nanus
HU 61	glaucus
HU 61a	glaucus var. depressus
HU 62	glaucus var. gracilis

HU 63	fuscus	
HU 68	aurisetus	
HU 69	hamatacanthus	
HU 70	hamatacanthus var. albispinus	
HU 71	alacriportanus var. parvisetus	
HU 72	parvus	
HU 73	aurisetus var. longispinus	
HU 74	chrysocomus var. rubrispinus	
HU 77	concinnioides	
HU 78	uebelmannianus	
HU 80	scopa var. cobrensis	
HU 81	uebelmannianus var. flaviflorus	
HU 82	purpureus var. muegelianus	
HU 84	glaucinus var. alegretensis	
HU 86	linkii var. vermelhensis	
HU 90	buiningii	
HU 91	mueller- melchersii var. taquarembensis	
HU 92	caespitosus	
HU 94	mueller- melchersii	
HU 94a	mueller- melchersii var. gracilispinus	
HU 95	mueller- melchersii var. longispinus	
HU 96	incomptus	
HU 97	rubricurvispinus	
HU 98	rechensis	
HU 100	multicostatus	(wordt vervolgd)

Het kweken van cactussen uit zaad (slot)

BRIAN FEARN

Wat zijn de beste omstandigheden om een geslaagde opkomst van cactuszaden te bereiken?

1. **De zaaibodem.** Dit is een zeer moeilijk onderwerp, omdat de grond van plaats tot plaats zoveel verschilt. De enige duidelijke richtlijn is, dat hij zeer doorlatend moet zijn met veel grof zand of grint. Ik gebruik een mengsel van turf en grof zand (1 : 1), verrijkt met toegevoegde voedingsstoffen. Volgens mij kunt u het beste experimenteren met de materialen, waarover u kunt beschikken, totdat u een mengsel gevonden hebt, dat de gewenste resultaten levert. De pH moet 5,5 - 6 zijn, dus licht zuur. Maak het oppervlak van de bodem gelijk en verwijder de grove deeltjes, drink vervolgens de grond goed en laat het water weer uitzakken alvorens te zaaien.
2. **Het zaaien der zaden.** Strooi grote zaden afzonderlijk uit, gewoon op de oppervlakte, leg ze van elkaar af en druk ze zachtjes met de achterkant van een potlood gelijk met de oppervlakte van de zaaibodem. Kleinere zaden moeten dun uitgestrooid worden op de bodem en niet ingedrukt worden. Laat het bedekken van welke zaden dan ook met grond achterwege.
3. **Afdekking.** Bedek de zaaitest met een stuk helder of wit plastic, al naar gelang de tijd van het jaar. Houd het geheel niet in het donker, het opkomstpercentage zal aanzienlijk kleiner zijn als u dit doet. Alle cactussoorten die ik tot nu toe onderzocht heb, hebben licht nodig om te kiemen.

4. **De temperatuur.** Uitgaande van de temperatuurwaarnemingen die boven gedaan zijn, moet u, indien u gebruik maakt van een verwarmd zaai-toestel, de minimumtemperatuur instellen op 16-18° C. Het is de be-doeling dat de temperatuur dan overdag hoger komt, hetgeen die soor-ten ten goede zal komen, waarbij de optimale temperatuur om te kiemen hoog ligt. Beschikt u niet over een zaaiapparaat, zet de zaaitest dan op een warme plaats, bijvoorbeeld een zonnige erker of vensterbank. De zaden zullen toch kiemen, al zal het wat langer duren en kan de opkomst meer gespreid zijn. In het algemeen kan gezegd worden dat de meeste levensvatbare zaden binnen 21 dagen gekiemd zijn, mits de omstandig-heden goed waren. Binnen 1 tot 2 weken moet er wat te zien zijn, maar wanhoop niet, als er niets schijnt te gebeuren, aangezien er maanden later nog wel iets op kan komen.
5. **Watergift.** De zaaitest kunt u het beste drenken, door hem in warm wa-ter te plaatsen, zodat het water van beneden optrekt. Als u water van boven geeft, doe dit dan slechts met een fijne sproeier, anders bestaat het gevaar, dat de zaden wegspoelen. Laat de grond niet uitdrogen. Dit is uiterst belangrijk, aangezien kiemend zaad, dat men heeft laten uit-drogen, meestal verloren gaat. Even belangrijk is het, de grond niet drijf-nat te laten worden. Hierdoor gaan de zaden rotten, hetgeen eveneens een geringe opkomst ten gevolge heeft. Wanneer u zo nu en dan Thiram, Superol of Chinosol aan het water toevoegt, zal dit helpen om wegsmeu-len te voorkomen.
6. **Luchten.** Nadat de zaden zijn opgekomen, moeten de jonge plantjes over veel frisse lucht kunnen beschikken, maar ga hierbij zeer omzichtig te werk, want de bodem mag onder geen beding uitdrogen! Immers, als de worteltjes volledig zijn ingedroogd, zijn ze ernstig beschadigd en zal de jonge plant in zijn groei geremd worden. Na een tijdje kunt u de afdek-king geheel verwijderen. Zet de zaailingen nooit in de volle zon, alleen helder, verstrooid licht. Op deze wijze zullen de zaailingen groen blijven en snel groeien. Als ze rood worden, is dit een zeker teken, dat ze te veel licht krijgen. Van de andere kant, als de zaailingen spichtig en licht geel-groen worden krijgen zij te weinig licht. Gedurende de eerste winter moet men de zaailingen iets water blijven geven, maar ze moeten nooit nat staan. In die tijd van het jaar moeten ze de zonnigste plaats hebben.
7. **Het verspenen of pikeren.** Doe geen pogingen de zaailingen te verspenen alvorens ze groot genoeg zijn om gemakkelijk te hanteren, wanneer ze bijvoorbeeld de omvang hebben van een kleine erwt. Soms is het wel veilig om ze in het oorspronkelijke mengsel te laten staan totdat ze onge-veer een jaar oud zijn. Plant ze over in een zanderig mengsel of in cactus-aarde. Na een korte periode van stilstand zullen ze snel vorderingen ma-ken. Een van de oorzaken van teleurstellingen bij het kweken van cac-tussen uit zaad is het feit, dat men te vroeg probeert ze te verspenen.

Vertaling: J. Theunissen.

Aanvulling op de notulen van de Algemene Vergadering op 11 mei 1974

In het verslag is verzuimd onder 14, Rondvraag het volgende te vermelden: Afdeling Noord-Limburg informeert naar de 3LK.

Reeds 2 jaar geleden is op de Algemene Vergadering naar voren gebracht, dat het financiële risico steeds groter wordt, terwijl het aantal leden dat aan

de 3LK deelneemt vrij klein is. Omdat er uit de vergadering op aangedrongen werd besloot de organisatiecommissie met de 3LK door te gaan. Dat zij echter in 1972 niet met een groot tekort bleef zitten, dankt zij aan de V.V.V. te Valkenburg, die dit voor zijn rekening nam.

Nu in het organisatorische vlak extra moeilijkheden ontstonden door de eis van Belgische zijde, dat de afgescheiden Haagse vereniging volledig toegang tot de 3LK zou moeten krijgen, heeft de organisatiecommissie besloten hieraan geen medewerking meer te verlenen.

J. de Gast

Contributie 1975

Aangezien de grote stijging van het ledental nog steeds doorgaat, is het evenals vorig jaar niet nodig de contributie voor 1975 te verhogen. Zij blijft dus voor 1975 f 20,— per jaar voor de leden in Nederland en België en f 25,— per jaar voor de leden in het buitenland. Jeugdleden betalen de helft.

U zult in het begin van het jaar weer een acceptgirokaart ontvangen voor de betaling van uw contributie. Deze kunt u gebruiken als overschrijvings- of als stortingskaart of eventueel bij uw bank inleveren, die dan voor betaling zorgdraagt.

De leden in BELGIË wordt verzocht zoveel mogelijk per postgiro of postwissel te betalen, aangezien bij betaling per bank minstens f 5,50 kosten in rekening worden gebracht. Mocht u dus toch per bank betalen, dan moet u deze f 5,50 meer overmaken.

Ik dank u voor een vlotte medewerking.

G. LINK

Subscription 1975

The subscription for 1975 is Dfl. 25,—. Please be so kind to remit this amount to the account of our treasurer Mr. G. Link, Memlingstraat 9, Amersfoort as soon as possible.. If possible please pay by postal-cheque account Nr. 680596 of Succulenta at Amersfoort or by money-order in Dutch Florins.

If not possible and you want to pay by your bank or by bankcheque, you have to increase your subscription by Dfl. 5,50 because the bank charges us for this sum.

Jahresbeitrag 1975

Der Jahresbeitrag für 1975 ist festgestellt worden auf Hfl. 25,—. Wir bitten Sie diesen Betrag möglichst bald unserem Kassierer Herr G. Link, Memlingstraat 9, Amersfoort zu überweisen. Zahlung wird erwünscht auf Postcheckkonto Nr. 680596 von Succulenta, Amersfoort oder durch Postanweisung in holl. Gulden. Im Falle dies für Sie nicht möglich ist und Sie über die Bank Zahlen, müssen Sie die uns in Rechnung zu stellen Bankkosten in Höhe von Hfl. 5,50 mit überweisen. Vorkommendenfalls bitten wir Sie auch in Hfl. zu überweisen.

In memoriam

Met ontsteltenis geven wij u kennis van het overlijden van ons lid de heer N. J. Peursun.

Zijn sympathieke en trouwe aanwezigheid op onze vergaderingen zullen wij zeer missen.

Zijn vrouw en kinderen wensen wij veel sterkte bij dit verlies.

Bestuur afd. Gorinchem - Den Bosch

Boekbespreking

Wie nog niet op andere wijze zou hebben bemerkt dat er in Nederland op het ogenblik erg veel belangstelling is voor cactussen en andere vetplanten, kan dat in ieder geval aflezen aan het aantal boeken dat over deze planten in onze taal verschijnt. Dit jaar zijn er al drie nieuwe of herziene boeken uitgekomen, twee staan op het punt van verschijnen en er staan er nog minstens twee op stapel.

Een van de boeken waarvan onlangs een herziene (4e) druk is verschenen, is „het boekje van Bommeljé”. Een van de oorzaken dat het bespreken ervan wat lang op zich heeft laten wachten, is het feit dat ik er eigenlijk niet goed raad mee wist. Laat ik proberen uit te leggen waarom. Aan de ene kant betreft het hier een bekend en veel verkocht boekje, geschreven door de nestor van onze liefhebberij. Anderzijds blijken er echter bij een kritische beschouwing toch nog al wat minpuntjes aan te zitten.

Mijn grootste bezwaar is dat schrijver en uitgever de kans hebben voorbij laten gaan het boek geheel up-to-date te maken. Wel zijn een flink aantal kleurenfoto's opgenomen, maar die kunnen lang niet allemaal de vergelijking met de zwart-wit foto's doorstaan.

Wat het besproken sortiment betreft, daarin komen de „moderne” soorten er wel erg bekaaid af. Zo wordt van alle Chileenen alleen Copiapoa besproken en dat in 8 regels. Het had me beter geleken, bijv. iets van de ongeveer vijf bladzijden voor Opuntia op te offeren, zeker daar de schrijver zelf al zegt dat daarvan slechts weinig in aanmerking komt voor de liefhebber.

Dat in het algemeen gedeelte nog wel de petroleum-blauwbrander wordt gepropageerd, terwijl over verwarming d.m.v. aardgas met geen woord wordt gerept, sluit ook al niet erg aan bij de huidige stand van zaken.

Het noemen van Parathion en D.D.T. bij de bestrijdingsmiddelen had beter achterwege kunnen blijven. Deze middelen zijn immers óf helemaal verboden óf voor de liefhebber niet vrij te verkrijgen.

Bij deze opmerkingen wil ik het laten, omdat ik niet graag de indruk zou wekken dat het boekje van weinig of geen waarde zou zijn. Integendeel, ik geloof dat „Cactussen en andere succulenten” zeker de beginnende liefhebber goede diensten zal kunnen bewijzen.

FRANS NOLTEE

C. Bommeljé, *Cactussen en andere succulenten*. Uitg. Thieme, Zutphen. 167 blz., 44 zw.-wit en 33 kleurenfoto's.

De ruilbeurs in Roosendaal

Reeds voor de 4e maal bezocht ik deze „ruilbeurs” en deze keer tussen aanhalingstekens in de goede zin bedoeld. Als ik naar voorgaande beurzen kijk moet ik eerst een gelukkig bijkomend verschijnsel constateren, nl. dat de man achter de tap in Hotel Merks zijn prijzen niet evenredig met die van onze planten heeft gehouden. Anders was deze middag zonder meer erg slecht geweest voor de vele dorstige liefhebbers, want warm was het er.

Terugblikkend was deze beurs de beste tot nu toe. Vrij goede planten, een betrekkelijk groot aanbod en een haast maximaal aantal bezoekers, zodat er levendige handel was. Helaas moet ik wel constateren dat het, evenals in onze eigen afdeling, steeds dezelfde mensen zijn die planten aanbieden; sommigen in grote verscheidenheid. Jammer was dat er ook deze keer - hoewel minder dan in het verleden - toch nog steeds mensen zijn die planten meenemen die het krijgen niet waard zijn.

Had u niets te ruilen, te koop was er genoeg. De meeste prijzen waren erg fors, wat ik persoonlijk niet zo erg vond, gezien de kwaliteit die men kreeg. Zelf zou ik het geen bezwaar vinden als men op de volgende beurs ruil en koop gewoon door elkaar liet lopen, wat nu toch ook al gebeurde.

Al met al een heel leuke middag, niet alleen voor mijn kas, maar ook om het plezier als liefhebber, met loven en bieden alsof we standwerkers waren.

Bedankt Roosendaal, hopelijk tot 't volgend jaar.

H. M. v. d. Linde,

Afd. Zeeland. Dorpsstraat 61, Heinkenszand

Afd. GOUDA en omstreken opgericht!

Het beruchte drassige land van de Goudse regio is dan toch maar een gunstige voedingsbodem gebleken voor de cactusliefhebbers. Het aantal leden van de landelijke vereniging in deze omgeving was dermate groot geworden dat enkele „oudgedienden” o.m. de heer De Klerck en de heer Van Dulken, het initiatief namen voor een regionale afdeling. Dit nu is wonderwel gelukt.

Op 19 september jl. werd tijdens een druk bezochte vergadering „Gouda en omstreken” opgericht.

Dit was o.a. te danken aan de heer Bravenboer, die op bewakende wijze de vergadering in de juiste richting leidde en er in slaagde om uit de schoorvoetende liefhebbers zelfs een bestuur te creëren.

De heer Bravenboer wist vervolgens de vergadering nog enthousiaster te maken door met zijn bekende vakmanschap een

groot aantal dia's te vertonen en toe te lichten.

Tijdens de volgende maandelijks vergadering op 19 oktober was het aantal leden al opgeïopen tot 36.

De hoofdschotel van deze avond werd verzorgd door de heer Van Dulken met zijn voordracht over zijn indrukwekkende collectie. Duidelijk is het, waar 40 jaar cactuskweek toe kan leiden.

De afdeling Gouda is van start gegaan en is op de goede weg. Wij hebben alle hoop voor de toekomst!

Secr. C. J. VAN SCHIEVEEN-SCHRAA,
Stanleylaan 10, Gouda.

Afd. IJSELSTREEK

Op 27 september jl. was het de heer Van Keppel, die met zijn enorme kennis van de Echeveria's en aanverwante planten ons een bijzonder boeiende en leerzame avond bezorgde.

Reeds wanneer hij een overzichtsdiagram van een gedeelte van zijn kas laat zien, vallen direct de verschillende kleurschakeringen van deze succulenten op. Onder de vertoonde dia's zag men ook de afwijkende groeivormen zoals de Cristaten en de Echeveria's met de z.g. wrachtige blazen op hun bladeren.

Het is onbegrijpelijk, dat men in de meeste kassen deze planten niet aantreft. Hopelijk is de heer Van Keppel er in geslaagd, diverse leden er toe te brengen ook een deel van hun kas in de toekomst hiervoor te gebruiken.

De voorzitter, de heer Braamhaar, dankte onze spreker dan ook hartelijk voor zijn boeiend betoog en voor zijn moeite, de verre reis naar Goor te ondernemen.

Secr. afd. IJsselstreek,
A. B. TER BRUGGE

Afd. GOOI EN EEMLAND

Verslag van de bijeenkomst 3 sept. jl. Het eerste onderwerp waar over gediscussieerd werd was het enten van het geslacht Euphorbia.

Deze planten blijven steeds een soort melkachtig sap afscheiden, wat zeer hinderlijk is bij het enten.

Dhr. v. Beek als voorzitter vroeg of iemand hier een oplossing voor kon geven. Dhr. Sjollema haakte hier op in en

vertelde dat Euphorbia's wel te enten zijn, b.v. op een stamvormige soortgenoot.

Als de delen nog sap blijven afscheiden bestrooit hij ze met wat zand.

Ook het plotseling weggroten van cactussen in de maand augustus kwam ter sprake. Een voorstel was: je kunt beter in deze maand de planten alleen maar frisse lucht toevoeren, dus geen water, dan kan je ze best een paar weken alleen laten en op vakantie gaan.

Laatste gedeelte van de avond werd gevuld met een vervolg van de serie dia's van de reis in Mexico.

De tocht ging in noordoostelijke richting, waar in de dorpen Tequisquiapan en Cadereyta en langs de weg naar Vizarron naar planten gezocht werd. Vervolgens ging het in westelijke richting naar San Luis Potosi om later in het zuidelijker gelegen San Jose Purua te belanden. Ge-regeld werd er in dit traject gestopt om planten te zoeken en te bekijken.

Door het late uur werd besloten het laatste gedeelte voor een volgende bijeenkomst te bewaren.

Secr. N. G. HAFKAMP,
v. Amstellaan 10, Loenen a/d Vecht

Afd. ZUID-LIMBURG

Dinsdag 5 oktober jl. was de heer J. van Dommelen uit Den Bosch bij ons te gast om een uiteenzetting te geven over de film: „Groei en de bloei”.

In deze film was het wonderlijk om te zien hoe een bloem opengaat, hoe hij reageert op zon, wolken, hoe lang hij nodig heeft om tot volle bloei te komen etc. Al deze kleine, maar belangrijke aspecten waren in deze film vastgelegd; veranderingen die wij met het blote oog nauwelijks opmerken.

Er waren mooie Lithops bij, die in maart-april ontwaken uit hun winterrust, dan gaan opzwellen, vervolgens opengaan en weer nieuwe plantjes doen verschijnen.

Het had de heer Van Dommelen heel wat tijd gekost om het opengaan van veel bloemen op te nemen; vandaar dat wij op deze avond mooie shots te zien kregen.

Ongetwijfeld was dit voor onze afdeling een interessante avond!

SECRETARESSE

Nieuwe leden

J. J. van Gestel, Eikenstraat 72, Schijndel.

P. Jonkheijm, Anjerstraat 23, Kloosterzande.

C. Remmers, Hogeweg 24, Haamstede.

J. Huijs, T. Brandsmastraat 117, Breukelen.

Mevr. Wassink-Collet, R. J. Schimmelpenninckstr. 31, Almelo.

T. Koppens, Utrechtsstraat 14, Deurne.

B. M. Groenen, Jan de Witstraat 13, Tilburg.

F. Oik, Koninginnelaan 2, Hoogezand.

E. W. Joosten, Paramaribohof 96, Leiden.

J. Tegelaar, Apothekersdijk 28-1, Leiden.

H. Hutjens, Predikherenlaan 116, Tilburg.

P. v. d. Leer, Mauritsstr. 113, H. I. Ambacht.

B. J. Spoor, Tichelstraat 43, Oldenzaal.

J. Thijssen, Tuinstraat 15, Wel-lerlool L.

Mevr. N. Woudhuizen, Kenne-merlaan 168, IJmuiden.

Th. de Jong, Merelstraat 9, Leeuwarden.

Drs. J. P. M. Clerx, Jan Luykenlaan 17, Leiden.

T. Nijboer, Breitenstraat 21, Leeuwarden.

A. Pepermans, de Tiemenlaan 3, IJmuiden.

A. M. van Delft, Eikenstraat 80, Schijndel.

P. Veenstra, 2e Koestraat 19, Leeuwarden.

G. A. P. Rutten, Adamshofstraat 118 B, Rotterdam-16.

INHOUD

Een nieuwe Notocactus? — J. Theunissen	230
Succulentensafari III — Frans Noltee	231
Maandallerlei	235
Euphorbia milii var. minima — B. J. v. d. Molen	236
Pereskia godseffiana — B. J. v. d. Molen	237
Cactusparadijzen in Brazilië (slot) — A. F. H. Buining	239
Notities voor Notofielen — J. Theunissen	240
Het kweken van cactussen uit zaad (slot) — Brian Fearn	242
Aanvulling notulen Alg. Vergadering 1974	243
In memoriam N. J. Peursun	244
Boekbespreking	245

Te koop de navolgende cactusboeken:

Onze vetplanten, G. D. Duursma; Onze cactussen, G. D. Duursma; Zimmerkultur der Kakteen, F. Thomas; Cactussen en vetplanten in kleur, H. Rose; Cactussen, C. Bommeljé; Cactussen en andere vetplanten, G. D. Duursma; Bloeiende cactussen en andere vetplanten, Jirina Kaplická; Het verzorgen en kweken van cactussen, H. Herold; Cactussen, Edgar Lamb; Kakteen, Willy Culmann. Deze boeken in één koop en afgehaald voor f 250,—.

J. C. M. BANDA

Marius Bauerstraat 245, Amsterdam (Ov.veld)
Tel. 157216

Mededeling

Wij geven dit jaar geen nieuwe zaadlijst uit; de lijst van 1974 blijft dus geldig. De prijzen van de soorten A, B en C worden f 0,50 per pakje. Overige prijzen ongewijzigd. In januari is op aanvraag een aanvullingslijst verkrijgbaar.

Succulentenkwekerij H. v. Donkelaar
Laantje 1, Werkendam
Tel. 01835-1430

TE KOOP GEVRAAGD:

Cactussen, vetplanten en andere zeldzame planten.
Grote planten, partijen zaailingen en verzamelingen.
Aanbiedingen met prijs:

CACTUS BOETIEK — Ganzeweide 117 — Heerlerheide (L.)

TELEFOON 045 - 211617

b.g.g. 045 - 712942

**TROPISCHE EN SUB-TROPISCHE PLANTEN
SPECIAAL: CACTUSSEN EN VETPLANTEN**

Succulentenkwekerij H. van DONKELAAR

Werkendam - Tel. 01835 - 1430

Vraagt sortiments- en zaadlijst 1974

Regelmatig nieuwe importen.

's Zaterdags na 3 uur en 's zondags gesloten

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

Cothen - Groenewoudseweg 8

Postbus 12 - Tel. 03436 - 267

Sortimentslijst op aanvraag

's Zondags gesloten

Erevoorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, 2921 - Leusden C.

Voorzitter: S. K. BRAVENBOER, Kwartellaan 34, Vlaardingen.

Vice-voorzitter: Ir. G. E. M. Uil, Berg en Dalseweg 52, Nijmegen.

Secretaresse-ledenadministratie: Mevr. E. A. M. VERDUIN - DE BRUYN, Koningsweg 2, Beekbergen. Tel. 05766 - 1840.

2e secretaris: J. DE GAST, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

Penningmeester: G. LINK, Memlingstraat 9, Amersfoort. Postrek. 680596 t.n.v. Succulenta te Amersfoort.

Redacteur: F. K. A. NOLTEE, Campanula 88, Dordrecht. Tel. 078 - 76399.

2e redacteur: A. DE GRAAF, Zinnia 8, Dordrecht. Tel. 078 - 72617.

Bibliotheecaris: J. MAGNIN, Ooievaarstraat 13, Strijen. Catalogus f 1,50.

"Ruilen zonder huilen": contactadres Middelburgsestraat 35, Scheveningen. Tel. 070-551344-550423. Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland en België f 20,— en voor leden in het buitenland f 25,— per jaar met GRATIS maandblad "Succulenta".

Kopij voor het februari-nummer moet uiterlijk 1 januari bij de redactie zijn.

INHOUD

succulenta

1974

Schrijvers - index

- Aerschot, F. v., 151
Assink, F., 199
Backhuys, drs. W., 120
Beek, H. v., 215
Blaauw, Ir. A. F. H., 2
Boef, J. L. den, 219, 221
Buining, A. F. H., 28, 63, 106, 136, 142, 155, 161, 190, 210, 239
Buining en Brederoo, 68, 86
Dekker, P. 110
Donkelaar, Ing. H. v., 49, 101, 117
Fearn, B. 223, 242
Gelder, B. v., 54, 159, 198
Graaf, A. de, 8, 22, 34, 48, 74, 197
Hejlova-Vildova, Mevr. L., 5, 35, 44, 102, 114, 129
Janse, J. A. 218
Jong, F. J. de, 13, 95, 130
Keppel, J. C. v., 16, 37, 128, 132, 194
Lubben, B. v. d., 158, 182
Mantelaers, J. H. J., 154
Molen, B. J. v. d., 214, 236, 237
Noltee, F. 9, 75, 98, 100, 113, 116, 126, 170, 176, 183, 210, 231
Pietersen, F. A. M. 33, 134, 135
Prins, F. J., 200
Rausch, W., 2, 62, 150
Soldt, Sr. O. C. v., 165
Steeg Jr, M. G. v. d., 178
Theunissen, J., 50, 202, 217, 230, 240
Till, H. en Schatzl, S., 4
Vasquez, R. 43, 108
Vliet, D. J. v., 10, 171
Zecher, 42

Onderwerpen - index

De **vetgedrukte** cijfers verwijzen naar een nieuw beschreven plant.

- Aeonium, 114, 129
Algemene vergadering, 76, 184, 243
Ariocarpus kotschoubeyanus, een nieuwe variëteit, 33
Balans 1973, 78
Balkoncultuur, 221
Bestuursmededeling, 57
Boek- en bladbespreking, 73, 76, 119, 181, 245
Boekje voor beginnende liefhebbers, 79
Brakels B, 206
Cactusparadijzen in Brazilië, 63, 106, 142, 155, 190, 210, 239
Caralluma dummeri, 170
— retrospectiens, 210
Clichéfonds, 226
Coleocephalocereus buxbaumianus, **28**
Crassula cv 'Morgan's Beauty', 98
Cultuurperikelen, 110
Diatheek, 79
Echeveria coccinea en E. pubescens, 16
— pulvinata cv. 'Ruby', 128
Echinocereus gentryi, 200
Echinofossulocactus, 54
Euphorbia anachoreta, 120
Fotografieren van planten, 197
Frailea asteriodes en F. phaeodisca, 136, 161
Gietwater, een vrijblijvende story over, 95, 130
Gymnocalycium monvillei, de verwantschapsgroep van, 4
Haworthia reinwardtii, 5
— truncata, 113
Hoya carnosa, 132
Jochum Hof, de botanische tuin van Steyl, 94
Kweken van cactussen uit zaad, 223, 242
Kweken onder polyester, 50
Leden kunnen vragen, 57
Lezers schrijven, 47
Lobivia acanthoplegma var. patula, **150**
— arachnacantha var. sulphurea, **108**
— jajoiana, 44
— rauschii, **42**
— salitrensis, **62**
— var. flexuosa, **63**
Maandallerlei, 10, 26, 46, 66, 92, 111, 141, 152, 173, 193, 213, 235
Melocactus lensselinkianus, **68**
— schulzianus, **86**
Mijn eerste cactus, 214
Monstruositeiten, 22
Nederlandse Pelargonium en Geranium Vereniging, 79
Nevelen, ook in de winter, 13
Noteboom, W. G., † 187
Notities voor Notofielen (lijsten van veldnummers) 202, 217, 220, 240
Notocactus schlosseri, **10**
— veenianus, **171**
— Een nieuwe, 230
Ongeregeld maar wel goed, 6, 34, 48, 74, 100, 116, 134, 158, 182, 198, 218, 236
Opuntia als entstam, 178
Over "succes" gesproken, 19
Oudjes doen het nog best, 54

Pachyphytum 'Friede', 194
 Peursun, N. J. †, 244
 Planten in plastic potten op turf, 154
 Rebutia senilis, 102
 Roseocactus fissuratus, 151
 Ruilbeurs Zuid West Nederland, 146
 Ruilen zonder huilen, 166
 Succulentenbeurs van het oosten, 147
 Succulentensafari in Kenia en Tanzania,
 126, 176, 231

Sulcorebutia frankiana, 2
 — — var. aureispina, 3
 — muschii, 43
 Van de redactie, 3, 181
 Van de voorzitter, 2
 Velde, H. v. d. †, 37
 Weerzien met "Les Cèdres", 215
 Zaadaanbieding Clichéfonds, 19, dec.
 nummer
 Zaaioekje, een erg vreemd, 165

Index van plantennamen

De **vetgedrukte** cijfers verwijzen naar de afbeeldingen.

- Acanthocalycium klimpelianum 222
 Adenia digitata 116, 117
 Adromischus trigynus 158, 159
 Aeonium arboreum 115
 — holochrysum 130
 — manriquoorum 115, 118
 — nobile 115, 118
 — tabulaeforme 129, 129
 Anacampteros, 235
 Ariocarpus furfuraceus 116, 117
 — kotschoubeyanus var. ele-
 phantidens 33, 36, 37
 Austrocylindropuntia subulata 180
 Austrocephalocereus purpureus
 f. cristata 107, 108
 Brasilicereus markgrafii 143, 143, 145
 Canella da Ema, 160
 Caralluma dummeri 169, 170, 171, 223,
 234
 — priogonum 223
 — retrospectiens 209, 210, 223
 — turneri 223
 Carnegia gigantea 224
 Cereus crassipetalus 190, 192
 — minensis 191, 192, 193, 191, 192
 Cipocereus pleurocarpus 189, 192
 Coleocephalocereus buxbaumianus 28,
 29 e.v.
 Copiapoa cinerea 74, 75
 Corynopuntia moelleri 8, 9
 Crassula falcata 99
 — mesembryanthemoides 99
 — mesembryanthemopsis 99
 — cv. 'Morgan's Beauty' 98, 98,
 99
 — namibensis 99
 Crinum kirkii, 234
 Discocactus boomianus 63
 — horstii 142, 142
 — placentiformis 143, 190
 — species 143, 144
 — tricornis 190
 Dyckia fosteriana 218, 219
 Echeveria agavoides f. crist. 22
 Echeveria coccinea 16, 16
 — — cv. tortuosa 17
 — pubescens 16
 — pulvicox 17
 — pulvinata cv. 'Ruby' 128, 128
 Echinocactus centeterius 155
 Echinocereus gentryi 200, 201
 — pentalophus 158
 — procumbens 158, 159
 Echinofossulocactus albatu 54, 54
 — arrigens 54
 — cadaroyi 56
 — coptogonus 54, 55
 — crispatus 54, 55
 — dichroacanthus 54
 — gladiatus 54
 — grandicornis 54
 — hastatus 54, 54
 — heteracanthus 54
 — lamellosus 54, 55
 — lancifer 54
 — lloydii 55, 56
 — obvallatus 54
 — phyllacanthus 54
 — tricuspidatus 54
 — undulatus 54
 — wippermannii 54
 — xiphacanthus 54, 55, 56
 Euphorbia anachoreta 120, 121, 122
 — balsamifera 122
 — milii var. minima, 236, 237
 * — phosphorea 105, 107, 108
 — regis-jubae 122
 — species 145, 146
 Frailea asterioides 136, 161, 161
 — castanea 136
 — phaeodisca 136, 137
 — pumila 225
 Glottiphyllum fragrans 100
 — muirii 100
 — neillii 100, 101
 — nelii 100
 — oligocarpum 100
 — praepingue 100

- Glottiphyllum pygmaeum* 100
Gymnocalycium arichasense (sp. B 21)
 4, 4
 — bayrianum 5
 — cardenasianum 5
 — horridispinum 4
 — monvillei 4
 — multiflorum 5
 — — v. albispinum 5
 — — v. parisiense 5
 — ourselianum 5
 — quehlianum 100, 101
 — spegazzinii 5, 225
 — vatteri 225
Hamatocactus sinuatus 225
Haworthia reinwardtii 5, 6
 — truncata 113, 113
 — — v. crassa 114
 — — v. tenuis 114
Hoya carnosae 132, 132, 133
Hydrodea bossiana 224
 — sarcocalycantha 224
Jasminocereus thouarsii 198, 199
Kalanchoe blossfeldiana 198
 — flammea 198
 — pilosa 198
 — tomentosa 198, 199
Laelia pumila 157, 160
Lithops 224
Lobivia acanthoplegma var. *patula* 149, 150
 — *arachnacantha* var. *sulphurea* 108, 109
 — *jajoiana* 44, 44
 — — v. *greggii* 45
 — — v. *nigristoma* 45
 — *rauschii* 41, 42, 42
 — *salitrensis* 61, 62
 — — v. *flexuosa* 62, 63
 — *vatteri* v. *robusta* 45
Lophocereus schottii 225
Mammillaria bullardiana 182, 183
 — *prolifera* 33, 34
 — — v. *haitiensis* 34
 — *pusilla* 34
 — *rhodantha* v. *rubra* f. *crist.* 26
 — *schumannii* 134, 135
Marshallocereus thurberi 224
Melocactus albicephalus 63, 63
 — *amoenus* 92
 — *caesius* 91
 — *cremnophilus* 107, 108
 — *erythracanthus* 63, 64
 — *glaucescens* 63, 64, 65
 — *lensselinkianus* 68, 69
 — *neryi* 92
Melocactus schulzianus 85, 86
 — *smithii* 92
Mesembryanthemum crystallinum 121
Micranthocereus auri-azureus 142
 — *densiflorus* 63, 65
Neolloydia grandiflora 218, 219
Notocactus schlosseri 10, 11, 12
 — *sucineus* 213
 — *veenianus* 171, 172
 — *species* 229
Opuntia bergeriana 180
 — *exaltata* f. *crist.* 25
 — *ficus-indica* 180
 — *tomentosa* 180
Oreocereus hendriksianus f. *crist.* 24
Pachycereus pringlei 225
Pachyphytum 'Friede' 194, 195, 196
 — *hookeri* 195
 — *oviferum* 195
Parodia chrysacanthion 225
Peperomia galioides 182, 183
 — *nivalis* 183
Pereskia godseffiana, 236, 237
Piранthus decorus 74, 75
Pilocereus aurisetus 190, 191, 192
Pleiospilos nelii 8, 9
Pseudopilocereus aurisetus 190, 191, 192
 — *bradei* 193
 — *fulvilanatus* 145, 146
 — *saxatilis* 190
 — — var. *densilanatus* 190, 190
 — — var. *diamantinensis* 190
Rebutia senilis 102, 102
 — *xanthocarpa* 225
Roseocactus fissuratus 151, 151, 152
Sedum palmeri 48, 49
Senecio haworthii 34, 35
 — *jacobsenii*, 231, 233, 234
Sulcorebutia frankiana 1, 2
 — — var. *aureispina* 3
 — *muschii* 43, 43, 44
Toumeyia polaskii 134, 135
 — *schwarzii* 134
Turbincarpus schmiedickianus 48, 49
Uebelmannia buiningii 239 240, 239
 — — var. *nigra* 239
 — *flavispina* 211, 212, 213
 — *gummifera* 155, 156, 157, 160, 190, 210, 213
 — *meninensis* 160, 160, 210, 213
 — — var. *rubra* 156, 160
 — *pectinifera* 210, 210, 211
 — — var. *elegans* 210
 — — var. *pseudopectinifera* 210, 212
Wilcoxia schmollii 178